

בנק הפועלים

תמצית דוחות כספיים רבעוניים
ליום 30 בספטמבר 2019

Q3

תוכן העניינים

5	א. דוח הדירקטוריון וההנהלה
11	1. סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
16	2. הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
50	3. סקירת הסיכונים
71	4. מדיניות ואומדנים חשובנאיים קריטיים, בקרות ונהלים
72	ב. הצהרות בקרה פנימית על דיווח כספי
75	ג. תמצית דוחות כספיים ליום 30 בספטמבר 2019
79	דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק הפועלים בע"מ
89	ביאורים לדוחות הכספיים
207	ד. ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים
211	5. ממשל תאגידי
213	6. פרטים נוספים בנוגע לעסקי התאגידי ואופן ניהולם
225	7. נספחים
239	מילון מונחים
242	אינדקס

בנק הפועלים

דוח הדירקטוריון וההנהלה
ליום 30 בספטמבר 2019

Q3

תוכן העניינים

11	1. סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
11	1.1. מידע צופה פני עתיד
11	1.2. מידע כספי תמציתי
14	1.3. תיאור תמציתי של הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם
15	1.4. יעדים ואסטרטגיה עסקית
16	2. הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
16	2.1. מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים
19	2.2. התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר
26	2.3. המבנה וההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון
37	2.4. תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות פיקוחיים
44	2.5. תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה
47	2.6. חברות עיקריות
50	3. סקירת הסיכונים
50	3.1. תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם
50	3.2. סיכון אשראי
67	3.3. סיכון שוק
68	3.4. סיכון נזילות ומימון
69	3.5. סיכון צינת
69	3.6. סיכונים אחרים
69	3.7. טבלת גורמי סיכון
71	4. מדיניות ואומדנים חשובנאיים קריטיים, בקרות ונהלים
71	4.1. מדיניות ואומדנים חשובנאיים קריטיים
71	4.2. בקרות ונהלים

רשימת הטבלאות

12	טבלה 1-1: מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן
17	טבלה 2-1: נתונים על השינויים במדד המחירים לצרכן ובשערי חליפין
19	טבלה 2-2: תמצית דוח רווח והפסד
20	טבלה 2-3: הרכב הרווח המימוני, נטו
21	טבלה 2-4: נתונים עיקריים בדבר הכנסות והוצאות ריבית
22	טבלה 2-5: ההוצאה המצטברת להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
23	טבלה 2-6: פירוט עמלות והכנסות אחרות
24	טבלה 2-7: פירוט של ההוצאות התפעוליות והאחרות
25	טבלה 2-8: רווח כולל
26	טבלה 2-9: ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים
26	טבלה 2-10: התפתחות האשראי לציבור, נטו, מאזני לפי ענפי משק עיקריים
27	טבלה 2-11: סיכון אשראי בעייתי
27	טבלה 2-12: ההתפתחות בסעיפים החוץ-מאזניים העיקריים
28	טבלה 2-13: יתרות ניירות-ערך
28	טבלה 2-14: פירוט אגרות-חוב קונצרניות לפי ענפי משק
29	טבלה 2-15: התפתחות ביתרות הפיקדונות
29	טבלה 2-16: ההתפתחות ביתרות הנכסים הכספיים החוץ-מאזניים של לקוחות קבוצת הבנק, לגביהם מספקת קבוצת הבנק שירותי משמורת, ניהול, תפעול וייעוץ
30	טבלה 2-17: פירוט אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
30	טבלה 2-18: מכשירים נגזרים
31	טבלה 2-19: פרטים בדבר דיבידנד ששולם
33	טבלה 2-20: חישוב יחס הלימות ההון
34	טבלה 2-21: הרכב ההון לצורך חישוב יחס הון לרכיבי סיכון
35	טבלה 2-22: רכיבי הסיכון ודרישות ההון הרגולטוריות בגין סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי
36	טבלה 2-23: יחס מינוף
37	טבלה 2-24: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות פיקוחיים
44	טבלה 2-25: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה
51	טבלה 3-1: סיכון אשראי בעייתי
51	טבלה 3-2: נכסים שאינם מבצעים
52	טבלה 3-3: מידע נוסף על תנועה בחובות בעייתיים בגין אשראי לציבור ובהפרשה הפרטנית
54	טבלה 3-4: מדדי סיכון אשראי
55	טבלה 3-5: סיכון אשראי לפי ענפי משק
58	טבלה 3-6: פילוח סיכון האשראי של קבוצת הבנק בענפי הבינוי והנדל"ן, בהתאם לתחומי הפעילות העיקריים
58	טבלה 3-7: חשיפות עיקריות למדינות זרות
59	טבלה 3-8: חשיפת קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים
60	טבלה 3-9: סיכונים בתיק הלוואות לדיור
60	טבלה 3-10: התפתחות סכומי הפיגור בהלוואות לדיור והפרשה להפסדי אשראי
61	טבלה 3-11: מעקב אחר התפתחות יתרת תיק האשראי לדיור על-פי בסיסי הצמדה וכשיעור מיתרת תיק האשראי של הבנק
61	טבלה 3-12: התפתחות יתרות האשראי לדיור ב-5 הרבעונים האחרונים
62	טבלה 3-13: פירוט מאפיינים שונים של אשראי לדיור שהעמיד הבנק
63	טבלה 3-14: יתרת האשראי לאנשים פרטיים בישראל
63	טבלה 3-15: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בבנק בהתאם להכנסה הממוצעת ולגודל הלווה
64	טבלה 3-16: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בבנק בהתאם ליתרת תיק הנכסים הפיננסיים של הלווים
64	טבלה 3-17: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בבנק בהתאם לסוג הריבית ולתקופה הנותרת לפירעון
64	טבלה 3-18: מידע על חובות בעייתיים בגין אנשים פרטיים בישראל
65	טבלה 3-19: חשיפות הבנק בגין מימון ממונף לפי ענף המשק של הלווה
66	טבלה 3-20: יתרות סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני ללווים שיתרת חבותם מעל 1,200 מיליון ש"ח לפי ענפי משק

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2019

66	טבלה 3-21: יתרות סיכון האשראי לכל קבוצת לווים אשר חבותה נטו על בסיס מאוחד עולה על 15% מהון התאגיד הבנקאי (כהגדרתו בהוראה 313) ליום 30 בספטמבר 2019
67	טבלה 3-22: שווי הוגן נטו מותאם של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו
67	טבלה 3-23: השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו מותאם של הבנק וחברות מאוחדות שלו
68	טבלה 3-24: השפעת תרחישים של שינויים בריבית על הכנסות ריבית
68	טבלה 3-25: יחס כיסוי הנזילות
70	טבלה 3-26: חומרת גורמי הסיכון

1. סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 19 בנובמבר 2019, הוחלט לאשר ולפרסם את הדוחות הכספיים המאוחדים הבלתי מבוקרים של בנק הפועלים בע"מ והחברות המאוחדות שלו, ליום 30 בספטמבר 2019 ולתקופה ינואר-ספטמבר 2019.

1.1 מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוחות אלו, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות (אף אם הוא מבוסס על עיבוד של נתונים היסטוריים), מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות-ערך התשכ"ח-1968. תוצאות הבנק בפועל, עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע הצופה פני עתיד, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בשוקי ההון בארץ ובעולם, שינויים מאקרו כלכליים, שינויים במצב הגיאופוליטי, שינויים רגולטוריים, שינויים חשבונאיים ושינויים בכללי המיסוי, וכן שינויים אחרים שאינם בשליטת הבנק, ואשר עשויים להביא לאי התממשות הערכות ו/או לשינויים בתוכניות העסקיות של הבנק. מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "תחזית", "תוכנית", "יעד", "אומדן סיכון", "תרחיש", "תרחיש קיצוני", "הערכת סיכון", "קורלציה", "התפלגות", "אנו מאמינים", "צפוי", "חזוי", "מעריכים", "מתכוונים", "מתכננים", "מתעתד", "עשוי להשתנות", "צריך", "יכול", "יהיה" וביטויים דומים להם. ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר ודאות, משום שהם מבוססים על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים, אשר כוללים, בין היתר, שינויים בפרמטרים הבאים: מצב המשק, טעמי הציבור, שיעורי ריבית בארץ ובחו"ל, שיעורי אינפלציה, הוראות חקיקה ורגולציה חדשות בתחום הבנקאות ושוק ההון, החשיפה לסיכונים פיננסיים, איתנות פיננסית של לווים, התנהגות המתחרים, היבטים הקשורים בתדמית הבנק, התפתחויות טכנולוגיות ונושאי כוח אדם, ובתחומים אחרים אשר יש להם השפעה על פעילות הבנק ועל הסביבה בה הוא פועל, ואשר מטבע הדברים התממשותם אינה ודאית.

מידע זה משקף את נקודת המבט הנוכחית של הבנק בנוגע לאירועים עתידיים. נקודת מבט זו מבוססת על הערכות, ולכן נתונה לסיכונים, לחוסר ודאות, ואף לאפשרות שאירועים או התפתחויות, שנחזו כצפויים, לא יתממשו בכלל, או יתמשו במקצת בלבד, ואף שההתפתחויות בפועל תהיינה הפוכות מאלו שנצפו.

המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על מידע המצוי בידיעת הבנק והמבוסס, בין היתר, על פרסומים של גורמים שונים, כגון: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר, נתוני בנק ישראל, משרד השיכון וגורמים אחרים המפרסמים נתונים והערכות לגבי שוקי ההון בארץ ובעולם.

1.2 מידע כספי תמציתי

בהמשך לאמור בסעיף 2.6.1 לדוח הדירקטוריון של הבנק לשנת 2018 לעניין היערכות הבנק להיפרדות מקבוצת ישראלכרט, בהתאם לנדרש בחוק להגברת התחרותיות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), תשע"ז-2017 ("החוק להגברת התחרותיות"), ביום 8 באפריל 2019 מכר הבנק בהצעת מכר לציבור כ-65.2% מהונה של ישראלכרט. לאחר המכירה נותר הבנק עם החזקה של כ-33% ממניות ישראלכרט, שמטופלת לפי שיטת השווי המאזני.

החל מהדוחות הכספיים לרבעון השני לשנת 2018 פעילות קבוצת ישראלכרט סווגה כ"פעילות מופסקת". בהתאם, עד הרבעון הראשון לשנת 2019, הבנק הציג את כל הנכסים וכל ההתחייבויות המשויכים לפעילות קבוצת ישראלכרט בשורות נפרדות במאזן. באופן דומה הציג הבנק בנפרד בדוח רווח והפסד את הרווח המיוחס לפעילות המופסקת לכל תקופת דיווח.

החל מהרבעון השני לשנת 2019, שבו כאמור מכר הבנק 65.2% מהונה של ישראלכרט, נותר הבנק עם השפעה מהותית על ישראלכרט, על כן, יתרת ההשקעה הנותרת ותוצאות הפעילות המיוחסות אליה, לרבות הרווח נטו ממכירת ההשקעה, מוצגים בשורה אחת כפעילות מופסקת בדוחות הכספיים. בהתאם לכך, נתוני קבוצת ישראלכרט אינם מוצגים במרבית הפירוטים שלהלן. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.ה](#). בדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2019

טבלה 1-1: מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
	2018	30.09.2018	30.09.2019	30.09.2018	
מדדי ביצוע עיקריים					
7.06%	9.23%	8.43%	10.67%	7.63%	תשואת הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק להון ⁽¹⁾
9.74%	9.56%	8.40%	11.02%	8.30%	תשואת הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק להון מנוטרל חריגים ⁽²⁾⁽¹⁾
6.07%	8.18%	7.52%	9.41%	7.46%	תשואת הרווח הנקי מפעילות נמשכת המיוחס לבעלי מניות הבנק להון ⁽⁷⁾⁽¹⁾
8.75%	8.52%	7.97%	9.76%	8.13%	תשואת הרווח הנקי מפעילות נמשכת המיוחס לבעלי מניות הבנק להון מנוטרל חריגים ⁽⁷⁾⁽³⁾⁽¹⁾
0.57%	0.74%	0.71%	0.84%	0.65%	תשואה לנכסים ממוצעים ⁽¹⁾
2.29%	1.68%	1.61%			יחס הכנסות לנכסים ממוצעים
65.05%	*58.87%	59.58%	*57.19%	62.20%	יחס יעילות - הוצאות תפעוליות לסך ההכנסות מפעילות נמשכת
57.70%	*57.98%	58.49%	*56.33%	61.01%	יחס יעילות - הוצאות תפעוליות לסך ההכנסות מנוטרל חריגים מפעילות נמשכת ⁽³⁾
2.31%	2.27%	2.28%	2.29%	2.23%	מרווח מימוני מפעילות שוטפת ⁽⁴⁾⁽¹⁾
120%	122%	124%	122%	124%	יחס כיסוי נזילות ⁽⁵⁾
ליום 31 בדצמבר					
	ליום				
2018	30.09.2018	30.09.2019			
11.16%	11.32%	11.87%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון ⁽⁶⁾		
14.39%	14.77%	15.16%	יחס הון כולל לרכיבי סיכון ⁽⁶⁾		
7.51%	7.63%	7.92%	יחס מינוף ⁽⁶⁾		

* סווג מחדש, הוצאות בגין ביטוח ערבויות חוק מכר מוצגות כהקטנת ההכנסות מעמלות מעסקי מימון, במקום רישומן בסעיף הוצאות אחרות.

- (1) מחושב על בסיס שנתי.
- (2) אינו כולל הוצאות בגין עדכון ההפרשה בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים, השפעת סגירת הפעילות הפרטית בחו"ל, רווח נטו ממכירת ישראלכרט והפסד מירידת-ערך בגין השקעת הבנק בבנק פוזיטיף.
- (3) אינו כולל הוצאות בגין עדכון ההפרשה בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים, השפעת סגירת הפעילות הפרטית בחו"ל, והפסד מירידת-ערך בגין השקעת הבנק בבנק פוזיטיף.
- (4) רווח מימוני מפעילות שוטפת (ראה [דוח דירקטוריון פרק התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברוח כולל אחר](#)) מחולק בסך-הכל נכסים פיננסיים לאחר הפרשה להפסדי אשראי ובניכוי יתרות בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאות ריבית.
- (5) למידע נוסף, ראה [פרק "סיכון נזילות ומימון"](#) להלן.
- (6) למידע נוסף, ראה [פרק "הון, הלימות הון ומינוף"](#) להלן.
- (7) תשואת הרווח הנקי מפעילות נמשכת, מושפעת בעיקר מעודפי ההון שנבעו בין היתר ממכירת כ-65% ממניות ישראלכרט. בחודש ספטמבר 2019 הבנק הכריז על חלוקת חלק מעודפי ההון כאמור כדיבידנד בסך 1 מיליארד ש"ח.

טבלה 1-1: מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
	2018	30.09.2018	30.09.2019	30.09.2018	
מדדי איכות אשראי עיקריים					
1.31%	1.33%	1.35%	1.33%	1.35%	שיעור הפרשה להפסדי אשראי מתוך האשראי לציבור
1.23%	1.30%	1.29%	1.30%	1.29%	שיעור חובות פגומים או חובות בפיגור של 90 ימים או יותר מתוך האשראי לציבור
0.20%	0.17%	0.10%	0.15%	0.01%	שיעור מחיקות חשבונאיות נטו מתוך אשראי ממוצע לציבור ⁽¹⁾
0.22%	0.21%	0.18%	0.17%	(0.05%)	שיעור הוצאות בגין הפסדי אשראי מתוך אשראי ממוצע לציבור ⁽¹⁾
במיליוני ש"ח					
נתונים עיקריים מדוח רווח והפסד					
2,595	2,498	2,428	950	736	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
3,579	2,588	2,419	980	798	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק מנוטרל חריגים ⁽²⁾
2,231	2,219	2,170	841	720	רווח נקי מפעילות נמשכת המיוחס לבעלי מניות הבנק
3,215	2,309	2,298	871	782	רווח נקי מפעילות נמשכת המיוחס לבעלי מניות הבנק מנוטרל חריגים ⁽³⁾
8,906	6,616	7,026	2,228	2,283	הכנסות ריבית, נטו
613	424	400	118	(40)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
10,351	7,611	7,339	2,634	2,341	רווח מימוני, נטו**
4,868	*3,547	2,775	*1,241	884	הכנסות שאינן מריבית
3,318	*2,492	2,404	*822	815	מזה - עמלות
8,960	*5,983	5,839	*1,984	1,970	הוצאות תפעוליות ואחרות
4,097	3,126	3,071	1,020	1,010	מזה - משכורות והוצאות נילות
13,774	*10,163	9,801	*3,469	3,167	סך הכנסות
רווח נקי למניה רגילה (בש"ח)					
1.95	1.87	1.82	0.71	0.55	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

* סווג מחדש, הוצאות בגין ביטוח ערבויות חוק מכר מוצגות כהקטנת ההכנסות מעמלות מעסקי מימון, במקום רישומן בסעיף הוצאות אחרות.
 ** רווח מימוני, נטו כולל הכנסות ריבית, נטו והכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית.

- (1) מחושב על בסיס שנתי.
 (2) אינו כולל הוצאות בגין עדכון ההפרשה בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים, השפעת סגירת הפעילות הפרטית בחו"ל, רווח נטו ממכירת ישראל ופסד מירידת-ערך בגין השקעת הבנק בבנק פוזיטיף.
 (3) אינו כולל הוצאות בגין עדכון ההפרשה בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים, השפעת סגירת הפעילות הפרטית בחו"ל, והפסד מירידת-ערך בגין השקעת הבנק בבנק פוזיטיף.

טבלה 1-1: מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן (המשך)

ליום 31 בדצמבר		ליום 30 בספטמבר		
2018	2018	2019		
במיליוני ש"ח				
נתונים עיקריים מהמאזן				
460,926	447,921	453,347		סך-כל הנכסים
84,459	77,622	72,517		מזה - מזומנים ופיקדונות בבנקים
56,116	57,943	65,592		ניירות-ערך
282,507	275,806	291,007		אשראי לציבור, נטו
6,944	7,026	7,761		סיכון אשראי בעייתי, נטו
2,158	2,238	2,295		חובות פגומים מאזניים, נטו
2,178	2,218	2,401		אשראי לציבור שאינו צובר הכנסות ריבית (NPL)
423,270	410,203	414,086		סך-כל ההתחייבויות
352,260	341,775	348,027		מזה - פיקדונות הציבור
4,528	4,357	3,178		פיקדונות מבנקים
30,024	28,647	28,337		אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
37,544	37,613	39,218		הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק
נתונים נוספים				
23.7	26.6	26.7		מחיר מניה לסוף תקופה (בש"ח)
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר				
2018	30.09.2018	30.09.2019	30.09.2018	30.09.2019
37.17	37.17	74.90	-	74.90
0.73%	*0.55%	0.53%	*0.19%	0.18%

* סוג מחדש, הוצאות בגין ביטוח ערבויות חוק מכר מוצגות כהקטנת ההכנסות מעמלות מעסקי מימון, במקום רישומן בסעיף הוצאות אחרות.
 ** על-פי מועד ההכרזה.

1.3. תיאור תמציתי של הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם

הבנק מבצע בחינה מקיפה להערכת הסיכונים אליהם הוא חשוף ואמידת המהותיות שלהם. במסגרת תהליך ה-ICAAP (תהליך פנימי להערכת הלימות ההון) הבנק הגדיר את הסיכונים הבאים כסיכונים מהותיים: סיכון אשראי, סיכון ריכוזיות, סיכון שוק, סיכון השקעה, סיכון תפעולי (לרבות סיכון IT וסיכון סייבר), סיכון צד נגדי, סיכון ריבית בתיק הבנקאי, סיכון נזילות, סיכון מוניטין, סיכון אסטרטגי-תחרותי, סיכון רגולטורי וסיכון ציית. סיכונים נוספים אליהם חשוף הבנק מטופלים באופן ישיר כחלק מהניהול העסקי והם: סיכון משפטי, סיכון כלכלי וסיכון סביבתי. למידע נוסף על הסיכונים ראה [פרק סקירת הסיכונים](#) להלן, ה"דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2018" וה"דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 30 בספטמבר 2019".

1.4 יעדים ואסטרטגיה עסקית

בסוף שנת 2018 אישרו הנהלת הבנק ודירקטוריון הבנק תוכנית אסטרטגית תלת-שנתית (לשנים 2019-2021) המתעדכנת מדי שנה על בסיס התייחסות לשינויים בכלכלה הגלובלית, לשינויים בסביבה העסקית בישראל, למהלכי הרגולציה ולשינויים בסביבה התחרותית בה פועל הבנק על כלל תחומי פעילותו. בנוסף לשינויים אלו, התוכנית האסטרטגית נבנתה תוך התייחסות גם לתרחישים עתידיים אפשריים לענף הבנקאות כפי שאלו פורסמו על-ידי ועדת באזל לענייני בנקאות בפברואר 2018. הפיקוח על הבנקים תיאר את תרחישי באזל כסקירה השנתית אודות מערכת הבנקאות בישראל לשנת 2017, שפורסמה בחודש מאי 2018. הבנק אימץ את תרחישי באזל כמתודולוגיה לניתוח סביבת התחרות העתידית ולבחירת תרחיש ייחוס הנראה כבעל מירב הסיכויים להתממש בענף הבנקאות הישראלי. יצוין כי נוכח הפערים בסביבה התחרותית בין מגזר הלקוחות הפרטיים לבין מגזר הלקוחות העסקיים, אנו מעריכים כי במגזרי הפעילות השונים יתממשו תרחישים שונים.

מכלול גורמים משפיעים על המערכת הבנקאית בעולם ובישראל ובראשם שינויים בהרגלי הלקוחות, התהדקות הרגולציה, והשפעה הולכת וגוברת של אמצעים טכנולוגיים. תמורות אלו מובילות להתגברות התחרות מצד שחקנים מסורתיים ושחקנים חדשים רבים ומגוונים. אנו מעריכים כי במגזר הבנקאות הקמעונאית (לקוחות פרטיים ועסקים קטנים) קיימת סבירות גבוהה להתממשות, מדורגת על פני שנים, של תרחיש "הבנק המבוזר". בתרחיש זה יבוצרו השירותים הפיננסיים בין בנקים ושחקנים טכנולוגיים. ייתכן כי בתרחיש זה יירקמו שיתופי פעולה בין השחקנים באמצעות מודלים שונים לפעילות. להערכת הבנק, בבנקאות העסקית והמסחרית, הערך המוסף שחברות הטכנולוגיה הגדולות יכולות לספק ללקוח העסקי בטווח הקצר-בינוני הינו מוגבל יחסית ומכאן שהאיום הנשקף מצד ענקיות הטכנולוגיה בפלחי לקוחות אלו עדיין רחוק. על כן, אנו מעריכים כי במגזר הבנקאות העסקית קיימת סבירות גבוהה להתממשות תרחיש "הבנק המשופר". בתרחיש זה, יעברו הבנקים הקיימים תהליך מקיף של מודרניזציה ודיגיטציה ויעשו שימוש בטכנולוגיות חדישות כדי לשפר את מערכותיהם, לחדש את הממשק עם הלקוחות, ליצור ערך מוסף, ולהציע שירותים מתקדמים. חלק מהמודלים העסקיים ישתנו, אך הקשר עם הלקוחות ופעילות הליבה יישמרו.

התוכנית האסטרטגית התלת שנתית של הבנק לוקחת בחשבון את הזירות המתחייבת מהסיכונים בכלכלה הגלובלית ובמשק הישראלי ומאזנת בין שיקולי תשואה לסיכון. מטרת התוכנית האסטרטגית היא לאפשר לבנק, להמשיך להתקדם בתוואי של צמיחה יציבה ולהוסיף לבסס את מובילותו במערכת הבנקאות בישראל, תוך מתן חווית שירות איכותית ומתקדמת בכלל הערוצים, השאת ערך למחזיקי המניות וכלל מחזיקי העניין וזאת גם לנוכח מכלול האתגרים העומדים לפתחו, ובכללם גם אתגרים הנובעים מהתפתחות מפת התחרות, כפי שהצטיירו מתרחישי באזל.

הבנק מיישם את הוראות בנק ישראל לעמידה ביעדי ההון, והן נלקחו בחשבון במסגרת התכנון האסטרטגי של הבנק. התוכנית האסטרטגית מתמקדת בחמש תימות מרכזיות:

- 1. מובילות יוצרת ערך בישראל בפלחי לקוחות ופעילויות במיקוד** - העמקת הקשר והפעילות עם לקוחות הבנק, בהתבסס על חדשנות בשירותים ואופטימיזציה בערוצי הפעילות, העמקת הערך המוסף, יצירת פיתרונות מותאמים לצורכי הלקוחות השונים וחיזוק המיקוד העסקי בפעילויות בעלות פוטנציאל.
- 2. העצמת הערך ללקוח תוך שילוב קשר אישי, אנושי וטכנולוגי** - שירות בנקאי מותאם, נגיש ואינטואיטיבי המשלב שירותים דיגיטליים מתקדמים עם שירות ויעוץ אנושי בפעילויות מורכבות ובצמתי החלטה.
- 3. בונים את המחר: בניית תשתיות, חדשנות וצמיחה בינלאומית ממוקדת** - חיזוק התשתיות לצמיחה עתידית, פיתוח יכולות טכנולוגיות מתקדמות תוך שיתופי פעולה עם הסביבה העסקית ופיתוח הפעילות המסחרית בארצות-הברית.
- 4. ערך משותף בר קיימא עם מחזיקי העניין** - קידום מהלכים עסקיים המייצרים ערך משותף לציבור ולבנק תוך הגברת השקיפות וקידום השיח עם כלל מחזיקי העניין.
- 5. פישוט ומצוינות תפעולית מתמשכת** - אופטימיזציה של כלל המשאבים, תוך פישוט ועיצוב מחדש של תהליכים מקצה לקצה להעצמת הערך ללקוח ויישום תוכנית התייעלות רב שנתית.

בנוסף לחמש התימות האסטרטגיות המרכזיות לעיל, פועל הבנק בהתאם לשלוש תימות משאבים ותשתיות:

- הבנק ימשיך לשים דגש על טיפוח וניהול המשאב האנושי ויצירת תשתית ארגונית תומכת וגמישה (Agile).
  - הבנק יפעל לקידום מצוינות בניהול פיננסי וניהול הון דינמי ומתקדם.
  - הפעילות תתבצע תוך ניהול סיכונים קפדני, ההולם את מתווה פעילות הבנק.
- הבנק ימשיך לפעול בהתבסס על ערכי היסוד של הבנק ובהלימה לעקרונות הקיימות, כפי שהוגדרו בחזון הבנק. בהקשר זה הבנק יפעל להמשיך ולהוביל, כפי שעשה בשנים האחרונות, את המערכת הפיננסית בנושא אחריות חברתית ותרומה לקהילה.
- להרחבה נוספת בדבר אסטרטגיית הבנק וביטוייה בתחומי פעילותו השונים ראה [פרק יעדים ואסטרטגיה עסקית בדוח הדירקטוריון והנהלה לשנת 2018](#).
- תוכניות העבודה של הבנק כפי שאושרו והנחות העבודה עליהן התבססו, מתייחסות לפעילות עתידית של הבנק. לפיכך, המידע שפורט לעיל בפרק זה בכל הקשור בתוכניות פעולה וכוונות הבנק הינו "מידע צופה פני עתיד".
- התוכנית האסטרטגית שנקבעה מציבה יעדים שאפתניים לפעילויות השונות. עקב כך, יש להביא בחשבון כי בכל תכנון ובמיוחד בתכנון לטווח של מספר שנים, וביתר שאת בתקופה של שינויים וטלטלות בכלכלה הגלובלית והמערכת הפיננסית בעולם, קיימת מידה לא מבוטלת של אי ודאות. גורמים שונים ומגוונים עלולים להביא לידי כך שההנחות השונות העומדות בבסיס וברקע של התוכנית האסטרטגית לא יתקיימו, או לא יתקיימו במלואן, ושהתוכניות לעתיד לא יתממשו, או לא יתממשו במלואן. בין גורמים אלו יש לציין את הסביבה העסקית בישראל ובעולם ותנאי המאקרו. חשיבות מיוחדת יש לייחס למצב הכלכלה העולמית, למצב הכלכלי, המדיני והביטחוני של ישראל ושל האזור ולשינויים הרגולטוריים.

2. הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי 2.1 מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים 2.1.1 סקירה כלכלית ופיננסית

התפתחויות בכלכלה העולמית

מלחמת הסחר ואי-הוודאות סביב היציאה של בריטניה מהאיחוד האירופי האטו את הצמיחה העולמית. התרחבות הסחר העולמי נבלמה, דבר שפגע בענף התעשייה. עליית אי-הוודאות הובילה גם להאטה בהשקעות הריאליות. מבחינה גיאוגרפית, ההאטה בלטה במדינות אירופה ובסין. הצמיחה בסין ירדה ברבעון השלישי של השנה לרמה נמוכה של 5.5%. הצמיחה במשק האמריקני האטה אף היא ברבעון השלישי של שנת 2019 לרמה של 1.9%, אם כי רמה זו עדיין שומרת על שוק עבודה הדוק - שיעור האבטלה ירד לרמה של 3.5%, שפל של 50 שנה. במהלך חודש אוקטובר 2019 חלה התקדמות בדיונים בין ארצות-הברית לבין סין בנושא הסכם הסחר, וכן יציאת בריטניה מהאיחוד האירופי נדחתה, על מנת לאפשר לה לאשר טיוטת הסכם עם האיחוד האירופי. האינפלציה במדינות המפותחות נותרה נמוכה, ושורה של בנקים מרכזיים בעולם הפחיתו ריביות. הבנק המרכזי בארצות-הברית הוריד את הריבית במהלך הרבעון השלישי של שנת 2019 ב-0.5 נקודות אחוז בשתי פעימות לרמה של 2.0%. בסוף אוקטובר הפחית הפד את הריבית פעם נוספת לרמה של 1.75%. הבנק המרכזי האירופי הפחית בספטמבר 2019 את הריבית על הפיקדונות של הבנקים בבנק המרכזי ממינוס 0.4% למינוס 0.5%. במקביל, הוכרז על חזרה לתוכנית של רכישת אגרות-חוב מיום 1 בנובמבר 2019 בסכום של 20 מיליארד אירו לחדש.

הפעילות הכלכלית במשק הישראלי

האינדיקטורים שפורסמו עד כה מצביעים על האטה מסוימת בצמיחת המשק ברבעון השלישי של השנה. ייתכן שמגמה זו הושפעה מהידרדרות הצמיחה בעולם, וכן מאי-הוודאות הפוליטית בישראל. בדומה לעולם, ההאטה בולטת יותר בענף התעשייה, ופחות בענפי השירותים. היצוא התעשייתי ירד ברבעון השלישי בשיעור דולרי של 0.6% מול הרבעון הקודם, וזאת למרות שיצוא הרכיבים האלקטרוניים עלה בשיעור חד. ירידה חלה גם ביבוא חומרי גלם וביבוא מוצרי השקעה. האינדיקטורים לצריכה הפרטית, לעומת זאת, המשיכו להצביע על התרחבות. שוק העבודה נותר הדוק, שיעור האבטלה ירד לרמה של 3.8% בחודש אוגוסט, והשכר עלה בשנה האחרונה ב-3.4% (עד חודש יולי).

הנדל"ן למגורים

מכירת הדירות החדשות, על-פי דיווחי הלמ"ס, שבה לעלות לאחר הירידה שנרשמה בחודשים הראשונים של השנה: בחודשים יוני-אוגוסט נרשמה עלייה של 12% לעומת שלושת החודשים הקודמים. התחלות הבניה עמדו ברבעון השני של שנת 2019 על 11.5 אלף יחידות, לעומת 12.5 אלף יחידות ברבעון הראשון, ורמה ממוצעת של 12.7 אלף בממוצע לרבעון בשנת 2018. העלייה במחירי הדירות התחדשה וסקר מחירי הדירות, שמפרסמת הלמ"ס, מצביע על עלייה של 1.3% במחירים ב-12 החודשים האחרונים (עד חודש ספטמבר).

המדיניות הפיסקאלית והמוניטרית

ריבית בנק ישראל נותרה במהלך הרבעון השלישי של השנה וכן בחודש אוקטובר ללא שינוי ברמה של 0.25%. במהלך הרבעון השלישי חלה תפנית חדה בהכוונת הריבית של בנק ישראל, זאת בעקבות ירידה חדה בקצב האינפלציה והמשך ייסוף השקל. בחודש יולי הוועדה המוניתרית העריכה כי יהיה צורך להעלות את הריבית ברבעון השלישי של השנה, ואילו בהחלטה בחודש אוקטובר העריכה הוועדה המוניתרית שהריבית תיוותר ברמתה תקופה ארוכה או תפחת. שוק המק"מ מגלם צפי לירידה בריבית בחודשים הקרובים. הגירעון התקציבי המשיר לעלות והגיע ב-12 החודשים שהסתיימו בחודש יוני לשיעור של 3.9% מהתוצר. הוצאות הממשלה גדלו בחודשים ינואר-ספטמבר בשיעור של 6.8%, ואילו ההכנסות ממסים בכ-2.0%. סבב שני של בחירות לכנסת התקיים ב-17 בספטמבר 2019, ולעת עתה מתקיים משא-ומתן קואליציוני בין המפלגות. בהיעדר ממשלה קבועה, שנת 2020 צפויה להיפתח ללא תקציב מדינה מאושר, וכן נדחה הטיפול בחריגה של הגירעון התקציבי מהיעד.

אינפלציה ושער חליפין

מדד המחירים לצרכן "הידוע" ירד ברבעון השלישי של השנה ב-0.7%. קצב האינפלציה השנתי ירד בסוף הרבעון השלישי לרמה של 0.6%. מדד המחירים לחודש ספטמבר ירד ב-0.2% ושיעור האינפלציה השנתי ירד ל-0.3%. הירידה בשיעור האינפלציה בשנה האחרונה מיוחסת לייסוף בשער החליפין של השקל מול סל המטבעות ולירידה במחירי האנרגיה. התגברות התחרות מצד הרכישות המקוונות המשיכה אף היא למתן את מחירי המוצרים הסחירים. בניגוד לשנים קודמות, ההשפעה הישירה של המדיניות הכלכלית על המחירים הייתה נמוכה. השקל יוסף ברבעון השלישי של השנה בשיעור של 2.4% מול הדולר האמריקאי, ומול האירו בשיעור של 6.3%. מול סל המטבעות האפקטיבי חל ייסוף של 4.4%. בנק ישראל כמעט ולא רכש מטבע-חוץ במהלך הרבעון השלישי (סכום מזערי של 2 מיליון דולר).

שוקי הכספים והון

השוקים הפיננסיים הושפעו ברבעון השלישי מאי-הוודאות הפוליטית בעולם ומדיניות הבנקים המרכזיים, שבמידה רבה נועדה להתמודד עם השלכות אי-הוודאות הזו. השפעת המדיניות המוניטרית המרחיבה בלטה בשוקי אגרות-החוב העולמיים, אך גם מדדי המניות המשיכו לעלות, זאת חרף העלייה בסיכונים, והפחתת תחזיות הצמיחה בעולם. מדד ה-S&P500 עלה ברבעון השלישי ב-1.2% והשלים עלייה של 19% מתחילת השנה. מדד המניות האירופי ה-STOXX EUROPE 600 עלה ברבעון השלישי ב-2.2% ומדד ת"א 125 עלה ב-3.2% (כולם במטבע מקומי). מחזורי המסחר היומיים במניות והמירים בתל-אביב עלו מעט ברבעון השלישי של שנת 2019 לרמה של 1,375 מיליון ש"ח, אך רמתן עדיין נמוכה לעומת הרמה היומית הממוצעת ב-2018. מחזורי המסחר באגרות-חוב עלו מעט לעומת הרבעונים הקודמים לרמה ממוצעת יומית של 3,727 מיליון ש"ח, בדומה לרמה הממוצעת ב-2018. תשואות אגרות-החוב לטווחים הארוכים הוסיפו כאמור לרדת, כשברקע עלייה בציפיות שהורדות הריבית על-ידי הבנקים המרכזיים יימשכו. בארצות-הברית הירידה בתשואות אגרות-החוב הייתה בולטת - תשואת האיגרת לטווח של עשר שנים ירדה בסוף ספטמבר לרמה של 1.66%, לעומת 2.68% בסוף 2018. באירופה ובישראל ירדת התשואות הייתה דומה. התשואה לעשר שנים הגיעה בישראל בסוף חודש ספטמבר לרמה של 0.97%. בסיכום הרבעון השלישי מדדי אגרות-החוב הממשלתיות השקליות כמו גם הצמודות עלו בשיעור של 3.5%. מדד אגרות-החוב הקונצרניות תל-בונד 60 עלה ברבעון השלישי של שנת 2019 ב-1.5%, ומרווחי התשואה לעומת אגרות-החוב הממשלתיות נותרו ברמה נמוכה של כ-1.0%. בשוק הקונצרני הלא פיננסי נרשמו ברבעון השלישי היקפי גיוסים של כ-8.2 מיליארד ש"ח, רמה דומה לזו שנרשמה בשלושת הרבעונים הקודמים.

טבלה 1-2: נתונים על השינויים במדד המחירים לצרכן ובשערי חליפין

לשנת 2018	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
	2018	2019	2018	2019	
1.2%	1.1%	0.8%	0.2%	(0.7%)	שיעור עליית (ירידת) מדד המחירים ה"דוע"
8.1%	4.6%	(7.1%)	(0.6%)	(2.4%)	שיעור עליית (ירידת) שער הדולר של ארצות-הברית
2.4%	1.2%	(10.7%)	(1.4%)	(5.3%)	שיעור עליית (ירידת) שער הלירה שטרלינג
7.1%	4.6%	(7.9%)	1.1%	(4.2%)	שיעור עליית (ירידת) שער הפרנק השוויצרי
3.3%	1.5%	(11.3%)	(0.9%)	(6.3%)	שיעור עליית (ירידת) שער האירו
(23.1%)	(34.1%)	(13.0%)	(24.4%)	(0.4%)	שיעור עליית (ירידת) שער הלירה התורכית

נתונים על ריבית בנק ישראל:

30.06.2018	30.09.2018	31.12.2018	30.06.19	30.09.19	
0.10%	0.10%	0.25%	0.25%	0.25%	שיעור הריבית בסוף התקופה

2.1.2 גילוי בדבר הפניות תשומת לב רואי החשבון המבקרים

לעיתים, מוצא לנכון רואה החשבון המבקר לכלול שינוי מהנוסח האחיד על-ידי הוספת פסקת הפניית תשומת לב שנועדה להדגיש עניין מסוים המשפיע באופן משמעותי על הדוחות הכספיים וכלול בביאור לדוחות הכספיים. רואי החשבון המבקרים הפנו את תשומת הלב לאמור בביאור 10.ב (ב) בדבר חשיפה לתובענות ייצוגיות שהוגשו כנגד קבוצת הבנק, לביאור 10.ד בדבר חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים ולביאור 10.ה בדבר החקירה בנושא FIFA.

2.1.3. סיכונים מובילים ומתפתחים

בהתבסס על המלצת ה-FSB (המוסד ליציבות פיננסית), סיכון מוביל מוגדר כהתפתחות המתרחשת כיום בסביבת העסקים של הבנק, אשר עלולה להשפיע לרעה על תוצאות הבנק במהלך השנה הקרובה. זאת לעומת סיכון מתפתח אשר ישנה אי ודאות גדולה יותר לגבי מועד גיבושו לכלל התרחשות בעלת השפעה מהותית על אסטרטגיית הבנק.

ניהול הסיכונים בקבוצת הבנק מתואר בהרחבה ב"דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2018". הנהלת הבנק והדירקטוריון דנו בהשפעתם על הבנק של הסיכונים המובילים והמתפתחים המפורטים להלן ובוחנים מעת לעת את הצורך בהתאמת האסטרטגיה העסקית בהתאם להתפתחויות אלה:

- **סיכון הציות:** תחת סיכון הציות כלולים, בהתאם להוראת נוהל בנקאי תקין 308 גם סיכונים הנובעים מתחום הוגנות הבנק כלפי לקוחותיו ניגוד עניינים, איסור הלבנת הון ומימון טרוח, מתן ייעוץ ללקוח, הגנה על הפרטיות (למעט היבטים של טכנולוגיית המידע), היבטי מיסוי רלוונטיים למוצרים או שירותים ללקוחות או הוראות בעלות אופי דומה.
- התממשות הסיכון בעולם באה לידי ביטוי בהמשך החקירות נגד בנקים בעולם והקנסות המוטלים עליהם בקשר להפרות חוק או רגולציה, כגון בדבר סיוע להעלמות מס ומניעת מימון טרוח, הלבנת הון וחקירת מעשי שחיתות. עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים ובנושא FIFA נחקרים על-ידי הרשויות האמריקאיות. הבנק מעריך, כי סביר להניח שהסך הכולל שתשלם קבוצת הבנק בקשר לחקירות עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים יהיה גבוה משמעותית מסכום ההפרשה הקיים בדוחות הכספיים. קנסות משמעותיים מאד עלולים לפגוע בתוצאות הבנק. למועד זה נראה שהסדר או הסדרים מוסכמים עם משרד המשפטים האמריקאי בעניין זה יכול שיהיו מסוג של Deferred Prosecution Agreement או Plea Agreement. סוג ההסדר, אם יושג, עשוי גם הוא להשפיע על הבנק באופן שהסדר חמור עלול לפגוע בעסקי הבנק. לפרטים בדבר חקירות הרשויות האמריקאיות, ראה [ביאור 10 ו-11](#) בתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2019.
- **סביבת המאקרו:** פעילות הבנק תלויה בסביבה העסקית בישראל ובעולם. מצב הכלכלה העולמית, שינויים משמעותיים במדיניות המוניטרית ובעקומי הריבית, תנודתיות בשווקים ושינויים במחירי הנכסים הפיננסיים בארץ ובעולם ובמחירי הנדל"ן והמצב הכלכלי, המדיני והביטחוני של ישראל ושל האזור הינם בעלי פוטנציאל להשפעה על פעילות הבנק. התוכנית האסטרטגית הרב שנתית של הבנק כוללת הנחות מסוימות לגבי סביבת המאקרו תוך התייחסות לסיכונים הקיימים בכלכלה הגלובלית ובמשק הישראלי ומאזנת בין שיקולי תשואה לסיכון.
- **הסביבה הרגולטורית בארץ ובחו"ל:** לרפורמות רגולטוריות בינלאומיות קיימת השלכה על פעילותו העסקית של הבנק בארץ ובעולם. בישראל גובשו בשנים האחרונות מספר יוזמות רגולטוריות שעניינן בעיקר הגברת התחרותיות במערכת הבנקאית בישראל ולצידן קיימות מספר יוזמות רגולטוריות נוספות הנמצאות בשלבי ייזום. היוזמות והמגמות הרגולטוריות, ובפרט החובה של הבנק להיפרד מחברות כרטיסי האשראי שלו והשינויים המשמעותיים בתחום פעילות זה, כמו גם ניווד חשבונות בנק ו-Open API עשויים להשפיע על המערכת הבנקאית בכלל ועל הבנק בפרט. בשלב זה מוקדם להעריך ולאמוד השפעתם על הבנק. לפרטים אודות החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל התשע"ז-2017 ראה [ביאור 16](#) בתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2019.
- **סיכון אבטחת מידע ותקורות קיברנטיות:** איומי הסייבר המתגברים כלפי גופים פיננסיים מביאים להפנית משאבי התעשייה הבנקאית להתמודדות עם הסיכון. הבנק מבצע בקורות באופן תדיר בכלל הערוצים על מנת למנוע חדירת פוגענים, הפעלת תוכנות זדוניות ומניעת דלף מידע. מעגלי הבקרה מורכבים ממספר רב של מערכות אבטחת מידע מתקדמות אשר פרוסות פנימית ברשת הבנק וחיצונית בתור הגנה היקפית.
- **סיכון תחרותי-אסטרטגי:** תחרות חדשה מצד חברות ביג-טק (אפל, גוגל, פייסבוק, אמזון ועוד) וחברות פינטק, לצד חדירה של טכנולוגיות חדשות, שינויים בהתנהגות הלקוחות ומודלים עסקיים חדשים בעולם הפיננסי עלולים ליצור השפעה משמעותית על המערכת הבנקאית בארץ ובעולם בטווח הבינוני-ארוך. לצד זאת, שינויים רגולטוריים ותחרותיים בזירה המקומית בדגש על מהלכים להגברת התחרות בשוק האשראי הקמעונאי, כדוגמת חוק נתוני אשראי שנכנס לתוקפו ב-12 לאפריל 2019, עלולים להשפיע על התוצאות העסקיות של הבנק. הבנק גיבש תוכנית אסטרטגית לשנים 2019-2021 הכוללת ביצוע צעדים בתחומי החדשנות, הטכנולוגיה, מבנה הפעילות ועוד, כדי לתת מענה למכלול האיומים. לפרטים בדבר הליכים משפטיים ראה [ביאור 10](#) בתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2019.
- לפרטים בדבר יוזמות רגולטוריות מהותיות בעלות השפעה על פעילות הבנק בתקופת הדיווח ראה [ביאור 16](#) בתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2019.

2.2. התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 הסתכם ב-2,428 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך של 2,498 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

תשואת הרווח הנקי להון המיוחס לבעלי מניות הבנק בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 הסתכמה בכ-8.4% בהשוואה לשיעור של כ-9.2% בתקופה המקבילה אשתקד.

טבלה 2-2: תמצית דוח רווח והפסד

השינוי	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום		השינוי	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
	30.09.18	30.09.19		30.09.18	30.09.19	
	במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
5.2%	8,697	9,148	(10.4%)	2,895	2,593	הכנסות ריבית
2.0%	(2,081)	(2,122)	(53.5%)	(667)	(310)	הוצאות ריבית
6.2%	6,616	7,026	2.5%	2,228	2,283	הכנסות ריבית, נטו
(68.5%)	995	313	(85.7%)	406	58	הכנסות מימון שאינן מריבית
(3.6%)	7,611	7,339	(11.1%)	2,634	2,341	רווח מימוני, נטו*
(5.7%)	424	400	(133.9%)	118	(40)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(3.5%)	7,187	6,939	(5.4%)	2,516	2,381	רווח מימוני, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
(3.5%)	**2,552	2,462	(1.1%)	**835	826	עמלות והכנסות אחרות
(2.4%)	**5,983	5,839	(0.7%)	**1,984	1,970	הוצאות תפעוליות ואחרות
(5.2%)	3,756	3,562	(9.5%)	1,367	1,237	רווח מפעילות נמשכת לפני מסים
(10.9%)	1,585	1,413	(4.6%)	548	523	הפרשה למסים על הרווח מפעילות נמשכת
(1.0%)	2,171	2,149	(12.8%)	819	714	רווח מפעילות נמשכת לאחר מסים
(12.5%)	8	7		-	3	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים
(1.1%)	2,179	2,156	(12.5%)	819	717	רווח נקי מפעילות נמשכת
(7.5%)	279	258	(85.3%)	109	16	רווח נקי מפעילות מופסקת
						רווח נקי:
(1.8%)	2,458	2,414	(21.0%)	928	733	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(65.0%)	40	14	(86.4%)	22	3	הפסד (רווח) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(2.8%)	2,498	2,428	(22.5%)	950	736	המיוחס לבעלי מניות הבנק
(8.6%)	9.2%	8.4%	(28.5%)	10.7%	7.6%	תשואת הרווח הנקי

* סעיפי רווח והפסד לעיל הוצגו במתכונת שונה מתמצית דוח רווח והפסד באופן המאפשר ניתוח טוב יותר של התוצאות הפיננסיות. השינוי בא לידי ביטוי באמצעות מיון של הכנסות מימון שאינן מריבית מסעיף הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית לרווח המימוני, נטו.

** סווג מחדש, הוצאות בגין ביטוח ערבויות חוק מחר מוצגות כהקטנת ההכנסות מעמלות מעסקי מימון, במקום רישומן בסעיף הוצאות אחרות.

2.2.1. התפתחות הכנסות והוצאות

הרווח המימוני נטו

בכדי לנתח את הרווח מפעילות מימון יש לכלול ברווח בנוסף להכנסות והוצאות ריבית גם הכנסות והוצאות מימון שאינן מריבית. הכנסות אלה כוללות את הכנסות המימון בגין מכשירים נגזרים, בין היתר הפרשי שער ורווח מממוש ניירות-ערך, המהווים חלק אינטגרלי בניהול החשיפות של הבנק. ההכנסות מנגזרים כוללות, בין השאר, את השפעות ערך הזמן בשווי ההוגן של נגזרים המקזזות את חשיפות הריבית המאזניות וכן את השפעות שיעור השינוי במדד הידוע בגין יתרות נגזרים המקזזות את חשיפות המדד בגין היתרות המאזניות.

טבלה 2-3: הרכב הרווח המימוני, נטו

	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		השינוי	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום	
	30.09.18	30.09.19		30.09.18	30.09.19
	במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח	
הכנסות ריבית	8,697	9,148	(10.43%)	2,895	2,593
הוצאות ריבית	(2,081)	(2,122)	(53.52%)	(667)	(310)
הכנסות ריבית, נטו	6,616	7,026	2.47%	2,228	2,283
הכנסות מימון שאינן מריבית*	995	313	(85.71%)	406	58
סך הרווח המימוני המדווח	7,611	7,339	(11.12%)	2,634	2,341
בנטרול השפעות שאינן מפעילות שוטפת:					
הכנסות ממימוש והתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב	107	222		9	169
רווח מהשקעות במניות	243	262	(92.81%)	167	12
הפסד מירידת-ערך מניות של חברות מוחזקות	-	(63)		-	(63)
רווחים בגין הלוואות שנמכרו	58	1		-	-
התאמות לשווי הוגן של מכשירים נגזרים ⁽¹⁾	99	(310)	(241.67%)	96	(136)
הכנסות (הוצאות) מימון הנובעות מחיסוי המס בגין השקעות בחו"ל וגידור חשיפות מטבע של פריטים לא-כספיים ⁽²⁾	56	(128)		6	(28)
סך-הכל השפעות שאינן מפעילות שוטפת	563	(16)	(116.55%)	278	(46)
סך-הכל הכנסות מימון מפעילות שוטפת ⁽³⁾	7,048	7,355	1.32%	2,356	2,387

* כולל הפרשה לירידת-ערך בגין השקעות הבנק בבנק פוזיטיף.
 (1) השפעת מדידת הרווח והפסד במכשירים נגזרים המהווים חלק מאסטרטגיית ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק על בסיס שווי הוגן לעומת מדידה על בסיס צבירה.
 (2) בסעיף זה נכללו השפעות גידור חשיפות מטבע של פריטים לא-כספיים והשפעת חיסוי האסימטריה בחבות המס בגין הפרשי שער על ההשקעות בחברות בנות בחו"ל אשר אינם מובאים בחשבון בבסיס ההכנסה לצורך חישוב ההפרשה למס, שלא כמו הפרשי השער בגין מקורות המימון. הבנק מבצע חיסוי כנגד חשיפת המס בגין ההשקעות בחו"ל באמצעות העמדת מקורות מימון עודפים כנגד השקעות אלו.
 (3) רווח מימוני בניטרול השפעות חריגות, ובניטרול השפעות הנובעות בעיקרן מעיתוי הרישום החשבונאי.
 מזה בגין השפעות שינויים במדד: הוצאה של 76 מיליון ש"ח ברבעון השלישי של שנת 2019, בהשוואה להכנסה של 19 מיליון ש"ח ברבעון השלישי של שנת 2018. הכנסה בסך של 49 מיליון ש"ח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019, בהשוואה להכנסה בסך של 123 מיליון ש"ח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018.

הכנסות המימון מפעילות שוטפת בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 הסתכמו בסך של 7,355 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של 7,048 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. העלייה נבעה מגידול במרווחים הפיננסיים בפקידונות בשל עליית שיעורי הריבית הדולרית והשקלית. כמו-כן, חלה עלייה בהיקפי הפעילות העסקית והאשראי לדיו. מנגד, חלה ירידה בהיקף האשראי הקמעונאי הצרכני וכן קיטון בהכנסות מהפרשי הצמדה, בשל השינויים בשיעור עליית המדד הידוע בין התקופות.

סך הרווח המימוני המדווח הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 בסך של 7,339 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של 7,611 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הירידה נבעה בעיקר מהפסד בסך 310 מיליון ש"ח לעומת רווח בסך 99 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, כתוצאה משינוי בפערים בין השווי ההוגן של נגזרים שהינם חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק לבין הבנק אותם נכסים על בסיס צבירה, בעיקר כתוצאה מירידת הריבית השקלית הארוכה. בנוסף, הירידה הושפעה מהפסד מירידת-ערך בסך של כ-63 מיליון ש"ח בגין השקעת הבנק בבנק פוזיטיף (לפריטים נוספים, ראה פרק "חברות עיקריות" להלן). כמו-כן, חל קיטון בהכנסות מהפרשי שער בעיקר בשל גידור חשיפות מטבע של פריטים לא-כספיים וחלה ירידה ברווח ממכירת הלוואות. מנגד, חלה עלייה ברווח מפעילות שוטפת כאמור לעיל וכן חל גידול ברווח מהשקעה בניירות-ערך.

טבלה 4-2: נתונים עיקריים בדבר הכנסות והוצאות ריבית

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום				לשלושה חודשים שהסתיימו ביום				
30.09.18		30.09.19		30.09.18		30.09.19		
שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	
במיליוני ש"ח/באחוזים								
2.96%	8,697	3.02%	9,148	2.96%	2,895	2.57%	2,593	הכנסות ריבית
1.13%	(2,081)	1.16%	(2,122)	1.09%	(667)	0.52%	(310)	הוצאות ריבית
1.83%	6,616	1.86%	7,026	1.87%	2,228	2.05%	2,283	הכנסות ריבית, נטו
2.25%		2.32%		2.28%		2.26%		יחס בין הכנסות מריבית נטו לבין יתרת הנכסים נושאי הריבית

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 חלה עלייה בהכנסות ובהוצאות ריבית לעומת התקופה המקבילה אשתקד אשר נבעה מעלייה בשיעורי הריבית הדולרית והשקלית. מנגד, חל קיטון בשיעור עליית המדד הידוע בין התקופות. בנוסף, בהכנסות ריבית חלה עלייה שנבעה מגידול בהיקפי האשראי העסקי והאשראי לדיור. מנגד, חלה ירידה בהיקף האשראי הקמעונאי הצרכני. מניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית בין תשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 לבין התקופה המקבילה אשתקד עולה כי השינויים בהיקף היתרות המאזניות הממוצעות גרמו לגידול בסך של כ-460 מיליון ש"ח והשינויים בשיעורי הריבית גרמו לקיטון בסך של כ-50 מיליון ש"ח בהכנסות ריבית נטו.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 בסך של 400 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של 424 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

בהוצאה הפרטנית, נטו נרשמה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 הכנסה בסך של 107 מיליון ש"ח, בהשוואה להכנסה בסך של 231 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הירידה בסעיף זה נבעה בעיקר מגידול בהוצאה הפרטנית ברוטו.

ההוצאה, נטו, בגין הפרשה קבוצתית הסתכמה לסך של 507 מיליון ש"ח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019, בהשוואה להוצאה בסך של 655 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הירידה בהוצאה הקבוצתית נבעה הן מקיטון במחיקות האוטומטיות והן מהשפעת השינויים ביתרות האשראי בהשוואה לתקופה המקבילה. קיטון זה קוזז על-ידי רישום של הפרשה קבוצתית עקב מכירת השליטה בקבוצת ישראל כרטיס בחודש אפריל, 2019 והכללה לראשונה של יתרות האשראי המאזני והחוץ-מאזני של הקבוצה ביום 30 ביוני 2019.

למידע נוסף בדבר התפתחות יתרות האשראי לציבור ראה [פרק "המבנה וההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון"](#) בדוח הדירקטוריון. למידע נוסף בדבר התנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי, ראה [ביאור 6](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2019

טבלה 5-2: הוצאה המצטברת להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים**

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
30.09.18	30.09.19	30.09.18	30.09.19	
במיליוני ש"ח				
542	653	167	155	הוצאה פרטנית בגין הפסדי אשראי
(773)	(760)	(289)	(306)	קיטון בהפרשה פרטנית להפסדי אשראי וגביית חובות שנמחקו חשבונאית
(231)	(107)	(122)	(151)	הכנסה פרטנית, נטו, בגין הפסדי אשראי
655	507	240	111	הוצאה, נטו, בגין הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי ומחיקות חשבונאיות, נטו
424	400	118	(40)	סך-הכל הוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי*
* מזה:				
33	204	(37)	(103)	הוצאה (הכנסה), נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי מסחרי
31	18	20	7	הוצאה, נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לדיור
362	178	135	59	הוצאה, נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי פרטי אחר
(2)	-	-	(3)	הכנסה, נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לבנקים וממשלות
424	400	118	(40)	סך-הכל הוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי
ב-%				
שיעור הוצאה (הכנסה) מסך האשראי לציבור:				
0.26%	0.30%	0.24%	0.21%	שיעור הוצאה הפרטנית בגין הפסדי אשראי
0.58%	0.53%	0.59%	0.36%	שיעור הוצאה להפסדי אשראי, ברוטו מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור***
0.21%	0.18%	0.17%	(0.05%)	שיעור הוצאה (הכנסה) בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
0.17%	0.10%	0.15%	0.01%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
12.44%	7.48%	10.94%	0.50%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור

** לרבות בגין אשראי לדיור שנבחן לפי עומק הפיגור.

*** הוצאה להפסדי אשראי, ברוטו הינה סך הוצאה להפסדי אשראי בניטרול הקיטון בהפרשה פרטנית להפסדי אשראי וגביית חובות שנמחקו חשבונאית.

עמלות והכנסות אחרות הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 ב-2,462 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,552 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הירידה נבעה מעמלות משוק ההון, דמי ניהול חשבון וטיפול באשראי, אשר קוזזה מגידול בהכנסות מכרטיסי אשראי.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2019

טבלה 6-2: פירוט עמלות והכנסות אחרות

השינוי	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום		השינוי	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
	30.09.18	30.09.19		30.09.18	30.09.19	
	במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח			
עמלות						
(5.4%)	689	652	(3.5%)	230	222	דמי ניהול חשבונות
(4.4%)	545	521	(0.6%)	174	173	פעילות בניירות-ערך
8.3%	218	236	4.9%	81	85	כרטיסי אשראי, נטו
(18.0%)	178	146	(2.1%)	47	46	טיפול באשראי
6.3%	*336	357	6.1%	*115	122	עמלות מעסקי מימון
(6.5%)	526	492	(4.6%)	175	167	עמלות אחרות
(3.5%)	*2,492	2,404	(0.9%)	*822	815	סך-הכל עמלות תפעוליות
(3.3%)	60	58	(15.4%)	13	11	סך-הכל אחרות
(3.5%)	*2,552	2,462	(1.1%)	*835	826	סך-הכל הכנסות תפעוליות והכנסות ואחרות

* סווג מחדש, הוצאות בגין ביטוח ערבויות חוק מכר מוצגות כהקטנת ההכנסות מעמלות עסקי מימון, במקום רישומן בסעיף הוצאות אחרות.

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 ב-5,839 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-5,983 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של כ-2.4%.

טבלה 7-2: פירוט של ההוצאות התפעוליות והאחרות

השינוי	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום		השינוי	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום	
	30.09.18	30.09.19		30.09.18	30.09.19
	במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		
הוצאות שכר					
	2,802	2,710	890	880	שכר
(3.3%)			(1.1%)		
	324	361	130	130	מענקים ותגמול מבוסס מניית
11.4%			0.0%		
	3,126	3,071	1,020	1,010	סך-הכל שכר
(1.8%)			(1.0%)		
אחזקה ופחת בניינים וציוד					
	1,027	989	341	351	
(3.7%)			2.9%		
הוצאות אחרות					
	⁽¹⁾ 1,830	1,779	⁽¹⁾ 623	609	
(2.8%)			(2.2%)		
	⁽¹⁾ 5,983	5,839	⁽¹⁾ 1,984	1,970	סך-הכל הוצאות תפעוליות ואחרות
(2.4%)			(0.7%)		

(1) סווג מחדש, הוצאות בגין ביטוח ערבויות חוק מכר מוצגות כהקטנת ההכנסות מעמלות עסקי מימון, במקום רישומן בסעיף הוצאות אחרות.

הוצאות השכר הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 ב-3,071 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-3,126 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של 1.8%. הירידה בהוצאות השכר נובעת מהמשך החיסכון בעלויות עקב תהליכי התייעלות, וקוזזה מהשפעת עליית מחיר מניית הבנק על התגמול ההוני.

הוצאות האחזקה ופחת בניינים וציוד הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 ב-989 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,027 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ירידה בשיעור של 3.7%.

ההוצאות האחרות הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 ב-1,779 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,830 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הירידה נבעה בעיקר מהכנסות הפרשי שער משערוך ההפרשה לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים לעומת הוצאה בתקופה המקבילה, וקוזזו בעלייה בהוצאות המחשב ובעמלות עקב הגדלת היקפי פעילות, וברישום הוצאות בגין עסקה למכירת תיק לקוחות של שוויץ.

ההפרשה למסים על הרווח מפעילות נמשכת הסתכמה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 בסך של 1,413 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של 1,585 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

שיעור המס האפקטיבי של הבנק בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 הגיע ל-39.7% בהשוואה לשיעור מס סטטוטורי של 34.2% וזאת בשל הוצאות לא מוכרות, הפסדים שלא נכלל בגינם מס נדחה, מסים בגין שנים קודמות עקב גביית חובות שנמחקו בעבר ומסים נדחים בגין חברות מוחזקות. **הרווח הנקי מפעילות מופסקת** הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 בסך של 258 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של 279 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח מפעילות מופסקת בתשעת החודשים הראשונים של 2019 כולל רווח נטו בסך כ-137 מיליון ש"ח (לאחר השפעת המס המתייחס), הכולל רווח הון בסך של כ-210 מיליון ש"ח, בגין חלק ההשקעה שנמכר ובגין שיערוך יתרת ההשקעה שנותרה בהתאם לשווי המניית למועד ההנפקה ובניכוי הפחתה למחיר השוק ליום 30 ביוני 2019 בסך של כ-73 מיליון ש"ח. בנוסף, בתוצאות הפעילות המופסקת נכלל חלקו של הבנק ברווחי ישראלכרט (33%) ברבעון השני והשלישי של שנת 2019. עד לתום הרבעון הראשון לשנת 2019, הרווח מפעילות מופסקת כלל את חלקו של הבנק (98.2%) מרווחי קבוצת ישראלכרט.

חלקם של בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בתוצאות, נטו, של חברות מאוחדות הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 בחלקם בהפסד בסך של 14 מיליון ש"ח, בהשוואה לחלקם בהפסד בסך של 40 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניית הבנק הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 בסך של 2,428 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של 2,498 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הנקי הבסיסי למניה בת 1 ש"ח ערך נקוב הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 ב-1.82 ש"ח, בהשוואה ל-1.87 ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

2.2.2. התפתחות ברווח הכולל

טבלה 2-8: רווח כולל

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
30.09.18	30.09.19	30.09.18	30.09.19	
במיליוני ש"ח				
2,458	2,414	928	733	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
40	14	22	3	הפסד (רווח) נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,498	2,428	950	736	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מסים:				
(577)	581	24	128	התאמות בגין אגרות-חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן נטו ⁽¹⁾
(1)	-	3	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים* נטו, לאחר השפעת גידורים**
194	(267)	(59)	(183)	התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים***
(384)	314	(32)	(55)	רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מסים
147	(78)	39	32	השפעת המס המתייחס
(237)	236	7	(23)	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק, לאחר מסים
2,221	2,650	935	710	הרווח (ההפסד) הכולל לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
40	14	22	3	ההפסד (הרווח) הכולל המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,261	2,664	957	713	הרווח הכולל המיוחס לבעלי מניות הבנק

* התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה, עד ליום 31 בדצמבר 2018, היה שונה ממטבע הפעילות של הבנק.
 ** גידורים - רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעות נטו במטבע-חוץ.
 *** בעיקר משקף התאמות בגין אומדנים אקטואריים לטוף התקופה והפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר.
 (1) עד ליום 31 בדצמבר 2018 ניירות-ערך זמינים למכירה.

הרווח הכולל הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 בסך של 2,664 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של 2,261 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה. הרווח הכולל הושפע מעבר לשינוי ברווח הנקי בעיקר מעלייה בהתאמות אגרות-חוב זמינות למכירה כתוצאה מעלייה במחירי אגרות-החוב בארץ ובחול (בעיקר אגרות-חוב ממשלתיות) לעומת ירידות במחירי ניירות-ערך זמינים למכירה בתקופה המקבילה אשתקד. שינויים בהתאמות של התחייבויות בגין הטבות עובדים, בעקבות ירידה בעקומי הריבית בתקופה השוטפת, קיזזו חלק מעלייה זו.

2.3. המבנה והתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון

המאזן המאוחד ליום 30 בספטמבר 2019 הסתכם ב-453.3 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-460.9 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2018. הירידה נבעה בעיקר מהפסקת האיחוד של קבוצת ישראלכרט וגרעית נכסים שנכללו בעבר ברבעון השני של שנת 2019.

טבלה 2-9: ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים

שינוי מיום		יתרה ליום			
31.12.18	30.06.19	31.12.18	30.06.19	30.09.19	
במיליוני ש"ח					
(1.6%)	(0.2%)	460,926	454,247	453,347	סך-כל הנכסים
3.0%	0.8%	282,507	288,623	291,007	אשראי לציבור, נטו
(14.1%)	(0.5%)	84,459	72,913	72,517	מזומנים ופיקדונות בבנקים
16.9%	(7.8%)	56,116	71,116	65,592	ניירות-ערך
	3.2%	15,110	803	829	נכסים המיוחסים לפעילות מופסקת*
(1.2%)	(1.2%)	352,260	352,112	348,027	פיקדונות הציבור
(5.6%)	(5.8%)	30,024	30,080	28,337	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
	-	14,733	-	-	התחייבויות המיוחסות לפעילות מופסקת*
4.5%	(0.7%)	37,544	39,503	39,218	הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק

* החל מהרבעון השני 2019 יתרת ההשקעה בקבוצת ישראלכרט, המטופלת לפי שיטת השווי המאזני, מוצגת בשורה אחת במסגרת הנכסים המיוחסים לפעילות מופסקת. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1\(ה\)](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

2.3.1. מבנה והתפתחות הנכסים וההתחייבויות

אשראי לציבור

טבלה 2-10: התפתחות האשראי לציבור, נטו, מאזני לפי ענפי משק עיקריים

השינוי	ליום		
	31.12.18	30.09.19	
במיליוני ש"ח			
7.1%	70,042	75,009	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
(6.7%)	42,269	39,416	אנשים פרטיים - אחר
1.3%	52,350	53,043	בינוי ונדל"ן
(0.2%)	27,909	27,863	מסחר
(1.9%)	17,037	16,718	תעשייה
23.6%	18,993	23,480	שירותים פיננסיים*
2.9%	53,907	55,478	אחר
3.0%	282,507	291,007	סך-הכל

* בשל הפסקת איחוד ישראלכרט, היתרה כוללת הלוואות שניתנו לקבוצת ישראלכרט, שהסתכמו בדוחות הרבעון השני לשנת 2019, בסך של כ-3,593 מיליון ש"ח.

למידע נוסף בנוגע להתפתחות האשראי וסיכוני האשראי לפי ענפי משק ראה [פרק "סיכון אשראי"](#) בסעיף 3.2.2. "מיון וניתוח סיכון האשראי לפי ענפי משק" בסקירת הסיכונים, בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2019

חבויית בעייתיות

טבלה 11-2: סיכון אשראי בעייתית⁽¹⁾

31.12.18			30.09.19			
סך-הכל	חוץ-מאזני	מאזני	סך-הכל	חוץ-מאזני	מאזני	
במיליוני ש"ח						
3,311	582	2,729	3,470	505	2,965	סיכון אשראי פגום
1,671	220	1,451	1,987	372	1,615	סיכון אשראי נחות ⁽²⁾
3,202	770	2,432	3,617	879	2,738	סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת
8,184	1,572	6,612	9,074	1,756	7,318	סך סיכון אשראי בעייתית*
6,944	1,452	5,492	7,761	1,675	6,086	סיכון אשראי בעייתית נטו
808	-	808	841	-	841	* מזה חובות שאינם פגומים בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽²⁾

(1) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

(2) לרבות בגין הלוואות לדירור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור ובגין הלוואות לדירור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

הערה:

סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני מוצג לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

בתשעת החודשים הראשונים לשנת 2019 חלה עלייה בסך החבויית הבעייתיות בשיעור של 11%. למידע נוסף על ניתוח תיק האשראי וסיכון אשראי בעייתית ראה פרק "סיכון אשראי" בסעיף 3.2.1. ניתוח איכות האשראי וסיכון אשראי בעייתית" בסקירת הסיכונים, בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

אשראי חוץ-מאזני

טבלה 12-2: ההתפתחות בסעיפים החוץ-מאזניים העיקריים

השינוי	יתרה ליום		במיליוני ש"ח	
	31.12.18	30.09.19		
	1,397	772		מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים למעט נגזרים
(44.7%)	1,397	772		אשראי תעודות
(1.6%)	52,490	51,630		ערבויית והתחייבויות אחרות**,*
1.8%	14,689	14,956		מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו באחריות הבנק
7.2%	41,403	44,378		מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה, שלא נוצלו ⁽¹⁾
12.2%	50,755	56,971		התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ושעדיין לא ניתן והתחייבויות להוצאת ערבויות
	24,845	-		יתרות חוזי מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים המיוחסים לפעילות מופסקת

* כולל סיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-15,931 מיליוני ש"ח בגינו נרכש ביטוח מחברות ביטוח זרות לתיק ערבויות חוק מכר (ליום 31.12.18: 22,617 מיליוני ש"ח).

** כולל התחייבויות הבנק בגין חלקו בקרן סיכונים של מסלוקת המעו"ף בסך 146 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.18: 174 מיליוני ש"ח).

(1) בעקבות הפסקת איחוד קבוצת ישראלכרט בדוחות הרבעון השני לשנת 2019 נכללו יתרות מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בסך של כ-4.5 מיליארד ש"ח, שטרם היציאה מאיחוד קוזזו בשל היותן יתרות הדדיות.

ניירות-ערך

לבנק השקעות באגרות-חוב ממשלתיות וקונצרניות וכן השקעה במניות סחירות ושיאין סחירות בפיזור נרחב.

ניירות הערך הסתכמו ביום 30 בספטמבר 2019 בכ-65.6 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-56.1 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2018, עלייה בשיעור של כ-16.9%. שנבעה בעיקר מרכישה, נטו, של אגרות-חוב סחירות של ממשלת ישראל ואגרות-חוב של ממשלת ארצות-הברית בתיק הזמין למכירה.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2019

להלן פירוט אודות הפעילות בניירות הערך של קבוצת הבנק:
טבלה 2-13: יתרות ניירות-ערך

סך-הכל		מוחזק לפדיון		זמין למכירה		תיק למסחר		
מסך % ניירות-ערך	הערך במאזן	מסך % ניירות-ערך	הערך במאזן	מסך % ניירות-ערך	הערך במאזן	מסך % ניירות-ערך	הערך במאזן	
במיליוני ש"ח/באחוזים								
ליום 30 בספטמבר 2019								
65.3%	42,772	-	-	54.0%	35,370	11.3%	7,402	אגרות-חוב ממשלת ישראל
16.6%	10,882	-	-	16.6%	10,882	-	-	אגרות-חוב ממשלת ארצות-הברית
0.7%	445	-	-	0.7%	442	0.0%	3	אגרות-חוב ממשלות - מדינות זרות אחרות
82.5%	54,099	-	-	72.3%	46,694	11.3%	7,405	סך-הכל אגרות-חוב ממשלות
0.5%	306	0.5%	306	-	-	-	-	אגרות-חוב קונצרניות - בישראל
14.5%	9,502	-	-	14.5%	9,502	-	-	אגרות-חוב קונצרניות - מדינות זרות
15.0%	9,808	0.5%	306	14.5%	9,502	-	-	סך-הכל אגרות-חוב קונצרניות
2.6%	1,685	-	-	2.6%	1,680	0.0%	5	מניות
100.0%	65,592	0.5%	306	89.3%	57,876	11.3%	7,410	סך-הכל ניירות-ערך
ליום 31 בדצמבר 2018								
58.2%	32,639	-	-	47.0%	26,373	11.2%	6,266	אגרות-חוב ממשלת ישראל
16.9%	9,483	-	-	16.8%	9,419	0.1%	64	אגרות-חוב ממשלת ארצות-הברית
1.8%	1,006	-	-	1.8%	1,001	0.0%	5	אגרות-חוב ממשלות - מדינות זרות אחרות
76.9%	43,128	-	-	65.6%	36,793	11.3%	6,335	סך-הכל אגרות-חוב ממשלות
1.2%	653	0.7%	398	0.4%	255	-	-	אגרות-חוב קונצרניות - בישראל
19.3%	10,814	-	-	19.3%	10,812	0.0%	2	אגרות-חוב קונצרניות - מדינות זרות
20.4%	11,467	0.7%	398	19.7%	11,067	0.0%	2	סך-הכל אגרות-חוב קונצרניות
2.7%	1,521	-	-	2.6%	1,480	0.1%	41	מניות
100.0%	56,116	0.7%	398	87.9%	49,340	11.4%	6,378	סך-הכל ניירות-ערך

לפרטים נוספים לגבי סכומים הנמדדים בשווי הוגן, ראה [ביאור 15](#). בתמצית הדוחות הכספיים.

טבלה 2-14: פירוט אגרות-חוב קונצרניות לפי ענפי משק

31.12.18		30.09.19		
אחוז מסך אגרות-חוב קונצרניות	הערך במאזן	אחוז מסך אגרות-חוב קונצרניות	הערך במאזן	
	במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
4.7%	544	4.7%	462	כרייה וחציבה
5.0%	578	5.3%	519	תעשייה
3.7%	418	4.0%	392	חשמל ומים
3.9%	447	4.7%	461	מידע ותקשורת
76.7%	8,785	74.8%	7,340	בנקים ומוסדות פיננסיים
6.0%	695	6.5%	634	אחרים
100.0%	11,467	100.0%	9,808	סך-הכל אגרות-חוב קונצרניות

לפרטים בדבר ההפסד שטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן בגין אגרות-חוב זמינות למכירה (2018 - ניירות-ערך בתיק הזמין למכירה), ראה [ביאור 5](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

פיקדונות

טבלה 2-15: התפתחות ביתרות הפיקדונות

השינוי	יתרה ליום		
	31.12.18	30.09.19	
	במיליוני ש"ח		
(1.20%)	352,260	348,027	פיקדונות הציבור
(29.81%)	4,528	3,178	פיקדונות מבנקים
133.17%	208	485	פיקדונות הממשלה
(1.49%)	356,996	351,690	סך-הכל

יתרת הפיקדונות ליום 30 בספטמבר 2019 הסתכמה בסך של כ-352 מיליארד ש"ח בהשוואה לסך של כ-357 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2018. הירידה נובעת בעיקרה מירידה בפיקדונות הציבור.

פעילות חוץ-מאזנית בניירות-ערך המוחזקים על-ידי הציבור

טבלה 2-16: ההתפתחות ביתרות החזקות הנכסיות החוץ-מאזניים של לקוחות קבוצת הבנק, לגביהם מספקת קבוצת הבנק שירותי משמורת, ניהול, תפעול וייעוץ

השינוי	יתרה ליום		
	31.12.18	30.09.19	
	במיליוני ש"ח		
(13.69%)	828,350	714,946	ניירות-ערך ⁽¹⁾⁽²⁾
(100.00%)	85,305	-	נכסי קופות-גמל המקבלות שירותי תפעול ⁽²⁾
15.01%	76,213	87,651	נכסי קרנות נאמנות ⁽³⁾

- (1) לרבות יתרות ניירות-ערך של קופות-גמל וקרנות נאמנות לגביהן מעניקה קבוצת הבנק שירותי משמורת. עיקר הקיטון בהיקף נכסי הלקוחות נובע מהעברת נכסים בסך של כ-150 מיליארד ש"ח של לקוח מהותי של חברה בת בבעלות מלאה של הבנק (פועלים סהר).
- (2) בהמשך להחלטת הבנק להפסיק את פעילות מתן שירותי תפעול קופות-גמל וקרנות השתלמות לחברות מנהלות כאמור בסעיף 7.5.7 לדוח ממשל תאגידי לשנת 2018, הפסקת הפעילות הושלמה במהלך חודש יולי 2019.
- (3) שווי הנכסים של קרנות הנאמנות המקבלות שירותים נלווים לניהול חשבונות בהיקפים שונים.

אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים ליום 30 בספטמבר 2019 הסתכמו ב-28.3 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-30.0 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2018, קיטון בשיעור של כ-5.6% שנבע מפירעונות של אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים בסכום קרן כולל של כ-5 מיליארד ש"ח אשר קוזז בחלקו על-ידי הנפקת אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים.

במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 הונפקו אגרות-חוב של חברה בת בבעלות מלאה של הבנק (פועלים הנפקות) בסך של כ-2.5 מיליארד ש"ח וכתבי התחייבות נדחים בסך של כ-1 מיליארד ש"ח, עלייה זו קוזזה על-ידי פירעונות של אגרות-חוב וכן מפדיון מוקדם של שטרי הון נדחים כמתואר בביאור 9.9. יא בתמצית הדוחות הכספיים.

טבלה 17-2: פירוט אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים

ליום 31 בדצמבר 2018		ליום 30 בספטמבר 2019		
הערך במאזן	מזה: סחיר	הערך במאזן	מזה: סחיר	
במיליוני ש"ח				
12,108	15,371	11,861	13,856	כתבי התחייבות נדחים
14,392	14,653	14,295	14,481	אגרות-חוב
26,500	30,024	26,156	28,337	סך-הכל אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים

במהלך הרבעון השני של שנת 2019 השלימה פועלים הנפקות הנפקה לציבור של כתבי התחייבות נדחים עם מנגנון ספיגת הפסדים בתמורה (ברוטו) לכ-1 מיליארד ש"ח. כתבי התחייבות הנדחים האמורים יהוו חלק מהון רובד 2 של הבנק, הם צמודים למדד ונושאים ריבית שנתית בשיעור 2.02%, לפירעון בשנת 2030 עם אפשרות לפדיון מוקדם ביוזמת הבנק (ובאישור הפיקוח על הבנקים) בשנת 2025. הבנק פדה בפדיון מוקדם מלא את שטרי ההון הנדחים סדרה ב' ואת שטרי ההון הנדחים סדרה ד' בחודשים פברואר 2019 וספטמבר 2019, בהתאמה, וזאת בתמורה לסך של 582 מיליוני ש"ח ו-349 מיליוני ש"ח בהתאמה.

טבלה 18-2: מכשירים נגזרים

31.12.18			30.09.19			
ערך נקוב	שווי הוגן שלילי	שווי הוגן חיובי	ערך נקוב	שווי הוגן שלילי	שווי הוגן חיובי	
במיליוני ש"ח						
793,078	4,811	4,809	573,184	8,150	7,402	חוזי ריבית
264,123	3,423	4,285	295,370	4,758	4,424	חוזי מטבע
51,423	1,380	1,377	47,494	819	831	חוזים בגין מניות
1,280	64	63	985	35	35	חוזי סחורות ושירותים (כולל נגזרי אשראי)
1,109,904	9,678	10,534	917,033	13,762	12,692	סך-הכל

2.3.2. הון, הלימות הון ומינוף

1. הון

השקעות בהון הבנק ועסקות במניותיו

הון המניות המונפק והנפרע של הבנק ליום 30 בספטמבר 2019 הינו 1,335,168,159 ש"ח ע.ג. המורכב ממניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.ג. כל אחת. ההון המונפק הינו בניכוי 2,208,952 מניות רגילות שנרכשו על-ידי הבנק ("מניות באוצר"). עד חודש נובמבר 2018 החזיקה גב' שרי אריסון בהיתר שליטה בבנק, באמצעות אריסון החזקות (1998) בע"מ ("אריסון החזקות"). ביום 22 בנובמבר 2018 הוחלף היתר השליטה של גב' אריסון בהיתר להחזקת אמצעי שליטה שקיבלה מבנק ישראל ("היתר החזקה"), אשר מאפשר את ביזור השליטה בבנק והבנק הפך תאגיד בנקאי בלא גרעין שליטה. לפי תנאי היתר החזקה נדרשת גב' אריסון, המחזיקה למועד פרסום הדוח כ-15.7% ממניות הבנק, למכור בתוך מספר שנים את החזקותיה בבנק העולות על 5%. לפרטים נוספים אודות היתר החזקה, השינוי במבנה השליטה בבנק והשלכותיו, ראה [דוח ממשל תאגידי בפרק "עניינים אחרים" בדוחות הכספיים לשנת 2018](#).

דיבידנדים

מדיניות חלוקת דיבידנד של הבנק החל מהרבעון הראשון של שנת 2017 היא לחלק עד 40% מהרווח הנקי הרבעוני הנובע מפעולות רגילות. כל חלוקה כפופה להחלטה ספציפית של דירקטוריון הבנק לפי שיקול דעתו במועד החלוקה ובהתחשב בשיקולים עסקיים, בהוראת כל דין ובמגבלות על חלוקה. בנוסף למגבלות על-פי חוק החברות, חלוקת דיבידנד על-ידי תאגיד בנקאי כפופה לרגולציה החלה על תאגידים בנקאיים בישראל, לפיה לא יחולק דיבידנד: (א) אם יתרת העודפים המצטברת של הבנק (בניכוי הפרשים בחובה, שנכללו ברווח כולל אחר מצטבר) על-פי הדוחות הכספיים האחרונים שפורסמו אינה חיובית, או במידה שחלוקה כאמור תגרום ליתרה שלילית; (ב) כאשר אחת או יותר משלוש השנים הקלנדריות האחרונות הסתיימה בהפסד או בהפסד כולל; (ג) כאשר התוצאה המצטברת של שלושת הרבעונים המסתיימים בתום תקופת הביניים לגביה פורסם הדוח הכספי האחרון מראה על הפסד או על הפסד כולל; (ד) אם התחזית הינה שבשנה הסמוכה לאחר החלוקה, יחס הון הבנק לנכסי סיכון ירד מתחת ליחס הנדרש לגביו; (ה) מקרנות הון או מהפרשים בזכות, הנובעים מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ; (ו) במידה שלאחר חלוקתו, הנכסים הלא-כספיים של הבנק יעלו על הונו העצמי; או (ז) במידה שהבנק לא יעמוד בדרישות סעיף 23א' לחוק הבנקאות אשר קובע הגבלה לגבי השיעור מההון, אשר מותר לתאגיד בנקאי להשקיע בתאגידים ריאליים. על אף האמור לעיל, במקרים מסוימים יוכל הבנק לחלק דיבידנד אף בהתקיים הנסיבות לעיל, במידה שקיבל מראש ובכתב את אישורו של הפיקוח על הבנקים לחלוקה, ועד לגובה הסכום שאושר כאמור. לפרטים בדבר יעד הלימות ההון של הבנק ראה [פרק הלימות הון](#) להלן.

על-פי תנאי שטר הון נדחה היה והושעו תשלומי הריבית בגין שטר הון זה, הבנק לא ישלם דיבידנד לבעלי מניותיו כל עוד לא שולמו במלואם כל תשלומי הריבית שסילוקם הושעה, בין אם דיבידנד כאמור הוכרז טרם ניתנה הודעת הבנק בדבר היווצרות נסיבות משעות, ובין אם הוא הוכרז אחרי מתן הודעה כאמור.

לפני מועד אישור הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2018, הודיע הפיקוח על הבנקים לבנק, כי לאור אי הודאות הרבה בנושא חקירת הרשויות האמריקאיות, ומטעמי זהירות ושמרנות, סבור הפיקוח על הבנקים כי לעת הזו אין מקום לחלוקת דיבידנד שוטף על-ידי הבנק. בהתאם, מטעמי שמרנות ובתיאום עם בנק ישראל החל מהרבעון השני של 2018 לא הכריז דירקטוריון הבנק על חלוקת דיבידנד מרווחים שוטפים, זאת מבלי לשנות ממדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק. ראה גם **ביאור 24 בדוחות הכספיים לשנת 2018**.

כתוצאה מעצם מכירת כ-65% ממניות ישראלכרט ברבעון השני של שנת 2019 (ראה **ביאור 17** בתמצית הדוחות הכספיים), נוצרו לבנק עודפי הון נוספים בסך של כ-1.3 מיליארד ש"ח (מתוכם כ-0.3 מיליארד ש"ח בגין קיטון בסיכון התפעולי של ישראלכרט שיוכרו בהדרגה במשך 3 שנים). בקשר עם עודפי הון אלה הכריז דירקטוריון הבנק בחודש ספטמבר 2019 על חלוקת דיבידנד בסך של 1 מיליארד ש"ח אשר שולם בחודש אוקטובר 2019. הדיבידנד שחולק בא במקום חלופת תוכנית לרכישה עצמית, שנשקלה ועליה דיווח הבנק בדוחות קודמים. אין שינוי במדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק. להלן פרטים על חלוקת דיבידנד שהוכרז עבור הרבעון השלישי של שנת 2019:

ביום 24 בספטמבר 2019 דירקטוריון הבנק החליט על חלוקת דיבידנד בסך של כ-1,000 מיליון ש"ח. הדיבידנד מהווה 74.897 אגורות לכל מניה בת 1 ש"ח ע.ג.

המועד הקובע חל ביום 7 באוקטובר 2019 והדיבידנד שולם ביום 23 באוקטובר 2019.

טבלה 2-19: פרטים בדבר דיבידנד ששולם

מועד הכרזה	מועד תשלום	דיבידנד למניה	דיבידנד ששולם במזומן
		באגורות	במיליוני ש"ח
23.05.2018	12.06.2018	18.825	251
25.03.2018	11.04.2018	18.345	245

2. הלימות הון

גישת הבנק להערכת הלימות ההון

הבנק מיישם את הוראות מדידה והלימות הון המבוססות על הוראות באזל כפי שפורסמו על-ידי הפיקוח על הבנקים וכפי ששולבו בהוראות ניהול בנקאי תקין 201-211 וכן במסגרת קובץ שאלות ותשובות.

הוראות מדידה והלימות הון מתבססות על שלושה נדבכים:

- נדבך 1 - כולל את אופן חישוב דרישות ההון המזערי הפיקוחי בגין סיכונים האשראי, הסיכון התפעולי וסיכון השוק.
- נדבך 2 - מתווה את התהליכים הפנימיים בבנק (ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process) המשמשים להערכת ההון הנדרש בגין מכלול הסיכונים לרבות אלו שאינם נכללים בנדבך 1 (כגון ריכוזיות אשראי, סיכון ריבית בתיק הבנקאי, סיכונים נזילות, סיכונים סליקה וסיכונים אסטרטגיים) ובמקביל תהליך סקירה שיבוצע על-ידי הפיקוח על הבנקים.
- נדבך 3 - משמעת שוק. נדבך זה קובע את האופן וההיקף של המידע שיוצג במסגרת הדיווח לציבור בדבר הסיכונים שהבנק חשוף אליהם. במסגרת נדבך זה נדרש מתן מידע כמותי ומידע איכותי כדי לאפשר לגורמי השוק להעריך את מידת החשיפה של הבנק לגורמי סיכון.

הוראות באזל 3

הוראות באזל 3 נכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2014, כאשר היישום הינו באופן מדורג בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299 בנושא "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר". בהתאם להוראות המעבר, מכשירי ההון שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי הוכרו החל מיום 1 בינואר 2014 עד לתקרה של 80% מיתרתם בהון הפיקוחי ליום 31 בדצמבר 2013, ובכל שנה עוקבת מופחתת תקרה זו ב-10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022. בהתאם לאמור, בשנת 2018 תקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי עמדה על 40% ובשנת 2019 תקרה זו עומדת על 30%.

יעד הלימות ההון

בהתאם לחוזר הפיקוח על הבנקים בדבר יחסי הון מזעריים נדרש הבנק בהיותו תאגיד בנקאי משמעותי במיוחד (כזה, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה לפחות 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל), לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מזערי בשיעור של 10%, וביחס הון כולל מזערי של 13.5%. ליחסי ההון המזעריים התווספה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור לתאריכי הדוחות הכספיים. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ייחס ההון הכולל המזערי הנדרשים מהבנק על-ידי הפיקוח על הבנקים על בסיס מאוחד, לפי הנתונים ליום 30 בספטמבר 2019, הינם 10.26%-13.76%, בהתאמה.

תכנון הון ויעדי הלימות הון שנקבעו על-ידי הבנק

תכנון ההון בבנק מתבסס על תוכנית העבודה של הבנק והוראות הרגולציה, תוך תרגומן לנכסי הסיכון, ושינויים בהון על רבדיו השונים תוך שמירה על שולי ביטחון. במסגרת תכנון ההון ויחסי ההון, מתבצעים מבחני רגישות שונים. כמו-כן, הבנק עוקב באופן שוטף אחר התוצאות בפועל אל מול התכנון והפערים ביניהם, ובהתאם לצורך בוחן נקיטת פעולות נדרשות לצורך שמירה על יעדי הון שנקבעו. מדיניות הבנק הינה להחזיק רמת הלימות הון הגבוהה מהיחס המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ואשר אינה נמוכה מרמת הלימות ההון הנדרשת לכיסוי הסיכונים כפי שהם מוערכים בתהליך הפנימי להערכת הלימות ההון (ה-ICAAP). בנוסף, במסגרת ה-ICAAP, הבנק בוחן את השפעתם של תרחישי קיצון על יחסי הלימות ההון ובהתאם קיימת תוכנית לחזרה להלימות ההון הרגולטורית בקרות אירוע קיצון כאמור. בהמשך לאמור ועל פי החלטת דירקטוריון הבנק, יעד יחס הון עצמי רובד 1 החל מיום 31 בדצמבר 2017 עומד על 10.75%.

למידע נוסף בדבר תהליך ה-ICAAP ויעדי הלימות ההון, ראה [דוח על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2018](#).

התייעלות תפעולית

בחודש ינואר 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" ("הוראת התייעלות"). בהתאם להוראת התייעלות, דירקטוריון תאגיד בנקאי יתווה תוכנית רב-שנתית להתייעלות. תאגיד בנקאי שיעמוד בתנאים שהוגדרו בהוראה יקבל הקלה לפיה יוכל לפרוס את השפעת התוכנית לתקופה של עד 5 שנים בקו ישר לעניין חישוב יחסי הלימות ההון ויחס המינוף. בחודש אוקטובר 2016 אישר דירקטוריון הבנק תוכנית התייעלות שעלותה המוערכת בסך של 762 מיליון ש"ח, נטו מהשפעת המס, נזקפה להון. השפעת עלויות תוכנית התייעלות על יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון, המוערכת בכ-0.12% ליום 30 בספטמבר 2019, נזקפת בשיעורים שווים על פני 5 שנים החל משנת 2017. בהמשך להוראת התייעלות, פרסם הפיקוח על הבנקים בחודש יוני 2017 מכתב בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל - התייעלות בתחום הנדל"ן", אשר מעודד את התאגידים הבנקאיים לבחון, בנוסף להתייעלות בהוצאות כוח אדם, גם אפשרויות לצמצום עלויות נדל"ן ותחזוקה של יחידות המטה וההנהלה, לרבות באמצעות בחינה מחודשת של מיקומן הגיאוגרפי (להלן: התייעלות בתחום הנדל"ן). במסגרת זאת, על מנת לעודד יישום תוכנית התייעלות בתחום הנדל"ן, הפיקוח יאשר לבנקים הקלות בנושא הלימות הון. הפיקוח על הבנקים האריך את התוקף ליישום תוכנית התייעלות עד ליום 31 בדצמבר 2019.

הנפקה של כתבי התחייבות נדחים עם מנגנון לספיגת הפסדים

במהלך הרבעון השני של שנת 2019 הבנק הנפיק סדרה של כתבי התחייבות נדחים בסך של כ-1 מיליארד ש"ח המהווים חלק מהון רובד 2 של הבנק. לפרטים אודות הנפקה של כתבי התחייבות נדחים שביצעה הפועלים הנפקות, ראה [ביאור 9.1](#). בתמצית הדוחות הכספיים.

פדיון מוקדם של שטרי הון בהון רובד 1

הבנק פדה פדיון מוקדם מלא את שטרי ההון הנדחים סדרה ב' ואת שטרי ההון הנדחים סדרה ד' בחודשים פברואר 2019 וספטמבר 2019, בהתאמה, וזאת בתמורה לסך של 582 מיליון ש"ח ו-349 מיליון ש"ח בהתאמה.

שלוחת הבנק בתורכיה

בחודש ינואר 2019 התקבל מכתב מבנק ישראל בנושא שלוחת הבנק בתורכיה, בנק פוזיטיף, בו ציין בנק ישראל כי פעילות הבנק בתורכיה חושפת אותו לסיכונים משמעותיים ולפיכך, עד למימוש מלוא החזקות הבנק בשלוחה, נדרש הבנק להגדיל את שיעורי השקלול של נכסי הסיכון בגין הפעילות בחישוב יחס ההון המאוחד בלבד, באופן הבא:

- החל מיום 1 בינואר 2020 ישוקללו נכסי הסיכון בגין פעילות השלוחה בשיעור של 300% לכל הפחות.
- החל מיום 1 בינואר 2021 ישוקללו נכסי הסיכון בשיעור של 600% לכל הפחות.

השפעת הנחיה זו על יחס הון עצמי רובד 1 על בסיס הנתונים ליום 30 בספטמבר 2019 הינה קיטון של כ-0.04% בהנחת שקלול נכסי הסיכון ב-300% וקיטון של כ-0.11% בהנחת שקלול נכסי הסיכון ב-600%.

במסגרת התוכנית האסטרטגית הוחלט על הקטנה הדרגתית של תיק האשראי. הבנק החל בביצוע פעולות למכירת מלוא החזקותיו בבנק פוזיטיף (לפרטים נוספים ראה [פרק "חברות עיקריות"](#) להלן).

טבלה 20-2: חישוב יחס הלימות ההון

31 בדצמבר 2018	30 בספטמבר 2018	30 בספטמבר 2019	
			במיליוני ש"ח
1. הון לצורך חישוב יחס ההון לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים			
38,004	38,112	39,528	הון עצמי רובד 1 ⁽¹⁾
977	977	733	הון רובד 1 נוסף
38,981	39,089	40,261	סך-הכל הון רובד 1 ⁽¹⁾
10,042	10,634	10,197	הון רובד 2
49,023	49,723	50,458	סך-הכל הון כולל ⁽¹⁾
2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון			
312,900	308,582	306,194	סיכון אשראי ⁽²⁾
3,429	3,913	3,044	סיכונים שוק
24,268	24,183	23,684	סיכון תפעולי
340,597	336,678	332,922	סך-הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון ⁽²⁾
באחוזים			
3. יחס ההון לרכיבי סיכון			
11.16%	11.32%	11.87%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
11.44%	11.61%	12.09%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
14.39%	14.77%	15.16%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
10.24%	10.24%	10.26%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ⁽³⁾
13.74%	13.74%	13.76%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ⁽³⁾

- (1) הנתונים מוצגים בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 202 בדבר "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי" ובהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299. בנוסף, נתונים אלה כוללים התאמות בגין תוכנית ההתייעלות שנקבעו לפי מכתב הפיקוח על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" (להלן: התאמות בגין תוכנית ההתייעלות), אשר נזקפות בשיעורים שווים על פני 5 שנים החל משנת 2017. לפרטים נוספים על השפעת ההתאמות בגין תוכנית ההתייעלות ראה [ביאור 9](#) בתמצית הדוחות הכספיים.
- (2) מסך-הכל היתרות המשוקללות של נכסי סיכון הופחתו סך של 480 מיליוני ש"ח ליום 30 בספטמבר 2019, 640 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018 ו-693 מיליוני ש"ח ליום 30 בספטמבר 2018 בשל התאמות בגין תוכנית ההתייעלות, אשר בהתאם לאישור הפיקוח על הבנקים נזקפות בהדרגה על פני 5 שנים החל משנת 2017.
- (3) יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש יחס ההון הכולל המזערי הנדרש הינם 10% ו-13.5% בהתאמה. ליחסים אלה התווספה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור לתאריכי הדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2019

טבלה 2-21: הרכב ההון לצורך חישוב יחס הון לרכיבי סיכון

31 בדצמבר 2018	30 בספטמבר 2018	30 בספטמבר 2019	
			במיליוני ש"ח
			הון רובד 1
8,135	8,134	8,167	הון מניות רגילות נפרע ופרמיה
30,565	30,468	31,975	עודפים
40	40	17	זכויות שאינן מקנות שליטה בהון של חברות בת שאוחדו
(163)	135	259	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות של אגרות-חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן*
(536)	(629)	(840)	מכשירים הוניים אחרים
(37)	(36)	(50)	סכומים שהופחתו מהון רובד 1
38,004	38,112	39,528	סך-הכל הון עצמי רובד 1
977	977	733	מכשירים מורכבים חדשניים
38,981	39,089	40,261	סך-הכל הון רובד 1
			הון רובד 2
57	84	35	מכשירי הון מורכבים וכתבי התחייבות נדחים
3,911	3,857	3,780	הפרשות קבוצתיות להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס
6,074	6,693	6,382	מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על-ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי למשקיעי צד ג'
10,042	10,634	10,197	סך-הכל הון רובד 2
49,023	49,723	50,458	הון כולל כשיר

* 2018 - ניירות-ערך זמינים למכירה.

לפרטים נוספים, ראה [ביאור 9](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2019

טבלה 22-2: רכיבי הסיכון ודרישות ההון הרגולטוריות בגין סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי

31 בדצמבר 2018		30 בספטמבר 2018		30 בספטמבר 2019		
נכסי סיכון	דרישות הון ⁽¹⁾	נכסי סיכון	דרישות הון ⁽¹⁾	נכסי סיכון	דרישות הון ⁽¹⁾	
במיליוני ש"ח						
סיכון אשראי						
203	1,474	188	1,368	177	1,285	חובות של ריבנויות
402	2,923	417	3,038	381	2,767	חובות של ישויות סקטור ציבורי
822	5,986	811	5,906	815	5,924	חובות של תאגידים בנקאיים
16,820	122,423	16,200	117,902	15,679	113,953	חובות של תאגידים
7,669	55,817	7,672	55,838	8,541	62,070	חובות בביטחון נדל"ן מסחרי
6,734	49,009	6,729	48,977	5,769	41,929	חשיפות קמעונאיות ליחידים
1,011	7,360	1,072	7,800	987	7,172	הלוואות לעסקים קטנים
6,225	45,304	6,078	44,233	6,686	48,588	הלוואות לדיור
20	143	13	91	5	33	איגוח
2,629	19,134	2,678	19,487	2,707	19,670	נכסים אחרים
457	3,327	542	3,942	386	2,803	סיכון CVA
42,992	312,900	42,400	308,582	42,133	306,194	סך-הכל בגין סיכון אשראי
471	3,429	538	3,913	419	3,044	סיכונים שוק
3,334	24,268	3,323	24,183	3,259	23,684	סיכון תפעולי
46,797	340,597	46,261	336,678	45,811	332,922	סך נכסי הסיכון בגין הסיכונים השונים
	38,004		38,112		39,528	הון עצמי רובד 1
	38,981		39,089		40,261	הון רובד 1
	49,023		49,723		50,458	הון כולל

(1) דרישות ההון חושבו בהתאם ליחס ההון הכולל המזערי הנדרש לפי הפיקוח על הבנקים בשיעור של 13.76% ליום 30 בספטמבר 2019, 13.74% ליום 31 בדצמבר 2018 ו-13.74% ליום 30 בספטמבר 2018. הגישות הנהוגות בבנק לגבי קטגוריות הסיכון המרכזיות, לצורך חישוב ההון הפיקוחי הן: הגישה הסטנדרטית (מיושם בסיכונים אשראי, סיכונים שוק, סיכון תפעולי וסיכון איגוח) גישת החשיפה הנוכחית (סיכון אשראי צד נגדי) וחישוב על-פי משקולות הסיכון שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין (משמש לחישוב בנכסים אחרים).

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2019

3. יחס מינוף

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין 218 בנושא "יחס מינוף" (להלן: "ההוראה"). ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט ושקוף שאינו מבוסס סיכון, אשר יפעל כמדידה משלימה לדרישות ההון מבוססות הסיכון, ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי. יחס המינוף מבוטא באחוזים ומוגדר כיחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202, תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. סך מדידת החשיפה היא סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים ולעסקות מימון ניירות-ערך ופריטים חוץ-מאזניים.

טבלה 2-23: יחס מינוף

31 בדצמבר 2018	30 בספטמבר 2018	30 בספטמבר 2019	
			במיליוני ש"ח
			בנתוני המאוחד
38,981	39,089	40,261	הון רובד *1
518,980	512,146	508,609	סך החשיפות*
			באחוזים
7.51%	7.63%	7.92%	יחס מינוף
6.00%	6.00%	6.00%	יחס מינוף מזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים

* נתונים אלה כוללים התאמות בגין תוכנית ההתייעלות שנקבעו לפי מכתב הפיקוח על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל". השפעת עלויות תוכנית ההתייעלות על יחס המינוף ליום 30 בספטמבר 2019, המוערכת בכ-0.07% נזקפת בשיעורים שווים על פני 5 שנים החל משנת 2017.

2.4. תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות פיקוחיים

הדיווח על מגזרי פעילות הינו בהתאם למתכונת ולסיווגים שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים. דיווח זה שונה במהותו ממגזרי הפעילות המשמשים את הבנק לפי גישת ההנהלה, אשר מפורטים בסעיף 2.5 ובביאור 12 בתמצית הדוחות הכספיים. מגזרי הפעילות הפיקוחיים מדווחים במתכונת האחידה שקבע הפיקוח על הבנקים לכלל המערכת הבנקאית, והם מבוססים על מאפייני הלקוחות, כגון: היקף תיק הנכסים - בהתייחס ללקוחות פרטיים, או המחזור העסקי - בהתייחס ללקוחות העסקיים.

להגדרות המגזרים הפיקוחיים, ולפרטים בדבר עיקרי ההנחיות, האומדנים ועקרונות הדיווח, ראה [ביאור 28 בדוחות הכספיים לשנת 2018](#). החל מהדוחות הכספיים לרבעון השני לשנת 2018 פעילות קבוצת ישראל ממוסגרת כ"פעילות מופסקת" ומוצגת תחת מגזר "אחר".

טבלה 2-24: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות פיקוחיים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019											
סך-הכל	פעילות חו"ל	פעילות ישראל									
		סך-הכל פעילות חו"ל	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית
במיליוני ש"ח											
2,341	133	2,208	-	242	25	285	198	603	42	813	סך-הכל רווח מימוני, נטו
826	19	807	20	19	19	97	70	210	35	337	עמלות והכנסות אחרות
3,167	152	3,015	20	261	44	382	268	813	77	1,150	סך הכנסות
(40)	16	(56)	-	(3)	(2)	(154)	(33)	59	-	77	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
1,970	158	1,812	70	111	42	82	85	443	49	930	הוצאות ותפעוליות ואחרות
1,237	(22)	1,259	(50)	153	4	454	216	311	28	143	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
523	34	489	(18)	75	3	163	83	118	13	52	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
717	(56)	773	(32)	81	1	291	133	193	15	91	רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת
16	-	16	16	-	-	-	-	-	-	-	רווח נקי מפעילות מופסקת
736	(53)	789	(16)	81	1	291	133	193	15	91	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
294,980	15,305	279,675	-	-	1,605	66,380	30,163	65,886	718	114,923	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח
348,027	15,999	332,028	-	-	44,455	38,218	20,229	61,719	31,355	136,052	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

טבלה 2-24: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018*											
סך-הכל	פעילות חו"ל	פעילות ישראל									משקי בית
		סך-הכל ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	
במיליוני ש"ח											
2,634	100	2,534	-	627	43	282	180	576	41	785	סך-הכל רווח מימוני, נטו
835	23	812	30	28	30	88	68	189	38	341	עמלות והכנסות אחרות
3,469	123	3,346	30	655	73	370	248	765	79	1,126	סך הכנסות
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי											
118	33	85	-	-	(4)	(187)	(20)	148	-	148	הוצאות תפעוליות ואחרות
1,984	287	1,697	58	108	39	96	79	422	44	851	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
1,367	(197)	1,564	(28)	547	38	461	189	195	35	127	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
548	(4)	552	(89)	181	16	203	81	89	13	58	רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת
819	(193)	1,012	61	366	22	258	108	106	22	69	רווח נקי מפעילות מופסקת
109	-	109	109	-	-	-	-	-	-	-	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
950	(177)	1,127	170	372	22	258	108	106	22	69	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח
293,678	16,457	277,221	(1)14,142	-	1,448	61,476	25,840	62,224	1,249	110,842	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
341,866	22,252	319,614	(1)91	-	47,248	33,576	19,282	58,965	32,830	127,622	

* הוצאות בגין ביטוח ערבויות חזק מכר סווגו כהקטנת ההכנסות מעמלות מעסקי מימון, במקום רישומן בסעיף הוצאות אחרות. בנוסף, חלק מהנתונים סווגו מחדש על מנת לשקף בצורה נאותה טיובים שבוצעו בשיטות המדידה המגזריות.
 (1) הנתונים כוללים יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת.

טבלה 2-24: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019											
סך-הכל	פעילות חו"ל	פעילות ישראל									
		סך-הכל פעילות חו"ל	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית
במיליוני ש"ח											
7,339	395	6,944	3	1,064	76	837	575	1,804	136	2,449	רווח מימוני, נטו
2,462	45	2,417	89	61	71	284	206	617	104	985	עמלות והכנסות אחרות
9,801	440	9,361	92	1,125	147	1,121	781	2,421	240	3,434	סך הכנסות
400	34	366	-	-	1	12	(47)	192	-	208	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
5,839	583	5,256	190	333	120	237	242	1,296	140	2,698	הוצאות תפעוליות ואחרות
3,562	(177)	3,739	(98)	792	26	872	586	933	100	528	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
1,413	54	1,359	(28)	296	10	309	214	337	36	185	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
2,156	(231)	2,387	(70)	503	16	563	372	596	64	343	רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת
258	-	258	258	-	-	-	-	-	-	-	רווח נקי מפעילות מופסקת
2,428	(221)	2,649	188	507	16	563	372	596	64	343	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
294,980	15,305	279,675	-	-	1,605	66,380	30,163	65,886	718	114,923	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח
348,027	15,999	332,028	-	-	44,455	38,218	20,229	61,719	31,355	136,052	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

טבלה 2-24: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018*											
סך-הכל	פעילות חו"ל	פעילות ישראל									
		סך-הכל פעילות חו"ל	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית
במיליוני ש"ח											
7,611	356	7,255	-	1,675	104	797	510	1,728	114	2,327	רווח מימוני, נטו
2,552	73	2,479	96	116	97	254	200	592	117	1,007	עמלות והכנסות אחרות
10,163	429	9,734	96	1,791	201	1,051	710	2,320	231	3,334	סך הכנסות
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי											
424	53	371	-	(2)	(6)	(300)	(25)	310	-	394	
5,983	796	5,187	222	355	118	252	236	1,269	135	2,600	הוצאות תפעוליות ואחרות
רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים											
3,756	(420)	4,176	(126)	1,438	89	1,099	499	741	96	340	
הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת											
1,585	4	1,581	(54)	489	36	436	198	294	37	145	
רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת											
2,179	(424)	2,603	(72)	957	53	663	301	447	59	195	
רווח נקי מפעילות מופסקת											
279	-	279	279	-	-	-	-	-	-	-	
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק											
2,498	(390)	2,888	207	963	53	663	301	447	59	195	
יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח											
293,678	16,457	277,221	(1)14,142	-	1,448	61,476	25,840	62,224	1,249	110,842	
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח											
341,866	22,252	319,614	(1)91	-	47,248	33,576	19,282	58,965	32,830	127,622	

* הוצאות בגין ביטוח ערבויות חזק מכר סווגו כהקטנת ההכנסות מעמלות מעסקי מימון, במקום רישומן בסעיף הוצאות אחרות. בנוסף, חלק מהנתונים סווגו מחדש על מנת לשקף בצורה נאותה טיובים שבוצעו בשיטות המדידה המגזריות.
 (1) הנתונים כוללים יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

מגזר משקי בית

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר משקי בית בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 הסתכם ב-343 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח נקי בסך של 195 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מירידה בהוצאות בגין הפסדי אשראי ומעלייה ברווח המימוני, נטו. הרווח המימוני, נטו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 הסתכם ב-2,449 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,327 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע מעלייה ביתרות האשראי לדיור ובמרווחים הפיננסיים של האשראי לדיור, לצד עלייה בפיקדונות הציבור וגידול במרווחים עליהם כתוצאה מעליית שיעור הריבית הדולרית והשקלית. העמלות וההכנסות האחרות בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 הסתכמו ב-985 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,007 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקרו מירידה בעמלות הפצת מוצרים פיננסיים ובעמלות דמי ניהול חשבון. ההוצאות בגין הפסדי אשראי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 הסתכמו ב-208 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-394 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע מירידה בהפרשה הקבוצתית עקב קיטון במחיקות האוטומטיות ובהיקף החובות הבעייתיים. ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 הסתכמו ב-2,698 מיליון ש"ח בהשוואה ל-2,600 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע מעלייה בהוצאות מחשב ובהוצאות העמלות, בעקבות הגדלת היקפי הפעילות. האשראי לציבור ליום 30 בספטמבר 2019 הסתכם בכ-115 מיליארד ש"ח (מזה: אשראי לדיור בסך של כ-75 מיליארד ש"ח, כרטיסי אשראי בסך של כ-6 מיליארד ש"ח ואשראי צרכני בסך של כ-34 מיליארד ש"ח), בהשוואה לכ-113 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018 (מזה: אשראי לדיור בסך של כ-70 מיליארד ש"ח, כרטיסי אשראי בסך של כ-5 מיליארד ש"ח ואשראי צרכני בסך של כ-37 מיליארד ש"ח). פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2019 הסתכמו בכ-136.1 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-134.7 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018.

מגזר בנקאות פרטית

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר הבנקאות הפרטית בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 הסתכם ב-64 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח נקי בסך של 59 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה במרווחים הפיננסיים על הפיקדונות עקב עליית שיעור הריבית הדולרית והשקלית. הרווח המימוני, נטו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 הסתכם ב-136 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-114 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה במרווחים הפיננסיים על הפיקדונות עקב עליית שיעור הריבית הדולרית והשקלית. העמלות וההכנסות האחרות בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 הסתכמו ב-104 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-117 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקרו מירידה בעמלות הפצת מוצרים פיננסיים ועמלות הפרשי המרה. האשראי לציבור ליום 30 בספטמבר 2019 הסתכם בכ-0.7 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-0.9 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018. פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2019 הסתכמו בכ-31.4 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-34.3 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018.

מגזר עסקים קטנים וזעירים

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר עסקים קטנים וזעירים בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 הסתכם ב-596 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-447 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הגידול נבע מירידה בהוצאות בגין הפסדי אשראי ומעלייה ברווח המימוני, נטו. הרווח המימוני, נטו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 הסתכם ב-1,804 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,728 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה ביתרות הממוצעות של האשראי והפיקדונות, ומעלייה במרווחים הפיננסיים על הפיקדונות בשל עליית שיעור הריבית הדולרית והשקלית. העמלות וההכנסות האחרות בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 הסתכמו ב-617 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-592 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקרו מעלייה בעמלות מעסקי מימון. ההוצאות בגין הפסדי אשראי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 הסתכמו ב-192 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-310 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקרו מירידה בהפרשה הקבוצתית - בעיקר בגין חובות בעייתיים, וכן מקיטון בהוצאות שנרשמו על בסיס פרטי. האשראי לציבור ליום 30 בספטמבר 2019 הסתכם בכ-65.9 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-64.7 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018. פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2019 הסתכמו בכ-61.7 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-60.8 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018.

מגזר עסקים בינוניים

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר עסקים בינוניים בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 הסתכם ב-372 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-301 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה ברווח המימוני, נטו ומירידה בהוצאות בגין הפסדי האשראי. הרווח המימוני, נטו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 הסתכם ב-575 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-510 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע מעלייה ביתרות הממוצעות של האשראי והפיקדונות, לצד גידול במרווחים הפיננסיים על הפיקדונות בשל עליית שיעור הריבית הדולרית והשקלית. ההכנסות בגין הפסדי אשראי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 הסתכמו ב-47 מיליון ש"ח, בהשוואה להכנסות בסך של 25 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. השינוי נבע בעיקר מעלייה בגביית חובות שנמחקו חשבונאית בעבר, שקוזזה על-ידי גידול בהוצאות שנרשמו על בסיס פרטי. האשראי לציבור ליום 30 בספטמבר 2019 הסתכם בכ-30.2 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-26.1 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018. פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2019 הסתכמו בכ-20.2 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-21.0 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018.

מגזר עסקים גדולים

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר עסקים גדולים בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 הסתכם ב-563 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-663 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע מעלייה בהוצאות בגין הפסדי אשראי, שקוזה על-ידי עלייה ברווח המימוני, נטו ובהכנסות מעמלות.

הרווח המימוני, נטו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 הסתכם ב-837 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-797 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע מעלייה ביתרות האשראי והפיקדונות הממוצעות בין התקופות, ובמרווחים הפיננסיים על הפיקדונות עקב עליית שיעור הריבית הדולרית והשקלית.

העמלות וההכנסות האחרות בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 הסתכמו ב-284 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-254 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקרו מעלייה בעמלות מעסקי מימון ובעמלות מפעילות בניירות-ערך.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 הסתכמו ב-12 מיליון ש"ח, בהשוואה להכנסות בסך של 300 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהוצאות שנרשמו על בסיס פרטני ומגידול בהפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי עקב עלייה בהיקף החובות הבעייתיים.

האשראי לציבור ליום 30 בספטמבר 2019 הסתכם בכ-66.4 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-62.8 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018. הגידול נובע בעיקרו מיתרות אשראי לקבוצת ישראל כסך של כ-3.6 מיליארד ש"ח, אשר נכללו לראשונה החל מהרבעון השני של שנת 2019 עקב הפסקת האיחוד. פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2019 הסתכמו בכ-38.2 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-39.0 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018.

מגזר מוסדיים

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר גופים מוסדיים בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 הסתכם ב-16 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-53 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מירידה ברווח המימוני, נטו ובהכנסות מעמלות.

הרווח המימוני, נטו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 הסתכם ב-76 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-104 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע מירידה ביתרות הממוצעות של האשראי והפיקדונות.

העמלות וההכנסות האחרות בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 הסתכמו ב-71 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-97 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע מירידה בעמלות מפעילות בניירות-ערך ומירידה בעמלות תפעול ונאמנות לגופים מוסדיים, כתוצאה מהפסקת פעילות מתן שירותי תפעול קופות-גמל וקרנות השתלמות לחברות מנהלות בחודש יולי 2019.

האשראי לציבור ליום 30 בספטמבר 2019 הסתכם בכ-1.6 מיליארד ש"ח, בדומה ליתרה ליום 31 בדצמבר 2018. פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2019 הסתכמו בכ-44.5 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-43.4 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018.

מגזר ניהול פיננסי

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר ניהול פיננסי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 הסתכם ב-507 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-963 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מירידה ברווח המימוני, נטו.

הרווח המימוני, נטו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 הסתכם ב-1,064 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,675 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מהפסד בסך 310 מיליון ש"ח לעומת רווח בסך 99 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, כתוצאה משינוי בפערים בין השווי ההוגן של נגזרים שהינם חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק לבין מדידת אותם נכסים על בסיס צבירה, אשר נבע בעיקר כתוצאה מירידת הריבית השקלית הארוכה. בנוסף, חל קיטון בהכנסות מהפרשי שער בעיקר בשל גידור חשיפות מטבע של פריטים לא-כספיים, ירידה ברווח ממכירת הלוואות וכן קיטון בהכנסות מהפרשי הצמדה בשל השינויים בשיעור עליית המדד הידוע בין התקופות. מנגד, חלה עלייה ברווח מהשקעה בניירות-ערך. העמלות וההכנסות האחרות בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 הסתכמו ב-61 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-116 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע מירידה בעמלות סינדיקציה.

מגזר אחר (פעילות ישראל)

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר אחר בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 הסתכם ב-188 מיליון ש"ח בהשוואה לרווח בסך של 207 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ההפסד מפעילות נמשכת המיוחס לבעלי מניות הבנק של המגזר בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 הסתכם בסך של 70 מיליון ש"ח בהשוואה להפסד בסך של 72 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. במהלך שנת 2019 חלה עלייה בהוצאות המשפטיות הכרוכות בחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים, שקוזה על-ידי עלייה בהכנסות הפרשי שער משערון הפרשה לחקירה.

כמו-כן, מגזר אחר כולל רווח נקי המיוחס לפעילות מופסקת אשר הסתכם בסך של 258 מיליון ש"ח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019, בהשוואה ל-279 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח מפעילות מופסקת בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 כולל רווח נטו בסך של כ-137 מיליון ש"ח, בגין מכירת ההשקעה בישראל כסך. בנוסף, בתוצאות הפעילות המופסקת נכלל חלקו של הבנק ברווחי ישראל כסך (33%) ברבעון השני והשלישי של שנת 2019, כאשר עד לתום הרבעון הראשון לשנת 2019 הרווח מפעילות מופסקת כלל את חלקו של הבנק (98.2%) מרווחי קבוצת ישראל.

יתרות האשראי לציבור, הנכללות במגזר זה לתקופות ההשוואה כוללות את פעילות קבוצת ישראל כסך, המהווה פעילות מופסקת.

מגזר הפעילות הבינלאומית

ההפסד המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר הפעילות הבינלאומית בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 הסתכם ב-221 מיליון ש"ח, בהשוואה להפסד בסך של 390 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון בהפסד נבע בעיקר מרישום הפרשה בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים הפועלים שוויץ וכן מרישום הוצאות הפרשי שער משיערוך הפרשה האמורה בתקופה המקבילה אשתקד, זאת לעומת הכנסות מהפרשי שער משערורך הפרשה הנ"ל שנרשמו השנה. כמו-כן, חלה עלייה ברווחי הפעילות העסקית בארצות-הברית. הקיטון בהפסד קוזז בחלקו על-ידי ירידת-ערך בסך של כ-63 מיליון ש"ח, שנרשמה בגין השקעת הבנק בפוזיטיף. להלן השינויים העיקריים בתוצאות הפעילות הבינלאומית:

- הרווח הנקי של סניף ניו-יורק הסתכם בכ-105 מיליון ש"ח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 בהשוואה לרווח נקי בסך של 84 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מפעילות ה-Middle-Market בעקבות עלייה בהכנסות הריבית, נטו, כתוצאה מעלייה בפרויקטים הפיננסיים, שקוזה בחלקה על-ידי גידול בהוצאות הפסדי אשראי.
- ההפסד של הפועלים שוויץ הסתכם בכ-222 מיליון ש"ח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 בהשוואה להפסד בסך של כ-396 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון בהפסד נבע בעיקר מרישום הפרשה בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים בתקופה המקבילה אשתקד, וכן כתוצאה מרישום הכנסות הפרשי שער משיערוך הפרשה האמורה בתשעת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019. קיטון זה קוזז בחלקו על-ידי רישום הפסד ממכירת תיק נכסי הלקוחות של הפועלים שוויץ בסניפיו בשוויץ ובלוקסמבורג ברבעון השני של שנת 2019.
- ההפסד המיוחס לבעלי מניות הבנק בגין קבוצת בנק פוזיטיף הסתכם בכ-84 מיליון ש"ח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 בהשוואה לכ-75 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול בהפסד נבע בעיקרו מרישום ירידת-ערך בסך של כ-63 מיליון ש"ח בגין השקעת הבנק בבנק פוזיטיף, וזאת לנוכח צפי הבנק למכירת השקעה בשנה הקרובה במחיר הנמוך מערכה בספרי הבנק. הגידול בהפסד קוזז בחלקו על-ידי רישום הפרשה משמעותית להפסדי אשראי בתקופה המקבילה אשתקד.

סך האשראי לציבור של הפעילות הבינלאומית ליום 30 בספטמבר 2019 הסתכם בכ-15.3 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-17.5 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018.

- האשראי לציבור ליום 30 בספטמבר 2019 בסניף ניו-יורק הסתכם בכ-13.3 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-14.6 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018. בפעילות ה-Middle-Market הסתכם האשראי בכ-10.8 מיליארד ש"ח, מתוכו סך של כ-4.8 מיליארד ש"ח בגין עסקות סינדיקציה. זאת, בהשוואה לכ-11.7 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018, מתוכו סך של כ-5.0 מיליארד ש"ח בגין עסקות סינדיקציה.
- האשראי לציבור ליום 30 בספטמבר 2019 הפועלים שוויץ הסתכם בכ-0.1 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-0.6 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018. הקיטון נבע מהמשך צמצום פעילותו של הפועלים שוויץ. בהקשר זה נציין כי ביום 20 בספטמבר 2019 הושלמה הפעימה הראשונה בהסכם להעברת יתרת תיק נכסי לקוחות הבנקאות הפרטית הבינלאומית של הפועלים שוויץ ל-Hyposwiss Private Bank Geneva SA.
- האשראי לציבור ליום 30 בספטמבר 2019 בבנק פוזיטיף בתורכיה הסתכם בכ-0.4 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-0.6 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018.

סך פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2019 של הפעילות הבינלאומית הסתכמו בכ-16.0 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-19.1 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018.

- יתרת פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2019 בסניף ניו-יורק הסתכמה בכ-15.8 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-18.1 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018. בפעילות ה-Middle-Market הסתכמו הפיקדונות בכ-7.4 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-6.8 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018. יתרת פיקדונות הציבור מסוג Brokered CD's הסתכמה בכ-8.4 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-11.3 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018.
- יתרת פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2019 הפועלים שוויץ הסתכמה בכ-0.1 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-1.0 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018. הקיטון נובע בעיקרו מהמשך צמצום פעילותו של הפועלים שוויץ, כאמור לעיל.

2.5. תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה

קבוצת הבנק פועלת בישראל ומחוצה לה, ומספקת מגוון שירותים בנקאיים ופיננסיים ללקוחותיה. החלוקה למגזרי הפעילות לפי גישת ההנהלה מבוססת על סוגי המוצרים והשירותים או על סוגי הלקוחות. חלוקה זו משמשת את מקבל החלטות התפעולי הראשי בבנק לצורך קבלת החלטות ולניתוח התוצאות העסקיות של הקבוצה.

שיוך הלקוח למגזרי הפעילות מבוסס על שיוך הלקוח בפועל ליחידה הארגונית המטפלת, שמבוצע בהתאם לקריטריונים שונים שנקבעו על-ידי הנהלת הבנק. לפרטים בדבר הקריטריונים השונים לסיווג ולכללים לחלוקת תוצאות הפעילות בין המגזרים השונים, ראה [ביאור 28 בדוחות הכספיים לשנת 2018](#). החל מהדוחות הכספיים לרבעון השני לשנת 2018 פעילות קבוצת ישראל כ"פעילות מופסקת" ומוצגת תחת מגזר "התאמות".

טבלה 2-25: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019									
סך-הכל	התאמות ⁽²⁾	ניהול פיננסי ⁽¹⁾	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית		פעילות קמעונאית			
				עסקי	מסחרי	הלוואות לדיור	עסקים קטנים	לקוחות פרטיים	
במיליוני ש"ח									
2,341	2	241	118	377	282	214	401	706	סך-הכל רווח מימוני, נטו
826	15	31	23	116	97	16	144	384	עמלות והכנסות אחרות
3,167	17	272	141	493	379	230	545	1,090	סך ההכנסות
(40)	-	(2)	16	(201)	15	6	68	58	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
1,970	67	109	161	154	127	67	303	982	הוצאות תפעוליות ואחרות
1,237	(50)	165	(36)	540	237	157	174	50	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
523	(8)	91	29	194	85	53	62	17	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
717	(42)	77	(65)	346	152	104	112	33	רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת
16	16	-	-	-	-	-	-	-	רווח נקי מפעילות מופסקת
736	(26)	77	(62)	346	152	104	112	33	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
291,007	-	2,044	12,690	75,515	39,997	87,316	31,132	42,313	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
348,027	-	29,066	15,910	48,719	23,493	-	43,826	187,013	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

(1) מגזר ניהול פיננסי כולל, בין היתר, פעילות מול גופים מוסדיים אשר מרביתם מוצגים במסגרת המידע על מגזרי פעילות פיקוחיים כמגזר נפרד.
 (2) במסגרת זו נכללות גם תוצאות של פעילויות בהיקפים זניחים של קבוצת הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה לכדי מגזר בר דיווח, וכן הוצאות שנזקפו בישראל הנוגעות לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים.

טבלה 25-2: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018*									
סך-הכל	התאמות ⁽⁴⁾	ניהול פיננסי ⁽³⁾	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית		פעילות קמעונאית			סך-הכל
				עסקי	מסחרי	הלוואות לדיוור	עסקים קטנים ⁽²⁾	לקוחות פרטיים ⁽¹⁾	
במיליוני ש"ח									
2,634	21	627	90	364	256	178	411	687	סך-הכל רווח מימוני, נטו
835	34	30	27	109	89	14	146	386	עמלות והכנסות אחרות
3,469	55	657	117	473	345	192	557	1,073	סך ההכנסות
118	-	-	33	(212)	18	18	139	122	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
1,984	52	123	287	154	124	61	284	899	הוצאות תפעוליות ואחרות
1,367	3	534	(203)	531	203	113	134	52	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
548	(68)	173	(3)	228	88	48	57	25	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
819	71	361	(200)	303	115	65	77	27	רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת
109	109	-	-	-	-	-	-	-	רווח נקי מפעילות מופסקת
950	181	367	(185)	303	115	65	77	27	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
289,733	13,927	514	13,837	69,580	36,454	79,011	32,343	44,067	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
341,866	91	38,929	22,149	39,013	24,235	-	40,765	176,684	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

* הוצאות בגין ביטוח ערבויות חוק מכר סווגו כהקטנת ההכנסות מעמלות מעסקי מימון, במקום רישומן בסעיף הוצאות אחרות. בנוסף, חלק מהנתונים סווגו מחדש על מנת לשקף שינויים בצורה נאותה.

- (1) המגזר כולל גם את היתרות המיוחסות לפעילות כרטיסי האשראי שהינן חלק מהפעילות הנמשכת, לרבות יתרת אשראי לציבור בסך של 5,070 מיליוני ש"ח.
- (2) המגזר כולל גם את היתרות המיוחסות לפעילות כרטיסי האשראי שהינן חלק מהפעילות הנמשכת, לרבות יתרת אשראי לציבור בסך של 1,476 מיליוני ש"ח.
- (3) מגזר ניהול פיננסי כולל, בין היתר, פעילות מול גופים מוסדיים אשר מרביתם מוצגים במסגרת המידע על מגזרי פעילות פיקוחיים כמגזר נפרד.
- (4) במסגרת זו נכללות גם תוצאות של פעילויות בהיקפים זניחים של קבוצות הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה לכדי מגזר בר דיווח, וכן הוצאות שנזקפו בישראל הנוגעות לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים. כמו-כן, הנתונים כוללים יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2019

טבלה 2-25: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019									
סך-הכל	התאמות ⁽²⁾	ניהול פיננסי ⁽¹⁾	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית		פעילות קמעונאית			
				עסקי	מסחרי	הלואאות לדיור	עסקים קטנים	לקוחות פרטיים	
במיליוני ש"ח									
7,339	33	1,038	353	1,103	821	612	1,223	2,156	רווח מימוני, נטו
2,462	76	104	57	349	277	46	432	1,121	עמלות והכנסות אחרות
9,801	109	1,142	410	1,452	1,098	658	1,655	3,277	סך ההכנסות
400	-	2	34	(105)	29	25	235	180	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
5,839	200	314	587	456	382	196	881	2,823	הוצאות תפעוליות ואחרות
3,562	(91)	826	(211)	1,101	687	437	539	274	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
1,413	(22)	299	44	397	249	154	194	98	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
2,156	(69)	534	(255)	704	438	283	345	176	רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת
258	258	-	-	-	-	-	-	-	רווח נקי מפעילות מופסקת
2,428	189	538	(245)	704	438	283	345	176	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
291,007	-	2,044	12,690	75,515	39,997	87,316	31,132	42,313	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
348,027	-	29,066	15,910	48,719	23,493	-	43,826	187,013	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

(1) מגזר ניהול פיננסי כולל, בין היתר, פעילות מול גופים מוסדיים אשר מרביתם מוצגים במסגרת המידע על מגזרי פעילות פיקוחיים כמגזר נפרד.
 (2) במסגרת זו נכללות גם תוצאות של פעילויות בהיקפים זניחים של קבוצות הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה לכדי מגזר בר דיווח, וכן הוצאות שנזקפו בישראל הנוגעות לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים.

טבלה 25-2: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018*									
סך-הכל	התאמות ⁽⁴⁾	ניהול פיננסי ⁽³⁾	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית		פעילות קמעונאית			רווח מימוני, נטו
				עסקי	מסחרי	הלוואות לדיור	עסקים קטנים ⁽²⁾	לקוחות פרטיים ⁽¹⁾	
במיליוני ש"ח									
7,611	43	1,603	322	1,117	749	507	1,211	2,059	
2,552	95	117	85	365	262	46	434	1,148	עמלות והכנסות אחרות
10,163	138	1,720	407	1,482	1,011	553	1,645	3,207	סך ההכנסות
424	-	(2)	53	(317)	(6)	24	307	365	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
5,983	231	365	802	457	384	181	840	2,723	הוצאות תפעוליות ואחרות
3,756	(93)	1,357	(448)	1,342	633	348	498	119	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
1,585	(41)	454	5	531	255	137	197	47	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
2,179	(52)	911	(453)	811	378	211	301	72	רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת
279	279	-	-	-	-	-	-	-	רווח נקי מפעילות מופסקת
2,498	227	918	(420)	811	378	211	301	72	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
289,733	13,927	514	13,837	69,580	36,454	79,011	32,343	44,067	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
341,866	91	38,929	22,149	39,013	24,235	-	40,765	176,684	פיקודונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

* הוצאות בגין ביטוח ערבויות חוק מר סווגו כהקטנת ההכנסות מעמלות מעסקי מימון, במקום רישומן בסעיף הוצאות אחרות. בנוסף, חלק מהנתונים סווגו מחדש על מנת לשקף שינויים בצורה נאותה.

- (1) המגזר כולל גם את היתרות המיוחסות לפעילות כרטיסי האשראי שהינן חלק מהפעילות הנמשכת, לרבות יתרת אשראי לציבור בסך של 5,070 מיליוני ש"ח.
- (2) המגזר כולל גם את היתרות המיוחסות לפעילות כרטיסי האשראי שהינן חלק מהפעילות הנמשכת, לרבות יתרת אשראי לציבור בסך של 1,476 מיליוני ש"ח.
- (3) מגזר ניהול פיננסי כולל, בין היתר, פעילות מול גופים מוסדיים אשר מרבייתם מוצגים במסגרת המידע על מגזרי פעילות פיקוחיים כמגזר נפרד.
- (4) במסגרת זו נכללות גם תוצאות של פעילויות בהיקפים זניחים של קבוצות הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה לכדי מגזר בר דיווח, וכן הוצאות שנזקפו בישראל הנוגעות לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים. כמו-כן, הנתונים כוללים יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת.

* למידע נוסף אודות מגזרי הפעילות וניתוח תוצאות המגזרים, ראה [פרק "מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה"](#) בדוח ממשל תאגידי.

2.6 חברות עיקריות

2.6.1 קבוצת ישראלכרט

בהמשך לאמור בסעיף 2.6.1 לדוח הדירקטוריון של הבנק לשנת 2018 לעניין היערכות הבנק להיפרדות מקבוצת ישראלכרט, בהתאם לנדרש בחוק להגברת התחרותיות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), תשע"ז-2017 ("החוק להגברת התחרותיות") בחודש אפריל 2019 מכר הבנק בהצעת מכר לציבור כ-65% מהונה של ישראלכרט בתמורה (ברוטו) כוללת של כ-1.76 מיליארד ש"ח, המשקפת שווי חברה של 2.7 מיליארד ש"ח. ערב המכירה יתרת השקעת הבנק בקבוצת ישראלכרט הסתכמה לסך של כ-2.2 מיליארד ש"ח (לאחר קיטון בגין חלוקת דיבידנד בסך של כ-850 מיליון ש"ח ומכירת פעילות אמריקן אקספרס לישראלכרט בסך 456 מיליון ש"ח).

בהתאם לכללי החשבונאות החלים על הבנק, בשל ירידה משיעור החזקה של 50%, חדל הבנק לאחד את קבוצת ישראלכרט החל מהרבעון השני של שנת 2019. להלן ההשפעות העיקריות של הפסקת האיחוד:

- הכרה ברווח בסך של כ-210 מיליון ש"ח (לאחר מס והוצאות הקשורות בהצעת המכר), בגין חלק ההשקעה שנמכר ובגין שיערוך יתרת ההשקעה שנותרה בהתאם לשווי המניות למועד ההנפקה. רווח זה קוזז בהתאמה למחיר השוק ליום 30 ביוני 2019 בסך של כ-73 מיליון ש"ח.
- הכרה לראשונה ביתרות אשראי מאזני וחוץ-מאזני בסך של כ-3,593 מיליון ש"ח וכ-4,466 מיליון ש"ח בהתאמה, שטרם הפסקת האיחוד קוזזו בשל היותן יתרות הדדיות. בנוסף, הכרה הפרשה קבוצתית בסך של כ-47 מיליון ש"ח בגין יתרות אלה.
- קיטון בהיקף במאזן בסך של כ-14 מיליארד ש"ח בגין גריעת נכסים ותחייבויות המיוחסים לפעילות מופסקת.
- רישום ההשקעה בקבוצת ישראלכרט על בסיס שווי מאזני, תוך ייחוס עודף עלות ההשקעה על הערך בספרים של הנכסים, נכסים בלתי מוחשיים מזוהים ומוניטין.

חלקו של הבנק ממועד מכירת המניות ברווח של קבוצת ישראל כ-33%. עד לתום הרבעון הראשון של שנת 2019 כלל הבנק את חלקו 98.2% מרווחי ישראל.

ההשקעה בקבוצת ישראל ליום 30 בספטמבר 2019 הסתכמה לסך של כ-829 מיליון ש"ח. תרומת קבוצת ישראל לרווח הנקי של הבנק, בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 הסתכמה ב-257 מיליון ש"ח, מזה 137 מיליון ש"ח ממכירת 65.2% ממניות ישראל והיתרה חלקו של הבנק בסך של 121 מיליון ש"ח מרווחי קבוצת ישראל, בהשוואה ל-279 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

לפי הוראות החוק להגברת התחרותיות יהיה הבנק רשאי להחזיק ביתרת החזקותיו בישראל עד ליום 31 בינואר 2021. הבנק נערך להשלמת ההיפרדות מקבוצת ישראל כנדרש בחוק במספר חלופות אפשריות ובהן: מכירת מניות המהוות גרעין שליטה בישראל, מכירה פרטית ללא גרעין שליטה או הצעה לציבור של מניות ישראל, למשקיעים זרים או ישראלים, חלוקת מניות ישראל או אופציות רכישה למניות בדרך של דיבידנד בעין, מכירה בבורסה (כפוף לכללי החסימה של הבורסה), או שילוב של אילו מהחלופות. אין ודאות בנוגע לאופן ולעיתוי בו יבחר הבנק להשלים את ההיפרדות. לפרטים אודות הודעת אריסון החזקות (1998) בע"מ ("אריסון") מחודש ינואר 2019 בקשר עם מתווה אפשרי של חלוקת מניות ישראל כדיבידנד בעין לבעלי מניות הבנק, ראה סעיף 2.6.1 בדוחות הכספיים לשנת 2018.

ביום 11 באפריל 2019 ובמענה לבקשת הבנק, עדכן בנק ישראל את היתר השליטה בישראל, כך שגרעין השליטה שעל הבנק להחזיק בישראל לא יפחת מ-30% מכל סוג של אמצעי השליטה, וזאת חלף 50% בהיתר הקודם.

חברי הנהלה, נושאי משרה בבנק ועובדי הבנק הקשורים לאסטרטגיה או לניהול פעילות עסקית בבנק אינם מכהנים בדירקטוריונים של חברות קבוצת ישראל, עובדי הבנק לא יהיו רוב בדירקטוריונים של חברות קבוצת ישראל וישנן מגבלות על דירקטורים עובדי בנק, המכהנים בדירקטוריון ישראל בהעברת מידע מדירקטוריון ישראל להנהלת הבנק.

השינויים האמורים נעשו בהתאם לבקשת הפיקוח על הבנקים בקשר עם החוק להגברת התחרות, תהליך ההיפרדות מקבוצת ישראל המתחייב ממנו ועל-מנת לצמצם פוטנציאל לניגודי עניינים. למועד הדוח רק אחד מתוך שמונה חברי דירקטוריון ישראל היו עובדי הבנק.

לפרטים נוספים בדבר הצגת קבוצת ישראל כפעילות מופסקת ראה [ביאור 1.ה](#). בתמצית הדוחות הכספיים.

לפרטים בנוגע לתביעות משפטיות בקשר עם קבוצת ישראל ראה [ביאור 2.5.ב](#). לדוחות הכספיים לשנת 2018, וביאור 10.ב. בתמצית הדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר התקשורת בהסכמי הנפקה ותפעול עם חברות כרטיסי אשראי, ראה [ביאור 2.25.א](#). לדוחות הכספיים לשנת 2018.

לפרטים נוספים בדבר טענת פקיד השומה, לפיה במכירת חברה בת המסווגת כעוסק לצורכי מס ערך מוסף ("מע"מ") יש לחייב במס רווח רווחים ראויים לחלוקה הפטורים ממס חברות, בכל הקשור למכירת קבוצת ישראל, ראה [ביאור 3.ג.8](#). לדוחות הכספיים לשנת 2018.

לפרטים נוספים בדבר שומות מע"מ אשר התייחסו, בין היתר, לתשלום מע"מ על עמלות מטבע-חוץ שנגבו מלקוחות הבנק ולמחויבות הבנק לשאת בתשלום המע"מ על עמלות שנגבו בעבורו, ראה [ביאור 2.ג.8](#). לדוחות הכספיים לשנת 2018.

2.6.2 Hapoalim (Switzerland) Ltd. (להלן: "הפועלים שוויץ")

חברה בת (בבעלות מלאה של הבנק) המאוגדת בשוויץ, שעסקה בעיקר במתן שירותי בנקאות פרטית באמצעות סניפים בציריך ובלוקסמבורג. כמו-כן, פעלה באמצעות חברה לייעוץ השקעות בישראל ונציגות בישראל. בספטמבר 2017 החליט הבנק להביא להפסקת פעילותה של הפועלים שוויץ.

בהתאם למתווה התהליך הנדרש לשם יציאת החברה מגדר אחריותה הפיקוחית של ה-FINMA, עודכנו מסמכי ההתאגדות של החברה בע"מ באופן בו, בין היתר, החל מחודש אפריל 2019 הושמטה המילה "בנק" משמות החברות של הפועלים שוויץ והסניף בלוקסמבורג.

כחלק ממימוש ההחלטה להפסקת פעילות הבנקאות הפרטית של הפועלים שוויץ הושלמה ברבעון הרביעי של 2018 עסקה למכירת מרבית תיק נכסי לקוחות הבנקאות הפרטית הבינלאומית של הפועלים שוויץ, בסניפיו בשוויץ ובלוקסמבורג ל-Bank J. Safra Sarasin AG ו-Banque Safra Sarasin (Luxembourg) SA (ביחד, "ספרא סאראסין").

בנוסף, בחודש יוני 2019 חתם הבנק על הסכם עם Hyposwiss Private Bank Geneva SA למעבר יתרת תיק נכסי לקוחות הבנקאות הפרטית הבינלאומית של הפועלים שוויץ בסניפיו בשוויץ ובלוקסמבורג. ההעברה מתוכננת במספר פעימות ב-18 החודשים הקרובים. בהתאם למתווה העסקה ישלם הבנק לרוכש כ-11.5 מיליון פרנק שוויצרי עבור העברה זו. במהלך החודשים ספטמבר ואוקטובר 2019 במסגרת הפעימה הראשונה הועבר חלק ניכר מהחשבונות הנותרים בסניפי ציריך ולוקסמבורג ל-Hyposwiss Private Bank Geneva SA.

ההפסד בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 בפועלים שוויץ הסתכם בסך של 86 מיליון פרנק שוויצרי בהשוואה להפסד בסך של 102 מיליון פרנק שוויצרי בתקופה המקבילה אשתקד. ההפסד ב-2019 נבע בעיקר מהוצאות משפטיות, מהפסד ממכירת תיק נכסי הבנקאות הפרטית כאמור לעיל ומהפסד בפעילות השוטפת בעוד שבשנת 2018 נבע בעיקר מרישום הפרשה לחקירה אמריקאית ומרישום הוצאות משפטיות הקשורות בה.

בעקבות ההפסד שנבע מהפרשה הנוגעת לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים שהוכרה בדוחות הכספיים של שנת 2018, שעל ביצועה החליטו האורגנים המוסמכים של פועלים שוויץ בחודש מרץ 2019, ועל מנת שפועלים שוויץ יעמוד ביחס הלימות ההון הרגולטורי הנדרש בשוויץ, השקיע הבנק 250 מיליון פרנק שוויצרי בהון של פועלים שוויץ ברבעון הראשון של שנת 2019, וזאת מיד עם קבלת אישור הפיקוח על הבנקים להגדלת ההשקעה כאמור. כמו-כן, בחודש יולי 2019 השקיע הבנק סכום נוסף של 50 מיליון פרנק שוויצרי.

לפרטים בדבר חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים ראה [ביאור 10.ד](#). בתמצית הדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר חקירה בנושא ארגון הכדורגל הבינלאומי (FIFA) ראה [ביאור 10.ה](#). בתמצית הדוחות הכספיים.

2.6.3. Bank Pozitif Kredi Ve Kalkinma Bankasi Anonim Sirketi (להלן: "בנק פוזיטיף")

קבוצת הבנק פועלת כיום בתורכיה באמצעות בנק פוזיטיף, הפועל ומתמחה בתחום הבנקאות העסקית. קבלת פיקדונות כפופה לרגולציה המקומית והיא מותרת עד לגובה האשראי של כל לווה.

הכלכלה התורכית שצמחה מאז תחילת העשור בקצב מהיר מאוד, תוך עלייה בגירעון בחשבון השוטף ועלייה בגירעון התקציבי, חוותה ב-2018 משבר כלכלי ופיננסי. שילוב של מספר גורמים כמו מתיחות פוליטית ביחסים בין תורכיה וארצות-הברית, וסנטימנט שלילי של המשקיעים כלפי שווקים מתעוררים בתקופה זו, הביא לאובדן אמון של המשקיעים במדיניות הכלכלית ולפיחות חד בשער הלירה התורכית. בתגובה להרעה בפעילות הכלכלית, למצב הפוליטי הלא יציב והחשש לעצמאותו של הבנק המרכזי, הורידו סוכנויות הדירוג את דירוג החוב של תורכיה. כך לדוגמא, מאז תחילת שנת 2018 הורידה סוכנות האשראי מודי'ס בארבע רמות את דירוג האשראי של תורכיה, מרמה של Ba1 לרמה של B1. תורכיה נקטה מספר צעדים להשבת אמון המשקיעים בלירה התורכית, ביניהם העלאה חדה של הריבית על הלירה התורכית לרמה של 24%. הפיחות החד בלירה התורכית, עליית הריבית וצעדי הממשלה הביאו את המשק התורכי למיתון במחצית השנייה של 2018.

התמריצים הפיסקליים שנקטה ממשלת תורכיה מאז השיבו את אמון המשקיעים הזרים והביאו לצמיחה של 6.4% ו-5.1% ברבעון הראשון והשני של 2019 (בהתאמה, רבעון לעומת קודמו במונחים שנתיים). האינדיקטורים השוטפים מאותתים על צמיחה מתונה יותר ברבעון השלישי של שנת 2019. הפיחות בלירה התורכית התחדש ב-2019 ובמחצית הראשונה של השנה פוחתה הלירה התורכית בכ-9.7% מול הדולר. במהלך הרבעון השלישי של השנה נרשמה תנועתיות בלירה התורכית, אך בסיכום הרבעון היא שמרה על יציבות יחסית. הבנק המרכזי התורכי הוריד את הריבית במהלך רבעון זה בשתי פעימות, בשיעור מצטבר של כ-7.5 נקודות אחוז, לרמה של 16.50%. בהשפעת המיתון והירידה במחירי הנפט, תורכיה עברה ברבעון האחרון לעודף בחשבון השוטף של מאזן התשלומים. בנוסף, האינפלציה התמתנה ושיעורה השנתי ירד בספטמבר 2019 ל-9.3% לעומת 25% לפני שנה. לאור המצב הכלכלי והפוליטי בתורכיה, במסגרת התוכנית האסטרטגית של הבנק, הוחלט לפעול להקטנה הדרגתית של תיק האשראי של בנק פוזיטיף. לבעל מניות המיעוט בבנק פוזיטיף טענות כנגד הבנק בקשר עם ההשפעה, לכאורה, של האמור על התוצאות של בנק פוזיטיף. בהקשר זה יצוין כי בחודש ינואר 2019 בנק ישראל הנחה את הבנק להגדיל את שיעורי השקלול של נכסי הסיכון בחישוב יחס ההון המאוחד בגין הפעילות בבנק פוזיטיף, החל משנת 2020. לפרטים ראה [פרק הון והלימות הון](#) לעיל.

הבנק הגביר פעולות למכירת מלוא החזקותיו בבנק פוזיטיף ובמסגרת זו בחודש אוקטובר 2019 גם התקשר, במשותף עם בעל מניות המיעוט בבנק פוזיטיף עם בנק השקעות תורכי שסייע באיתור רוכשים פוטנציאליים. בהתחשב בכל האמור, מעריך הבנק כי יוכל להתקשר במהלך השנה הקרובה בהסכם למכירת החזקותיו בבנק פוזיטיף אך אינו צפוי להשיב את מלוא סכום ההשקעה בחברה, וסביר שמרבית התמורה תהיה מותנית. בהתאם לכללי החשבונאות החלים על הבנק, ולאור צפי הבנק למכירת ההשקעה בשנה הקרובה במחיר הנמוך מערכה בספרי הבנק, העריך הבנק את השווי ההוגן של התמורה הצפויה והכיר בהפסד מירידת-ערך בסך של כ-63 מיליון ש"ח.

יתרת האשראי לציבור ליום 30 בספטמבר 2019 הסתכמה ב-631 מיליון לירות תורכיות (כ-389 מיליון ש"ח), בהשוואה ליתרה בסך של 723 מיליון לירות תורכיות (כ-512 מיליון ש"ח) בסוף שנת 2018.

התוצאות העסקיות של קבוצת בנק פוזיטיף בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 הסתכמו ברווח של כ-2 מיליון לירות תורכיות לעומת הפסד של כ-73 מיליון לירות תורכיות בתקופה המקבילה אשתקד, שנבע בעיקר מהפרשה להפסדי אשראי.

סך השקעת הבנק בקבוצת בנק פוזיטיף ליום 30 בספטמבר 2019, לאחר הכרה בהפסד מירידת-ערך של ההשקעה כאמור לעיל, הסתכמה ב-138 מיליון ש"ח (33 מיליון ש"ח בהון, ו-105 מיליון ש"ח בקווי אשראי שהועמדו לבנק פוזיטיף), בהשוואה לכ-320 מיליון ש"ח (132 מיליון ש"ח בהון ו-188 מיליון ש"ח בהלוואות כאמור) בסוף שנת 2018.

לפרטים אודות חברות נוספות ומידע נוסף הנוגע לפעילות הבינלאומית של הבנק, ראה [מגזר פעילות בינלאומית](#) בפרק "מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה" בדוח ממשל תאגידי להלן.

3. סקירת הסיכונים

חלק מהמידע המפורט בפרק זה, אף אם הוא מבוסס על עיבוד של נתונים היסטוריים, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות-ערך, וכמפורט בסעיף 1.1 לעיל. מידע נוסף על הסיכונים ניתן למצוא באתר האינטרנט של הבנק "דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים" ליום 30 בספטמבר 2019. יש לעיין בסקירה זו יחד עם ה"דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2018" ועם הדוחות הכספיים לשנת 2018.

3.1 תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם

הבנק מבצע בחינה מקיפה להערכת הסיכונים אליהם הוא חשוף ואמידת המהותיות שלהם. במסגרת תהליך ה-ICAAP (תהליך פנימי להערכת הלימות ההון) הבנק הגדיר את הסיכונים הבאים כסיכונים מהותיים: סיכון אשראי, סיכון ריכוזיות, סיכון שוק, סיכון השקעה, סיכון תפעולי (לרבות סיכון IT וסיכון סייבר), סיכון צד נגדי, סיכון ריבית בתיק הבנקאי, סיכון נזילות, סיכון מוניטין, סיכון אסטרטגי-תחרותי, סיכון רגולטורי וסיכון ציות. סיכונים נוספים אליהם חשוף הבנק מטופלים באופן ישיר כחלק מהניהול העסקי והם: סיכון משפטי, סיכון כלכלי וסיכון סביבתי. ניהול הסיכונים מתבצע בראיה גלובלית של פעילות הבנק בארץ ובסניפי הבנק בחו"ל, ובשים לב לפעילות החברות הבנות בעלות חשיפה משמעותית לקבוצה. החברות הבנות מונחות לניהול הסיכונים על בסיס אסטרטגיית הסיכון והמדיניות הקבוצתית, תוך ביצוע התאמות בהתאם לנסיבות, ודיווח עליהן לחברה האם. ניהול הסיכונים מתבצע בכל חברה בקבוצת הבנק בנפרד, על-פי המדיניות המוטויות על-ידי הדירקטוריון של כל חברה. הבנק מנהל את הסיכונים השונים תוך גידור חלק מהם. המפקח על הבנקים קבע בהוראות ניהול בנקאי תקין הנחיות הקשורות לנושא ניהול הסיכונים. ההוראות מפרטות את דרישות המפקח בניהול הסיכונים השונים אליהם חשוף התאגיד הבנקאי, וקובעות עקרונות יסוד לניהול הסיכונים ולבקרתם, ובכללם: מעורבות נאותה והבנה מעמיקה של דירקטוריון התאגיד הבנקאי בניהול הסיכונים, ניהול הסיכונים באמצעות מנהל סיכונים שהוא חבר הנהלה, העמדת כלים לזיהוי הסיכונים ולמדידתם והסדרת אמצעי פיקוח ובקרה, כולל קיום פונקציה עצמאית לבקרת הסיכונים. הבנק פועל בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים.

מנהל הסיכונים הראשי (CRO) וחבר הנהלה האחראי על החטיבה לניהול סיכונים הינו ד"ר א. בכר.

הסיכונים הפיננסיים מנוהלים על-ידי חברי הנהלה ממונים, ובאחריותם.

חברי הנהלה העיקריים האחראים לניהול סיכונים האשראי הינם מנהל החטיבה העסקית מר צ. כהן, והממונה על החטיבה הקמעונאית מר ה. שטיין עד 12 בנובמבר 2019, וממועד זה, הגב' ד. רביב.

חבר הנהלה האחראי על ניהול סיכונים השוק, ההשקעה והנזילות ומנהל חטיבת שווקים פיננסיים ובנקאות בינלאומית. הינו מר י. ענתבי.

הסיכון המשפטי מנוהל על-ידי עורך-דין י. אלמוג, היועצת המשפטית הראשית.

הסיכון הטכנולוגי, ובכללו סיכון הסייבר, מנוהל על-ידי הגב' א. בן זאב מנהלת חטיבת הטכנולוגיה והמחשוב.

הסיכון התפעולי, למעט הסיכון המשפטי והסיכון הטכנולוגי, מנוהל על-ידי כל חבר הנהלה בתחום הפעילות הנתון לאחריותו.

לפרטים בדבר שינויים בחברי הנהלת הבנק ראה דוח ממשל תאגידי בפרק "עניינים אחרים" בתמצית הדוחות הכספיים.

לפרטים והרחבה בדבר ממשל ניהול הסיכונים לרבות תפיסת הבקרה, הגורמים האחראים, ועדות הדירקטוריון וצוותי הנהלה בזיקה לניהול הסיכונים ראה ה"דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2018".

3.2 סיכון אשראי

סיכון האשראי הינו סיכון הנובע מכך שהלווה או החייב לא יעמוד בהתחייבויותיו לבנק על-פי הסכם האשראי.

תיק האשראי הינו מרכיב עיקרי בתיק הנכסים של קבוצת הבנק, ולכן הרעה ביציבותם של הלווים השונים עלולה להשפיע לרעה על שווי הנכסים ועל רוחניות הקבוצה.

פעילויות היוצרות סיכון אשראי כוללות:

- **אשראי מאזני** - התחייבויות נוכחיות כלפי הבנק כגון אשראי ומשכנתאות לציבור, אשראי לבנקים ופיקדונות בבנקים, אשראי לממשלות, השקעה באגרות-חוב (קונצרניות ואחרות) וכן החלק המאזני (שווי הוגן חיובי) של נגזרים ומכשירים פיננסיים.
- **אשראי חוץ-מאזני** - התחייבויות פוטנציאליות (שטרם מומשו) כלפי הבנק כגון ערבויות, התחייבויות לא מנוצלות למתן אשראי, מסגרות לא מנוצלות וכן התחייבויות פוטנציאליות כתוצאה משינוי בשווי עסקות במכשירים פיננסיים נגזרים.

סיכון האשראי הנובע מעסקות במכשירים פיננסיים נגזרים מוגדר כסיכון צד נגדי, שהינו הסיכון שהצד הנגדי לעסקה ייכנס לכשל לפני הסילוק הסופי של זרמי המזומנים בעסקה בנגזרים. למידע על סיכון אשראי צד נגדי ואופן ניהולו ראה ה"דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים" ליום 31 בדצמבר 2018 וה"דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים" ליום 30 בספטמבר 2019.

סיכון נוסף הנובע מתיק חשיפות אשראי הינו סיכון ריכוזיות. סיכון ריכוזיות נובע מפיזור לא אופטימאלי של סיכונים ספציפיים בתיק האשראי, דהיינו כאשר תיק האשראי אינו מפוזר דיו בין גורמי הסיכון השונים. לדוגמא: כאשר תיק האשראי מורכב מכמות קטנה של לוויים (ריכוזיות לווה) או חשוף במידה גבוהה לענף מסוים (ריכוזיות ענפית).

3.2.1. ניתוח איכות האשראי וסיכון אשראי בעייתי

טבלה 1-3: סיכון אשראי בעייתי⁽¹⁾

31.12.18			30.09.19			
סך-הכל	חוץ-מאזני	מאזני	סך-הכל	חוץ-מאזני	מאזני	
במיליוני ש"ח						
3,311	582	2,729	3,470	505	2,965	סיכון אשראי פגום
1,671	220	1,451	1,987	372	1,615	סיכון אשראי נחות ⁽²⁾
3,202	770	2,432	3,617	879	2,738	סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת
8,184	1,572	6,612	9,074	1,756	7,318	סך סיכון אשראי בעייתי*
6,944	1,452	5,492	7,761	1,675	6,086	סיכון אשראי בעייתי נטו
808	-	808	841	-	841	* מזה חובות שאינם פגומים בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽²⁾

(1) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

(2) לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור ובגין הלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

הערה:

סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני מוצג לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

טבלה 2-3: נכסים שאינם מבצעים*

יתרה ליום		
31.12.18	30.09.19	
במיליוני ש"ח		
2,178	2,401	אשראי לציבור פגום שאינו צובר הכנסות ריבית (NPL)
81	36	נכסים שהתקבלו בגין אשראים שסולקו
2,259	2,437	סך-הכל נכסים שאינם מבצעים
0.76%	0.81%	שיעור NPL מסך האשראי לציבור

* נכסים שאינם מבצעים כוללים את נכסי הבנק אשר אינם צוברים הכנסות ריבית. מידע זה דומה ליתרת ה-Non Performing Assets המוצגת בדוחות הכספיים של תאגידים בנקאיים בארצות-הברית. מטרת נתון זה לתת גילוי לאותו חלק מנכסי הבנק הכלול בדוחות הכספיים אשר אינו צובר הכנסות ריבית.

טבלה 3-3: מידע נוסף על תנועה בחובות בעייתיים בגין אשראי לציבור ובהפרשה הפרטנית

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019		
מסחרי	פרטי	סך-הכל
במיליוני ש"ח		
תנועה ביתרת החובות הפגומים בגין אשראי לציבור		
2,015	706	2,721
יתרת חובות פגומים לתחילת השנה		
931	322	1,253
חובות שסווגו כפגומים במהלך התקופה		
(52)	(8)	(60)
חובות שחזרו לסיווג שאינו פגום*		
(287)	(135)	(422)
חובות פגומים שנמחקו		
(387)	(140)	(527)
חובות פגומים שנפרעו		
2,220	745	2,965
יתרת חובות פגומים לסוף התקופה		
תנועה ביתרת החובות הבעייתיים בארגון מחדש		
676	624	1,300
יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לתחילת השנה		
233	303	536
ארגונים מחדש שבוצעו במהלך התקופה		
(81)	(111)	(192)
חובות בארגון מחדש שנמחקו		
(165)	(131)	(296)
חובות בארגון מחדש שחזרו לסיווג שאינו פגום או שנפרעו*		
663	685	1,348
יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לסוף התקופה		
תנועה ביתרת ההפרשה המאזנית להפסדי אשראי בגין החובות הפגומים		
408	163	571
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות פגומים לתחילת השנה		
486	167	653
הוצאות בגין הפסדי אשראי - הגדלת הפרשה		
(67)	(62)	(129)
הוצאות בגין הפסדי אשראי - הקטנת הפרשה		
(505)	(99)	(604)
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות		
(86)	6	(80)
נזקף לרווח והפסד - הפרשה להפסדי אשראי		
(287)	(135)	(422)
מחיקה חשבונאית שבוצעה בתקופה		
505	99	604
גביית חובות שנמחקו חשבונאית		
(1)	(2)	(3)
אחר		
539	131	670
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות פגומים לסוף התקופה		
(36)	-	(36)
* מזה: חובות שחזרו לסיווג שאינו פגום בשל ארגון מחדש עוקב		

טבלה 3-3: מידע נוסף על תנועה בחובות בעייתיים בגין אשראי לציבור ובהפרשה הפרטנית (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018		
מסחרי	פרטי	סך-הכל
במיליוני ש"ח		
תנועה ביתרת החובות הפגומים בגין אשראי לציבור		
1,878	749	2,627
יתרת חובות פגומים לתחילת השנה		
682	220	902
חובות שסווגו כפגומים במהלך התקופה		
(146)	(12)	(158)
חובות שחזרו לסייג שאינו פגום		
(286)	(145)	(431)
חובות פגומים שנמחקו		
(70)	(118)	(188)
חובות פגומים שנפרעו		
2,058	694	2,752
יתרת חובות פגומים לסוף התקופה		
תנועה ביתרת החובות הבעייתיים בארגון מחדש		
672	636	1,308
יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לתחילת השנה		
224	232	456
ארגונים מחדש שבוצעו במהלך התקופה		
(70)	(120)	(190)
חובות בארגון מחדש שנמחקו		
(197)	(151)	(348)
חובות בארגון מחדש שנפרעו		
629	597	1,226
יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לסוף התקופה		
תנועה ביתרת ההפרשה המאזנית להפסדי אשראי בגין החובות הפגומים		
306	226	532
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות פגומים לתחילת השנה		
369	184	553
הוצאות בגין הפסדי אשראי - הגדלת הפרשה		
(55)	(84)	(139)
הוצאות בגין הפסדי אשראי - הקטנת הפרשה		
(548)	(86)	(634)
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות		
(234)	14	(220)
נזקף לדוח רווח והפסד - הפרשה להפסדי אשראי		
(286)	(145)	(431)
מחיקה חשבונאית שבוצעה בתקופה		
549	85	634
גביית חובות שנמחקו חשבונאית		
-	1	1
אחר		
335	181	516
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות פגומים לסוף התקופה		

טבלה 4-3: מדדי סיכון אשראי

ליום		
31.12.18	30.09.19	
0.95%	1.01%	שיעור יתרת אשראי לציבור פגום מיתרת אשראי לציבור*
0.28%	0.29%	שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו פגום בפיגור של 90 יום או יותר מיתרת אשראי לציבור*
1.31%	1.35%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור*
1.14%	1.13%	שיעור יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי מיתרת אשראי לציבור*
138.11%	134.00%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור פגום*
106.49%	104.39%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור, מיתרת אשראי לציבור פגום בתוספת יתרת אשראי לציבור אשר נמצא בפיגור של 90 ימים או יותר*
1.89%	2.03%	שיעור סיכון אשראי בעייתי בגין הציבור מסיכון אשראי כולל בגין הציבור*
0.22%	⁽¹⁾0.18%	שיעור ההוצאה (הכנסה) בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
0.20%	⁽¹⁾0.10%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
14.58%	⁽¹⁾7.48%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור

* לפני ניכוי הפרשות להפסדי אשראי.
(1) מחושב על בסיס שנתי.

ניתוח איכות התיק

בתשעת החודשים הראשונים של 2019 נרשמה עלייה (החמרה) במדדים הבאים:

- שיעור יתרת אשראי לציבור פגום מיתרת אשראי לציבור
  - שיעור ה-NPL
  - שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור
  - שיעור סיכון אשראי בעייתי בגין הציבור מסיכון אשראי כולל בגין הציבור
- שיפור נרשם במדדים הבאים:
- שיעור ההוצאה (הכנסה) בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
  - שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
- ובמספר מדדים נרשמה יציבות יחסית:
- שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו פגום בפיגור של 90 יום או יותר מיתרת אשראי לציבור
  - שיעור יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי מיתרת אשראי לציבור
- למרות העלייה במספר מדדים לאיכות התיק, מדדים אלו אינם מציינים שינוי משמעותי, הינם נמוכים בהשוואה ארוכת טווח ובשנתיים האחרונות מציינים תנודתיות קלה ללא מגמה קבועה.
- הצעדים שביצע הבנק לשיפור איכות החיתום בתיק האשראי לפרטיים ממשיכים לבוא לידי ביטוי בירידה בשיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור גם ברבעון זה.
- לגבי מדדים נוספים המתייחסים לסיכון תיק האשראי של אנשים פרטיים בלבד ראה [טבלה 3-18](#) להלן.

3.2.2 מיון וניתוח סיכון האשראי לפי ענפי משק

טבלה 5-3: סיכון אשראי לפי ענפי משק

ליום 30 בספטמבר 2019						
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾						
סיכון אשראי (1)	מזה: דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁶⁾	מזה: סיכון אשראי פגום	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מחיקות חשבוניות נטו	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי
במיליוני ש"ח						
תעשייה	31,768	30,560	1,187	359	21	348
בינוי ונדל"ן - בינוי	64,925	63,254	936	536	(192)	474
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	25,384	24,935	1,078	222	7	396
מסחר	36,882	35,137	963	414	117	808
שירותים פיננסיים*	40,998	40,709	39	15	60	212
שירותים עסקיים אחרים	17,338	16,721	166	110	60	172
שירותים ציבוריים וקהילתיים	8,385	8,205	46	22	18	60
ענפים אחרים	44,617	42,730	1,947	545	123	614
סך-הכל מסחרי	270,297	262,251	6,362	2,223	214	3,084
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	80,444	79,234	550	-	18	379
אנשים פרטיים - אחר	61,174	58,267	871	744	180	820
סך-הכל ציבור - פעילות בישראל	411,915	399,752	7,783	2,967	412	4,283
סך-הכל בנקים בישראל	3,242	3,242	-	-	-	-
ממשלת ישראל	44,431	44,431	-	-	-	-
סך-הכל פעילות בישראל	459,588	447,425	7,783	2,967	412	4,283
סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל	34,293	32,151	1,291	500	(12)	212
בנקים וממשלות בחו"ל	44,172	44,172	-	-	-	9
סך-הכל פעילות בחו"ל	78,465	76,323	1,291	500	(12)	221
סך-הכל פעילות בישראל ובחו"ל	538,053	523,748	9,074	3,467	400	4,504

* בעקבות הפסקת האיחוד, נכללו החל מהרבעון השני של 2019 יתרות האשראי של ישראל (ליום ה-30 ביוני 2019 יתרה בסך 7,511 מיליון ש"ח).

(1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני⁽³⁾, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 147,992-12,692,529,63,907,312,933 מיליוני ש"ח בהתאמה.

(2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף "נכסים אחרים").

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

(4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").

(5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(6) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

טבלה 5-3: סיכון אשראי לפי ענפי משק (המשך)

ליום 30 בספטמבר 2018						
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾						
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מזה: סיכון אשראי פגום	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁶⁾	מזה: דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾
במיליוני ש"ח						
315	(7)	(12)	392	1,074	31,033	32,130
593	(141)	(62)	617	1,224	62,945	64,564
296	(88)	(100)	299	665	22,446	22,918
788	76	(14)	237	801	34,928	36,408
163	-	1	32	93	31,773	31,890
140	42	49	68	126	14,626	15,110
56	(7)	(6)	22	50	7,828	8,229
519	103	138	608	1,806	41,399	42,988
2,870	(22)	(6)	2,275	5,839	246,978	254,237
359	3	31	-	518	70,293	71,234
897	373	363	661	861	61,543	64,069
4,126	354	388	2,936	7,218	378,814	389,540
-	-	-	-	-	3,520	3,520
-	-	-	-	-	35,834	35,834
4,126	354	388	2,936	7,218	418,168	428,894
212	(6)	38	417	1,046	34,257	35,860
5	-	(2)	-	-	41,667	41,667
217	(6)	36	417	1,046	75,924	77,527
4,343	348	424	3,353	8,264	494,092	506,421

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני⁽³⁾, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 142,813 ו-9,926,887, 55,877, 296,918 של 142,813 ו-9,926,887 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף "נכסים אחרים").
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (6) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

טבלה 5-3: סיכון אשראי לפי ענפי משק (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2018						
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾			מזה: סיכון אשראי פגום	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁶⁾	מזה: דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי				
במיליוני ש"ח						
343	(15)	5	377	1,159	32,352	33,662
547	(134)	(99)	589	1,127	56,509	58,197
287	(129)	(150)	313	603	24,065	24,568
774	103	4	215	805	35,736	37,113
146	(1)	(20)	29	89	33,688	34,113
153	57	72	94	148	15,272	15,839
52	(4)	(6)	22	53	7,790	8,247
532	156	207	547	1,708	43,098	44,463
2,834	33	13	2,186	5,692	248,510	256,202
366	5	40	-	526	73,635	74,636
892	473	458	694	873	60,746	63,331
4,092	511	511	2,880	7,091	382,891	394,169
-	-	-	-	-	3,852	3,852
-	-	-	-	-	34,485	34,485
4,092	511	511	2,880	7,091	421,228	432,506
233	37	100	420	1,093	35,575	38,031
9	-	2	-	-	40,000	40,000
242	37	102	420	1,093	75,575	78,031
4,334	548	613	3,300	8,184	496,803	510,537

(1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני⁽³⁾, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 141,909 ו-10,534,708, 54,595,302,791 מיליוני ש"ח בהתאמה.

(2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעוף (המוצגים בסעיף "נכסים אחרים").

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.

(4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").

(5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(6) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

3.2.3. בינוי והנדל"ן

ליום 30 בספטמבר 2019 סיכון האשראי הכולל בענפי הבינוי והנדל"ן הסתכם בכ-99 מיליארד ש"ח.

טבלה 6-3: פילוח סיכון האשראי של קבוצת הבנק בענפי הבינוי והנדל"ן, בהתאם לתחומי הפעילות העיקריים

יתרה ליום 31 בדצמבר 2018		יתרה ליום 30 בספטמבר 2019				
סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סיכון אשראי מאזני	
במיליוני ש"ח						
2,905	831	2,074	4,304	1,636	2,668	בנייה למסחר ושירותים
500	112	388	474	106	368	בנייה לתעשייה
41,435	*24,760	16,675	45,798	*28,091	17,707	בנייה לדירור
29,714	6,206	23,508	29,374	6,654	22,720	נכסים מניבים
18,567	8,070	10,497	19,386	8,965	10,421	אחר
93,121	39,979	53,142	99,336	45,452	53,884	סך-הכל ענפי הבינוי והנדל"ן

* כולל סיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-4,091 מיליוני ש"ח בגינו נרכש ביטוח מחברות ביטוח זרות לתיק ערבויות חוק מכר (ליום 31.12.18: 6,026 מיליוני ש"ח).

3.2.4. חשיפת אשראי למדינות זרות

להלן מידע בדבר סך-כל החשיפות למדינות זרות ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאזן המאוחד או מעל 20% מההון, לפי הנמוך:

טבלה 7-3: חשיפות עיקריות למדינות זרות⁽¹⁾

ליום 31 בדצמבר 2018		ליום 30 בספטמבר 2019				
חשיפה						
מאזנית	חוץ-מאזנית ⁽²⁾⁽³⁾	מאזנית	סך-הכל	חוץ-מאזנית ⁽²⁾⁽³⁾	מאזנית	
במיליוני ש"ח						
המדינה						
28,622	7,177	21,445	31,059	7,115	23,944	ארצות-הברית
4,747	1,774	2,973	4,330	1,245	3,085	שוויץ
11,631	4,358	7,273	11,606	3,425	8,181	אנגליה
2,689	1,894	795	2,940	1,578	1,362	גרמניה
4,101	2,205	1,896	4,081	1,882	2,199	צרפת
16,488	2,921	13,567	15,196	2,591	12,605	אחרות
68,278	20,329	47,949	69,212	17,836	51,376	סך-כל החשיפות למדינות זרות
941	612	329	765	601	164	מזה: סך החשיפות למדינות ה-PIIGS: פורטוגל, אירלנד, איטליה, יוון וספרד
2,053	259	1,794	1,987	183	1,804	מזה: סך החשיפות למדינות LDC
10	-	10	54	-	54	מזה: סך החשיפות למדינות עם בעיות נזילות

שורת "סך-הכל מדינות LDC" כוללת את סך החשיפה למדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות (LDC) בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315 בדבר "הפרשה נוספת לחובות מסופקים".

חשיפה מאזנית למדינה זרה כוללת חשיפה מאזנית מעבר לגבול וחשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים. חשיפה מאזנית מעבר לגבול כוללת חשיפה מאזנית של משרדי התאגיד הבנקאי בישראל לתושבי המדינה הזרה וחשיפה מאזנית של שלוחות בחו"ל של התאגיד הבנקאי לתושבים שאינם תושבי המדינה שבה ממוקמת השלוחה.

חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים כוללת חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי באותה מדינה זרה לתושביה, בניכוי התחייבויות אותן שלוחות (הניכוי מבוצע עד לגובה החשיפה).

- (1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, ביטחונות נזילים ונגזרי אשראי.
- (2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 313.
- (3) ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.

3.2.5. חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים

טבלה 8-3: חשיפת קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים⁽¹⁾

ליום 31 בדצמבר 2018		ליום 30 בספטמבר 2019				
סיכון אשראי נוכחי כולל	סיכון אשראי חוץ-מאזני נוכחי ⁽³⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾	סיכון אשראי נוכחי כולל	סיכון אשראי חוץ-מאזני נוכחי ⁽³⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾	
במיליוני ש"ח						
דירוג אשראי חיצוני⁽⁵⁾						
8,939	4,868	4,071	7,540	3,381	4,159	AA- עד AAA
13,754	2,517	11,237	17,499	2,198	15,301	A- עד A+
1,310	298	1,012	1,298	269	1,029	BBB- עד BBB+
79	55	24	38	22	16	B- עד BB+
-	-	-	-	-	-	פחות מ-B
395	143	252	371	202	169	ללא דירוג**
24,477	7,881	16,596	26,746	6,072	20,674	סך-הכל חשיפות האשראי הנוכחיות למוסדות פיננסיים זרים*
-	-	-	-	-	-	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁴⁾
-	-	-	-	-	-	מזה: יתרת חובות פגומים
-	-	-	-	-	-	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני
סך-הכל חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים לאחר						
24,477	7,881	16,596	26,746	6,072	20,674	ניכוי יתרת הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני
10	2	8	8	1	7	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי

* היתרות כוללות חשיפה של קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים במדינות הבאות:
 ספרד - סך חשיפה של כ-169 מיליון ש"ח, מזה סך של 159 מיליון ש"ח בדירוג A-, סך של 10 מיליון ש"ח בדירוג BBB-. (סך חשיפה בסוף שנת 2018 הייתה כ-132 מיליון ש"ח, מזה סך של 122 מיליון ש"ח בדירוג A-, סך של 9 מיליון ש"ח בדירוג BBB-).
 אירלנד - אין חשיפה למוסדות פיננסיים (סך החשיפה בסוף שנת 2018 הייתה כ-15 מיליון ש"ח ללא דירוג).
 איטליה - סך חשיפה של כ-143 מיליון ש"ח, מזה סך של 136 מיליון ש"ח בדירוג BBB והיתרה בסך של 7 מיליון ש"ח בדירוג BBB- (סך החשיפה בסוף שנת 2018 הייתה כ-149 מיליון ש"ח, מזה סך של 143 מיליון ש"ח בדירוג BBB והיתרה בסך של 6 מיליון ש"ח בדירוג BBB-).
 ביוון ובפורטוגל אין חשיפה למוסדות פיננסיים.

** מזה מסלקות בחו"ל המהוות 1% מהיתרה. הסכום הנותר מפוזר בשורה ארוכה של בנקים ומוסדות פיננסיים. (31.12.18: 6% מהיתרה).
 (1) מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים/דילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים שבשליטת הגופים הללו. אך איננה כוללת חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים שיש להם ערבות ממשלתית.
 (2) פיקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים.
 (3) בעיקר ערבויות והתחייבויות למתן אשראי. אינו כולל סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חוב של לווה.
 (4) סיכון אשראי שהינו פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.
 (5) לפי הדירוג הנמוך מבין דירוגי האשראי במטבע-חוץ לטווח ארוך שניתן על-ידי אחת מחברות הדירוג העיקריות S&P-Fitch, Moody's.

החשיפה של קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים הסתכמה ביום 30 בספטמבר 2019 בכ-26.7 מיליארד ש"ח, עלייה של כ-2.2 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-24.5 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2018. עלייה זו נבעה מגידול בחשיפה המאזנית בסך כ-4 מיליארד ש"ח ומירידה בחשיפה החוץ-מאזנית בסך כ-1.8 מיליארד ש"ח. כ-93.62% מהחשיפה למוסדות פיננסיים זרים היא מול מוסדות פיננסיים בעלי דירוג A- ומעלה.
 החשיפה למוסדות פיננסיים זרים של קבוצת הבנק נחלקת ל-82.14% בבנקים וחברות אחזקה בנקאיות, 17.36% בחברות ביטוח ו-0.50% מוסד פיננסי אחר. עיקר החשיפה של קבוצת הבנק הינה למוסדות פיננסיים זרים הפועלים במדינות מערב אירופה (64.65%), ובארצות-הברית (21%).
 ענף "בנקים בחו"ל" בגילוי על סיכון אשראי לפי ענפי משק בפרק סקירת הסיכונים כולל רק את החשיפות בגין בנקים חו"ל, כולל בבנקים מרכזיים. מוסדות פיננסיים מוצגים בעיקר בענף שירותים פיננסיים. כמו-כן כולל "סיכון האשראי הכולל" יתרות מאזניות וחוץ-מאזניות בגין נגזרים. הטבלה לעיל אינה כוללת חשיפה בגין בנקים מרכזיים כמו גם יתרות חוץ-מאזניות בגין נגזרים.
 סך "חובות וסיכון אשראי חוץ-מאזני" בגילוי על סיכון אשראי לפי ענפי משק בפרק סקירת הסיכונים כולל אשראי לציבור ופיקדונות בבנקים אך אינו כולל אגרות-חוב וניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר הכלולים בטבלה לעיל. אשראי מאזני וחוץ-מאזני בגין נגזרים אינו נכלל בסך "חובות וסיכון אשראי חוץ-מאזני". לעומת זאת, הטבלה לעיל כוללת יתרות מאזניות בגין נגזרים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2019

3.2.6 סיכונים בתיק הלוואות לדיור

טבלה 9-3: סיכונים בתיק הלוואות לדיור

יתרה ליום		
31.12.18	30.09.18	30.09.19
במיליוני ש"ח		
יתרות אשראי		
81,454	79,425	87,757
הלוואות מכספי הבנק		
1,301	1,341	1,210
הלוואות מכספי האוצר*		
87	81	115
מענקים מכספי האוצר*		
82,842	80,847	89,082
סך-הכל		

לשנה שהסתיימה ביום	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום	30.09.19
31.12.18	30.09.18	
במיליוני ש"ח		

ביצוע		
הלוואות מכספי האוצר		
88	59	98
הלוואות		
30	19	32
מענקים		
118	78	130
סך-הכל מכספי האוצר		
15,450	11,185	13,596
סך-הכל הלוואות מכספי הבנק		
15,568	11,263	13,726
סך-הכל הלוואות חדשות		
1,004	797	787
הלוואות ישנות שמוחזרו, מכספי הבנק		
16,572	12,060	14,513
סך-הכל הלוואות שניתנו		

* סכום זה אינו נכלל במסגרת היתרות המאזניות לציבור.

טבלה 10-3: התפתחות סכומי הפיגור בהלוואות לדיור והפרשה להפסדי אשראי

שער חוב בעייתי	חוב בעייתי במיליוני ש"ח	שער הפרשה להפסדי אשראי לפי עומק הפיגור	הפרשה להפסדי אשראי לפי עומק הפיגור (כולל הפרשה קבוצתית) במיליוני ש"ח	שער הפיגור	סכום בפיגור מעל 90 יום	יתרת חוב רשומה במיליוני ש"ח	30.09.19
1.40%	1,232	0.50%	441	0.12%	109	87,757	
1.42%	1,160	0.52%	424	0.14%	115	81,454	31.12.18

בתשעת החודשים הראשונים של 2019 נרשמה יציבות (ירידה קלה) בשיעור הסכומים בפיגור, בשיעור ההפרשה להפסדי אשראי לפי עומק הפיגור ובשיעור החוב הבעייתי.

התפתחות יתרות אשראי לדיור

טבלה 3-11: מעקב אחר התפתחות יתרת תיק האשראי לדיור על-פי בסיסי הצמדה וכשיעור מיתרת תיק האשראי של הבנק

סך-הכל	מגזר מטבע-חוץ		מגזר צמוד מדד				מגזר לא-צמוד					
	ריבית משתנה		ריבית משתנה		ריבית קבועה		ריבית משתנה		ריבית קבועה			
	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח		
7.7%	87,757	0.3%	280	26.7%	23,473	15.7%	13,805	38.5%	33,743	18.8%	16,456	30.9.19
9.3%	81,454	0.5%	368	27.0%	21,984	16.6%	13,539	38.1%	31,060	17.8%	14,503	31.12.18
7.6%	74,521	0.6%	437	27.7%	20,619	17.4%	12,988	37.6%	28,022	16.7%	12,455	31.12.17

כימות ומדידת הסיכון - תיק אשראי לדיור

הבנק מבצע באופן שוטף מעקב אחר התפתחות תיק האשראי לדיור ונוקט באמצעים שונים לניהול הסיכון. סיכוני אשראי לדיור נבחנים באופן פרטני על-פי המדיניות והיעדים שנקבעו במסגרת תיאבון הסיכון שהוגדר באשראי לדיור, מרמת העסקה הבודדת ועד הסתכלות כוללת על תיק האשראי לדיור בבנק.

גידור הסיכון: הבנק מנהל ומגדר את הסיכון בין השאר על-ידי מגבלות בסגמנטים שונים כפי שנקבעו במסגרת דיוני המדיניות בהנהלה ובדירקטוריון בריכוז והובלת החטיבה לניהול סיכונים. במסגרת המגבלות ישנה התייחסות לשיעורי LTV, כושר החזר, התפלגות מוצרי אשראי בתיק, היקף החוב הבעייתי, תקופת הלוואה, פריסה גיאוגרפית, שיעור הפיגורים וכדומה. ניטור המדדים מתבצע גם בהשוואה לנתונים בכלל המערכת הבנקאית. הבנק עוקב אחר התנאים והשינויים המאקרו-כלכליים בכלל ובסביבה העסקית בענף בפרט. קיימים אירועים בגינם נדרשת בחינה מחדשת של המדיניות כגון עלייה חדה בריבית המשתנה, בשיעור האינפלציה, עלייה ברמת האבטלה במשק ושינוי מהותי במחירי הדיור. דיווח הנתונים נעשה ברמה חודשית במסגרת פורום סיכון חטיבתי בראשות מנהל החטיבה הקמעונאית וברמה רבעונית במסגרת הדיווח על התפתחות תיק האשראי וסיכון האשראי בהנהלה ובדירקטוריון.

הבנק עושה שימוש במודל סטטיסטי המודד את ההסתברות לכשל ואת ההפסד החזוי בתיק המשכנתאות. בנוסף מבוצעים תרחישי מאמץ על תיק המשכנתאות ומנותחת ההשפעה על התיק עצמו ועל כלל הבנק. התרחישים כוללים התייחסות לירידה חדה במחירי הדירות, עלייה בריבית ועלייה ברמת האבטלה במשק. כמו-כן, קיימים הסדרי ביטוח - ביטוח חיים וביטוח מבנה.

טבלה 3-12: התפתחות יתרות האשראי לדיור ב-5 הרבעונים האחרונים

	2018		2019		רבעון שלישי
	רבעון רביעי	רבעון שלישי	רבעון ראשון	רבעון שני	
יתרות לסוף תקופה	81,454	79,425	83,148	85,771	87,757
שינוי ביתרות	2.6%	2.0%	2.1%	3.2%	2.3%
ביצוע הלוואות חדשות	4,265	3,696	4,226	4,527	4,843

נתוני הלוואות לדיור - שיעור מסך הביצועים החדשים
טבלה 3-13: פירוט מאפיינים שונים של אשראי לדיור שהעמיד הבנק

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום					
30.09.18	31.12.18	31.03.19	30.06.19	30.09.19	
מאפיינים					
34.2%	34.5%	38.1%	37.9%	37.7%	שיעור מימון מעל 60%
0.1%	0.2%	0.0%	0.0%	0.1%	שיעור החזר מהכנסה מעל 40% (לרכישה ובהחזר חודשי)
32.5%	30.3%	31.5%	31.7%	32.7%	שיעור בריבית המשתנה בתדירות קצרה מ-5 שנים
59.5%	57.9%	59.2%	59.2%	59.9%	שיעור בריבית משתנה
6.2%	6.3%	6.0%	5.7%	5.6%	שיעור הלוואות לכל מטרה
9.0%	10.2%	9.7%	10.0%	9.2%	שיעור הלוואות למטרת השקעה מסך רכישת דירות
7.3%	7.3%	6.9%	7.4%	7.1%	קרן המתוכננת להיפרע מעל גיל 67 (ללא השקעה)
24.6	24.6	24.7	24.5	24.1	תקופת פירעון מקורית ממוצעת לרכישה בשנים (ללא גישור)

ברבעון השלישי של 2019 נמשכת מגמת העלייה ביתרות. מנתוני ביצועי הלוואות ניכר שיפור במספר מדדים:

- שיעור ביצועי האשראי בשיעור מימון מעל 60% ברבעונים השלישי והשני מציג מגמת ירידה מתונה לאחר עלייה חדה ברבעון הראשון.
- ירידה מתונה יחסית בשיעור ביצועי הלוואות לכל מטרה ברבעון השלישי 2019, בהמשך לירידה משמעותית יותר ברבעונים הראשון והשני.
- נרשמה התקצרות בתקופת הפירעון הממוצעת לרכישה (ללא גישור) ברבעון השלישי, בהמשך לירידה ברבעון השני ולאחר עלייה קלה ברבעון הראשון.
- ירידה קלה בשיעור הלוואות למטרת השקעה מסך רכישת דירות ברבעון השלישי, בהמשך לירידה ברבעונים הראשון והשני.
- נרשמה החמרה במספר מדדים:
- שיעור הביצועים בשיעור החזר מהכנסה מעל 40% עלה במעט לעומת הרבעון הקודם, אך נשאר בשיעור נמוך מאוד.
- שיעור הלוואות בריבית משתנה נמצא במגמת עלייה מתחילת השנה.
- בהסתכלות כוללת על מדדי האשראי לדיור ניכר כי הגידול ביתרות התבצע תוך שמירה על איכות החיתום.

3.2.7. אשראי ללקוחות פרטיים (ללא דיור)

מתן אשראי ללקוחות פרטיים נעשה בהלימה למדיניות ולנוהלי האשראי והביטחונות, לרבות: מטרת האשראי והתאמתה לצרכי הלקוח, סכום האשראי המבוקש והתאמתו ליכולת החזר של הלקוח. בקשות האשראי ללקוחות הפרטיים בחטיבה הקמעונאית המאושרות בסניפים מבוצעות באמצעות מערכות ממוכנות, מודלים וכלים התומכים בקבלת החלטות של בעל הסמכות. בקשות האשראי ללקוחות הפרטיים מוגשות ונבחנות ברמת קבוצת סיכון, כנדרש על-פי הוראות בנק ישראל. בקשות האשראי נבחנות תוך מתן דגש לנושאים המצוינים לעיל.

ללקוחות הפרטיים בחטיבה הקמעונאית מוצע בין היתר, אשראי מקוון מסוג "אשראי ברגע". סכום הלוואה המרבי אותה יכול הלקוח לקבל ותנאי הלוואה נקבעים על-פי קריטריונים שונים בהתאם לנתוני הלקוח וחשבונותיו.

תוכניות הבנק לצמיחה במוצרים הבנקאיים, ובין היתר בתחום האשראי, מתבססת על היבטי פוטנציאל צמיחה כמו גם היבטי סיכון, ביניהם, הצמיחה הצפויה במשק, יכולת החזר של הלקוחות, היקף הפירעונות הצפוי ועוד. הבנק מבצע מעקב שוטף אחר ביצועי האשראי והסיכון.

החטיבה הקמעונאית נוקטת פעולות לניהול סיכון האשראי בקרב אנשים פרטיים, המבוססות על עקרונות ניהול סיכונים האשראי בבנק, באמצעות כלי מדידה ובקרה לניטור תיק האשראי, איכותו, סיכנו ועמידה במגבלות המדיניות, ביניהם: מודל סטטיסטי לדרוג סיכון אשראי ללווים פרטיים, מדדי תאבון סיכון, מדיניות ונוהלי אשראי ומדרג סמכויות, ותהליכי בקרה בתחום סיכונים האשראי.

טבלה 3-14: יתרת האשראי לאנשים פרטיים בישראל*

השינוי	יתרה ליום		במיליוני ש"ח	
	31.12.18	30.09.19		
				מאזני
(19.50%)	(759)	3,892	3,133	עו"ש חובה
(5.97%)	(1,778)	29,791	28,013	הלוואות ⁽¹⁾
(24.56%)	(28)	114	86	מזה: הלוואות בולט ובלון
(14.77%)	(646)	4,375	3,729	אשראי לרכישת כלי רכב ⁽²⁾
6.99%	343	4,905	5,248	חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
(6.61%)	(2,840)	42,963	40,123	סך-הכל סיכון אשראי מאזני
				חוץ-מאזני
3.35%	683	20,368	21,051	סיכון אשראי חוץ-מאזני
(3.41%)	(2,157)	63,331	61,174	סך-הכל סיכון אשראי כולל

* סיכון אשראי מוצג לפי מקום פעילות.
 (1) אינו כולל הלוואות לרכישת כלי רכב.
 (2) כולל הלוואות שניתנו למטרת רכישת כלי רכב ובשעבוד כלי רכב.

טבלה 3-15: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בבנק בהתאם להכנסה הממוצעת⁽¹⁾ ולגודל הלווה*

סך-הכל	ליום 31 בדצמבר 2018			ליום 30 בספטמבר 2019			סך-הכל	הכנסה לחשבון
	הכנסה לחשבון			הכנסה לחשבון				
	עד 20 אלפי ש"ח	מ-10 עד 20 אלפי ש"ח	מעל 20 אלפי ש"ח	עד 20 אלפי ש"ח	מ-10 עד 20 אלפי ש"ח	עד 20 אלפי ש"ח		
	במיליוני ש"ח							
	אשראי ללווה באלפי ש"ח							
3,488	909	903	1,676	3,606	973	965	1,668	עד 20
3,686	966	851	1,869	3,678	1,061	871	1,746	מ-20 עד 40
8,482	2,018	2,352	4,112	8,325	2,092	2,400	3,833	מ-40 עד 80
13,711	4,303	4,915	4,493	12,852	4,229	4,823	3,800	מ-80 עד 150
11,457	6,645	3,596	1,216	10,083	6,196	2,994	893	מ-150 עד 300
2,204	1,825	236	143	1,638	1,364	171	103	מעל 300
43,028	16,666	12,853	13,509	40,182	15,915	12,224	12,043	סך-הכל

* סיכון אשראי מוצג לפי מקום סניף.
 (1) ההכנסה לחשבון חושבה בהתבסס על הכנסה ממוצעת לתקופה של 12 חודשים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2019

טבלה 3-16: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בבנק בהתאם ליתרת תיק הנכסים הפיננסיים של הלווים*

לימים	לימים	
31 בדצמבר	30 בספטמבר	
2018	2019	
סיכון אשראי מאזני		
במיליוני ש"ח		
		גודל תיק נכסים פיננסיים באלפי ש"ח
24,760	22,908	עד 10
7,539	7,013	מ-10 עד 50
5,632	5,327	מ-50 עד 200
2,470	2,366	מ-200 עד 500
2,627	2,568	מעל 500
43,028	40,182	סך-הכל

* סיכון אשראי מוצג לפי מקום סניף.

טבלה 3-17: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בבנק בהתאם לסוג הריבית ולתקופה הנותרת לפירעון*

לימים 31 בדצמבר 2018		לימים 30 בספטמבר 2019		
הלוואות בריבית קבועה	הלוואות בריבית משתנה	הלוואות בריבית קבועה	הלוואות בריבית משתנה	
סך-הכל				
במיליוני ש"ח				
				תקופה לפירעון
10,418	5,337	5,081	8,735	עד שנה
7,798	93	7,705	7,588	משנה עד 3 שנים
15,616	121	15,495	14,357	מ-3 עד 5 שנים
9,196	105	9,091	9,502	מעל 5 שנים
43,028	5,656	37,372	40,182	סך-הכל

* סיכון אשראי מוצג לפי מקום סניף.

טבלה 3-18: מידע על חובות בעייתיים בגין אנשים פרטיים בישראל

שיעור מסך-הכל		השינוי		יתרה ליום		
סיכון אשראי מאזני						
לימים				31.12.18		
31.12.18		30.09.19		30.09.19		
						במיליוני ש"ח
2.03%	2.17%	(0.23%)		873	871	סיכון אשראי בעייתי
1.62%	1.85%	7.20%		694	744	מזה: סיכון אשראי פגום
0.25%	0.18%	(32.71%)		107	72	חובות בפיגור מעל 90 יום
1.10%	0.83% ⁽¹⁾	(29.81%) ⁽¹⁾		473	249	מחיקות חשבונאיות נטו לתקופה
2.08%	2.04%	(8.07%)		892	820	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי

(1) מחושב על בסיס שנתי.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2019

בתשעת החודשים הראשונים של 2019 נרשם קיטון ביתרת ההלוואות לאנשים פרטיים בישראל כולל אשראי לרכישת כלי רכב בשיעור של 6.9%. סך סיכון האשראי המאזני ירד ב-6.6%. יתרת סיכון האשראי הבעייתי נותרה יציבה יחסית לסוף 2018 אך שיעורה עלה בעקבות הירידה בהיקף התיק. ביתרת סיכון האשראי הפגום נרשמה עלייה של כ-7.2%. ביתרת החובות בפיגור מעל 90 יום נרשמה ירידה של כ-32.7% בהשוואה לדצמבר 2018, וכן נרשמה ירידה חדה של כ-29.8% במחיקות החשבונאיות נטו וירידה של כ-8.1% ביתרת הפרשה להפסדי אשראי. הירידה החדה בשיעור המחיקות החשבונאיות נטו מצביעה על המשך השפעת הצעדים לשיפור איכות החיתום באשראי לאנשים פרטיים שנקט הבנק.

3.2.8. מימון ממונף

להלן נתונים אודות סיכויי האשראי בגין מימון ממונף. הגילוי מתמקד בחשיפות בגין לווים ממונפים/עסקות ממונפות בהם יתרת האשראי עולה על סך של 0.5% מהון רובד 1.

טבלה 3-19: חשיפות הבנק בגין מימון ממונף לפי ענף המשק של הלווה

ליום 30 בספטמבר 2019			
מספר לווים	יתרת אשראי מאזני	יתרת אשראי חוץ-מאזני	סך-הכל
במיליוני ש"ח			
ענף המשק של הלווה			
1	251	-	251
1	99	117	216
2	1,303	-	1,303
1	87	275	362
1	251	-	251
1	346	73	419
2	633	-	633
9	2,970	465	3,435
ליום 31 בדצמבר 2018			
מספר לווים	יתרת אשראי מאזני	יתרת אשראי חוץ-מאזני	סך-הכל
במיליוני ש"ח			
ענף המשק של הלווה			
1	257	-	257
2	658	534	1,192
2	1,361	38	1,399
1	266	-	266
3	741	170	911
1	225	-	225
10	3,508	742	4,250

3.2.9. סיכון אשראי בגין חשיפות ללווים גדולים

טבלה 20-3: יתרות סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני ללווים שיתרת חבותם מעל 1,200 מיליון ש"ח לפי ענפי משק

30 בספטמבר 2019			
מספר לוויים	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סך-הכל
במיליוני ש"ח			
3	758	4,548	5,306
1	1,388	1,367	2,755
1	1,132	139	1,271
1	972	239	1,211
6	10,048	7,030	17,078
12	14,298	13,323	27,621

ענף משק

תעשייה	3	758	4,548	5,306
אספקת חשמל ומים	1	1,388	1,367	2,755
מידע ותקשורת	1	1,132	139	1,271
בתי מלון שירותי הארחה ואוכל	1	972	239	1,211
שירותים פיננסיים*	6	10,048	7,030	17,078
סך-הכל	12	14,298	13,323	27,621

31 בדצמבר 2018

מספר לוויים	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סך-הכל
במיליוני ש"ח			
3	877	5,164	6,041
1	756	647	1,403
1	1,276	2,315	3,591
3	3,077	2,571	5,648
8	5,986	10,697	16,683

ענף משק

תעשייה	3	877	5,164	6,041
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	1	756	647	1,403
אספקת חשמל ומים	1	1,276	2,315	3,591
שירותים פיננסיים	3	3,077	2,571	5,648
סך-הכל	8	5,986	10,697	16,683

* בעקבות הפסקת האיחוד של חברת ישראלכרט, נכללו החל מהרבעון השני של שנת 2019 יתרות אשראי מאזני בסך של 3,481 מיליון ש"ח ויתרות אשראי חוץ-מאזני בסך של 4,030 מיליון ש"ח.

3.2.10. סיכון אשראי בגין חשיפות לקבוצות לוויים

הבנק מקיים תהליכי מעקב ובקרה כדי לבדוק עמידה במגבלות הוראה 313 לענין חשיפה לחבות קבוצות לוויים. נכון למועד הדוח הבנק אינו חורג מהמגבלות.

טבלה 21-3: יתרות סיכון האשראי⁽¹⁾ לכל קבוצת לוויים אשר חבותה נטו על בסיס מאוחד עולה על 15% מהון התאגיד הבנקאי (כהגדרתו בהוראה 313) ליום 30 בספטמבר 2019

קבוצת לוויים א'	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ-מאזני	מזה: סיכון אשראי חוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾	חבות ברוטו ⁽³⁾	ניכויים ⁽⁴⁾	חבות נטו ⁽¹⁾	שיעור מההון הרגולטורי
במיליוני ש"ח							
	3,854	2,949	379	6,816	10	6,806	16.77%

- הנתונים המוצגים להלן מייצגים חשיפה לקבוצות לוויים והינם לאחר הפחתת הניכויים המותרים בהוראה 313. לפיכך, נתונים אלה אינם ברי השוואה לנתונים בדבר חבות לוויים המפורטים בגילויים אחרים בדוח.
- סיכון האשראי החוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה ושל קבוצת לוויים.
- הסכום כולל ערבויות צד ג' מחוץ לקבוצה.
- ניכויים המותרים בהתאם להוראה 313, הכוללים בעיקר פיקדונות המופקדים בבנק, אגרות-חוב שהונפקו על-ידי מדינת ישראל, כתי שיפוי של מדינת ישראל או גופים פיננסיים המותרים בניכוי.

3.3. סיכון שוק

סיכון שוק הינו סיכון להפסד או לירידת-ערך כתוצאה משינוי בשווי כלכלי של מכשיר פיננסי או של תיק נכסים/מכשירים עקב שינויים במחירים, שערים, מרווחים ופרמטרים אחרים בשוקים.

לפירוט והרחבה בנושא סיכונים השוק ובכלל זה סיכון הריבית, סיכון שערי חליפין וסיכון השקעה (סיכון מניות ומרווחי אשראי) ראה ה"דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2018".

3.3.1. סיכון ריבית

סיכון הריבית הינו סיכון להפסד או לירידת-ערך כתוצאה משינויים בשערי ריבית במטבעות השונים. הסיכון כהגדרתו לעיל, כולל גם את גורמי הסיכון הבאים:

- **סיכון תמחור מחדש (Repricing risk)** - סיכון הנובע מהבדלי עיתוי בתקופות לפירעון (בריבית הקבועה) ובמועדי התמחור מחדש (בריבית המשתנה);
- **סיכון עקום התשואה (Yield curve risk)** - סיכון הנובע משינויים שונים בשיעורי הריבית לתקופות פירעון שונות שיבואו לידי ביטוי בשינוי בשיפוע העקום (התללה או השטחה) או בצורתו (פיתול);
- **סיכון מרווח (Basis spread)** - סיכון להפסד כתוצאה משינויים במרווחים בין עקומי ריבית שונים;
- **סיכון אופציונליות** - נובע מזכויות מימוש שונות בגלומות בנכסים והתחייבויות (לדוגמא הזכות למשיכת כספים בכל עת, לעיתים ללא קנסות);
- **חשיפת הערך** - אומדן השינוי הצפוי בערך הכלכלי (ההון הפיננסי) כתוצאה משינוי הריבית;
- **חשיפת ההכנסה החשבונאית** - השינוי הצפוי בהכנסה החשבונאית בשנה הקרובה כתוצאה משינוי הריבית.

מידע כמותי על סיכון ריבית - ניתוח רגישות

טבלה 22-3: שווי הוגן נטו מותאם* של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו

31 בדצמבר 2018**			30 בספטמבר 2019			
סך-הכל	מטבע-חוץ	שקל	סך-הכל	מטבע-חוץ	שקל	
במיליוני ש"ח						
34,091	1,120	32,971	36,057	825	35,232	שווי הוגן נטו מותאם*
33,563	741	32,822	35,090	502	34,588	מזה: תיק בנקאי

* שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא-כספיים ולאחר השפעת התחייבויות לזכויות עובדים וייחוס לתקופות של פיקדונות לפי דרישה.
** כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת.

לפירוט נוסף בדבר הנחות ששימשו לחישוב השווי הוגן של המכשירים הפיננסיים ראה [ביאור 15](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

טבלה 23-3: השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על השווי הוגן נטו מותאם* של הבנק וחברות מאוחדות שלו

31 בדצמבר 2018**			30 בספטמבר 2019			
סך-הכל	מטבע-חוץ	שקל	סך-הכל	מטבע-חוץ	שקל	
במיליוני ש"ח						
שינויים מקבילים						
626	211	415	89	208	(119)	עלייה במקביל של 1%
668	227	441	55	207	(152)	מזה: תיק בנקאי
(659)	(270)	(389)	(41)	(208)	167	ירידה במקביל של 1%
(684)	(238)	(446)	(35)	(199)	164	מזה: תיק בנקאי
שינויים לא מקבילים						
(82)	119	(201)	(322)	(1)	(321)	התללה ⁽¹⁾
92	(32)	124	396	62	334	השטחה ⁽²⁾
300	178	122	322	117	205	עליית ריבית בטווח הקצר
(485)	(207)	(278)	(342)	(112)	(230)	ירידת ריבית בטווח הקצר

* שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא-כספיים ולאחר השפעת התחייבויות לזכויות עובדים וייחוס לתקופות של פיקדונות לפי דרישה.
** כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת.

(1) התללה - ירידה בריבית בטווח הקצר ועלייה בריבית בטווח הארוך.
(2) השטחה - עלייה בריבית בטווח הקצר וירידה בריבית בטווח הארוך.

בטבלה זו מוצג השינוי בשווי הוגן נטו המותאם של כל המכשירים הפיננסיים, בהנחה שחל השינוי שמצוין בכל שיעורי הריבית בכל מגזרי ההצמדה.

טבלה 24-3: השפעת תרחישים של שינויים בריבית על הכנסות ריבית

ליום 31 בדצמבר 2018			ליום 30 בספטמבר 2019			
סך-הכל	הכנסות מימון שאינן מריבית	הכנסות ריבית	סך-הכל	הכנסות מימון שאינן מריבית	הכנסות ריבית	
במיליוני ש"ח						
1,360	522	838	1,305	345	960	שינויים במקביל
1,390	552	838	1,280	320	960	עלייה במקביל של 1%
(1,159)	(563)	(596)	(1,068)	(374)	(694)	מזה: תיק בנקאי
(1,171)	(575)	(596)	(1,054)	(360)	(694)	ירידה במקביל של 1%
						מזה: תיק בנקאי

רגישות ההכנסה בטבלה לעיל חושבה על-פי גישת ההנהלה הכוללת הנחות על מידול יתרות העו"ש ושינוי במרווחי פיקדונות בשינוי ריבית בחלק מהתרחישים ותוך שימוש ברצפות ריבית. רגישות התיק למסחר חושבה בגישת MTM.

3.4. סיכון נזילות ומימון

סיכון נזילות - סיכון הנזילות מוגדר כסיכון קיים, או עתיד, ליציבות הבנק ולרווחיו הנובע מאי יכולתו לעמוד בתזרים המזומנים הנדרש לצרכיו. סיכון הנזילות בבנק נבחן בראיה רחבה יותר של יכולת עמידה בפירעון ההתחייבויות במועד פירעון גם בעתות לחץ, בלי לפגוע בהתנהלות השוטפת במסגרת תוכניות העבודה של הבנק ובלי להיקלע להפסדים חריגים.

סיכון מימון - הינו הסיכון לאי יכולת לגייס מקורות חדשים במקום אלו שהגיעו לפירעון, או שהגיוס מחדש יבוצע בתקופות ובתנאים אשר יפגעו בהכנסות הבנק נטו מריבית. הסיכון מנוהל כחלק מסיכון הנזילות.

טבלה 25-3: יחס כיסוי הנזילות*

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2018	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019	
באחוזים			
120%	122%	124%	א. בנתוני המאוחד
100%	100%	100%	יחס כיסוי נזילות
			יחס כיסוי נזילות המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים
118%	119%	124%	ב. בנתוני הבנק
100%	100%	100%	יחס כיסוי נזילות
			יחס כיסוי נזילות המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים

* היחס במאוחד ובתאגיד הבנקאי "סולו" מחושב על בסיס יומי, ומדווח בדוח כממוצע התצפיות היומיות.

מתחילת השנה לא חלו שינויים מהותיים במדיניות ניהול סיכון הנזילות ובמדיניות גיוס המקורות. להרחבה בנושא סיכון הנזילות ואופן ניהולו ראה ה"דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2018", הדוחות הכספיים לשנת 2018 [וכן ה"דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 30 בספטמבר 2019"](#).

3.5. סיכון ציות

סיכון הציות הוא הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי, או לנזק תדמיתי, אשר התאגיד הבנקאי עלול לספוג כתוצאה מכך שהוא אינו מקיים את הוראות הציות כהגדרתן בהוראת ניהול בנקאי תקין 308.

תחת סיכון הציות כלולים בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 308, גם סיכונים הנובעים מתחום הגנות הבנק כלפי לקוחותיו, ניגוד עניינים, איסור הלבנת הון ומימון טרור (לרבות אלה העוסקות בדיני המס), מתן ייעוץ ללקוח, אכיפה בניירות-ערך, הגנה על הפרטיות (למעט היבטים של טכנולוגיית המידע), הוראות ה-FATCA האמריקאית וה-CRS הבינלאומי והיבטי מיסוי רלוונטיים למוצרים או לשירותים ללקוחות או הוראות בעלות אופי דומה. סיכון הציות כולל גם את סיכון המוניטין הנלווה לאי-הציות להוראות האמורות.

הטלת עיצומים כספיים על-ידי המפקחת על הבנקים: בחודשים האחרונים עלה מספר העיצומים הכספיים שהוטלו על בנקים וחברות כרטיסי אשראי (ובהם גם הבנק וישראל) על-ידי הפיקוח על הבנקים, במקרים בהם לעמדת הפיקוח התגלו תקלות או פגמים בהתנהלות של המוסדות הפיננסיים. לפירוט והרחבה ראה דוח ממשל תאגידי [בפרק "עניינים אחרים"](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

למידע נוסף בנושא סיכון הציות ואופן ניהולו ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2018 והדוחות הכספיים לשנת 2018](#).

3.6. סיכונים אחרים

לפירוט והרחבה בנושא סיכון תפעולי, סיכון משפטי, סיכון רגולציה, סיכון כלכלי, סיכון אסטרטגי, סיכון סביבתי וחומרת גורמי סיכון ראה [ה"דוח על הסיכונים גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2018"](#).

3.7. טבלת גורמי סיכון

בהתאם להוראת בנק ישראל, ביצע הבנק מיפוי של גורמי הסיכון העיקריים אליהם חשופה הקבוצה. בטבלה להלן מפורטים גורמי הסיכון והערכות ההנהלה לגבי חומרת הסיכון של כל אחד מגורמי הסיכון. סולם דרגות החומרה של גורמי הסיכון נקבע תוך התייחסות להגדרות תיאבון הסיכון של הבנק והוא כולל חמש דרגות חומרה לכל גורם סיכון. עבור שלוש דרגות (נמוכה, בינונית וגבוהה) נקבעו מדדים כמותיים:

- **דרגת חומרה נמוכה** - הפגיעה ברווח השנתי בגין אירוע קיצון קטנה יותר מהרווח השנתי הממוצע לפני מס במהלך עסקים רגיל, כלומר, אירוע קיצון לא יגרום לבנק לעבור להפסדים.
- **דרגת חומרה בינונית** - הפגיעה ברווח השנתי בגין אירוע קיצון גדולה מהרווח השנתי הממוצע לפני מס במהלך עסקים רגיל ולכן גורמת לבנק לעבור להפסד לפחות באחת משנות התרחשות האירוע, ולירידה ביחס הון רובד ראשון, אך יחס ההון לא ירד אל מתחת לרמת קיבולת הסיכון שהוגדרה (6.5%).

• **דרגת חומרה גבוהה** - הפגיעה ברווח בגין אירוע קיצון, תגרום לירידה ביחס ההון רובד ראשון אל מתחת לרמת קיבולת הסיכון. כדי לכמת את השפעת גורמי הסיכון על הרווח ועל יחס ההון של הבנק, נבחנו, עבור מרבית הסיכונים, תרחישי קיצון מערכתיים ותרחישי גורם סיכון בודד והשפעה החמורה ביותר מבין התרחישים משמשת לצורך טבלת גורמי סיכון. יצוין כי כימות זה מתייחס להשפעה על הון הבנק ויתכנו תרחישים הכוללים ירידה ברווח או הפסדים שהשפעתם על רווחיות הבנק אינה זניחה אולם השפעתם על הלימות ההון הינה נמוכה ולפיכך יסווגו בדרגת חומרה נמוכה. בנוסף, כאשר להערכת צוות המומחים, המדדים הכמותיים אינם נותנים ביטוי מספיק לחומרת גורם הסיכון או כאשר אין אפשרות לקבוע בשיטות כמותיות מהימנות את רמת הסיכון של גורם סיכון מסוים ניתן ביטוי לחוות דעת של צוות המומחים.

כל גורם סיכון המופיע בטבלה שלהלן נבדק, כאשר הוא עומד בפני עצמו, ומתוך הנחה של אי-תלות בין גורם סיכון אחד לגורמי סיכון נוספים המופיעים בטבלה. יחד עם זאת, בגורמי סיכון "מצב המשק בעולם" ו"מצב המשק בישראל" המופיעים בטבלה, נבחנו תרחישים מערכתיים האומדים את ההשפעה על הרווח ויחס ההון כתוצאה משילוב של מספר גורמי סיכון. נדגיש כי תרחישי הסיכון מדמים מצב של התממשות נזקים בלתי צפויים מעבר לרמה הצפויה של אירועי נזק במהלך העסקים הרגיל של הקבוצה.

הבנק מעריך את רמת הסיכונים גם בשיטה נוספת המבוססת על הערכות מומחה של רמת הסיכון המובנה, איכות ניהול הסיכונים ואפקטיביות הבקורות והסיכון השיורי. הסיכון המובנה הינו הסיכון המצרפי הקיים בפעילות בה עוסק הבנק ומוגדר כהפסד פוטנציאלי מפעילות זו. הערכת סיכון מובנה מתבצעת בראיה צופה פני עתיד וגם בראיית העבר אך מבלי להתחשב בתהליכי הניהול והבקורות. כדי לאמוד את הסיכון השיורי המביא בחשבון את תהליכי הניהול והבקורה, נוספו למודל הערכות מומחי תוכן במעגל הבקורה השני בדבר איכות ניהול הסיכונים ואפקטיביות הבקורות.

שילוב האמידה בשתי השיטות לכלל הערכת הסיכון השיורי הניתנת בטבלה להלן בסולם בן חמש דרגות חומרה, נעשה כהערכת מומחה המשקפת את הטיפול של מומחי התוכן בתחומים השונים והוא כפוף לכל ההסתייגויות האמורות לגבי מידע צופה פני עתיד.

טבלה 26-3: חומרת גורמי הסיכון

השפעת הסיכון	גורם הסיכון
סיכונים פיננסיים	
1. בינונית	סיכון אשראי (לרבות סיכון צד נגדי)
1.1 בינונית	מזה: סיכון בגין איכות הלווים ו/או ביטחונות
1.2 בינונית	מזה: סיכון בגין ריכוזיות ענפית
1.3 בינונית	מזה: סיכון בגין ריכוזיות לוויים/קבוצת לוויים
2. נמוכה-בינונית	סיכון שוק
2.1 נמוכה-בינונית	מזה: סיכון ריבית
2.2 נמוכה	מזה: סיכון אינפלציה/סיכון שער חליפין
2.3 נמוכה-בינונית	מזה: סיכון מחירי מניות ומרווחי אשראי
3. נמוכה-בינונית	סיכון נזילות
סיכונים תפעוליים ומשפטיים	
4. בינונית	סיכון תפעולי ⁽¹⁾
4.1 בינונית	מזה: סיכון סייבר
4.2 בינונית	מזה: סיכון IT
5. נמוכה	סיכון משפטי
סיכונים אחרים	
6. נמוכה-בינונית	סיכון מוניטין
7. בינונית	סיכון אסטרטגיה ותחרות
8. בינונית	סיכון רגולציה וחקיקה
9. בינונית	סיכון כלכלי - מצב המשק בישראל
10. בינונית	סיכון כלכלי - מצב המשק בעולם
11. בינונית-גבוהה	סיכון ציות* ⁽²⁾

* תחת סיכון הציות כלולים גם הסיכונים הנובעים מהחקירות על-ידי רשויות בארצות-הברית כאמור בביאורים D10 ו-10 בתמצית הדוחות הכספיים.
 (1) רמת הסיכון התפעולי וכן רמת סיכון ה-IT הכלולה בה עלו לבינונית (בהשוואה לדיווח השנתי) בשים לב לסביבה התפעולית המורכבת הן בהיבטים טכנולוגיים והן בהיבטים אחרים שאינם טכנולוגיים.

(2) רמת סיכון הציות עלתה לרמת סיכון בינונית-גבוהה (בהשוואה לדיווח השנתי) בשים לב לרגולציה ולסביבת האכיפה המתגברות בארץ ובעולם.

4. מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקרות ונהלים

4.1. מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים על-פי עקרונות וכללי חשבונאות שעיקרם מפורט בביאור 1 לדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2018. ביישום כללי החשבונאות, משתמשת הנהלת הבנק בהנחות, בהערכות ובאומדנים שונים, המשפיעים על הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות (לרבות התחייבויות תלויות) ועל התוצאות המדווחות של הבנק. יתכן, שאופן התממשותם בעתיד של ההערכות והאומדנים כאמור, יהיה שונה מכפי שהוערך בעת עריכת הדוחות הכספיים.

חלק מההערכות והאומדנים כאמור, כרוכים במידה רבה של אי ודאות, והם עלולים להיות מושפעים משינויים אפשריים בעתיד. אומדנים והערכות מסוג זה, שהשינויים בהם עשויים להשפיע באופן מהותי על התוצאות הכספיות המוצגות בדוחות הכספיים, נחשבים על-ידי הבנק, כאומדנים והערכות בנושאים "קריטיים". הנהלת הבנק בדעה, כי האומדנים וההערכות שיושמו בעת עריכת הדוחות הכספיים הינם נאותים, ונעשו על-פי מיטב ידיעתה ושיקול דעתה המקצועי.

אומדני הנהלה וההנחות העיקריות ששימשו, בעת יישום המדיניות החשבונאית של הקבוצה הינם עקביים עם אלו ששימשו בעריכת הדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2018.

4.2. בקרות ונהלים

בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, יחתמו מנכ"ל הבנק, הממונה על החטיבה הפיננסית והחשבונאי הראשי, כל אחד בנפרד, על הצהרה על אחריותם לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי, לרבות הערכת האפקטיביות של בקרות אלו, בהתאם להוראות סעיפים 302 ו-404 לחוק הידוע בשם "חוק Sarbanes Oxley" שנחקק בארצות-הברית. ההוראות של שני הסעיפים בחוק הנ"ל אוחדו על-ידי המפקח על הבנקים בחודש ספטמבר 2008 בהוראת ניהול בנקאי תקין (הוראה 309), וביוני 2009 שולבו בהוראות הדיווח לציבור.

הוראת סעיף 302 בדבר קיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי מקוימת בבנק בתדירות רבעונית, והוראת סעיף 404 בדבר הבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי מקוימת עבור סוף כל שנה, כנדרש בהוראות.

במסגרת היישום של הוראת סעיף 404, ביצע הבנק, בסיוע חברת ייעוץ ששכר, מיפוי ותיעוד של כל תהליכי הבקרה המהותיים בהתבסס על הוראות ה-SEC (הרשות לניירות-ערך בארצות-הברית) ועל-פי המתודולוגיות המקובלות, תוך התבססות על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת והעדכנית של בקרה פנימית שפורסמה על-ידי ה-COSO (Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission). כמו-כן, הבנק ביצע, על-פי הדרישות, בחינה של אפקטיביות נהלי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי באמצעות בדיקה בפועל של אפקטיביות הבקרות העיקריות. הבנק מבצע עבור שנת 2019 כמדי שנה, על-פי המתודולוגיות המקובלות ובסיוע חברת ייעוץ, עדכון לתיעוד של תהליכי הבקרה המהותיים, וכן בחינת אפקטיביות של נהלי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי, באמצעות בדיקה מחודשת של הבקרות העיקריות עבור השנה השוטפת. בדיקת האפקטיביות של נהלי הבקרה השנתית מתוכננת בעיקרה למחצית השנייה של השנה ומבוצעת על-פי המתוכנן.

הערכת בקרות ונהלים לגבי הגילוי

הנהלת הבנק, בשינוף עם מנכ"ל הבנק, הממונה על החטיבה הפיננסית והחשבונאי הראשי, העריכו ליום 30 בספטמבר 2019 את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו הסיקו, כי לתום תקופה זו הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח הכספי בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

שינויים בבקרה הפנימית

במהלך הרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2019 לא ארע שינוי מהותי בבקרה הפנימית על הדיווח הכספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי.

דב קוטלר
המנהל הכללי

עודד ערן
יו"ר הדירקטוריון

תל-אביב, 19 בנובמבר 2019

הצהרת המנכ"ל

אני, דב קוטלר, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק הפועלים בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2019 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון") וכן:
  - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על-ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
  - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
  - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
  - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואי החשבון המבקרים, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
  - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
  - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על-פי כל דין.

דב קוטלר
המנהל הכללי

תל-אביב, 19 בנובמבר 2019

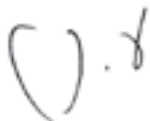

הצהרת הממונה על החטיבה הפיננסית (CFO)

אני, עופר קורן, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק הפועלים בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2019 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון") וכן:
  - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על-ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
  - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
  - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
  - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואי החשבון המבקרים, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
  - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
  - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על-פי כל דין.

עופר קורן

משנה למנכ"ל,

ממונה על החטיבה הפיננסית

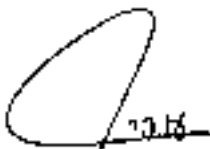
תל-אביב, 19 בנובמבר 2019

הצהרת החשבונאי הראשי

אני, עופר לוי, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק הפועלים בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2019 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון") וכן:
  - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על-ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
  - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
  - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
  - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואי החשבון המבקרים, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
  - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
  - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על-פי כל דין.

עופר לוי

משנה למנכ"ל, חשבונאי ראשי

תל-אביב, 19 בנובמבר 2019

בנק הפועלים

תמצית דוחות כספיים
ליום 30 בספטמבר 2019

Q3

תוכן העניינים

79	דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק הפועלים בע"מ
80	תמצית דוח רווח והפסד מאוחד
81	תמצית דוח מאוחד על הרווח הכולל
82	תמצית מאזן מאוחד
83	תמצית דוח על השינויים בהון
86	תמצית דוח מאוחד על תזרימי מזומנים
89	ביאורים לדוחות הכספיים
89	ביאור 1 עיקרי המדיניות החשבונאית
92	ביאור 2 הכנסות והוצאות ריבית
93	ביאור 3 הכנסות מימון שאינן מריבית
95	ביאור 4 רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר
100	ביאור 5 ניירות-ערך
106	ביאור 6 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
111	ביאור 7 פיקדונות הציבור
112	ביאור 8 זכויות עובדים
117	ביאור 9 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות
125	ביאור 10 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות
130	ביאור 11 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון
138	ביאור 12 מגזרי פעילות פיקוחיים
158	ביאור 12א מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה
163	ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
186	ביאור 14 נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה
189	ביאור 15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים
203	ביאור 16 יוזמות רגולטוריות
206	ביאור 17 אירועים מהותיים בתקופת הדוח

דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק הפועלים בע"מ

מבוא

סקרנו את המידע הכספי המצורף של בנק הפועלים בע"מ וחברות בנות שלו ("להלן: "הבנק"), הכולל את מאזן הביניים התמציתי המאוחד ליום 30 בספטמבר 2019 ואת הדוחות התמציתיים ביניים המאוחדים על רווח והפסד, הרווח הכולל, השינויים בהון ותזרימי המזומנים לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך. הדירקטוריון והנהלה אחראים לעריכה ולהצגה של מידע כספי לתקופת ביניים זו בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) לדיווח כספי לתקופות ביניים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. אחריותנו היא להביע מסקנה על מידע כספי לתקופת ביניים זו בהתבסס על סקירתנו.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה 1 של לשכת רואי חשבון בישראל "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על-ידי רואה החשבון המבקר של הישות" ותקן סקירה שיישמו בסקירה של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מבידור, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום נוהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחויבים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) לדיווח כספי לתקופות ביניים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

הדגש עניין

מבלי לסייג את מסקנתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בביאור 10ב. (ב) בדבר חשיפה לתובענות ייצוגיות שהוגשו כנגד קבוצת הבנק, לביאור 10ד. בדבר חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים ולביאור 10ה. בדבר החקירה בנושא FIFA.

זיו האפט
רואי חשבון

סומך חייקין
רואי חשבון

תל-אביב, 19 בנובמבר 2019

תמצית דוחות כספיים

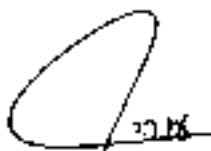
ליום 30 בספטמבר 2019

במיליוני ש"ח

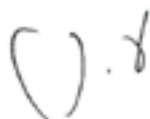
תמצית דוח רווח והפסד מאוחד לתקופות שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		ביאור	
	2018	2019	2018	2019		
מבוקר			בלתי מבוקר			
11,672	8,697	9,148	2,895	2,593	2	הכנסות ריבית
(2,766)	(2,081)	(2,122)	(667)	(310)	2	הוצאות ריבית
8,906	6,616	7,026	2,228	2,283		הכנסות ריבית, נטו
613	424	400	118	(40)	(2)6	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
8,293	6,192	6,626	2,110	2,323		הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות שאינן מריבית						
1,445	995	313	406	58	3	הכנסות מימון שאינן מריבית
3,318	*2,492	2,404	*822	815		עמלות
105	60	58	13	11		הכנסות אחרות
4,868	*3,547	2,775	*1,241	884		סך-כל ההכנסות שאינן מריבית
הוצאות תפעוליות ואחרות						
4,097	3,126	3,071	1,020	1,010		משכורות והוצאות נלוות
1,376	1,027	989	341	351		אחזקה ופחת בניינים וציוד
3,487	*1,830	1,779	*623	609		הוצאות אחרות
8,960	*5,983	5,839	*1,984	1,970		סך-כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
4,201	3,756	3,562	1,367	1,237		רווח מפעילות נמשכת לפני מסים
2,009	1,585	1,413	548	523		הפרשה למסים על הרווח מפעילות נמשכת
2,192	2,171	2,149	819	714		רווח מפעילות נמשכת לאחר מסים
4	8	7	-	3		חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים
2,196	2,179	2,156	819	717		רווח נקי מפעילות נמשכת
364	279	258	109	16	17 (ה),	רווח נקי מפעילות מופסקת
רווח נקי:						
2,560	2,458	2,414	928	733		לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
35	40	14	22	3		הפסד המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,595	2,498	2,428	950	736		המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח למניה רגילה בשקלים חדשים						
רווח בסיסי						
1.95	1.87	1.82	0.71	0.55		רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
1.68	1.66	1.63	0.63	0.54		רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק מפעילות נמשכת
רווח מדולל						
1.94	1.87	1.81	0.71	0.55		רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
1.67	1.66	1.62	0.63	0.54		רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק מפעילות נמשכת

* סווג מחדש, הוצאות בגין ביטוח ערבויות חוק מכר מוצגות כהקטנת ההכנסות מעמלות מעסקי מימון, במקום רישומן בסעיף הוצאות אחרות. הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

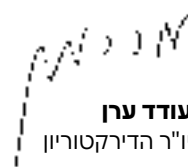
עופר לוי
משנה למנכ"ל,
חשבונאי ראשי

עופר קורן
משנה למנכ"ל,
מומנה על החטיבה הפיננסית

דב קוטלר
המנהל הכללי

תל-אביב, 19 בנובמבר 2019

תמצית דוחות כספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

במיליוני ש"ח

תמצית דוח מאוחד על הרווח הכולל לתקופות שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
	2018	2019	2018	2019	
מבוקר			בלתי מבוקר		ביאור
2,560	2,458	2,414	928	733	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
35	40	14	22	3	הפסד נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,595	2,498	2,428	950	736	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
					רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מסים: 4
(920)	(577)	581	24	128	התאמות בגין אגרות-חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן נטו ⁽¹⁾
(2)	(1)	-	3	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים* נטו, לאחר השפעת גידורים**
379	194	(267)	(59)	(183)	התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים***
-	-	-	-	-	רווחים נטו בגין גידורי תזרים מזומנים
(543)	(384)	314	(32)	(55)	רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מסים
135	147	(78)	39	32	השפעת המס המתייחס
(408)	(237)	236	7	(23)	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק, לאחר מסים
2,152	2,221	2,650	935	710	הרווח (ההפסד) הכולל לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
35	40	14	22	3	ההפסד הכולל המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,187	2,261	2,664	957	713	הרווח הכולל המיוחס לבעלי מניות הבנק

* התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה, עד ליום 31 בדצמבר 2018, היה שונה ממטבע הפעילות של הבנק.
 ** גידורים - רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעות נטו במטבע-חוץ.
 *** בעיקר משקף התאמות בגין אומדנים אקטואריים לסוף התקופה והפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר.
 (1) עד ליום 31 בדצמבר 2018 ניירות-ערך זמינים למכירה.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוחות כספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

במיליוני ש"ח

תמצית מאזן מאוחד ליום 30 בספטמבר 2019

31 בדצמבר	30 בספטמבר		
2018	2018	2019	
מבוקר	בלתי מבוקר		ביאור
נכסים			
84,459	77,622	72,517	מזומנים ופיקדונות בבנקים
56,116	57,943	65,592	5 ניירות-ערך ⁽¹⁾⁽²⁾
708	887	529	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
286,265	279,536	294,980	אשראי לציבור
(3,758)	(3,730)	(3,973)	הפרשה להפסדי אשראי
282,507	275,806	291,007	13,6 אשראי לציבור, נטו
2,428	2,309	2,062	אשראי לממשלות
103	108	107	השקעות בחברות כלולות
3,111	2,994	3,051	בניינים וציוד
10,534	9,928	12,692	11 נכסים בגין מכשירים נגזרים
5,850	5,659	4,961	נכסים אחרים ⁽¹⁾
15,110	14,665	829	נכסים המיוחסים לפעילות מופסקת ⁽³⁾
460,926	447,921	453,347	סך-כל הנכסים
התחייבויות והון			
352,260	341,775	348,027	7 פיקדונות הציבור
4,528	4,357	3,178	פיקדונות מבנקים
208	292	485	פיקדונות הממשלה
-	11	10	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
30,024	28,647	28,337	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
9,676	9,164	13,728	11 התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
11,841	11,163	20,321	התחייבויות אחרות (מזה: 523; 608; 569 בהתאמה, הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים) ⁽¹⁾
14,733	14,794	-	1(ה) התחייבויות המיוחסות לפעילות מופסקת ⁽³⁾
423,270	410,203	414,086	סך-כל ההתחייבויות
37,544	37,613	39,218	9 הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק
112	105	43	זכויות שאינן מקנות שליטה
37,656	37,718	39,261	סך-כל ההון
460,926	447,921	453,347	סך-כל ההתחייבויות וההון

(1) לגבי סכומים הנמדדים בשווי הוגן, ראה [ביאור 15.ב.](#)

(2) לפרטים בדבר ניירות-ערך ששועבדו למלווים ראה [ביאור 5.](#)

(3) החל מהרבעון השני של שנת 2019 יתרת ההשקעה בקבוצת ישראל, המטופלת לפי שיטת השווי המאזני, מוצגת בשורה אחת במסגרת הנכסים המיוחסים לפעילות מופסקת.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוחות כספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

תמצית דוח על השינויים בהון

לתקופות שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019							
הון מניות ופרמיה*	קרנות הון מהטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות	סך הון וקרנות הון	רווח כולל אחר מצטבר	עודפים	סך-הכל הון זכויות שאינן מקנות שליטה	סך-הכל הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק	סך-הכל הון
8,167	14	8,181	(917)	32,239	46	39,503	39,549
-	-	-	-	-	(3)	736	733
-	-	-	-	(1,000)	-	(1,000)	(1,000)
התאמות ושינויים הנובעים מ:							
-	2	2	-	-	-	2	2
-	-	-	(23)	-	-	(23)	(23)
8,167	16	8,183	(940)	31,975	43	39,218	39,261

* בניכוי 2,208,952 יתרת מניות באוצר.

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018							
הון מניות ופרמיה*	קרנות הון מהטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות	סך הון וקרנות הון	רווח כולל אחר מצטבר	עודפים	סך-הכל הון זכויות שאינן מקנות שליטה	סך-הכל הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק	סך-הכל הון
8,135	31	8,166	(1,030)	29,518	126	36,654	36,780
-	-	-	-	950	(21)	950	929
(1)	-	(1)	-	-	-	(1)	(1)
התאמות ושינויים הנובעים מ:							
-	3	3	-	-	-	3	3
-	-	-	7	-	-	7	7
8,134	34	8,168	(1,023)	30,468	105	37,613	37,718

* בניכוי 3,673,637 יתרת מניות באוצר.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוחות כספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

תמצית דוח על השינויים בהון

לתקופות שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019							
הון מניות ופרמיה*	קרנות הון מהטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות	סך הון וקרנות הון	רווח כולל אחר מצטבר	עודפים	סך-הכל הון המיוחס לבעלי המניות שליטה של הבנק	זכויות שאינן הון	סך-הכל הון
8,135	38	8,173	(1,194)	30,565	37,544	112	37,656
-	-	-	18	(18)	-	-	-
8,135	38	8,173	(1,176)	30,547	37,544	112	37,656
-	-	-	-	2,428	2,428	(14)	2,414
-	-	-	-	(1,000)	(1,000)	-	(1,000)
-	10	10	-	-	10	-	10
32	(32)	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	(39)	(39)
-	-	-	236	-	236	-	236
-	-	-	-	-	-	(16)	(16)
8,167	16	8,183	(940)	31,975	39,218	43	39,261

יתרה ליום 1 בינואר 2019

השפעה מצטברת בגין היישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית⁽¹⁾

יתרה מתואמת ליום 1 בינואר 2019

לאחר יישום לראשונה

רווח (הפסד) נקי לתקופה

דיבידנד

התאמות ושינויים הנובעים מ:

הטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות

מימוש תגמול הוני למניות

גריעת זכויות שאינן מקנות שליטה בשל איבוד שליטה בחברות בנות

רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס

דיבידנד לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בחברה מאוחדת

יתרה ליום 30 בספטמבר 2019

* בניכוי 2,208,952 יתרת מניות באוצר.

(1) השפעה מצטברת בגין היישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית בנושא מכשירים פיננסיים (ASU 2016-01) ובנושא מכשירים נגזרים וגידור (ASU 2017-12) ולרבות העדכונים המתייחסים אליהם. ראה גם [ביאור 1.ג.1](#).

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018							
הון מניות ופרמיה*	קרנות הון מהטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות	סך הון וקרנות הון	רווח כולל אחר מצטבר	עודפים	סך-הכל הון המיוחס לבעלי המניות שליטה של הבנק	זכויות שאינן הון	סך-הכל הון
8,124	59	8,183	(786)	28,466	35,863	141	36,004
-	-	-	-	2,498	2,498	(36)	2,462
-	-	-	-	(496)	(496)	-	(496)
(25)	-	(25)	-	-	(25)	-	(25)
-	10	10	-	-	10	-	10
35	(35)	-	-	-	-	-	-
-	-	-	(237)	-	(237)	-	(237)
8,134	34	8,168	(1,023)	30,468	37,613	105	37,718

* בניכוי 3,673,637 יתרת מניות באוצר.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוחות כספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

מבוקר
במיליוני ש"ח

תמצית דוח על השינויים בהון

לתקופות שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018							
הון מניות ופרמיה*	קרנות הון מהטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות	סך הון וקרנות הון	רווח כולל אחר מצטבר	עודפים	סך-הכל הון המיוחס לבעלי המניות שליטה של הבנק	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך-הכל הון
8,124	59	8,183	(786)	28,466	35,863	141	36,004
-	-	-	-	2,595	2,595	(29)	2,566
-	-	-	-	(496)	(496)	-	(496)
(24)	-	(24)	-	-	(24)	-	(24)
התאמות ושינויים הנובעים מ:							
-	14	14	-	-	14	-	14
35	(35)	-	-	-	-	-	-
-	-	-	(408)	-	(408)	-	(408)
8,135	38	8,173	(1,194)	30,565	37,544	112	37,656

* בניכוי 3,673,637 יתרת מניות באוצר.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוחות כספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

במיליוני ש"ח

תמצית דוח מאוחד על תזרימי מזומנים לתקופות שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	
	2018	2019	2018	2019
מבוקר	בלתי מבוקר			
	2,566	2,462	2,414	929
				733
	תזרימי מזומנים מפעילות (לפעילות) שוטפת			
				רווח נקי לתקופה
				733
				התאמות הדרושות כדי להציג את תזרימי המזומנים מפעילות שוטפת
	(4)	(8)	(7)	-
				(3)
				חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות
	590	452	384	125
				142
				פחת על בניינים וציוד
	19	15	16	5
				5
				הפחתות
	765	530	400	160
				(40)
				הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
	(531)	(320)	(377)	(169)
				(162)
				רווח ממכירת אגרות-חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר*
	(25)	(8)	(93)	1
				(16)
				הפסד (רווח) שמומש ושטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות-ערך למסחר
	-	-	(74)	-
				63
				רווח ממימוש ניירות-ערך בחברות מוחזקות
	(28)	(22)	(4)	-
				-
				רווח ממימוש בניינים וציוד
	(40)	(32)	(5)	33
				29
				שינוי בהטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות
	(98)	(92)	(506)	(38)
				(17)
				שינוי בהתייביות, נטו, בגין זכויות עובדים
	(21)	85	(32)	(44)
				65
				מסים נדחים, נטו
	(56)	(58)	(1)	-
				-
				רווח ממכירות תיקי אשראי
	22	23	-	1
				-
				דיבידנדים שהתקבלו מחברות כלולות
	(409)	(376)	1,427	89
				545
				התאמות בגין הפרשי שער
	(2,247)	(1,211)	8,108	98
				114
				הפרשי צבירה שנכללו בפעולות השקעה ומימון
	שינוי נטו בנכסים שוטפים			
	1,481	2,086	(2,158)	806
				(3,117)
				נכסים בגין מכשירים נגזרים
	(1,142)	1,304	(1,055)	4,462
				(134)
				ניירות-ערך למסחר
	(371)	(220)	827	(222)
				588
				נכסים אחרים
	שינוי נטו בהתייביות שוטפות			
	(2,426)	(2,921)	4,052	(782)
				3,448
				התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
	1,180	483	(7,411)	1,079
				133
				התחייבויות אחרות
	(775)	2,172	5,905	6,533
				2,376
				מזומנים, נטו, מפעילות (לפעילות) שוטפת

* עד ליום 31 בדצמבר 2018 ניירות-ערך זמינים למכירה.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוחות כספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

במיליוני ש"ח

תמצית דוח מאוחד על תזרימי מזומנים

לתקופות שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
	2018	2019	2018	2019	
מבוקר			בלתי מבוקר		
					תזרימי מזומנים לפעילות השקעה
1,018	1,015	315	550	(224)	פיקדונות בבנקים
(7,487)	(3,935)	743	(599)	(338)	אשראי לציבור
(136)	(17)	366	20	83	אשראי לממשלות
(24)	(203)	179	(259)	(203)	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
-	-	(15)	-	-	רכישת אגרות-חוב מוחזקות לפדיון
35	37	119	30	-	תמורה מפדיון אגרות-חוב מוחזקות לפדיון
(34,725)	(24,083)	(52,729)	(8,523)	(17,720)	רכישת אגרות-חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר*
36,622	21,854	38,429	4,647	21,089	תמורה ממכירת אגרות-חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר*
10,515	9,256	6,079	1,127	2,225	תמורה מפדיון אגרות-חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר*
(11,768)	(7,698)	(5,721)	(3,651)	(2,015)	רכישת תיקי אשראי
382	159	68	-	-	תמורה ממכירת תיקי אשראי
(5)	(7)	-	(2)	-	השקעה בחברות כלולות
-	-	1,356	-	-	תמורה ממימוש השקעה בחברת בת שיצאה מאיחוד (נספח א')
(683)	(389)	(383)	(118)	(140)	רכישת בניינים וציוד
47	34	7	6	-	תמורה ממימוש בניינים וציוד
(6,209)	(3,977)	(11,187)	(6,772)	2,757	מזומנים, נטו, מפעילות (לפעילות) השקעה
					תזרימי מזומנים מפעילות (לפעילות) מימון
1,003	655	(100)	498	144	פיקדונות מבנקים
4,761	(5,676)	(3,740)	(3,993)	(4,085)	פיקדונות מהציבור
(112)	(28)	277	(5)	163	פיקדונות מהממשלה
(380)	(369)	10	1	(9)	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
6,359	4,281	3,540	61	-	הנפקת אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
(5,390)	(4,523)	(4,929)	(1,332)	(1,424)	פדיון אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
(496)	(496)	-	-	-	דיבידנד ששולם לבעלי-מניות הבנק
(24)	(25)	-	(1)	-	רכישה עצמית של מניות
-	-	16	-	-	דיבידנד ששולם לבעלי-מניות חיצוניים בחברות מאוחדות
5,721	(6,181)	(4,926)	(4,771)	(5,211)	מזומנים, נטו, מפעילות (לפעילות) מימון
(1,263)	(7,986)	(10,208)	(5,010)	(78)	גידול (קיטון) במזומנים - כולל יתרות מזומנים ושוי מזומנים המיוחסים לפעילות מופסקת
1	27	(8)	35	-	בניכי גידול (קיטון) במזומנים ושוי מזומנים המיוחסים לפעילות מופסקת
(1,264)	(8,013)	(10,200)	(5,045)	(78)	גידול (קיטון) במזומנים
82,856	82,856	82,217	80,478	71,213	יתרת מזומנים לתחילת התקופה מפעילות נמשכת
625	534	(1,427)	(56)	(545)	השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים
82,217	75,377	70,590	75,377	70,590	יתרת מזומנים לסוף התקופה מפעילות נמשכת

* עד ליום 31 בדצמבר 2018 ניירות-ערך זמינים למכירה.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוחות כספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

במיליוני ש"ח

תמצית דוח מאוחד על תזרימי מזומנים לתקופות שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
	2018	2019	2018	2019	
מבוקר			בלתי מבוקר		
					ריבית ומסים ששולמו ו/או התקבלו
11,747	8,598	9,705	3,233	3,166	ריבית שהתקבלה
(2,466)	(2,172)	(2,669)	(741)	(1,414)	ריבית ששולמה
49	45	14	9	3	דיבידנדים שהתקבלו
(2,615)	(2,074)	(1,536)	(605)	(456)	מסים על הכנסה ששולמו
232	169	296	27	(1)	מסים על הכנסה שהתקבלו
					נספח א' - תמורה מממוש השקעות בחברות בת שאוחדו בעבר
-	-	178	-	-	מזומנים שנגרעו
-	-	23,415	-	-	נכסים
-	-	(21,339)	-	-	התחייבויות
-	-	2,254	-	-	נכסים והתחייבויות שנגרעו
-	-	(39)	-	-	נכסים והתחייבויות המיוחסים לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-	-	(891)	-	-	השקעה בחברה כלולה - ישראלכרט
-	-	1,324	-	-	סך-הכל תמורה שהתקבלה מממוש השקעות בחברות בנות שאוחדו בעבר
-	-	210	-	-	רווח הון מממוש השקעות בחברות בת שאוחדה בעבר
-	-	1,534	-	-	תמורה שהתקבלה מממוש השקעה
-	-	(178)	-	-	מזומנים שנגרעו
-	-	1,356	-	-	זרימת מזומנים מממוש השקעה בחברות בת שיצאה מאיחוד

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

ביאור 1 עיקרי המדיניות החשבונאית

א. כללי

תמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2019 נערכה לפי כללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) לדיווח כספי לתקופות ביניים ולפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. כללי החשבונאות שלפיהם נערכה תמצית דוחות כספיים אלה יושמו בעקביות לכללים שלפיהם נערכו הדוחות הכספיים המבוקרים ליום 31 בדצמבר 2018, למעט המפורט בסעיף ג' להלן.

תמצית הדוחות הכספיים אינה כוללת את כל המידע הנדרש בדוחות הכספיים השנתיים לעיל ויש לעיין בדוחות אלה ביחד עם הדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2018 והביאורים הנלווים להם.

תמצית הדוחות הכספיים אושרה לפרסום על-ידי דירקטוריון הבנק ביום 19 בנובמבר 2019.

ב. שימוש באומדנים

בעריכת תמצית הדוחות הכספיים, משתמשת הנהלת הבנק בהנחות, בהערכות ובאומדנים שונים, המשפיעים על יישום המדיניות, על הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות (לרבות התחייבויות תלויות) ועל התוצאות המדווחות של הבנק. יתכן, שאופן התממשותם בעתיד של ההערכות והאומדנים כאמור, יהיה שונה מכפי שהוערך בעת עריכת הדוחות הכספיים.

שיקול הדעת והאומדנים של הנהלה, בעת יישום המדיניות החשבונאית של הבנק וההנחות העיקריות ששימשו בהערכות הכרוכות באי ודאות, הינם עקביים עם אלו ששימשו בעריכת הדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2018. האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

ג. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות הפיקוח על הבנקים

(1) מכשירים פיננסיים - הצגה ומדידה

ביום 30 באוגוסט 2018 פורסם חוזר בנושא "דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא מכשירים נגזרים וגידור, סיווג ומדידה של מכשירים פיננסיים, דוח תזרים מזומנים ונושאים נוספים." החוזר מאמץ את תיקון ASU 2016-01. עיקר השינויים בהוראות הדיווח לציבור בנושא סיווג ומדידה של מכשירים פיננסיים הינם: מדידת השקעות במכשירים הוניים, לפי שווי הוגן דרך דוח רווח והפסד, חלף המדידה שהייתה קיימת עד היום אשר ככלל דורשת רישום של התאמות שטרם מומשו לשווי הוגן ברווח כולל אחר. עם זאת, ניתן למדוד השקעות בניירות-ערך הוניים שהשווי ההוגן שלהן אינו ניתן לקביעה בנקל לפי עלות בניכי ירידת-ערך, תוך התאמות לשינויים במחירים נצפים בעסקות רגילות עבור השקעה זהה או דומה של אותו מנפיק. כל ההתאמות לעלות ההשקעה נזקפות לרווח והפסד.

ההוראות החדשות יושמו החל מיום 1 בינואר 2019 בדרך של יישום למפרע מתואם, תוך זקיפת ההשפעה המצטברת ליתרת הפתיחה של העודפים במועד היישום לראשונה. ההוראות בדבר השקעות במכשירים הוניים שאינם בעלי שווי הוגן זמין יושמו באופן של מכאן ואילך. שינויים בגילויים הנדרשים בדוחות הכספיים יושמו באופן של מכאן ואילך.

ליישום ההוראות לא הייתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

(2) נגזרים וגידור

ביום 30 באוגוסט 2018 פורסם חוזר בנושא "דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא מכשירים נגזרים וגידור, סיווג ומדידה של מכשירים פיננסיים, דוח תזרים מזומנים ונושאים נוספים." החוזר מאמץ את תיקון ASU 2017-12. התיקון מקל ומפשט את יישום ההנחיות החשבונאיות בנושא גידור, בעיקר בקשר עם דרישות בחינת אפקטיביות הגידור ותיעוד הגידור. כמו-כן, התיקון מרחיב את היכולת של בנקים לגדר רכיבי סיכון מסוימים, ובכך ליצור התאמה בין אופן הרישום של המכשירים המגדרים והפריטים המגודרים בדוחות הכספיים. ההוראות החדשות יושמו החל מיום 1 בינואר 2019 בדרך של יישום למפרע מתואם, תוך זקיפת ההשפעה המצטברת ליתרת הפתיחה של העודפים במועד היישום לראשונה.

ליישום ההוראות לא הייתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

ביאור 1 עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ד. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם

נושא	עיקרי ההוראות	מועד תחילה והוראות מעבר	השפעה על הבנק
חכירות - ASC 842 - ASU 2016-02	אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית בנושא חכירות. המטרה העיקרית של הכללים החדשים היא לשקף בדוחות הכספיים באופן מלא את רמת המינוף שנוצרת מחוזי חכירה ארוכי טווח. עיקרי השינויים בעקבות יישום כללים אלה, הינם: בנקים שחוכרים נכסים לתקופה שעולה על שנה, יכירו בהם במאזן, גם אם החכירה מסווגת כחכירה תפעולית. בגין עסקות חכירה תפעולית ירשם במאזן נכס שמשקף את הזכות להשתמש בנכס החכור, ומנגד תירשם התחייבות לשלם בגין חכירה.	1 בינואר 2020.	להערכת הבנק, בהתבסס על הנתונים הקיימים נכון למועד הדיווח, יישום ההוראות החדשות צפוי להביא לגידול בסך של כ-1.2 מיליארד ש"ח ביתרת נכסי זכות השימוש, ולגידול מקביל ביתרת ההתחייבויות בגין חכירה למועד היישום לראשונה. כמו-כן, להערכת הבנק, יישום ההוראות החדשות צפוי להביא לירידה בשיעור ההון העצמי רובד 1 ובהון הכולל בשיעור של כ-0.04% וכ-0.05%, בהתאמה. השפעה זו עשויה להתעדכן בהתאם לשינויים בריבית ההיוון או בהסכמי החכירה למועד היישום לראשונה.
מכשירים פיננסיים - הפסדי אשראי - ASU 2016-13	מטרתו העיקרית של התיקון הינה לספק מידע שימושי יותר בנוגע להפסדי אשראי צפויים בגין מכשירים פיננסיים ומחויבויות למתן אשראי. לצורך כך התיקונים בעדכון זה מחליפים את שיטת ההפרשה להפסדי אשראי המבוססת על הפסדים שהתהוו, בשיטה המשקפת הפסדי אשראי צפויים לאורך חיי האשראי ודורשת התחשבות בטווח רחב יותר של מידע צופה פני עתיד שישקף תחזיות סבירות לגבי אירועים כלכליים עתידיים. הכללים החדשים לחישוב ההפרשה להפסדי אשראי יחולו על אשראי (לרבות הלוואות לדיור), אגרות-חוב המוחזקות לפדיון, וחשיפות אשראי חוץ-מאזניות מסוימות. בנוסף, ישתנה האופן שבו נרשמות ירידות ערך של אגרות-חוב בתיק הזמין למכירה, וכן יורחב הגילוי על ההשפעה של מועד מתן האשראי על איכות האשראי של תיק האשראי.	1 בינואר 2022. ככלל, הכללים החדשים ייושמו באמצעות רישום בעודפים במועד היישום לראשונה של ההשפעה המצטברת.	הבנק נערך ליישום התיקון

ה. פעילות מופסקת

לאור הוראות החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל, החל מהדוחות הכספיים לרבעון השני לשנת 2018 פעילות קבוצת ישראל כסווגה כ"פעילות מופסקת". בהתאם, עד הרבעון הראשון לשנת 2019, כמו גם במספרי ההשוואה, הבנק הציג את כל הנכסים וכל ההתחייבויות המשויכים לפעילות קבוצת ישראל כסווגת בשורות נפרדות במאזן. באופן דומה הציג הבנק בנפרד דוח רווח והפסד את הרווח המיוחס לפעילות המופסקת לכל תקופת דיווח.

בחודש אפריל 2019 מכר הבנק בהצעת מכר לציבור כ-65.2% מהונה של ישראל כסווגת, ונותר עם החזקה של כ-33% ממניות ישראל כסווגת. בעקבות זאת, הבנק איבד שליטה בקבוצת ישראל כסווגת, אך נשאר עם השפעה מהותית, ועל כן, הכיר ברבעון השני 2019 במסגרת סעיף "הון נקי מפעילות מופסקת" ברווח נטו בסך של כ-137 מיליון ש"ח, (לאחר מס והוצאות הקשורות בהצעת המכר), אשר כולל רווח הון בסך של כ-210 מיליון ש"ח בגין חלק ההשקעה שנמכר ובגין שיערוך יתרת ההשקעה שנותרה בהתאם לשווי המניות למועד ההנפקה, ובניכוי התאמה למחיר השוק ליום 30 ביוני 2019 בסך של כ-73 מיליון ש"ח. בהתאם לתקינה החשבונאית, במועד השגת השפעה מהותית, יש לבצע הערכת שווי להשקעה ולזהות, בנפרד מהמוניטין, את הרכב הנכסים הניתנים לזיהוי שנרכשו (מוחשיים ובלתי מוחשיים) והתחייבויות שניתלו. לאור זאת, ערך הבנק הערכת שווי עבור ההשקעה הנותרת וזיהה את הרכב ההשקעה, הכוללת בין היתר, גם נכסים בלתי מוחשיים מזוהים ומוניטין.

ליום 30 ביוני 2019, השווי ההוגן של ההשקעה, בהתבסס על מחיר המניה של החברה לאותו מועד, ירד מתחת לערכה בספרי הבנק. לאור האמור, הבנק בחן את הצורך בירידת-ערך ההשקעה, ובהתחשב בחוסר הוודאות ביחס ליכולת הבנק להחזיק בהשקעה עד למועד שבו תשיב את ערכה לנוכח הצורך להשלמת ההיפרדות מקבוצת ישראל כסווגת עד ליום 31 בינואר 2021 כנדרש בהוראות החוק להגברת התחרותיות, הכיר הבנק בירידת-ערך בגין התאמה לשווי השוק כאמור לעיל.

יתרת ההשקעה בקבוצת ישראל כסווגת מטופלת לפי שיטת השווי המאזני ומסווגת בשורה אחת כפעילות מופסקת.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

במיליוני ש"ח

ביאור 1 עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

להלן יתרות מפורטות של קבוצת ישראלכרט לגבי התקופות בהן הייתה מאוחדת בדוחות הכספיים של הבנק:

א. הרכב הנכסים וההתחייבויות המיוחסים לפעילות מופסקת

ליום	ליום	
31 בדצמבר	30 בספטמבר	
2018	2018	
מבוקר	בלתי מבוקר	
14,366	13,927	אשראי לציבור, נטו
356	323	בניינים וציוד
388	415	אחרים
15,110	14,665	סך-כל הנכסים של קבוצת ישראלכרט
13,951	14,203	התחייבויות אחרות
782	591	פיקדונות
14,733	14,794	סך-הכל התחייבויות של קבוצת ישראלכרט

ב. רווח והפסד המיוחס לפעילות מופסקת*

לשנה	לתשעה חודשים שהסתיימו		לשלושה חודשים
שהסתיימה	ביום 30 בספטמבר		שהסתיימו
ביום 31 בדצמבר	2018	**2019	ביום 30 בספטמבר
מבוקר		בלתי מבוקר	מבוקר
	312	228	88
	1,717	1,296	407
	(4)	(2)	12
	152	106	26
	321	239	85
	983	731	257
	71	65	13
	498	381	126
	128	98	33
	370	283	93
	6	4	2
	364	279	91

* ללא קיזוז עסקות בינחברתיות בין הבנק לקבוצת ישראלכרט.
** הנתונים מתייחסים לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2019.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 2 הכנסות והוצאות ריבית

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2018	2019	2018	2019	
א. הכנסות ריבית*				
7,872	8,036	2,610	2,293	מאשראי לציבור
50	51	17	15	מאשראי לממשלות
192	298	58	93	מפיקדונות בבנקים
36	80	12	25	מפיקדונות בבנק ישראל וממזומנים
547	683	198	167	מאגרות-חוב
8,697	9,148	2,895	2,593	סך-כל הכנסות ריבית
ב. הוצאות ריבית*				
(1,174)	(1,406)	(399)	(327)	על פיקדונות הציבור
(5)	(5)	(2)	(2)	על פיקדונות הממשלה
(27)	(19)	(11)	(4)	על פיקדונות מבנקים
-	(1)	(1)	(1)	על ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
(867)	(687)	(251)	23	על אגרות-חוב וכתבי התחייבויות נדחים
(8)	(4)	(3)	1	על התחייבויות אחרות
(2,081)	(2,122)	(667)	(310)	סך-כל הוצאות ריבית
6,616	7,026	2,228	2,283	סך הכנסות ריבית, נטו
ג. פירוט ההשפעה נטו של מכשירים נגזרים מגדרים על הכנסות והוצאות ריבית**				
(33)	(2)	(6)	(6)	הכנסות ריבית
(6)	4	(3)	4	הוצאות ריבית
ד. פירוט הכנסות ריבית על בסיס צבירה מאגרות-חוב				
10	9	3	2	מוחזקות לפדיון
504	645	188	168	זמינות למכירה
33	29	7	(3)	למסחר
547	683	198	167	סך-הכל כלול בהכנסות ריבית

* כולל השפעת יחסי גידור (2018 - כולל מרכיב אפקטיבי ביחסי הגידור).
** פירוט של השפעת מכשירים נגזרים מגדרים על סעיפי משנה א ו-ב.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 3 הכנסות מימון שאינן מריבית

א. הכנסות (הוצאות) מימון שאינן פעילויות שאינן למטרות מסחר

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2018	2019	2018	2019	
1. מפעילות במכשירים נגזרים				
1,543	(1,499)	59	(593)	סך-הכל מפעילות במכשירים נגזרים ⁽¹⁾
2. מהשקעה באגרות-חוב				
121	256	13	136	רווחים ממכירת אגרות-חוב זמינות למכירה
(21)	(11)	(2)	(4)	הפסדים ממכירת אגרות-חוב זמינות למכירה
100	245	11	132	סך-הכל מהשקעה באגרות-חוב
3. הפרשי שער, נטו				
(966)	1,384	168	530	
4. רווחים (הפסדים) מהשקעה במניות				
220	248	158	10	רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של מניות שאינן למסחר, נטו ⁽²⁾⁽³⁾⁽⁴⁾
22	14	8	3	דיבידנד ממניות שאינן למסחר ⁽⁴⁾
-	(63)	-	(63)	הפסד מירידת-ערך של חברות מוחזקות
242	199	166	(50)	סך-הכל מהשקעה במניות
5. רווחים (הפסדים) נטו בגין עסקות איגוח				
-	-	-	-	
6. רווחים נטו בגין הלוואות שנמכרו				
58	1	-	-	
977	330	404	19	סך-הכל הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר

- (1) מכשירים נגזרים מהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
 (2) לרבות הפרשות לירידת-ערך בסך של כ-7 וכ-16 מיליוני ש"ח לתקופות של שלושה ותשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019, בהתאמה (לתקופות של שלושה ותשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018: כ-13 וכ-43 מיליוני ש"ח, בהתאמה).
 (3) לרבות רווחים והפסדים ממדידה לפי שווי הוגן של מניות שמתקיים לגביהן שווי הוגן זמין וכן התאמות מעלה או מטה של מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין.
 (4) עד ליום 31 בדצמבר 2018 מניות זמינות למכירה.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 3 הכנסות מימון שאינן מריבית (המשך)

ב. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר*

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2018	2019	2018	2019	
10	6	3	3	הכנסות נטו בגין מכשירים נגזרים למסחר
7	(23)	(2)	37	רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב למסחר, נטו ⁽¹⁾
1	-	1	(1)	רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של מניות למסחר, נטו
18	(17)	2	39	סך-הכל הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות מסחר**
995	313	406	58	סך-הכל הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
פירוט על הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר, לפי חשיפת סיכון:				
7	(23)	(2)	37	חשיפת ריבית
1	-	1	-	חשיפת מטבע-חוץ
10	6	3	2	חשיפה למניות
18	(17)	2	39	סך-הכל

* כולל הפרשי שער שנבעו מפעילות מסחר.

** להכנסות ריבית מהשקעה באגרות-חוב למסחר ראה [ביאור 2](#).

(1) מזה: חלק הרווחים (ההפסדים) הקשורים לאגרות-חוב למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן בסך של כ-133 וכ-68 מיליוני ש"ח לתקופות של שלושה ותשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019, בהתאמה (לתקופות של שלושה ותשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018: כ-7 וכ-17 מיליוני ש"ח, בהתאמה).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 4 רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר

א. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לאחר השפעת מס

1. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לתקופות של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר בשנת 2019 ובשנת 2018

	רווח כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק	רווח כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק	רווח כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה				יתרה ליום 30 ביוני 2019
			סך-הכל	התאמות בגין הטבות לעובדים	רווחים (הפסדים) נטו בגין גידורי תזרים מזומנים	התאמות מתרגום* נטו לאחר השפעת גידורים**	
	(917)	3	(914)	(1,040)	(1)	(37)	164
שינוי נטו במהלך התקופה	(23)	-	(23)	(121)	-	-	98
יתרה ליום 30 בספטמבר 2019	(940)	3	(937)	(1,161)	(1)	(37)	262
יתרה ליום 30 ביוני 2018	(1,030)	3	(1,027)	(1,075)	(1)	(47)	96
שינוי נטו במהלך התקופה	7	-	7	(40)	-	5	42
יתרה ליום 30 בספטמבר 2018	(1,023)	3	(1,020)	(1,115)	(1)	(42)	138

2. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לתקופות של תשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר בשנת 2019 ובשנת 2018

	רווח כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק	רווח כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק	רווח כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה				יתרה ליום 1 בינואר 2019
			סך-הכל	התאמות בגין הטבות לעובדים	רווחים (הפסדים) נטו בגין גידורי תזרים מזומנים	התאמות מתרגום* נטו לאחר השפעת גידורים**	
	(1,194)	3	(1,191)	(993)	(1)	(37)	(160)
השפעה מצטברת בגין היישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית ⁽¹⁾	18	-	18	-	-	-	18
יתרה מתואמת ליום 1 בינואר 2019 לאחר יישום לראשונה	(1,176)	3	(1,173)	(993)	(1)	(37)	(142)
שינוי נטו במהלך התקופה	236	-	236	(168)	-	-	404
יתרה ליום 30 בספטמבר 2019	(940)	3	(937)	(1,161)	(1)	(37)	262
יתרה ליום 1 בינואר 2018	(786)	3	(783)	(1,242)	(1)	(53)	513
שינוי נטו במהלך התקופה	(237)	-	(237)	127	-	11	(375)
יתרה ליום 30 בספטמבר 2018	(1,023)	3	(1,020)	(1,115)	(1)	(42)	138

* התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה, עד ליום 31 בדצמבר 2018, היה שונה ממטבע הפעילות של הבנק.

** רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעות נטו במטבע-חוץ.

*** עד ליום 31 בדצמבר 2018 ניירות-ערך זמינים למכירה.

(1) השפעה מצטברת בגין היישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית בנושא מכשירים פיננסיים (ASU 2016-01) ובנושא מכשירים נגזרים וגידור (ASU 2017-12) ולרבות העדכונים המתייחסים אליהם. ראה גם [ביאור 1.ג.1](#).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 4 רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

א. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לאחר השפעת מס (המשך)

3. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר בשנת 2018

רווח כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק	רווח כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה					יתרה ליום 1 בינואר 2018
		סך-הכל	התאמות בגין הטבות לעובדים	רווחים (הפסדים) נטו בגין גידורי תזרים מזומנים	התאמות מתרגום* נטו לאחר השפעת גידורים**	התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן	
(786)	3	(783)	(1,242)	(1)	(53)	513	יתרה ליום 31 בדצמבר 2018
(408)	-	(408)	249	-	16	(673)	
(1,194)	3	(1,191)	(993)	(1)	(37)	(160)	

* התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה, עד ליום 31 בדצמבר 2018, היה שונה ממטבע הפעילות של הבנק.

** רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעות נטו במטבע-חוץ.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 4 רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס
1. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לתקופות של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר בשנת 2019 ובשנת 2018

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום					
30 בספטמבר 2018 ⁽¹⁾			30 בספטמבר 2019		
לאחר מס	השפעת מס	לפני מס	לאחר מס	השפעת מס	לפני מס
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה					
התאמות בגין הצגת אגרות-חוב (2018 - ניירות-ערך) זמינות למכירה לפי שווי הוגן⁽⁴⁾					
96	(6)	102	183	(77)	260
רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן (רווחים) הפסדים בגין אגרות-חוב (2018 - ניירות-ערך) זמינות למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽²⁾					
(54)	24	(78)	(85)	47	(132)
שינוי נטו במהלך התקופה					
42	18	24	98	(30)	128
התאמות מתרגום*					
10	-	10	-	-	-
התאמות מתרגום דוחות כספיים					
(5)	2	(7)	-	-	-
גידורים**					
5	2	3	-	-	-
שינוי נטו במהלך התקופה					
הטבות לעובדים					
(59)	30	(89)	(140)	72	(212)
רווח (הפסד) אקטוארי נטו במהלך התקופה					
19	(11)	30	19	(10)	29
רווחים (הפסדים) נטו שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽³⁾					
(40)	19	(59)	(121)	62	(183)
שינוי נטו במהלך התקופה					
7	39	(32)	(23)	32	(55)
סך-הכל השינוי נטו במהלך התקופה					
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה					
-	-	-	-	-	-
סך-הכל השינוי נטו במהלך התקופה					
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק					
7	39	(32)	(23)	32	(55)
סך-הכל השינוי נטו במהלך התקופה					

* התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה, עד ליום 31 בדצמבר 2018, היה שונה ממטבע הפעילות של הבנק.

** רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעות נטו במטבע-חוץ.

(1) כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת.

(2) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. פירוט נוסף ראה [בביאור 3](#) - הכנסות מימון שאינן מריבית.

(3) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הוצאות אחרות.

(4) עד ליום 31 בדצמבר 2018 ניירות-ערך זמינים למכירה.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 4 רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס (המשך)
2. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לתקופות של תשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר בשנת 2019 ובשנת 2018.

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום					
30 בספטמבר 2018 ⁽¹⁾			30 בספטמבר 2019		
לאחר מס	השפעת מס	לפני מס	לאחר מס	השפעת מס	לפני מס
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה					
התאמות בגין הצגת אגרות-חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן⁽⁴⁾					
(209)	133	(342)	564	(259)	823
רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן					
(166)	69	(235)	(160)	82	(242)
רווחים (הפסדים) בגין אגרות-חוב זמינות למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽²⁾⁽⁴⁾					
(375)	202	(577)	404	(177)	581
שינוי נטו במהלך התקופה					
התאמות מתרגום*					
35	-	35	-	-	-
התאמות מתרגום דוחות כספיים					
(24)	12	(36)	-	-	-
גידורים**					
11	12	(1)	-	-	-
שינוי נטו במהלך התקופה					
הטבות לעובדים					
50	(32)	82	(225)	128	(353)
רווח (הפסד) אקטוארי נטו במהלך התקופה					
77	(35)	112	57	(29)	86
רווחים (הפסדים) נטו שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽³⁾					
127	(67)	194	(168)	99	(267)
שינוי נטו במהלך התקופה					
(237)	147	(384)	236	(78)	314
סך-הכל השינוי נטו במהלך התקופה					
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה					
-	-	-	-	-	-
סך-הכל השינוי נטו במהלך התקופה					
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק					
(237)	147	(384)	236	(78)	314
סך-הכל השינוי נטו במהלך התקופה					

- * התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה, עד ליום 31 בדצמבר 2018, היה שונה ממטבע הפעילות של הבנק.
** רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעות נטו במטבע-חוץ.
(1) כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת.
(2) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. פירוט נוסף ראה [בביאור 3](#) - הכנסות מימון שאינן מריבית.
(3) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הוצאות אחרות.
(4) עד ליום 31 בדצמבר 2018 ניירות-ערך זמינים למכירה.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 4 רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס⁽¹⁾ (המשך)

3. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר בשנת 2018

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018		
לפני מס	השפעת מס	לאחר מס
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה		
התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן		
רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	(495)	163
(332)		
רווחים (הפסדים) בגין ניירות-ערך זמינים למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽²⁾	(425)	84
(341)		
שינוי נטו במהלך השנה	(920)	247
(673)		
התאמות מתרגום*		
התאמות מתרגום דוחות כספיים	51	-
51		
גידורים**	(53)	18
(35)		
שינוי נטו במהלך השנה	(2)	18
16		
הטבות לעובדים		
רווח (הפסד) אקטוארי נטו השנה	233	(85)
148		
רווחים (הפסדים) נטו שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽³⁾	146	(45)
101		
שינוי נטו במהלך השנה	379	(130)
249		
סך-הכל השינוי נטו במהלך השנה	(543)	135
(408)		
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה		
סך-הכל השינוי נטו במהלך השנה	-	-
-		
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק		
סך-הכל השינוי נטו במהלך השנה	(543)	135
(408)		

* התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה, עד ליום 31 בדצמבר 2018, היה שונה ממטבע הפעילות של הבנק.

** רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעות נטו במטבע-חוץ.

(1) כולל יתרונות המיוחסות לפעילות מופסקת.

(2) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. פירוט נוסף ראה [בביאור 3](#) - הכנסות מימון שאינן מריבית.

(3) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הוצאות אחרות.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 5 ניירות-ערך

ליום 30 בספטמבר 2019					
שווי הוגן*	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	עלות מופחתת	הערך במאזן	
					(1) אגרות-חוב המוחזקות לפדיון
					אגרות-חוב ומלוות
311	-	5	306	306	של מוסדות פיננסיים בישראל
311	-	5	306	306	סך-כל אגרות-החוב המוחזקות לפדיון

שווי הוגן*	רווח כולל אחר מצטבר הפסדים	רווחים	עלות מופחתת (במניות-עלות)	הערך במאזן	
					(2) אגרות-חוב זמינות למכירה
					אגרות-חוב ומלוות
35,370	(10)	250	35,130	35,370	של ממשלת ישראל
11,324	(29)	70	11,283	11,324	של ממשלות זרות
-	-	-	-	-	של מוסדות פיננסיים בישראל
7,034	(7)	87	6,954	7,034	של מוסדות פיננסיים זרים
-	-	-	-	-	של אחרים בישראל
2,468	(16)	15	2,469	2,468	של אחרים זרים
56,196	(62)⁽¹⁾	422⁽¹⁾	55,836	56,196	סך-כל אגרות-חוב ומלוות זמינים למכירה

* נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך-כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות-ערך בהיקפים גדולים.
(1) כלולים בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" במסגרת רווח כולל אחר.

הערות:

- לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות-חוב וכן במניות - ראה [ביאור 2](#) וביאור 3.
- ההבחנה בין אגרות-חוב של ישראל לבין אגרות-חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 5 ניירות-ערך (המשך)

ליום 30 בספטמבר 2019					
שווי הוגן*	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	הערך במאזן	
1,680	(10) ⁽²⁾	98 ⁽²⁾	1,592	1,680	(3) השקעות במניות שאינן למסחר
1,073	-	-	1,073	1,073	מזה: מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין
58,187	(72) ⁽¹⁾	525	57,734	58,182	סך-הכל ניירות הערך שאינן למסחר

(4) ניירות-ערך למסחר					
אגרות-חוב ומלוות					
7,402	(2)	75	7,329	7,402	של ממשלת ישראל
3	-	-	3	3	של ממשלות זרות
-	-	-	-	-	של אחרים זרים
**7,405	(2)	75	7,332	7,405	סך-כל אגרות-חוב ומלוות למסחר
מניות					
5	-	3	2	5	של אחרים
7,410	(2) ⁽²⁾	78 ⁽²⁾	7,334	7,410	סך-כל ניירות הערך למסחר
65,597	(74)	603	65,068	65,592	סך-כל ניירות הערך ⁽³⁾

ליום 30 בספטמבר 2019						
סך-הכל	12 חודשים ומעלה		שווי הוגן	סך-הכל	פחות מ-12 חודשים	
	הפסדים שטרם מומשו	0-20%			הפסדים שטרם מומשו	0-20%
	20-40%				20-40%	
-	-	-	-	(10)	-	(10)
(24)	-	(24)	2,184	(5)	-	(5)
-	-	-	-	-	-	-
(2)	-	(2)	399	(5)	-	(5)
-	-	-	-	-	-	-
(8)	-	(8)	320	(8)	-	(8)
(34)	-	(34)	2,903	(28)	-	(28)

(5) שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של אגרות-חוב זמינות למכירה הנמצאות בפוזיציות הפסד שטרם מומש

* נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך-כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות-ערך בהיקפים גדולים.
** מזה ניירות-ערך בסך 1,882 מיליוני ש"ח שסווגו כניירות-ערך למסחר משום שהבנק בחר למדוד אותם בהתאם לחלופת השווי הוגן, למרות שהם לא נרכשו למטרות מסחר.
(1) כלולים בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" במסגרת רווח כולל אחר.
(2) נזקפו לדוח רווח והפסד.
(3) מזה: ניירות-ערך בסך של כ-3.3 מיליארד ש"ח שועבדו למלווים.

הערות:

- לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות-חוב וכן במניות - ראה [ביאור 2 וביאור 3](#).
- ההבחנה בין אגרות-חוב של ישראל לבין אגרות-חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 5 ניירות-ערך (המשך)

ליום 30 בספטמבר 2018				
שווי הוגן*	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	עלות מופחתת	הערך במאזן
(1) אגרות-חוב מוחזקות לפדיון				
אגרות-חוב ומלוות				
399	-	3	396	396
של מוסדות פיננסיים בישראל				
399	-	3	396	396
סך-כל אגרות-חוב מוחזקות לפדיון				
(2) ניירות-ערך זמינים למכירה				
אגרות-חוב ומלוות				
30,155	(31)	191	29,995	30,155
של ממשלת ישראל				
10,787	(283)	18	11,052	10,787
של ממשלות זרות				
17	-	-	17	17
של מוסדות פיננסיים בישראל				
8,182	(77)	21	8,238	8,182
של מוסדות פיננסיים זרים				
172	(1)	3	170	172
של אחרים בישראל				
2,297	(9)	16	2,290	2,297
של אחרים זרים				
51,610	(401)	249	51,762	51,610
סך-כל אגרות-חוב ומלוות זמינים למכירה				
מניות				
⁽¹⁾ 2,024	(8)	222	1,810	2,024
של אחרים				
⁽¹⁾ 53,634	⁽²⁾ (409)	⁽²⁾ 471	53,572	53,634
סך-כל ניירות הערך הזמינים למכירה				

* נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך-כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות-ערך בהיקפים גדולים.
 (1) כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 1,079 מיליוני ש"ח.
 (2) כוללים בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".

הערות:

- לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות-חוב וכן במניות - ראה [ביאור 2 וביאור 3](#).
- ההבחנה בין אגרות-חוב של ישראל לבין אגרות-חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 5 ניירות-ערך (המשך)

ליום 30 בספטמבר 2018				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן*
(3) ניירות-ערך למסחר				
אגרות-חוב ומלוות				
של ממשלת ישראל	3,800	3	-	3,803
של ממשלות זרות	65	1	-	66
של אחרים זרים	2	-	-	2
סך-כל אגרות-חוב ומלוות למסחר	3,867	4	-	3,871
מניות				
של אחרים	45	-	(3)	42
סך-כל ניירות הערך למסחר	3,912	⁽²⁾ 4	⁽²⁾ (3)	3,913
סך-כל ניירות הערך ⁽³⁾	57,880	478	(412)	⁽¹⁾ 57,946

ליום 30 בספטמבר 2018						
שווי הוגן	פחות מ-12 חודשים		סך-הכל	12 חודשים ומעלה		סך-הכל
	הפסדים שטרם מומשו	סך-הכל		שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו	
	0-20%	20-40%		0-20%	20-40%	
(4) שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של ניירות-ערך זמינים למכירה הנמצאים בפוזיציות הפסד שטרם מומש						
אגרות-חוב ומלוות						
של ממשלת ישראל	(31)	-	(31)	-	-	7,355
של ממשלות זרות	(50)	-	(50)	7,853	(233)	2,264
של מוסדות פיננסיים זרים	(52)	-	(52)	984	(25)	5,505
של אחרים בישראל	-	-	-	52	(1)	-
של אחרים זרים	(4)	-	(4)	314	(5)	648
סך-כל אגרות-חוב ומלוות זמינים למכירה	(137)	-	(137)	9,203	(264)	15,772
מניות						
של אחרים	(8)	-	(8)	-	-	1,053
סך-כל ניירות הערך הזמינים למכירה	(145)	-	(145)	9,203	(264)	16,825

- * נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך-כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות-ערך בהיקפים גדולים.
- (1) כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 1,079 מיליוני ש"ח.
- (2) נזקפו לדוח רווח והפסד.
- (3) מזה: ניירות-ערך בסך של כ-3.8 מיליארד ש"ח שועבדו למלווים.

הערות:

- א. לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות-חוב וכן במניות - ראה [ביאור 2 וביאור 3](#).
- ב. ההבחנה בין אגרות-חוב של ישראל לבין אגרות-חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

ביאור 5 ניירות-ערך (המשך)

מבוקר
במיליוני ש"ח

ליום 31 בדצמבר 2018					
שווי הוגן*	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	עלות מופחתת	הערך במאזן	
(1) אגרות-חוב המוחזקות לפדיון					
אגרות-חוב ומלוות					
401	-	3	398	398	של מוסדות פיננסיים בישראל
401	-	3	398	398	סך-כל אגרות-החוב המוחזקות לפדיון
(2) ניירות-ערך זמינים למכירה					
אגרות-חוב ומלוות					
26,373	(60)	98	26,335	26,373	של ממשלת ישראל
10,420	(178)	18	10,580	10,420	של ממשלות זרות
114	(3)	-	117	114	של מוסדות פיננסיים בישראל
8,273	(93)	11	8,355	8,273	של מוסדות פיננסיים זרים
141	(2)	1	142	141	של אחרים בישראל
2,539	(32)	4	2,567	2,539	של אחרים זרים
47,860	(368)	132	48,096	47,860	סך-כל אגרות-חוב ומלוות זמינים למכירה
מניות					
⁽¹⁾ 1,480	(55)	13	1,522	1,480	של אחרים
⁽¹⁾ 49,340	⁽²⁾ (423)	⁽²⁾ 145	49,618	49,340	סך-הכל ניירות הערך שאינן למסחר

* נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך-כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות-ערך בהיקפים גדולים.
 (1) כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 1,020 מיליוני ש"ח.
 (2) כוללים בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" במסגרת רווח כולל אחר.

הערות:

- לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות-חוב וכן במניות - ראה [ביאור 2](#) וביאור 3.
- ההבחנה בין אגרות-חוב של ישראל לבין אגרות-חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 5 ניירות-ערך (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2018				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם מומשו	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן*
		מהתאמות לשווי הוגן	מהתאמות לשווי הוגן	
(3) ניירות-ערך למסחר				
אגרות-חוב ומלוות				
של ממשלת ישראל	6,274	2	(10)	6,266
של ממשלות זרות	68	1	-	69
של אחרים זרים	2	-	-	2
סך-כל אגרות-חוב ומלוות למסחר	6,344	3	(10)	6,337
מניות				
של אחרים	45	-	(4)	41
סך-כל ניירות הערך למסחר	6,389	⁽²⁾ 3	⁽²⁾ (14)	6,378
סך-כל ניירות הערך ⁽³⁾	56,405	151	(437)	⁽¹⁾ 56,119

ליום 31 בדצמבר 2018							
סך-הכל	12 חודשים ומעלה		שווי הוגן	סך-הכל	פחות מ-12 חודשים		שווי הוגן
	הפסדים שטרם מומשו	0-20%			הפסדים שטרם מומשו	0-20%	
(4) שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של ניירות-ערך זמינים למכירה הנמצאים בפוזיציות הפסד שטרם מומש							
אגרות-חוב ומלוות							
של ממשלת ישראל	-	-	-	(60)	-	(60)	17,793
של ממשלות זרות	(177)	-	(177)	(1)	-	(1)	304
של מוסדות פיננסיים בישראל	-	-	-	(3)	-	(3)	114
של מוסדות פיננסיים זרים	(51)	-	(51)	(42)	-	(42)	3,141
של אחרים בישראל	(1)	-	(1)	(1)	-	(1)	18
של אחרים זרים	(5)	-	(5)	(27)	-	(27)	1,508
סך-כל אגרות-חוב ומלוות זמינים למכירה	(234)	-	(234)	(134)	-	(134)	22,878
מניות							
של אחרים	-	-	-	(55)	(15)	(40)	1,080
סך-כל ניירות הערך הזמינים למכירה	(234)	-	(234)	(189)	(15)	(174)	23,958

- * נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך-כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות-ערך בהיקפים גדולים.
- (1) כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 1,020 מיליוני ש"ח.
- (2) נזקפו לדוח רווח והפסד.
- (3) מזה: ניירות-ערך בסך של כ-3.8 מיליארד ש"ח שועבדו למלווים.

הערות:

- א. לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות-חוב וכן במניות - ראה [ביאור 2](#) וביאור 3.
- ב. ההבחנה בין אגרות-חוב של ישראל לבין אגרות-חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 6 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

1. חובות*, אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי

ליום 30 בספטמבר 2019						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי**	
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיור		
יתרת חוב רשומה						
162,452	17,953	144,499	889	-	143,610	חובות שנבדקו על בסיס פרטני
150,481	-	150,481	39,309	75,391	35,781	חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽¹⁾
87,590	-	87,590	-	75,224	12,366	(1) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור
312,933	17,953	294,980	40,198	75,391	179,391	סך-הכל ⁽²⁾
(2) מזה:						
1,348	-	1,348	685	-	663	חובות בארגון מחדש
1,617	-	1,617	60	-	1,557	חובות פגומים אחרים
2,965	-	2,965	745	-	2,220	סך-הכל חובות פגומים
841	-	841	72	560	209	חובות בפיגור 90 ימים או יותר
3,467	-	3,467	55	-	3,412	חובות בעייתיים אחרים
7,273	-	7,273	872	560	5,841	סך-הכל חובות בעייתיים
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות						
2,484	8	2,476	133	-	2,343	בגין חובות שנבדקו על בסיס פרטני
1,497	-	1,497	649	382	466	בגין חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽³⁾
441	-	441	-	382	59	(3) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור***
3,981	8	3,973	782	382	2,809	סך-הכל הפרשה להפסדי אשראי ⁽⁴⁾
670	-	670	131	-	539	(4) מזה: הפרשה בגין חובות פגומים

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיור בסך של כ-12,366 מיליוני ש"ח.

*** כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך של כ-307 מיליוני ש"ח.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 6 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

1. חובות*, אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סך-הכל	בנקים וממשלות	ליום 30 בספטמבר 2018				מסחרי**	
		אשראי לציבור					
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיוור			
יתרת חוב רשומה							
146,586	17,382	129,204	1,230	-	127,974	חובות שנבדקו על בסיס פרטי	
150,332	-	150,332	42,821	68,818	38,693	חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽¹⁾	
79,236	-	79,236	-	68,629	10,607	(1) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור	
296,918	17,382	279,536	44,051	68,818	166,667	סך-הכל ⁽²⁾	
(2) מזה:							
1,225	-	1,225	596	-	629	חובות בארגון מחדש	
1,527	-	1,527	98	-	1,429	חובות פגומים אחרים	
2,752	-	2,752	694	-	2,058	סך-הכל חובות פגומים	
878	-	878	107	518	253	חובות בפיגור 90 ימים או יותר	
3,195	-	3,195	93	4	3,098	חובות בעייתיים אחרים	
6,825	-	6,825	894	522	5,409	סך-הכל חובות בעייתיים	
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות							
2,167	4	2,163	182	-	1,981	בגין חובות שנבדקו על בסיס פרטי	
1,567	-	1,567	711	361	495	בגין חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽³⁾	
414	-	414	-	361	53	(3) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור***	
3,734	4	3,730	893	361	2,476	סך-הכל הפרשה להפסדי אשראי ⁽⁴⁾	
516	-	516	181	-	335	(4) מזה: הפרשה בגין חובות פגומים	

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, נירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלואות לדיוור בסך של כ-10,607 מיליוני ש"ח.

*** כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך של כ-277 מיליוני ש"ח.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 6 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

1. חובות*, אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2018						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי**	
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיוור		
יתרת חוב רשומה						
151,947	16,526	135,421	962	-	134,459	חובות שנבדקו על בסיס פרטני
150,844	-	150,844	42,176	70,410	38,258	חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽¹⁾
81,261	-	81,261	-	70,217	11,044	(1) מזה: לפי עומק פיגור
302,791	16,526	286,265	43,138	70,410	172,717	סך-הכל ⁽²⁾
(2) מזה:						
1,300	-	1,300	624	-	676	חובות בארגון מחדש
1,421	-	1,421	82	-	1,339	חובות פגומים אחרים
2,721	-	2,721	706	-	2,015	סך-הכל חובות פגומים
808	-	808	107	529	172	חובות בפיגור 90 ימים או יותר
3,068	-	3,068	71	-	2,997	חובות בעייתיים אחרים
6,597	-	6,597	884	529	5,184	סך-הכל חובות בעייתיים
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות*						
2,207	8	2,199	159	-	2,040	בגין חובות שנבדקו על בסיס פרטני
1,559	-	1,559	710	368	481	בגין חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽³⁾
424	-	424	-	368	56	(3) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור***
3,766	8	3,758	869	368	2,521	סך-הכל הפרשה להפסדי אשראי ⁽⁴⁾
571	-	571	163	-	408	(4) מזה: הפרשה בגין חובות פגומים

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, נירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיוור בסך של כ-11,044 מיליוני ש"ח.

*** כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך של כ-284 מיליוני ש"ח.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 6 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

2. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור				
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיור	מסחרי	
4,552	12	4,540	843	377	3,320	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 ביוני 2019
(40)	(3)	(37)	59	7	(103)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾
(338)	-	(338)	(159)	(2)	(177)	מחיקות חשבונאיות
333	-	333	84	-	249	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(5)	-	(5)	(75)	(2)	72	מחיקות חשבונאיות נטו
(3)	-	(3)	(1)	-	(2)	אחר
4,504	9	4,495	826	382	3,287	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 בספטמבר 2019 ⁽²⁾
(6)	-	(6)	2	-	(8)	(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
523	1	522	44	-	478	(2) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור				
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיור	מסחרי	
4,327	5	4,322	938	341	3,043	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 ביוני 2018
118	-	118	135	20	(37)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾
(422)	-	(422)	(214)	-	(208)	מחיקות חשבונאיות
320	-	320	72	-	248	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(102)	-	(102)	(142)	-	40	מחיקות חשבונאיות נטו
4,343	5	4,338	931	361	3,046	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 בספטמבר 2018 ⁽²⁾
(24)	-	(24)	(10)	-	(14)	(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
609	1	608	38	-	570	(2) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

במיליוני ש"ח

ביאור 6 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

2. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור				
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיור	מסחרי	
4,334	9	4,325	904	368	3,053	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה (מבוקר)
400	-	400	178	18	204	הוצאות בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾
(1,047)	-	(1,047)	(512)	(5)	(530)	מחיקות חשבונאיות
824	-	824	261	1	562	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(223)	-	(223)	(251)	(4)	32	מחיקות חשבונאיות נטו
(7)	-	(7)	(5)	-	(2)	אחר
4,504	9	4,495	826	382	3,287	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 בספטמבר 2019 ⁽²⁾ (בלתי מבוקר)
(45)	-	(45)	9	-	(54)	(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
523	1	522	44	-	478	(2) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור				
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיור	מסחרי	
4,266	7	4,259	940	333	2,986	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה (מבוקר)
424	(2)	426	362	31	33	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾
(1,162)	-	(1,162)	(588)	(4)	(570)	מחיקות חשבונאיות
814	-	814	216	1	597	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(348)	-	(348)	(372)	(3)	27	מחיקות חשבונאיות נטו
1	-	1	1	-	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים
4,343	5	4,338	931	361	3,046	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 בספטמבר 2018 ⁽²⁾ (בלתי מבוקר)
(18)	-	(18)	(25)	-	7	(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
609	1	608	38	-	570	(2) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

במיליוני ש"ח

ביאור 7 פיקדונות הציבור

א. סוגי פיקדונות לפי מקום הגיוס ולפי סוג המפקיד

31 בדצמבר	30 בספטמבר		
2018	2018	2019	
מבוקר	בלתי מבוקר		
בישראל			
לפי דרישה			
134,527	130,469	142,667	אינם נושאים ריבית
90,919	86,883	81,421	נושאים ריבית
225,446	217,352	224,088	סך-הכל לפי דרישה
107,694	104,470	107,940	לזמן קצוב
333,140	321,822	332,028	סך-כל פיקדונות הציבור בישראל*
מחוץ לישראל			
לפי דרישה			
2,116	3,943	1,210	אינם נושאים ריבית
3,902	3,997	4,419	נושאים ריבית
6,018	7,940	5,629	סך-הכל לפי דרישה
13,102	12,013	10,370	לזמן קצוב
19,120	19,953	15,999	סך-כל פיקדונות הציבור מחוץ לישראל
352,260	341,775	348,027	סך-כל פיקדונות הציבור
* מזה:			
168,932	162,844	167,407	פיקדונות של אנשים פרטיים
43,402	47,248	44,455	פיקדונות של גופים מוסדיים
120,806	111,730	120,166	פיקדונות של תאגידים ואחרים

ב. פיקדונות הציבור לפי גודל

31 בדצמבר	30 בספטמבר		
2018	2018	2019	
מבוקר	בלתי מבוקר		
תקרת הפיקדון			
124,117	120,099	124,319	עד 1
89,745	85,283	89,773	מעל 1 עד 10
52,811	50,891	52,346	מעל 10 עד 100
33,202	34,806	32,327	מעל 100 עד 500
52,385	50,696	49,262	מעל 500
352,260	341,775	348,027	סך-הכל

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

במיליוני ש"ח

ביאור 8 זכויות עובדים

א. הטבות לעובדים

31 בדצמבר	30 בספטמבר		
2018	2018	2019	
מבוקר	בלתי מבוקר		
פרישה מוקדמת ופיצויים			
7,131	7,434	7,344	סכום ההתחייבות
(3,722)	(3,884)	(3,807)	השווי ההוגן של נכסי התוכנית
3,409	3,550	3,537	עודף ההתחייבות על נכסי התוכנית (כלול בהתחייבויות אחרות)
מענק אי ניצול ימי מחלה			
339	358	381	סכום ההתחייבות
-	-	-	השווי ההוגן של נכסי התוכנית
339	358	381	עודף ההתחייבות על נכסי התוכנית (כלול בהתחייבויות אחרות)
מענק יובל			
36	38	36	סכום ההתחייבות
-	-	-	השווי ההוגן של נכסי התוכנית
36	38	36	עודף ההתחייבות על נכסי התוכנית (כלול בהתחייבויות אחרות)
הטבות אחרות בסיום ולאחר העסקה			
571	598	638	סכום ההתחייבות
-	-	-	השווי ההוגן של נכסי התוכנית
571	598	638	עודף ההתחייבות על נכסי התוכנית (כלול בהתחייבויות אחרות)
סך-הכל			
4,355	4,544	4,592	עודף ההתחייבויות בגין הטבות לעובדים על נכסי תוכנית שנכללו בסעיף "התחייבויות אחרות"*
54	29	43	* מזה: בגין הטבות לעובדים בחו"ל

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

במיליוני ש"ח

ביאור 8 זכויות עובדים (המשך)

ב. תוכנית הטבות לאחר פרישה

(1) מחויבויות ומצב המימון

א. שינוי במחויבות בגין הטבה חזויה, נטו**

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
	2018	2019	2018	2019	
מבוקר		בלתי מבוקר			
4,760	4,760	4,319	4,484	4,389	מחויבות בגין הטבה חזויה, נטו בתחילת התקופה
135	105	104	35	33	עלות שירות
136	103	101	35	31	עלות ריבית
(13)	(13)	(29)	(13)	(29)	הפקדות משתתפי התוכנית
(237)	(85)	380	89	213	הפסד אקטוארי (רווח)
4	3	(4)	-	(1)	שינוים בשערי החליפין של מטבע-חוץ
(466)	(367)	(276)	(124)	(80)	הטבות ששולמו
-	-	(39)	-	-	גריעת יתרות המימון לפעילות מופסקת
4,319	4,506	4,556	4,506	4,556	מחויבות בגין הטבה חזויה, נטו בסוף התקופה
4,123	4,303	4,344	4,303	4,344	מחויבות בגין הטבה מצטברת, נטו בסוף התקופה

ב. סכומים שהוכרו במאזן המאוחד

31 בדצמבר	30 בספטמבר		
2018	2018	2019	
מבוקר	בלתי מבוקר		
4,319	4,506	4,556	סכומים שהוכרו בסעיף התחייבויות אחרות

פרישה מוקדמת ופיצויים

ג. סכומים שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לפני השפעת מס

31 בדצמבר	30 בספטמבר		
2018	2018	2019	
מבוקר	בלתי מבוקר		
1,498	1,683	1,765	הפסד אקטוארי נטו
1,498	1,683	1,765	יתרת סגירה ברווח כולל אחר מצטבר

ד. תוכניות שבהן המחויבות בגין הטבה מצטברת וחזויה עולה על נכסי התוכנית

31 בדצמבר	30 בספטמבר		
2018	2018	2019	
מבוקר	בלתי מבוקר		
8,041	8,390	8,363	מחויבות בגין הטבה חזויה
7,845	8,187	8,151	מחויבות בגין הטבה מצטברת
(3,722)	(3,884)	(3,807)	שווי הוגן של נכסי התוכנית

* כולל הטבות לאחר פרישה, לרבות מענק מחלה אשר משולם במועד הפרישה.
** הסכומים המוצגים הינם בנטו מנכסי תוכנית. לפירוט נוסף, ראה [סעיף 1](#) להלן.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

במיליוני ש"ח

ביאור 8 זכויות עובדים (המשך)

ב. תוכנית הטבות לאחר פרישה (המשך)

(2) הוצאה לתקופה

א. רכיבי עלות ההטבה נטו שהוכרו ברווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
	2018	2019	2018	2019	
מבוקר			בלתי מבוקר		
135	105	104	35	33	עלות שירות
136	103	101	35	31	עלות ריבית
					הפחתה של סכומים שלא הוכרו:
146	112	86	30	29	הפסד אקטוארי נטו
417	320	291	100	93	סך עלות ההטבה, נטו

ב. שינויים בנכסי תוכנית ובמחויבות להטבה שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר לפני השפעת מס

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
	2018	2019	2018	2019	
מבוקר			בלתי מבוקר		
(237)	(85)	380	89	213	הפסד (רווח) אקטוארי נטו בתקופה
(146)	(112)	(86)	(30)	(29)	הפחתה של הפסד אקטוארי
4	3	(4)	-	(1)	שינויים בשערי החליפין של מטבע-חוץ
-	-	(23)	-	-	גריעת יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת
(379)	(194)	267	59	183	סך-הכול הוכר ברווח (הפסד) כולל אחר
417	320	291	100	93	סך עלות ההטבה נטו
38	126	558	159	276	סך-הכול הוכר בעלות ההטבה, נטו לתקופה וברווח כולל אחר

ג. אומדן של הסכומים הכלולים ברווח כולל אחר מצטבר שצפוי כי יופחתו מרווח כולל אחר מצטבר לדוח רווח והפסד כהוצאה (כהכנסה) בשנת 2019 לפני השפעת המס

113	הפסד אקטוארי נטו
-----	------------------

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

ביאור 8 זכויות עובדים (המשך)

ב. תוכנית הטבות לאחר פרישה (המשך) (3) הנחות*

א. ההנחות על בסיס ממוצע משוקלל המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה ולמדידת עלות ההטבה נטו
1. ההנחות העיקריות המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה

31 בדצמבר		30 בספטמבר		
2018	2018	2019	2018	
מבוקר		בלתי מבוקר		
1.89%	1.42%	0.69%		שיעור היוון
2.0%	2.0%	2.0%		שיעור עליית המדד
0.0%-7.5%	0.0%-7.5%	0.0%-7.5%		שיעור גידול בתגמול ⁽¹⁾

2. ההנחות העיקריות המשמשות למדידת עלות ההטבה נטו לתקופה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		שיעור היוון	
	2018	2018	2019	2018	2019	2018		2019
מבוקר		בלתי מבוקר						
1.42%	1.25%	1.89%	1.32%	1.25%	1.58%	1.24%		
0.0%-7.5%	0.0%-7.5%	0.0%-7.5%	0.0%-7.5%	0.0%-7.5%	0.0%-7.5%	0.0%-7.5%		

ב. השפעה של שינוי בנקודת אחוז אחת על המחויבות בגין הטבה חזויה לפני השפעת מס

קיטון בנקודת אחוז אחת			גידול בנקודת אחוז אחת				
31 בדצמבר		30 בספטמבר	31 בדצמבר		30 בספטמבר		
2018	2018	2019	2018	2018	2019		
מבוקר		בלתי מבוקר		מבוקר		בלתי מבוקר	
390	426	475	(332)	(360)	(399)		שיעור היוון

* ההנחות מתייחסות לנתוני הבנק בלבד.
(1) שיעור הגידול בתגמול מושפע ממספר תהליכים המביאים לגידול בעלות השכר ומשקפים שיעור גידול ממוצע של כ-1% לשנה במונחים ריאליים. תהליכים אלה כוללים קידומים ושינויים בהגדרות תפקיד, ותק ודירוג.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

במיליוני ש"ח

ביאור 8 זכויות עובדים (המשך)

ב. תוכנית הטבות לאחר פרישה (המשך)

(4) נכסי תוכנית

התחייבות הבנק בגין זכויות עובדים מחושבת בהתבסס על חישוב אקטוארי. חישוב זה מביא בחשבון, בין היתר, את ההסתברות לפרישה מוקדמת בתנאים מיטיבים בכל אחד מהמסלולים הרלוונטיים (פיצויים בשיעורים מוגדלים או פנסיה מוקדמת), את סכומי ההתחייבות בעת הפרישה ואת שווי היעודות באותו מועד. בנוסף, לאור הסכמי העבודה הקיימים בבנק ומהות הסכמי הפרישה בבנק, חשיפת הבנק לשינויים (חיוביים או שליליים) בשווי היעודות, הינה מצומצמת לאור קיומו של סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין, לפיו במקרה של עזיבת העובד, בהגיעו לגיל הפרישה הקבוע בחוק, או יציאת העובד לפנסיה מוקדמת, הבנק אינו נדרש או נוהג לבצע השלמה ליעודות במקרים ששווין ירד או אינו מכסה את הגידול שחל בשכר. התחייבות הבנק לתשלום פיצויי פיטורין לעובדיו, מכוסה בעיקרה על-ידי יעודות אשר מופקדות בקופות לפיצויים על שם העובדים.

להלן יתרות ההתחייבות לפיצויי פיטורין והיעודות לפיצויי פיטורין:

	30 בספטמבר		31 בדצמבר
	2018	2019	2018
התחייבות לפיצויים	3,630	3,638	3,469
יעודות לפיצויים	(3,502)	(3,519)	(3,359)
התחייבות נטו	128	119	110

יודגש כי חשיפת ההתחייבות נטו של הבנק לשינויים בשווי היעודות, משוקללת בהסתברות לפרישה במסלול פיצויים אינה מהותית. כך לדוגמה, במקרה של ירידה בשיעור של 10% בשווי ההוגן של היעודות לפיצויים תגדל ההתחייבות נטו בסך של כ-25 מיליון ש"ח. היעודות לפיצויי פיטורין מופקדות בקופות לפיצויים על שם העובדים. כ-37% מסך יתרות היעודה לפיצויי פיטורין מופקדות בקרן הגימלאות המרכזית של עובדי ההסתדרות בע"מ (קג"מ). יתרת הסכומים מופקדים במספר רב של קופות-גמל לפיצויי פיטורין, והכל בהתאם לבחירת העובדים.

ג. תזרימי מזומנים

(1) הפקדות

	הפקדות בפועל				תחזית
	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
	2018	2019	2018	2019	*2019
הפקדות	144	115	55	67	182

* אומדן ההפקדות שהבנק צופה לשלמן לתוכניות פנסיה להטבה מוגדרת במהלך שנת 2019.

(2) הטבות שהבנק צופה לשלם בעתיד

שנה	טבות
2019	171
2020	410
2021	340
2022	312
2023	294
2024-2028	1,240
2029 ואילך	2,298
סך-הכל	5,065

ביאור 8 זכויות עובדים (המשך)

ד. הסכם השכר בין הנהלת הבנק לבין ארגון העובדים של הבנק, שהיה בתוקף בשנים 2013-2017 וחל על עובדי הבנק שאינם בחוזה אישי, הסתיים בתום שנת 2017. הצדדים החלו במגעים ראשונים לצורך חתימה על הסכם חדש.

ה. בהמשך לאמור בביאור 22.ג. לדוחות הכספיים לשנת 2018, ביום 28 במאי 2019, אישר דירקטוריון הבנק, הענקת מניות חסומות ויחידות מניות חסומות (RSU) שתהיינה חסומות ל-3 שנים מיום 1 בינואר 2019 ליו"ר דירקטוריון, מנכ"ל הבנק, חברי הנהלה, מנהלים בכירים ועובדים מרכזיים בבנק, בהיקף כולל של כ-0.04% מההון המונפק של הבנק (572,478 מניות) וזאת במסגרת יישום תוכניות התגמול והסכמי ההעסקה הקיימים ולפי מתאר שפרסם הבנק בחודש מאי 2018. ההענקה האמורה כללה, בין היתר, הענקת מניות חסומות למנכ"ל בסכום של 184,716 ש"ח (7,457 מניות), מתוכו סך של 100,896 ש"ח לו זכאי המנכ"ל מדי שנה וסך של 83,820 ש"ח (3,384 מניות) בגין שנת 2018 כתגמול קבוע נוסף לו זכאי המנכ"ל לפי תנאי העסקתו הכוללים זכות לתוספת תגמול אם בהתאם לחוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים ("חוק התגמול") מתאפשר תגמול גבוה יותר מתקרת התגמול (סעיף 3.11 לדוח לזימון האסיפה הכללית שפרסם הבנק ביום 8 בנובמבר 2016) ובהתחשב בהוראת סעיף 2(ב) לחוק התגמול לעניין מגבלת תגמול של פי 35 מהתגמול הנמוך בבנק. בהתאם, מסתכם סך תגמול המנכ"ל לפי תקנה 21 לשנת 2018 לכ-1,884 אלפי ש"ח ואילו סך-הכל שכר והוצאות נלוות לפי חוק התגמול לשנת 2018 מסתכם לכ-2,582 אלפי ש"ח, היינו סכומים הגבוהים ב-83,820 ש"ח מאלה שנכללו בטבלת תגמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה בדוח התקופתי של הבנק לשנת 2018 (עמ' 280). באותו מועד אישר דירקטוריון הבנק, בהתאם להמלצת ועדת התגמול, גם עדכון לא מהותי לשכר מנכ"ל הבנק מיום 1 בינואר 2019 הנוגע למנגנון ההצמדה של המשכורת החודשית, כך שסך התגמול השנתי לפי סעיף 2(א) לחוק התגמול יושלם לסך של 2.5 מיליון ש"ח צמוד למדד המחירים מחודש אפריל 2016 לפי המדד האחרון הידוע בכל שנה (וזאת בנוסף להצמדה שוטפת מדי חודש של המשכורת עובר לעדכון). אומדן עלות העדכון האמור לשנת 2019 (לפי תחזיות המדד) נמוך מ-50,000 ש"ח.

ו. בחודש אוקטובר 2019 אישרו ועדת התגמול ודירקטוריון הבנק תנאי העסקה למנכ"ל הבנק הנכנס (מר דב קוטלר), אשר הינם זהים לתנאי ההעסקה של מנכ"ל הבנק היוצא (מר ארי פינטו), בתוקף מיום 1 באוקטובר 2019 (כניסתו של מר קוטלר לתפקיד), ועד למועד האסיפה הכללית של בעלי מניות החברה. מר קוטלר הודיע כי הוא מוותר על חלק התגמול העולה על סך של 2.5 מיליון ש"ח (צמוד למדד חודש אפריל 2016) לפי חוק התגמול.

ז. במועד אישור דוחות אלה, אישר דירקטוריון הבנק הארכה של מדיניות התגמול הקיימת בבנק עד לסוף שנת 2020 וכן אישר לזמן אסיפה כללית לצורך אישור הארכה האמורה וכן לצורך אישור תנאי כהונה והעסקה ליו"ר הדירקטוריון ומנכ"ל הבנק. דוח לזימון האסיפה יפורסם בסמוך לאחר פרסום דוחות כספיים אלה.

ביאור 9 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות

א. דיבידנד

מדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק החל מהרבעון הראשון של שנת 2017 היא לחלק עד 40% מהרווח הנקי הרבעוני הנובע מפעולות רגילות. כל חלוקה כפופה להחלטה ספציפית של דירקטוריון הבנק לפי שיקול דעתו במועד החלוקה ובהתחשב בשיקולים עסקיים, בהוראת כל דין ובמגבלות על חלוקה.

ב. תשלום דיבידנד

לפני מועד אישור הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2018, הודיע הפיקוח על הבנקים לבנק, כי לאור אי הודאות הרבה בנושא חקירת הרשויות האמריקאיות, ומטעמי זהירות ושמרנות, סבור הפיקוח על הבנקים כי לעת הזו אין מקום לחלוקת דיבידנד שוטף על-ידי הבנק. בהתאם, מטעמי שמרנות ובתיאום עם בנק ישראל החל מהרבעון השני של 2018 לא הכריז דירקטוריון הבנק על חלוקת דיבידנד שוטף, זאת מבלי לשנות ממדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק. ראה גם [ביאור 24 בדוחות הכספיים לשנת 2018](#).

כתוצאה מעצם מכירת כ-65% ממניות ישראל כרט בבעון השני של שנת 2019 (ראה [ביאור 17](#) בתמצית הדוחות הכספיים), נוצרו לבנק עודפי הון נוספים בסך של כ-1.3 מיליארד ש"ח (מתוכם כ-0.3 מיליארד ש"ח בגין קיטון בסיכון התפעולי של ישראל כרט שיוכרו בהדרגה במשך 3 שנים). בקשר עם עודפי הון אלה הכריז דירקטוריון הבנק בחודש ספטמבר 2019 על חלוקת דיבידנד בסך של 1 מיליארד ש"ח אשר שולם בחודש אוקטובר 2019. הדיבידנד שחולק בא במקום חלופת תוכנית לרכישה עצמית, שנשקלה ועלייה דיווח הבנק בדוחות קודמים. אין שינוי במדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק. לפרטים נוספים בדבר הוראות בנק ישראל לגבי תוכנית רכישה עצמית על-ידי תאגידים בנקאיים, ראה [ביאור 9ב'](#) בתמצית הדוחות הכספיים. להלן פרטים על חלוקת דיבידנד שהוכרז עבור הרבעון השלישי של שנת 2019:

ביום 24 בספטמבר 2019 דירקטוריון הבנק החליט על חלוקת דיבידנד בסך של כ-1,000 מיליון ש"ח, מתוך עודפי הון שנוצרו לבנק כתוצאה ממכירת כ-65% ממניות ישראל כרט בבעון השני של שנת 2019. הדיבידנד מהווה 74.897 אגורות לכל מניה בת 1 ש"ח ע.ג. הדירקטוריון קבע את יום 7 באוקטובר 2019 כיום הקובע לעניין תשלום הדיבידנד ואת יום 23 באוקטובר 2019 כיום התשלום.

ביאור 9 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

להלן פרטים בדבר דיבידנד ששולם:

מועד הכרזה	מועד תשלום	דיבידנד למניה באגרות	דיבידנד ששולם במזומן במיליוני ש"ח
23.05.2018	12.06.2018	18.825	251
25.03.2018	11.04.2018	18.345	245

ג. הוראות באזל 3

הבנק מיישם את הוראות מדידה והלימות הון המבוססות על הוראות באזל כפי שפורסמו על-ידי הפיקוח על הבנקים וכפי ששולבו בהוראות ניהול בנקאי תקין 2011-201 וכן במסגרת קובץ שאלות ותשובות.

הוראות באזל 3 נכנסו לתוקף החל מיום 1 בינואר 2014, כאשר היישום הינו באופן מדורג בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299 בנושא "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר". בהתאם להוראות המעבר, מכשירי ההון שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי הוכרו החל מיום 1 בינואר 2014 עד לתקרה של 80% מיתרתם בהון הפיקוחי ליום 31 בדצמבר 2013, ובכל שנה עוקבת מופחתת תקרה זו ב-10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022. בהתאם לאמור, בשנת 2018 תקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי עמדה על 40% ובשנת 2019 תקרה זו עומדת על 30%.

ד. הלימות הון בנתוני המאוחד

30 בספטמבר 2019	30 בספטמבר 2018	31 בדצמבר 2018
בלתי מבוקר	מבוקר	
במיליוני ש"ח		

1. הון לצורך חישוב יחס ההון לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים

הון עצמי רובד 1 ⁽¹⁾	39,528	38,112	38,004
הון רובד 1 נוסף	733	977	977
סך-הכל הון רובד 1 ⁽¹⁾	40,261	39,089	38,981
הון רובד 2	10,197	10,634	10,042
סך-הכל הון כולל ⁽¹⁾	50,458	49,723	49,023

2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון

סיכון אשראי ⁽²⁾	306,194	308,582	312,900
סיכונים שוק	3,044	3,913	3,429
סיכון תפעולי	23,684	24,183	24,268
סך-הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון ⁽²⁾	332,922	336,678	340,597

באחוזים

3. יחס ההון לרכיבי סיכון

יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון	11.87%	11.32%	11.16%
יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון	12.09%	11.61%	11.44%
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	15.16%	14.77%	14.39%
יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ⁽³⁾	10.26%	10.24%	10.24%
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ⁽³⁾	13.76%	13.74%	13.74%

(1) הנתונים מוצגים בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 202 בדבר "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי" ובהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299. בנוסף, נתונים אלה כוללים התאמות בגין תוכנית ההתייעלות שנקבעו לפי מכתב הפיקוח על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" (להלן: התאמות בגין תוכנית ההתייעלות), אשר נזקפות בשעורים שווים על פני 5 שנים החל משנת 2017. לפרטים נוספים על השפעת ההתאמות בגין תוכנית ההתייעלות ראה [סעיף 1. להלן](#).

(2) מסך-הכל היתרות המשוקללות של נכסי סיכון הופחתו סך של 480 מיליוני ש"ח ליום 30 בספטמבר 2019, 640 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018 ו-693 מיליוני ש"ח ליום 30 בספטמבר 2018 בשל התאמות בגין תוכנית ההתייעלות, אשר בהתאם לאישור הפיקוח על הבנקים נזקפות בהדרגה על פני 5 שנים החל משנת 2017.

(3) יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש ויחס ההון הכולל המזערי הנדרש הינם 10% ו-13.5% בהתאמה. ליחסים אלה התווספה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיוור לתאריכי הדוחות הכספיים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

ביאור 9 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

ד. הלימות הון בנתוני המאוחד (המשך)

31 בדצמבר 2018	30 בספטמבר 2018	30 בספטמבר 2019	
מבוקר	בלתי מבוקר		באחוזים
4. חברות בת משמעותיות			
בנק הפועלים שוויץ⁽²⁾⁽³⁾			
(24.27%)	25.25%	82.32%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
(24.27%)	25.25%	82.32%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
(24.18%)	25.36%	82.38%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
8.00%	8.00%	8.00%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית
11.20%	11.20%	11.20%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית
בנק פוזיטיף⁽²⁾			
31.96%	27.47%	30.55%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
31.96%	27.47%	30.55%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
12.00%	12.00%	12.00%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית

באזל 2⁽¹⁾

(1) בנק פוזיטיף אינו מיישם את הוראות באזל 3 ולכן הנתונים מוצגים לפי הוראות באזל 2.

(2) בהתאם למדווח לרגולטור המקומי.

(3) בעקבות ההפסד שנבע בעיקר מהפרשה הנוגעת לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים, שנרשם בדוחות הרבעון הרביעי 2018, שעל ביצועה החליטו האורגנים המוסמכים של הפועלים שוויץ רק בחודש מרץ 2019, ועל מנת שהפועלים שוויץ יעמוד ביחס הלימות ההון הרגולטורי הנדרש בשוויץ, השקיע הבנק 250 מיליון פרנק שוויצרי בהון של הפועלים שוויץ ברבעון הראשון של שנת 2019. בחודש יולי 2019 השקיע הבנק סכום נוסף של 50 מיליון פרנק שוויצרי.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

במיליוני ש"ח

ביאור 9 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

ה. רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון

31 בדצמבר 2018	30 בספטמבר 2018	30 בספטמבר 2019	
מבוקר	בלתי מבוקר		
הון עצמי רובד 1			
37,656	37,718	39,261	סך ההון
(72)	(65)	(26)	הבדלים בין סך ההון לבין הון עצמי רובד 1
37,584	37,653	39,235	סך הון עצמי רובד 1, לפני התאמות פיקוחיות וניכויים התאמות פיקוחיות וניכויים:
-	-	(7)	מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים
(34)	(34)	(42)	מסים נדחים לקבל
(3)	(2)	(1)	התאמות פיקוחיות וניכויים אחרים - הון עצמי רובד 1
(37)	(36)	(50)	סך-הכל התאמות פיקוחיות וניכויים, לפני התאמות בגין תוכנית ההתייעלות - הון עצמי רובד 1
457	495	343	סך התאמות בגין תוכנית ההתייעלות - הון עצמי רובד 1*
38,004	38,112	39,528	סך-הכל הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
הון רובד 1 נוסף			
977	977	733	הון רובד 1 נוסף - מכשירים, לפני ניכויים
-	-	-	הון רובד 1 נוסף - סך-הכל ניכויים
977	977	733	סך-הכל הון רובד 1 נוסף, לאחר ניכויים
38,981	39,089	40,261	סך-הכל הון רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
הון רובד 2			
6,131	6,777	6,417	הון רובד 2 - מכשירים, לפני ניכויים
3,911	3,857	3,780	הון רובד 2 - הפרשות להפסדי אשראי, לפני ניכויים
10,042	10,634	10,197	סך הון רובד 2, לפני ניכויים
-	-	-	ניכויים:
-	-	-	סך-הכל ניכויים - הון רובד 2
10,042	10,634	10,197	סך-הכל הון רובד 2
49,023	49,723	50,458	סך-הכל הון כולל

* התאמות בגין תוכנית ההתייעלות שנקבעו לפי מכתב הפיקוח על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" נזקפות בשיעורים שווים על פני 5 שנים החל משנת 2017.

ביאור 9 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

1. השפעת התאמות בגין תוכנית התייעלות על יחס הון עצמי רובד 1

30 בספטמבר 2019		30 בספטמבר 2018		31 בדצמבר 2018
בלתי מבוקר		מבוקר		מבוקר
באחוזים				
יחס ההון לרכיבי סיכון				
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לפני השפעת ההתאמות בגין תוכנית התייעלות				
11.75%	11.15%	11.00%		
השפעת ההתאמות בגין תוכנית התייעלות*				
0.12%	0.17%	0.16%		
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון				
11.87%	11.32%	11.16%		

* התאמות בגין תוכנית התייעלות שנקבעו לפי מכתב הפיקוח על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" נזקפות בשיעורים שווים על פני 5 שנים החל משנת 2017.

2. רכיבי הון הנתונים לתנודתיות

הבנק מנהל את יחס הלימות ההון במטרה לעמוד בדרישות ההון המזעריות של הפיקוח על הבנקים. הון הבנק והיקף נכסי הסיכון נתונים לשינויים, בין היתר, בגין הגורמים המפורטים להלן:

- שינויים אקטואריים כתוצאה משינויים בשיעור הריבית לחישוב התחייבויות הבנק או הנחות אקטואריות אחרות, כגון: שיעורי תמותה ופרישה.
- השפעות שינויים בריבית על קרנות ההון מאגרות-חוב זמינות למכירה.
- השפעות שינויים במדד ובשערי חליפין על יתרות הנכסים.

להלן קנה מידה להשפעות קיטון בהון וגידול בנכסי סיכון על יחס הון עצמי רובד 1 ליום 30 בספטמבר 2019:

השפעת קיטון ב-100 מיליוני ש"ח בהון עצמי רובד 1	השפעת גידול ב-1 מיליארד ש"ח בסך נכסי הסיכון
באחוזים	
(0.03%)	(0.04%)
הבנק בנתוני המאוחד	

ה. יעד הלימות ההון

בהתאם לחוזר הפיקוח על הבנקים בדבר יחסי הון מזעריים נדרש הבנק בהיותו תאגיד בנקאי משמעותי במיוחד (כזה, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה לפחות 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל), לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מזערי בשיעור של 10%, וביחס הון כולל מזערי של 13.5%. ליחסי ההון המזעריים התווספה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור לתאריכי הדוחות הכספיים. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי הנדרשים מהבנק על-ידי הפיקוח על הבנקים על בסיס מאוחד, לפי הנתונים ליום 30 בספטמבר 2019, הינם 10.26%-13.76%, בהתאמה. תכנון ההון בבנק מתבסס על תוכנית העבודה של הבנק והוראות הרגולציה, תוך תרגומן לנכסי הסיכון, ושינויים בהון על רבדיו השונים תוך שמירה על שולי ביטחון. בהמשך לאמור ועל-פי החלטת דירקטוריון הבנק, יעד יחס הון עצמי רובד 1 החל מיום 31 בדצמבר 2017 עומד על 10.75%.

ט. התייעלות תפעולית

השפעת עלויות תוכנית התייעלות על יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון, המוערכת בכ-0.12% ליום 30 בספטמבר 2019, נזקפת בשיעורים שווים על פני 5 שנים החל משנת 2017. בחודש יוני 2017 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל - התייעלות בתחום הנדל"ן", אשר מעודד את התאגידים הבנקאיים לבחון, בנוסף להתייעלות בהוצאות כוח אדם, גם אפשרויות לצמצום עלויות נדל"ן ותחזוקה של יחידות המטה וההנהלה, לרבות באמצעות בחינה מחודשת של מיקומן הגיאוגרפי (להלן: התייעלות בתחום הנדל"ן). במסגרת זאת, על מנת לעודד יישום תוכנית התייעלות בתחום הנדל"ן, הפיקוח יאשר לבנקים הקלות בנושא הלימות הון. הפיקוח על הבנקים האריך את התוקף ליישום תוכנית התייעלות עד ליום 31 בדצמבר 2019.

ביאור 9 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

א. הנפקה של כתבי התחייבות נדחים עם מנגנון לספיגת הפסדים

במהלך הרבעון השני של שנת 2019 הנפיקה הפועלים הנפקות לציבור כתבי התחייבות נדחים צמודי מדד (סדרה כ'), הנושאים ריבית שנתית בשיעור של 2.02% בסכום קרן כולל של כ-1 מיליארד ש"ח, לפירעון בשנת 2030 (עם אפשרות לפירעון מוקדם ביוזמת הפועלים הנפקות ואישור בנק ישראל בשנת 2025). כתבי ההתחייבות הנדחים כוללים מנגנון ספיגת הפסדי קרן בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 202, על-ידי מחיקת קרן באופן חלקי או מלא במקרה שיחס הון עצמי רובד 1 של הבנק ירד מתחת ל-5% או בהתאם להחלטה של הפיקוח על הבנקים, והם מהווים חלק מהון רובד 2 של הבנק.

א. פדיון מוקדם של שטרי הון בהון רובד 1

הבנק פדה בפדיון מוקדם מלא את שטרי הון הנדחים סדרה ב' ואת שטרי הון הנדחים סדרה ד' בחודשים פברואר 2019 וספטמבר 2019, בהתאמה, וזאת בתמורה לסך של 582 מיליוני ש"ח ו-349 מיליוני ש"ח בהתאמה.

ב. רכישה עצמית על-ידי תאגידים בנקאיים

בחודש פברואר 2019 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר לעדכון הוראת ניהול בנקאי תקין 332 בנושא "רכישה עצמית על-ידי תאגידים בנקאיים", לפיו בנקים יוכלו לבצע רכישה עצמית של ניירות-ערך שהונפקו על ידם, בכפוף לעמידה בתנאים מסוימים. עד כה, ההוראה הקיימת אוסרת על בנקים לבצע רכישה עצמית למעט במקרים חריגים, בשעה שחוק החברות מתיר פעולה זו בכפוף לעמידה בתנאים לביצוע חלוקה.

החוזר קובע את התנאים בהתקיים יוכלו תאגידים בנקאיים לבצע רכישה עצמית של ניירות-ערך שהונפקו על ידם, ובכללם בין היתר נקבע כי:

- נדרש אישור הפיקוח על הבנקים לביצוע הרכישה, בהתבסס על תוכנית רכישה שהציג הבנק.
- היקף הרכישה בכל תוכנית לא יעלה על 3% מהון המניות המונפק והנפרע של התאגיד הבנקאי.
- התאגיד הבנקאי יפעל על-פי מנגנון הגנת נמל מבטחים שפרסמה הרשות לניירות-ערך שיבטיח לו הגנה משפטית מפני טענת שימוש במידע פנים.
- ההצעה לרכישה לא תופנה לקבוצה מסוימת של בעלי מניות (למעט אם מדובר בבעל מניות שהוא לקוח כשיר, כהגדרתו בהוראה).
- תוכנית הרכישה תאושר על-ידי דירקטוריון הבנק.

ג. שלוחת הבנק בתורכיה

בחודש ינואר 2019 התקבל מכתב מבנק ישראל בנושא שלוחת הבנק בתורכיה, בנק פוזיטיף, בו ציין בנק ישראל כי פעילות הבנק בתורכיה חושפת אותו לסיכונים משמעותיים ולפיכך, עד למימוש מלוא החזקות הבנק בשלוחה, נדרש הבנק להגדיל את שיעורי השקלול של נכסי הסיכון בגין הפעילות בחישוב יחס ההון המאוחד בלבד, באופן הבא:

- החל מיום 1 בינואר 2020 ישוקללו נכסי הסיכון בגין פעילות השלוחה בשיעור של 300% לכל הפחות.
  - החל מיום 1 בינואר 2021 ישוקללו נכסי הסיכון בשיעור של 600% לכל הפחות.
- השפעת הנחיה זו על יחס הון עצמי רובד 1 על בסיס הנתונים ליום 30 בספטמבר 2019 הינה קיטון של כ-0.04% בהנחת שקלול נכסי הסיכון ב-300% וקיטון של כ-0.11% בהנחת שקלול נכסי הסיכון ב-600%.
- במסגרת התוכנית האסטרטגית הוחלט על הקטנה הדרגתית של תיק האשראי.
- הבנק החל לביצוע פעולות למכירת מלוא החזקותיו בבנק פוזיטיף (לפרטים נוספים ראה [ביאור 17.ב](#) להלן).

ד. יחס מינוף

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין 218 בנושא "יחס מינוף" (להלן: "ההוראה"). ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט ושקוף שאינו מבוסס סיכון, אשר יפעל כמדידה משלימה לדרישות הון מבוססות הסיכון, ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי.

יחס המינוף מבוסס באחוזים ומוגדר כיחס בין מדידת הון למדידת החשיפה. הון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202, תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. סך מדידת החשיפה היא סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים ולעסקאות מימון ניירות-ערך ופריטים חוץ-מאזניים.

בהתאם להוראה, תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד. תאגיד בנקאי, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה 20% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-6%. בהתאם לאמור לעיל, יחס המינוף המזערי שנדרש מהבנק הוא 6%.

יחס המינוף של הבנק ושל חברות בנות משמעותיות בישראל מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 218 בדבר "יחס מינוף". יחס המינוף של חברות בנות בנקאיות בחו"ל מוצג בהתאם להוראות הרגולטוריות והיחסים הנדרשים בכל תחום שיפוט. על-פי הרגולציה המקומית בשוויץ לא קיימת דרישת מינימום ליחס מינוף.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

ביאור 9 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

יד. יחס מינוף (המשך)

	30 בספטמבר 2019	30 בספטמבר 2018	31 בדצמבר 2018
	בלתי מבוקר	מבוקר	מבוקר
	במיליוני ש"ח		
א. בנתוני המאוחד			
הון רובד 1*	40,261	39,089	38,981
סך החשיפות*	508,609	512,146	518,980
באחוזים			
יחס מינוף	7.92%	7.63%	7.51%
יחס מינוף מזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים	6.00%	6.00%	6.00%
ב. חברה בת משמעותית			
בנק פוזיטיף			
יחס מינוף	29.65%	21.80%	26.56%
יחס מינוף מזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית	3.00%	3.00%	3.00%
באחוזים			
ג. להלן השפעות על יחס המינוף ליום 30 בספטמבר 2019:			
הבנק בנתוני המאוחד	(0.02%)	(0.02%)	(0.02%)

* נתונים אלה כוללים התאמות בגין תוכנית ההתייעלות שנקבעו לפי מכתב הפיקוח על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל". השפעת עלויות תוכנית ההתייעלות על יחס המינוף ליום 30 בספטמבר 2019, המוערכת בכ-0.07% נזקפת בשיעורים שווים על פני 5 שנים החל משנת 2017.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

ביאור 9 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

טו. יחס כיסוי הנזילות

הבנק מחשב את יחס הנזילות "סולו" ובמאחד מדי יום, בחלוקה לשקלים ומטבע-חוץ, ועוקב אחר היחס בחברות הבנות (אשר נדרשות לעמוד במגבלות נזילות פנימיות המותאמות לאופי פעילותן). היחסים מדווחים כממוצע התצפיות היומיות. מספר התצפיות ששימשו בחישוב הממוצעים ברבעון המדווח הינו 64.

	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2018	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019
באחוזים			
א. בנתוני המאוחד			
יחס כיסוי נזילות	122%	120%	124%
יחס כיסוי נזילות המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים	100%	100%	100%
ב. בנתוני הבנק			
יחס כיסוי נזילות	119%	118%	124%
יחס כיסוי נזילות המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים	100%	100%	100%
ג. חברה בת משמעותית*			
בנק הפועלים שוויץ			
יחס כיסוי נזילות בהתאם לרגולציה המקומית	220%	266%	457%
יחס כיסוי נזילות המזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית**	90%	90%	100%

* בנק פוזיטיף אינו כפוף בתורכיה להוראת יחס כיסוי נזילות.

** יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית גדל ב-10% כל שנה עד לשיעור של 100% בשנת 2019.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

במיליוני ש"ח

ביאור 10 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

א. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות

	30 בספטמבר		31 בדצמבר
	2018	2019	2018
	בלתי מבוקר		מבוקר
1. התחייבות לרכישת ניירות-ערך	357	497	460
2. הקמה של בניינים וציוד ורכישתם	18	36	11
3. חוזי שכירות לזמן ארוך - דמי שכירות של בניינים וציוד בשל התקשרויות לתשלום בשנים הבאות:			
בשנה הראשונה	150	144	139
בשנה השניה	134	138	134
בשנה השלישית	121	129	124
בשנה הרביעית	111	120	115
בשנה החמישית	103	106	107
מעל חמש שנים	882	785	887
סך-הכל דמי שכירות של בניינים וציוד	1,501	1,422	1,506

4. פעילות מכירת אשראי

הטבלה שלהלן מסכמת את פעילות מכירת האשראי של הבנק:

	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	
	2018	2019	2018	2019
	בלתי מבוקר		מבוקר	
הערך בספרים של האשראי שנמכר	101	67	-	-
תמורה שהתקבלה במזומן	159	68	-	-
סך-הכל רווח נטו ממכירת אשראי	58	1	-	-

5. באוקטובר 1985 חקר בנק הפועלים שוויץ לתקופה של כ-100 שנים בניין אשר משמש אותו לפעילותו, עבור דמי חכירה שנתיים צמודים למדד בסך 2 מיליון פרנק שוויצרי (למועד זה כ-3 מיליון פרנק שוויצרי). בסמוך לתחילת תקופת החכירה חילק בנק הפועלים שוויץ את הנכס המוכר ומכר כמחצית מהחכירה לצד ג' (תאגיד בנקאי זר), אשר נושא מאז במחצית מדמי החכירה השנתיים. למיטב ידיעת הבנק, התאגיד הבנקאי ביקש למכור את חלקו בנכס החכור, אך הוא נמצא בהליך משפטי מול בעל הנכס (המחכיר) ביחס לחבותו לדמי החכירה לאחר המכירה. במהלך ההליך המשפטי האמור, הודיע המחכיר לבנק כי לעמדתו, בנק הפועלים שוויץ אחראי לתשלום מלוא דמי החכירה בגין הנכס בשלמותו, ובפרט אם בית המשפט יכריע שהתאגיד הבנקאי הזר לא יישא בחבות לדמי החכירה לאחר מכירת חלקו. בנק הפועלים שוויץ חולק על עמדה זו ולעמדת יועציו המשפטיים, לא סביר שתוטל עליו אחריות לחלקו של התאגיד הבנקאי בחכירה, בין היתר בהתחשב בכך שמכר חלק מזכות החכירה כאמור וכן בשים לב לאיתנותו של החוכר והיותו תאגיד בנקאי. ב-21 במרץ 2019 הגיש המחכיר לבית המשפט המחוזי בצירף תביעה כנגד הבנק, בבקשה לקבל סעד הצהרתי בדבר חבות בנק הפועלים שוויץ לתשלום דמי החכירה בהתאם להסכם החכירה עד למועד סיומו ב-31 במרץ 2086. לבנק הפועלים שוויץ הפרשה בסך של כ-23 מיליון פרנק שוויצרי בגין פער בין דמי החכירה החוזיים על חלקו בנכס לבין שווייה ההוגן של ההתחייבות בגין חלקו ליתרת תקופת החכירה. החשיפה הנוספת בגין דמי החכירה לחלקו של התאגיד הבנקאי הזר עומדת על כ-23 מיליון פרנק שוויצרי, בגינה לא בוצעה הפרשה בהסתמך על הערכת יועציו המשפטיים של הפועלים שוויץ כאמור.

ביאור 10 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ב. הליכים משפטיים

קבוצת הבנק (הבנק וחברות מאוחדות שלו) הינה צד להליכים משפטיים, לרבות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות, שנקטו נגדה לקוחותיה, לקוחותיה בעבר וכן צדדים שלישיים שונים. עליות התביעות נגד קבוצת הבנק שונות ומגוונות.

סכום החשיפה הנוספת בשל תביעות שהוגשו נגד הבנק בנושאים שונים, שאפשרות התממשותן הינה אפשרית (Reasonably Possible), מסתכם ליום 30 בספטמבר 2019 בכ-253 מיליוני ש"ח.

לדעת הנהלת הבנק, המתבססת על דעת הנהלת חברות מאוחדות רלוונטיות ובהסתמך על חוות דעת משפטיות באשר לסיכויי תביעות תלויות, לרבות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים לכיסוי נזקים אפשריים עקב כל התובענות, במקום בו נדרשה הפרשה.

א. לפרטים בדבר פירוט התביעות והבקשות לאישור תובענות כתובענות ייצוגיות בסכומים מהותיים, ראה [ביאור ג.25 \(א\) בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2018 \(להלן: "הדוחות לשנת 2018"\)](#).

למועד פרסום הדוחות הכספיים לא חלו שינויים מהותיים, ביחס למפורט בביאור לשנת 2018 בקשר לתביעות נגד קבוצת הבנק, למעט כמפורט להלן:

1. ביום 5 ביוני 2019 הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית אשר הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו, כנגד הבנק ו-5 בנקים נוספים. לפי הנטען בבקשה, בעת ביצוע פעולת המרה של מטבע-חוץ, נגבית מהלקוח בנוסף לעמלת פעולה (לגביה ניתן גילוי בתעריפוני הבנק ובתדפיס העסקה) עמלה נוספת מסוג "עמלת הפרשי המרה", אשר אינה מפורטת בתעריפוני המשיבים ולפי הטענה נגבית שלא כדין ומבלי שניתן לה גילוי נאות. המבקשים טוענים כי גביית עמלת הפרשי המרה כאמור מהווה הפרה של הוראות הדין, לרבות דיני החוזים, הבנקאות ועשיית עושר ולא במשפט, כמו גם של חובת האמונים הבנקאית. עוד נטען כי בבצעם גבייה זו, מקיימים ביניהם המשיבים הסדר כובל וזאת אגב הפרת חוק התחרות הכלכלית, תשמ"ח-1988. המבקשים מעריכים את סכום התביעה הכולל בסך של כ-8 מיליארד ש"ח, מתוכו מיוחס לבנק סך של כ-1.96 מיליארד ש"ח.

2. באשר לתביעה ובקשה לאישור תובענה כייצוגית במסגרתן נטען כי הבנק גובה, שלא כדין, עמלות בגין החזרת שיקים מלקוחות שחשבונום הוגבל במשיכת שיקים, כמתואר בביאור ג.25 (א)3 לדוחות לשנת 2018: לאחר שניתן פסק דין של בית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו במסגרתו נדחתה התובענה, התובע הגיש לבית המשפט העליון ביום 3 באפריל 2019, הודעת ערעור בגין פסק הדין האמור.

3. באשר לתביעה ובקשה לאישור תובענה כייצוגית אשר הוגשו כנגד שלוש חברות כרטיסי אשראי ובתוכן חברת ישראלכרט בע"מ שבעת הגשת התביעה הייתה חברה בת של הבנק (ומחזקת במועד הדוח בשיעור של 33% על-ידי הבנק), בטענה כי שלוש חברות כרטיסי האשראי הן צד להסדר כובל שלא קיבל אישור כנדרש על-פי דין ולפיו בעסקות חוב מייד (דביט) ו-prepaid הן מעכבות שלא כדין כספים המגיעים לבתי עסק ומחייבים את בתי העסק בעמלה צולבת, כמתואר בביאור ג.25 (א)4 לדוחות לשנת 2018: ביום 18 ביוני 2019 התקיים דיון בערעור אותו הגיש המבקש, יחד עם עמותת "הצלחה", על פסק דינו של בית הדין להגבלים עסקיים מיום 16 באוקטובר 2018 אשר סילק על הסף את המרצת הפתיחה אותה הגישו המבקש ועמותת "הצלחה", המבקשת כי בית הדין יצהיר שהעמלה הצולבת לכרטיסי הדביט לא אושרה על ידו במסגרת האישור שניתן לעמלה הצולבת בכרטיסי החיוב הנדחה. במסגרת הדיון ובהמלצת בית המשפט נדחה הערעור בהסכמת הצדדים. נוכח דחיית הערעור, הודיע המבקש לבית המשפט המחוזי כי הוא מעוניין לחדש את הדיון בבקשה לאישור התביעה כייצוגית, אולם ביום 22 ביולי 2019 החליט בית המשפט המחוזי על המשך עיכוב ההליכים שבפניו עד למתן פסק דינו של בית המשפט העליון בעתירה אחרת שהגישו המבקשים לבג"ץ הדורשת מהממונה על ההגבלים העסקיים לפנות לבית הדין בבקשה לשנות/לבטל את הסדר העמלה הצולבת כפי שאושר על-ידי בית הדין להגבלים עסקיים (דיון בעתירה בפני הרכב נקבע ליום 6 בינואר 2020).

4. באשר לתביעות ובקשות לאישור תובענה כייצוגית, אשר הוגשו כנגד חברת ישראלכרט ואחרים והבנק ואחרים (בהתאמה) במסגרתן נטען כי האופן בו המשיבות מבצעות המרה לש"ח של עסקות המבוצעות במטבע-חוץ מהווה גבייה של עמלה נוספת בניגוד לדין ומבלי שניתן בגינה גילוי ראוי ללקוחות, כמתואר בביאור ג.25 (א)6 ובביאור ג.25 (א)8 לדוחות לשנת 2018: בחודש מרץ 2018 ניתן פסק דין במסגרתו נדחו בקשות האישור. המבקשים הגישו ערעור על פסק הדין לבית המשפט העליון. בחודש אפריל 2019 משכו המערערים בהמלצת בית המשפט את הערעור ובכך נותר על כנו פסק הדין הדוחה את בקשות האישור וההליך בעניין זה הסתיים.

ב. כמו-כן, תלויות ועומדות נגד קבוצת הבנק תביעות, לרבות בקשות לאישור תובענות כייצוגיות, כמפורט להלן שלדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת משפטיות, לא ניתן בשלב זה להעריך את סיכוייהן ולפיכך לא בוצעה בגינם הפרשה:

1. ביום 30 בינואר 2019 הוגשו לבית המשפט המחוזי - תל-אביב כתב תביעה ובקשה לאישור תובענה כייצוגית כנגד הבנק. התביעה אינה נוקבת בסכום. עניינה של הבקשה בטענה כי הבנק גובה מלקוחותיו עמלה בגין השירות של הסבת ערבות לפי חוק מכר, הגם שהשירות והעמלה בגינה אינם מופיעים בתעריפוני העמלות של הבנק.

2. באשר לתביעה ובקשה לאישור תובענה כייצוגית אשר הוגשה כנגד חברת ישראלכרט ושתי חברות כרטיסי אשראי נוספות בטענה כי חברות כרטיסי האשראי העלימו עין משך שנים ממדיניות ניצול ועושה צרכנים קשישים על-ידי חברות שיווק ישי, כמתואר בביאור ג.25 (ב)2 בדוחות לשנת 2018: דיון מקדמי בבקשת האישור נקבע לחודש ינואר 2020.

ביאור 10 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ג. הליכים אחרים ובקשות לאישור תביעות נגזרות

לפרטים בדבר הליכים אחרים, ראה [ביאור ג25. \(ג\) ב דוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2018](#). למועד פרסום הדוחות הכספיים לא חלו שינויים מהותיים ביחס לביאור ג25. (ג) האמור, למעט כמפורט להלן:

1. באשר לעתירה לבג"צ העוסקת בטענה לפיה חוזי הלוואה של הבנקים בישראל הם חוזים מטעים ולמראית עין ובמקרים מסוימים מביאים לכך שהבנקים מתעשרים שלא במשפט, אשר תוארה בסעיף 1 לביאור ג25. (ג) לדוחות לשנת 2018: ביום 6 בנובמבר 2019, דחה בית המשפט את העתירה בנמקו כי היא חסרת בסיס משפטי וסותרת מושכלות יסוד בבנקאות ובדיני חוזים.

2. באשר לתביעה הנגזרת העוסקת בטענות הנוגעות להתנהלות נושאי משרה בבנק בעבר ובהווה בקשר עם העמדת אשראי לחברות מקבוצת מר אליעזר פישמן ובנייתו, אשר תוארה בסעיף 3 לביאור ג25. (ג) לדוחות לשנת 2018: ביום 30 ביוני 2019 עדכנו הצדדים את בית המשפט כי הליך הגישור לא נשא פרי, וביקשו לחדש הליכים. בהתאם להחלטת בית המשפט, תשובות הבנק והמשיבים לבקשה הוגשו ביום 14 ביולי 2019, במסגרת התשובה דחה הבנק את טענות המבקש וביקש את סילוקה על הסף של הבקשה, על המבקש להגיב לתשובות 90 ימים לאחר מכן (הפגרה איננה במניין הימים).

3. באשר לבקשה לגילוי ועיון במסמכים לפני הגשת תביעה נגזרת בקשר עם חקירה המתנהלת בארצות-הברית בחשד כי קבוצת הבנק שימשה צינור להחזקה ולהעברת כספי שוחד ששלמו לבכירי ארגון הכדורגל FIFA, המתוארת בסעיף 4 לביאור ג25. (ג) לדוחות לשנת 2018: בהתאם להחלטת בית המשפט מיום 19 בספטמבר 2019, עדכון נוסף על התפתחות החקירה יימסר על-ידי הצדדים עד ליום 31 בינואר 2020.

4. באשר לבקשה לגילוי ועיון במסמכים לפני הגשת תביעה נגזרת בקשר עם טענות בדבר סיוע שניתן כביכול על-ידי הבנק ובנק הפועלים שוויץ ללקוחות באוסטרליה על מנת להתחמק מתשלום מסים במדינתם, המתוארת בסעיף 5 לביאור ג25. (ג) לדוחות לשנת 2018: ביום 20 למרץ 2019 הגיש הבנק את תשובתו לבקשה לאישור התובענה כנגזרת. בד בבד, הגישו הצדדים לבית המשפט, בהמשך להליכי גישור שהתנהלו ביניהם, בקשה לאישור הסכם פשרה, לפיו מבלי שהדבר יהווה הסכמה או הודאה מכל מין או סוג בטענה מהטענות המפורטות בבקשת האישור, ישולם לבנק סך של 1.2 מיליון דולר (בניכוי גמול למבקש ושכר טרחה לב"כ) כנגד מיצוי כל עילות התביעה והטענות בבקשה האישור, בקשת האישור תתקבל והתביעה כנגד נושאי המשרה תדחה באופן מלא וסופי. ביום 5 במאי 2019 הודיעה המדינה כי היא אינה מתנגדת לבקשה לאישור הסדר הפשרה, ובהמשך להודעת הצדדים מיום 11 ביוני 2019 לפיה לא הוגשו התנגדויות לאישור ההסדר, בית המשפט בהחלטתו מאותו יום, הורה על מתן תוקף של פסק דין להסדר הפשרה.

5. באשר לתביעה הנגזרת העוסקת בטענות הנוגעות להתנהלות נושאי משרה בבנק בעבר ובהווה ורואי החשבון של הבנק בקשר עם חקירת רשויות האכיפה האמריקאיות, המתוארת בסעיף 7 לביאור ג25. (ג) לדוחות לשנת 2018: ביום 8 בספטמבר 2019 הוגשה הודעת העדכון האחרונה במסגרתה עדכן הבנק כי הליכי החקירה כנגד הבנק בארצות-הברית טרם הסתיימו וטרם נודעו תוצאותיהם, וביקש כי הדיון בהליכי התובענות המאוחדות יעוכב עד ליום 1 בדצמבר 2019. בית המשפט הורה בהחלטתו מיום 10 בספטמבר 2019 כי התיק ייקבע למעקב ליום 5 באפריל 2020 וכי עד למועד זה על הצדדים להודיע עמדתם בקשר עם המשך ניהול התיק.

6. באשר לתביעות הנגזרות הנוגעות להתנהלות נושאי משרה בבנק בהווה ובעבר בקשר עם אשראים שניתנו לחברת טומהוק השקעות אשר בשליטתו של מר נוחי דנקנר ולמר נוחי דנקנר אישית, כמתואר בסעיף 8 לביאור ג25. לדוחות לשנת 2018: ביום 6 במאי 2019 הודיעו הגורמים המקצועיים במשרד המשפטים כי אין בדעתם לנקוט עמדה בבקשה לאישור הסדר הפשרה. בהתאם, בהמשך לדיון בבקשה שהתקיים ביום 9 ביולי 2019 ולהחלטת בית המשפט מיום 17 ביולי 2019 אושר הסדר הפשרה במסגרתו סוכם כי חברת הביטוח המבטחת את המשיבים תשלם לבנק סך של 15.65 מיליון ש"ח ומתוך סכום זה ישולם גמול למבקש ושכר טרחה לבא כוחו; שתי התביעות יסולקו באופן מלא וסופי והמבקש והבנק יוותרו כלפי נושאי המשרה על העילות והתביעות בקשר לאשראים שניתנו לטומהוק ולנוחי דנקנר; אין בפשרה הודאה של מי מהצדדים בטענותיו של האחר.

ד. במהלך שנת 2011, בעקבות הודעת רשויות שוויץ לבנק הפועלים (שוויץ) בע"מ (להלן: "הפועלים שוויץ"), כי מספר בנקים שוויצריים ובהם הפועלים שוויץ נחקרים על-ידי רשויות של ארצות-הברית בקשר עם חשד או חשש לסיוע ללקוחות אמריקאים בהעלמת מס מרשויות ארצות-הברית, מסר הפועלים שוויץ לרשויות בשוויץ מידע סטטיסטי אודות עסקיו עם לקוחות אמריקאים על מנת שיעבירו אותו לרשויות ארצות-הברית. ביום 29 באוגוסט 2013 פורסם כי שלטונות ארצות-הברית ושוויץ הגיעו להסדר ("ההסדר השוויצרי") לפיו בנקים שוויצריים מקטגוריה 2 אשר יבחרו להצטרף להסדר השוויצרי יעמדו בתנאיו (ביניהם, תשלום קנס, מסירת מידע נרחב אודות החשבונות של לקוחותיהם האמריקאים, אודות כספים שהתקבלו מבנקים אחרים ועוד), לא יעמדו לדין בארצות-הברית בקשר עם עניינים המהווים חלק מהסדר זה. ההסדר השוויצרי מגדיר "קטגוריה 2" כקטגוריה שמתייחסת לבנקים שאינם נתונים לחקירה ושיכולים להצטרף להסדר ולחתום על הסכם אי העמדה לדין (Non-Prosecution Agreement). באותו היום הודיע משרד המשפטים האמריקאי במכתב לבא כוחו של הפועלים שוויץ, כי בהתאם להוראות ההסדר, הפועלים שוויץ לא ייכלל בו בהיותו נתון לחקירה. במכתב האמור לא פורטו טענות או דרישות כלשהן.

החל מראשית שנת 2015 בעקבות דרישות ובקשות שהתקבלו בבנק ממשרד המשפטים האמריקאי (ה-DOJ), מחלקת השירותים הפיננסיים של מדינת ניו-יורק (ה-NYDFS) וה-Federal Reserve, קבוצת הבנק, בסיוע ויועציה המשפטיים, מעבירה לרשויות האמריקאיות האמורות נתונים, מידע ומסמכים מקבוצת הבנק בקשר עם פעילות קבוצת הבנק מול לקוחות אמריקאים, ככל שהדבר ניתן ובגבולות הדין. החקירה ואיסוף המידע והמסמכים כמו גם עדכון ותיקוף מאגר המידע הכמותי ביחס ללקוחות האמריקאים של הבנק ושל בנק הפועלים שוויץ (לרבות הסניף בלוקסמבורג והסניף בסינגפור אשר נסגר בשנת 2012) מצויים בשלבים מתקדמים. כחלק מהחקירה הועברו לרשויות ארצות-הברית נתונים ומידע כמותי אודות לקוחות אמריקאים בבנק וב-הפועלים שוויץ. כמו-כן, לבקשת ה-DOJ הנתונים הכמותיים, המתודולוגיה ואופן הבדיקות שערכה קבוצת הבנק נבדקים ומתוקפים במקביל באמצעות צדדים שלישיים (Independent Examiner), הליך זה טרם הושלם ונמשך גם במהלך הרבעון השלישי.

חקירת הרשויות האמריקאיות טרם הסתיימה. ה-DOJ והבנק מנהלים דיונים באשר לטיב ההסדר שראוי להחיל על הבנק ועל הפועלים שוויץ, אך עם זאת טרם הושגה הסכמה באשר להסדרים מוסכמים (אם ישוגו) עם מי מהרשויות האמריקאיות ובכלל זה טרם סוכמו הסכומים אותם ידרש הבנק לשלם וכן סוג ההסדרים.

ביאור 10 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

קיים מנעד של אפשרויות לדרגת החומרה של ההסדרים ולמידת האחריות לביצוע עבירות על הדין האמריקאי שיידרשו הבנק והפועלים שוויץ לקחת על עצמם במסגרת הסדר או הסדרים מוסכמים (אם יושגו) וישנה אפשרות סבירה שההסדרים לבנק ול-הפועלים שוויץ יהיו נפרדים, מסוג של Deferred Prosecution Agreement או מסוג של Plea Agreement. למועד זה, שורה של שיקולים עלולים להשפיע משמעותית לרעה על ההסדרים (אם יושגו) והקנס שישולם במסגרתם ובכללם ממצאים לגבי פעולות מסוימות של בכירים לשעבר בהפועלים שוויץ וטענות ביחס לאופי והיקף שיתוף הפעולה עם ה-DOJ וקביעות ביחס לחומרת המעשים והיקפי הפעילות. לאור זאת, עלתה הסבירות שביחס ל-הפועלים שוויץ ההסדר יהיה Plea Agreement.

נכון ליום 30 בספטמבר 2019 סכום ההפרשה הכולל בעניין זה עומד על סך השווה לכ-611 מיליון דולר (כ-2,128 מיליון ש"ח), סכום זה כולל גם הפרשה בגין חשיפה לסכומים כלפי רשויות אחרות בארצות-הברית (שאינן ה-DOJ) בשיעור של 30% מסכום ההפרשה בגין ה-DOJ. זאת, בהמשך להוראת הפיקוח על הבנקים שניתנה לבנק ביחס לדוחות הכספיים של הבנק ליום 31 בדצמבר 2016 - ראו את האמור בעניין זה בביאור 2.6. לדוחות הכספיים של הבנק לשנת 2016.

סכום ההפרשה הכולל בגין ה-DOJ, כולל הפרשה בגין שלושת הרכיבים אשר למיטב הערכת הבנק, ועל בסיס חוות דעת יועציו המשפטיים האמריקאים בעקבות התקדמות במגעים המתוארים לעיל עם ה-DOJ, צפויים להיכלל בהסדר, אם וכאשר יושג, קרי- רכיב המס שהיה על לקוחות אמריקאים מסוימים של קבוצת הבנק לשלם לרשויות המס האמריקאיות ("רכיב אבדן המס"), רכיב ההכנסות של קבוצת הבנק מלקוחות אמריקאים כאמור ("רכיב השבת ההכנסות") ורכיב של קנס שעשויה קבוצת הבנק לשלם אשר נקבע, בין השאר, כפונקציה (מקדם) של רכיב אבדן המס של ה-DOJ בהתבסס על קריטריונים שונים המפורטים בהנחיות הענישה של משרד המשפטים האמריקאי (ה-US Sentencing Guidelines) ("רכיב הקנס"). הגם שמדובר ברכיבים נפרדים ושונים על-פי הדין האמריקאי, למיטב ידיעת הבנק, קיימת תחליפיות מסוימת בין רכיבים אלו, באופן שמקשה לחזות את דרך חישוב הסך הכולל לתשלום במסגרת הסדר, ככל שיגובש.

תהליך עדכון ותיקוף מאגר הלקוחות האמריקאים אשר ביחס אליהם יחושבו רכיבי אבדן המס ורכיב השבת ההכנסות טרם הושלם. נמשכים הדיונים עם משרד המשפטים האמריקאי בדבר הקריטריונים לקביעת אוכלוסיית הלקוחות הרלוונטיים לחישוב (כגון, היקף נכסים מינימלי, סוגי האינדיקציות האמריקאיות וסוגי השירותים הבנקאים שניתנו ללקוחות), התקופות הרלוונטיות לחישוב ואופן החישוב וטרם הושגו הסכמות בסוגיות אלה. ייתכן כי חלק מטענות הבנק בהקשרים אלה לא תתקבלנה וכי ההסכמות הסופיות ביחס לקריטריונים הללו יביאו לכך שאוכלוסיית הלקוחות האמריקאים הרלוונטית תגדל, דבר אשר ישפיע לרעה על גובה הסכום הכולל שיידרש הבנק לשלם. גם הדיונים ביחס להיבטים שונים אשר עשויים להיות רלוונטיים לקביעת רכיב הקנס (כדוגמת דרג העובדים המעורבים בהתנהגות נשוא החקירה וטענות לגבי מידת שיתוף הפעולה של הבנק) עודם נמשכים וגם בסוגיה זו טרם הושגו הסכמות. ייתכן שההסכמות הסופיות ביחס להיבטים אלה ישקפו דרגת חומרה אשר תשפיע לרעה על אופן קביעת רכיב הקנס ובהתאם גם על הסכום הכולל שיידרש הבנק לשלם.

בנסיבות הנוכחיות כאשר הדיונים לגבי הנושאים האמורים נמשכים וטרם הושגו לגביהם הסכמות ובשים לב גם ליחסי הגומלין והשפעה ההדדית בין הקריטריונים השונים ולהשפעה האפשרית המשמעותית של כל הסוגיות הנדונות על היקף הסכום הכספי שיידרש הבנק לשלם, קבוצת הבנק ויועציה המשפטיים אינם יכולים להעריך באופן מהימן את היקף או טווח החשיפה הן במישור הכספי והן במישור השלכות אפשריות אחרות. לפיכך, משאין בידי קבוצת הבנק או יועציה המשפטיים לאמוד באופן מהימן את ההפסד הצפוי מהשלכות החקירה או את היקף וטווח החשיפה, ההפרשה שכלל הבנק מחושבת על בסיס אומדן שערך הבנק לסכום החשיפה המינימלי בהתאם למתודולוגיה שהוצגה בפני ה-DOJ, וזאת, בהתאם לכללי החשבונאות החלים על הבנק. סכומי התשלום כוללים הפחתות והחרגות מסוימות אשר כפופים לאישור ה-DOJ.

הגם שהבנק מעריך שהוא צפוי לשלם סכומים גם לרשויות אחרות במסגרת הסדר או הסדרים עמן (אם וככל שיגובשו) ואפשר שסכומים אלה יהיו משמעותיים, בשלב זה הדיונים עם הרשויות האחרות מתמקדים במצגות עובדתיות ועדכונים וטרם החל משא ומתן עם רשויות אלו בדבר סכומים שתידרש קבוצת הבנק לשלם במסגרת הסדר או הסדרים עימן (אם יושגו). לפיכך, קבוצת הבנק ויועציה המשפטיים אינם יודעים להעריך באופן מהימן את היקף החשיפה גם ביחס לרשויות אחרות. בהתאם להוראת בנק ישראל הנזכרת לעיל, סכום ההפרשה הכוללת כולל גם הפרשה בשיעור של 30% מסכום ההפרשה בגין ה-DOJ בגין חשיפה כלפי רשויות אלה.

בין השאר, על בסיס העמדות שהוצגו בפניו במסגרת המגעים המתקיימים עם ה-DOJ, הבנק מעריך, כי סביר להניח שהסך הכולל שתשלם קבוצת הבנק במסגרת הסדרים עם ה-DOJ ורשויות אחרות (אם יושגו), יהיו גבוהים משמעותית מסכום ההפרשה, הגם שאין ביכולתו, כאמור לעיל, לאמוד סכומים אלו. במסגרת החקירה הפנימית שעורך הבנק בקשר עם חקירת הרשויות האמריקאיות, נודע לבנק כי במסגרת התפעול של אחת ממערכות המחשוב של הבנק אשר שימשה, בין השאר, להעברת מידע ותכתובות מאובטחות בין יחידות שונות בקבוצת הבנק בארץ ובחו"ל, מסמכים ומידע של אותן יחידות ובכלל זה מסמכים ומידע מסניפי הפועלים שוויץ הועברו אל שרתי הבנק בארצות-הברית או היו נגישים משרתים אלה, תוך יצירת סיכון מהותי של הפרת דיני סודיות בנקאית והגנת הפרטיות. הבנק, בסיוע יועצים חיצוניים, פעל למיפוי החומרים על מנת לעמוד על היקפם וטיבם, ועדכן רשויות שלטוניות רלוונטיות בעניין זה. במסגרת זו ועל רקע ההליכים בארצות-הברית, נקט הבנק בצעדים על מנת לשמר את מצב המערכת האמורה ואת המסמכים והמידע השמורים בה במצבם הנוכחי ומסר לרשויות בארצות-הברית מידע ומסמכים מסוימים מתוך המידע שנשמר בשרתי הבנק בארצות-הברית בהמשך לדרישתן. הרגולטור של שוקי ההון בשוויץ, FINMA, סיים חקירתו בעניין. FINMA נזף בהפועלים שוויץ, וחיב את הפועלים שוויץ בסכום זניח עבור כיסוי הוצאות FINMA בקשר עם הטיפול בנושא, אך לא נקט בצעדי איכפה נוספים. בשלב זה לא ניתן להעריך את הסתברות התממשותן והיקפן של חשיפות נוספות, כספיות או אחרות, בהקשר זה.

ביאור 10 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

לפני מועד אישור הדוחות הכספיים לרבעון השני 2018, הודיע הפיקוח על הבנקים לבנק, כי לאור אי הודאות הרבה בנושא חקירת הרשויות האמריקאיות, ומטעמי זהירות ושמרנות, סבור הפיקוח על הבנקים כי לעת הזו אין מקום לחלוקת דיבידנד שוטף על-ידי הבנק. בהתאם, מטעמי שמרנות ובתיאום עם בנק ישראל לא הכריז דירקטוריון הבנק על חלוקת דיבידנד מהרווחים הרבעוניים החל מהרבעון השני של שנת 2018. יציין כי בקשר עם עודפי הון שנוצרו כתוצאה ממכירת החזקות בישראל, הכריז הבנק במהלך הרבעון השלישי דיבידנד בסך כולל של 1 מיליארד ש"ח. ראה [ביאור 9](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

יודגש כי אין בביצוע הפרשה עד כה או בפירוט היקפי החשיפה כאמור, משום הודאה בטענה כלשהיא שעלולה לעלות כנגד קבוצת הבנק על-ידי הרשויות בארצות-הברית או על-ידי כל גורם אחר.

ה. במהלך שנת 2015 הגיש משרד המשפטים האמריקאי לבית המשפט הפדרלי בניו-יורק, כתב אישום נגד בכירים בארגון הכדורגל הבינלאומי (FIFA) ואחרים, בעבירות שוחד, תרמית ועבירות קשורות. בחודש דצמבר 2015 פורסם כתב אישום חדש אשר החליף את כתב האישום המקורי (Superseding Indictment). על-פי כתב האישום המקורי וה-Superseding Indictment נאשמים מסוימים החזיקו חשבונות בבנק הפועלים (שוויץ) בע"מ וביצעו עסקאות כספיות הקשורות לכאורה לפרשה, בחשבונות אלה.

על-פי המדווח, כחלק מהפרשה חוקרות הרשויות האמריקאיות גם מוסדות פיננסים שונים. במסגרת זו, משרד המשפטים האמריקאי חוקר האם קבוצת הבנק הפרה חקיקה פלילית בארצות-הברית הנוגעת למרמה ולהלבנת הון, בקשר עם חשבונות בנק שהוחזקו בקבוצת הבנק על-ידי נאשמים מסוימים המעורבים בפרשה. במסגרת זו נמסרו לבנק צווי גילוי מסמכים ובקשות שונות לקבלת מידע וחומרים. בכפוף להוראות החוקים הרלוונטיים החלים על הגופים השונים בקבוצת הבנק, נמסרו לרשויות מידע ומסמכים בהיקף משמעותי. כמו-כן, משרד המשפטים האמריקאי קיים ראיונות עם חלק מעובדי הבנק. קבוצת הבנק מתקדמת בצורה משמעותית בביצועה של חקירה פנימית שהיא מנהלת בקשר עם נושא זה באמצעות עורכי דין חיצוניים, והיא משתפת פעולה עם הרשויות.

באוגוסט 2019, משרד המשפטים האמריקאי ביקש מהבנק להציג את עמדת הבנק בשאלה, האם יש מקום לנקוט בצעדי אכיפה נגד קבוצת הבנק; בהמשך, צוות התביעה של משרד המשפטים האמריקאי מסר לעורכי הדין של הבנק את עמדתו המקדמית אודות החשיפה הפלילית האפשרית של הבנק. הבנק טרם הציג לצוות התביעה של משרד המשפטים את המצגת המבוקשת בשאלת קיומם של אישומים פליליים אפשריים. יחד עם זאת, הבנק ניהל מאז מספר דיונים מקדמיים עם צוות התביעה של משרד המשפטים האמריקאי בנוגע להסדר פוטנציאלי; דיונים אלה נמשכים. משרד המשפטים האמריקאי טרם הציע הצעה באשר לסוג ההסדר או לגובה הרכיב הכספי של הסדר כאמור. בהתאם לתוצאות הדיונים להסדר, הבנק עשוי לנהל דיונים נוספים עם משרד המשפטים האמריקאי בשאלת קיומם של אישומים פליליים אפשריים.

על-פי חוות דעת יועציה המשפטית של קבוצת הבנק לא ניתן בשלב זה להעריך את תוצאתם של הדיונים להסדר הנזכרים לעיל או טווח מהימן של הרכיב הכספי של הסדר פוטנציאלי כלשהו. כמו-כן לא ניתן להעריך את היקף החבות הפלילית של קבוצת הבנק בנושא זה, או את היקף החבות (אם בכלל) של קבוצת הבנק במישור האזרחי או הרגולטורי בנושא זה, ולפיכך לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים.

1. התקשרויות עם חברות כרטיסי אשראי

בהמשך לאמור בביאור 25 לדוחות הכספיים של הבנק לשנת 2018 בדבר התקשרויות עם חברות כרטיסי אשראי, ביום 16 באפריל 2019 חתם הבנק על הסכם הנפקה משותפת ותפעול הנפקת כרטיסי חיוב עם MAX. על-פי ההסכם ינפיקו הצדדים כרטיסי אשראי ללקוחות הבנק שתפעולם יבוצע על-ידי MAX. בהסכם האמור נקבעה חלוקת ההכנסות בין הצדדים וכן זכויותיהם וחובותיהם של הצדדים והסדרים נוספים ביחס לפעילות המתוארת.

2. לבנק נודע כי במסגרת תפעול שירות משלוח הודעות סמס ללקוחות על עדכונים בחשבונותיהם (שירות "אונטיים") ייתכן כי חלק מההודעות לא הגיעו ללקוחות המנויים על השירות. הבנק פועל למיפוי התקלה על מנת לעמוד על טיבה ועל היקפה, לרבות איתור לקוחות אשר בכוונת הבנק לזכותם בגין התקלה.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 11 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון

א. סכום נקוב של מכשירים נגזרים

30 בספטמבר 2019			
סך-הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	
			חוזי ריבית
43,108	-	43,108	חוזי Forward-I Futures
15,837	-	15,837	אופציות שנכתבו
17,404	-	17,404	אופציות שנקנו
496,835	-	496,835	Swaps ⁽¹⁾
573,184	-	573,184	סך-הכל ⁽²⁾
13,041	-	13,041	מזה: נגזרים מגדרים
			חוזי מטבע-חוץ
203,536	-	203,536	חוזי Forward-I Futures
28,344	6,025	22,319	אופציות שנכתבו
28,533	6,025	22,508	אופציות שנקנו
34,957	-	34,957	Swaps
295,370	12,050	283,320	סך-הכל ⁽³⁾
-	-	-	מזה: נגזרים מגדרים
			חוזים בגין מניות
10,843	10,843	-	חוזי Forward-I Futures
12,577	10,434	2,143	אופציות שנכתבו
11,055	10,434	621	אופציות שנקנו ⁽⁴⁾
13,019	-	13,019	Swaps
47,494	31,711	15,783	סך-הכל
			חוזי סחורות ואחרים
416	-	416	חוזי Forward-I Futures
295	-	295	אופציות שנכתבו
274	-	274	אופציות שנקנו
-	-	-	Swaps
985	-	985	סך-הכל
			חוזי אשראי
-	-	-	הבנק ערב
-	-	-	הבנק מוטב
-	-	-	סך-הכל
917,033	43,761	873,272	סך-הכל סכום נקוב

(1) מזה: swaps שהתאגיד הבנקאי משלם שיעור ריבית קבוע בסך 262,819 מיליוני ש"ח.

(2) מזה: חוזי החלפת שקל-מדד בסך 29,401 מיליוני ש"ח.

(3) מזה: חוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט בסך 20,681 מיליוני ש"ח.

(4) מזה: נסחרים בבורסה בסך של 10,434 מיליוני ש"ח.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 11 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)

א. סכום נקוב של מכשירים נגזרים (המשך)

30 בספטמבר 2018		
סך-הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר
חוזי ריבית		
46,698	-	46,698
חוזי Forward-Futures		
67,477	-	67,477
אופציות שנכתבו		
65,805	-	65,805
אופציות שנקנו		
606,620	59	606,561
⁽¹⁾ Swaps		
786,600	59	786,541
⁽²⁾ סך-הכל		
11,565	-	11,565
מזה: נגזרים מגדרים		
חוזי מטבע-חוץ		
164,386	-	164,386
חוזי Forward-Futures		
19,751	2,504	17,247
אופציות שנכתבו		
19,362	2,504	16,858
אופציות שנקנו		
39,262	-	39,262
Swaps		
242,761	5,008	237,753
⁽³⁾ סך-הכל		
1,325	-	1,325
מזה: נגזרים מגדרים		
חוזים בגין מניות		
10,605	10,605	-
חוזי Forward-Futures		
11,899	9,482	2,417
אופציות שנכתבו		
10,288	9,534	754
אופציות שנקנו ⁽⁴⁾		
10,863	-	10,863
Swaps		
43,655	29,621	14,034
סך-הכל		
חוזי סחורות ואחרים		
150	-	150
חוזי Forward-Futures		
323	-	323
אופציות שנכתבו		
301	-	301
אופציות שנקנו		
-	-	-
Swaps		
774	-	774
סך-הכל		
חוזי אשראי		
-	-	-
הבנק ערב		
50	-	50
הבנק מוטב		
50	-	50
סך-הכל		
1,073,840	34,688	1,039,152
סך-הכל סכום נקוב		

(1) מזה: swaps שהתאגיד הבנקאי משלם שיעור ריבית קבוע בסך 307,276 מיליוני ש"ח.

(2) מזה: חוזי החלפת שקל-מדד בסך 26,525 מיליוני ש"ח.

(3) מזה: חוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט בסך 12,147 מיליוני ש"ח.

(4) מזה: נסחרים בבורסה בסך של 9,534 מיליוני ש"ח.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 11 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)

א. סכום נקוב של מכשירים נגזרים (המשך)

31 בדצמבר 2018		
סך-הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר
חוזי ריבית		
46,461	-	46,461
חוזי Forward-Futures		
24,426	-	24,426
אופציות שנכתבו		
23,066	-	23,066
אופציות שנקנו		
699,125	-	699,125
⁽¹⁾ Swaps		
793,078	-	793,078
סך-הכל ⁽²⁾		
14,877	-	14,877
מזה: נגזרים מגדרים		
חוזי מטבע-חוץ		
187,857	-	187,857
חוזי Forward-Futures		
17,936	2,727	15,209
אופציות שנכתבו		
18,783	2,727	16,056
אופציות שנקנו		
39,547	-	39,547
Swaps		
264,123	5,454	258,669
סך-הכל ⁽³⁾		
-	-	-
מזה: נגזרים מגדרים		
חוזים בגין מניות		
11,872	11,872	-
חוזי Forward-Futures		
15,596	13,197	2,399
אופציות שנכתבו		
13,958	13,197	761
אופציות שנקנו ⁽⁴⁾		
9,997	-	9,997
Swaps		
51,423	38,266	13,157
סך-הכל		
חוזי סחורות ואחרים		
325	-	325
חוזי Forward-Futures		
478	-	478
אופציות שנכתבו		
477	-	477
אופציות שנקנו		
-	-	-
Swaps		
1,280	-	1,280
סך-הכל		
חוזי אשראי		
-	-	-
הבנק ערב		
-	-	-
הבנק מוטב		
-	-	-
סך-הכל		
1,109,904	43,720	1,066,184
סך-הכל סכום נקוב		

(1) מזה: swaps שהתאגיד הבנקאי משלם שיעור ריבית קבוע בסך 353,808 מיליוני ש"ח.

(2) מזה: חוזי החלפת שקל-מדד בסך 25,706 מיליוני ש"ח.

(3) מזה: חוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט בסך 16,452 מיליוני ש"ח.

(4) מזה: נסחרים בבורסה בסך של 13,197 מיליוני ש"ח.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 11 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ב. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים

30 בספטמבר 2019						
התחייבויות בגין נגזרים ברוטו			נכסים בגין נגזרים ברוטו			
סך-הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	סך-הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	
8,150	-	8,150	7,402	-	7,402	חוזי ריבית
652	-	652	75	-	75	מזה: נגזרים מגדרים
4,758	58	4,700	4,424	56	4,368	חוזי מטבע-חוץ
-	-	-	-	-	-	מזה: נגזרים מגדרים
819	595	224	831	591	240	חוזים בגין מניות
35	-	35	35	-	35	חוזי סחורות ואחרים
13,762	653	13,109	12,692	647	12,045	סך-הכל נכסים (התחייבויות) בגין נגזרים ברוטו ⁽¹⁾
-	-	-	-	-	-	סכומים שקוזזו במאזן
13,762	653	13,109	12,692	647	12,045	יתרה מאזנית
1,737	653	1,084	1,382	647	735	מזה: שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים

(1) מזה: שווי הוגן נטו של התחייבויות בגין נגזרים משובצים בסך של 34 מיליוני ש"ח.

30 בספטמבר 2018						
התחייבויות בגין נגזרים ברוטו			נכסים בגין נגזרים ברוטו			
סך-הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	סך-הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	
4,932	-	4,932	5,125	-	5,125	חוזי ריבית
69	-	69	185	-	185	מזה: נגזרים מגדרים
3,053	31	3,022	3,599	31	3,568	חוזי מטבע-חוץ
10	-	10	8	-	8	מזה: נגזרים מגדרים
1,170	916	254	1,172	911	261	חוזים בגין מניות
32	-	32	32	-	32	חוזי סחורות ואחרים
9,187	947	8,240	9,928	942	8,986	סך-הכל נכסים (התחייבויות) בגין נגזרים ברוטו ⁽¹⁾
-	-	-	-	-	-	סכומים שקוזזו במאזן
9,187	947	8,240	9,928	942	8,986	יתרה מאזנית
2,354	947	1,407	1,932	942	990	מזה: שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים

(1) מזה: שווי הוגן נטו של התחייבויות בגין נגזרים משובצים בסך של 23 מיליוני ש"ח.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

במיליוני ש"ח

ביאור 11 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ב. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים (המשך)

31 בדצמבר 2018						
התחייבויות בגין נגזרים ברוטו			נכסים בגין נגזרים ברוטו			
סך-הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	סך-הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	
מבוקר						
4,811	-	4,811	4,809	-	4,809	חוזי ריבית
93	-	93	93	-	93	מזה: נגזרים מגדרים
3,423	36	3,387	4,285	35	4,250	חוזי מטבע-חוץ
-	-	-	-	-	-	מזה: נגזרים מגדרים
1,380	1,064	316	1,377	1,055	322	חוזים בגין מניות
64	-	64	63	-	63	חוזי סחורות ואחרים
9,678	1,100	8,578	10,534	1,090	9,444	סך-הכל נכסים (התחייבויות) בגין נגזרים ברוטו ⁽¹⁾
-	-	-	-	-	-	סכומים שקוזזו במאזן
9,678	1,100	8,578	10,534	1,090	9,444	יתרה מאזנית
1,815	1,100	715	2,260	1,090	1,170	מזה: שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים

(1) מזה: שווי הוגן נטו של התחייבויות בגין נגזרים משובצים בסך של 2 מיליוני ש"ח.

ג. גידור חשבונאי

1. ההשפעה של גידור חשבונאי

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019	
הכנסות (הוצאות) ריבית		
בלתי מבוקר		
552	98	פריטים מגדרים
(557)	(103)	נגזרים מגדרים

רווח (הפסד) מגידורי שווי הוגן

2. פריטים מוגדרים בגידור שווי הוגן

יתרה ליום 30 בספטמבר 2019		
הערך בספרים	התאמות שווי הוגן מצטבר שהגדילו את הערך בספרים	
בלתי מבוקר		
600	10,488	ניירות-ערך

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 11 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ד. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה

ליום 30 בספטמבר 2019					
סך-הכל	אחרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	דילרים/ברוקרים	בנקים	בורסות
12,692	3,176	224	2,130	6,765	397
(8,761)	(760)	(2)	(2,031)	(5,968)	-
(982)	(335)	(168)	(60)	(419)	-
2,949	2,081	54	39	378	397
9,449	3,875	93	1,659	3,546	276
(3,401)	(852)	(1)	(749)	(1,799)	-
22,141	7,051	317	3,789	10,311	673
13,762	4,211	2	2,575	6,787	187
-	-	-	-	-	-
(8,761)	(760)	(2)	(2,031)	(5,968)	-
5,001	3,451	-	544	819	187
ליום 30 בספטמבר 2018					
סך-הכל	אחרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	דילרים/ברוקרים	בנקים	בורסות
9,928	3,059	18	1,444	4,995	412
(5,638)	(533)	-	(1,198)	(3,907)	-
(1,387)	(353)	-	(225)	(809)	-
2,903	2,173	18	21	279	412
9,953	4,175	43	1,670	3,861	204
(3,209)	(841)	-	(661)	(1,707)	-
19,881	7,234	61	3,114	8,856	616
9,187	2,843	44	1,711	4,322	267
(5,638)	(533)	-	(1,198)	(3,907)	-
3,549	2,310	44	513	415	267

(1) סיכון אשראי חוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי), כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה.
 (2) מתוך זה, שווי הוגן שלילי של מכשירים נגזרים משובצים בסך של 34 מיליוני ש"ח (30.09.18: 23 מיליוני ש"ח, 31.12.18: 2 מיליוני ש"ח).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

במיליוני ש"ח

ביאור 11 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ד. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2018					
סך-הכל	אחרים	ממשלות ודילרים/ברוקרים ובנקים מרכזיים	בנקים	בורסות	מבוקר
10,534	4,005	3	1,358	4,641	527
שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:					
(5,783)	(723)	(3)	(1,027)	(4,030)	-
הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים					
(1,867)	(1,219)	-	(139)	(509)	-
הפחתת סיכון אשראי בגין ביטחון במזומן שהתקבל					
2,884	2,063	-	192	102	527
סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים					
10,260	4,059	43	1,620	4,217	321
סיכון אשראי חוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽¹⁾					
(3,556)	(696)	(26)	(603)	(2,231)	-
הפחתת סיכון אשראי חוץ-מאזני					
20,794	8,064	46	2,978	8,858	848
סך-הכל סיכון אשראי ברוטו בגין מכשירים נגזרים					
9,678	2,566	123	1,528	5,197	264
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾					
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:					
(5,783)	(723)	(3)	(1,027)	(4,030)	-
מכשירים פיננסיים					
3,895	1,843	120	501	1,167	264
סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים					

(1) סיכון אשראי חוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי), כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה.
 (2) מתוך זה, שווי הוגן שלילי של מכשירים נגזרים משובצים בכך של 34 מיליוני ש"ח (30.09.18 : 23 מיליוני ש"ח, 31.12.18 : 2 מיליוני ש"ח).

ה. פירוט מועדי פירעון (סכומי ערך נקוב)

ליום 30 בספטמבר 2019				
סך-הכל	מעל 5 שנים	מעל שנה ועד 5 שנים	מעל 3 חודשים ועד שנה	עד 3 חודשים
בלתי מבוקר				
29,401	9,079	9,675	7,440	3,207
חוזי ריבית				
543,783	79,374	217,203	192,264	54,942
שקל-מדד				
295,370	13,581	30,115	105,185	146,489
אחר				
47,494	1,301	1,639	13,847	30,707
חוזי מטבע-חוץ				
985	-	65	181	739
חוזים בגין מניות				
917,033	103,335	258,697	318,917	236,084
חוזי סחורות ואחרים (כולל נגזרי אשראי)				
סך-הכל				

ליום 30 בספטמבר 2018				
סך-הכל	בלתי מבוקר	מבוקר	מבוקר	מבוקר
1,073,840	129,742	368,316	255,225	320,557

ליום 31 בדצמבר 2018				
סך-הכל	מבוקר	מבוקר	מבוקר	מבוקר
1,109,904	119,249	439,457	207,537	343,661

ביאור 11 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)

1. מכשירים פיננסיים נגזרים - בקרת סיכונים

- (1) הבנק מבצע עסקות במכשירים פיננסיים נגזרים, כחלק מניהול הסיכונים הפיננסיים (חשיפות בסיס, ריבית ונזילות) וכן כשירות ללקוחותיו. הבנק מייעד מעת לעת חלק מהמכשירים הנגזרים כמכשירים מגדרים בגידורי שווי הוגן או גידורי תזרים מזומנים.
- (2) סוגי העסקות העיקריים בהן הבנק פועל הינן:
- עסקות אקדמה (Forward)
  - חוזה בין שני צדדים, לרכישה ולמכירה של כמות מוגדרת של סחורות, מטבעות, ריביות או מכשירים פיננסיים אחרים (להלן: נכסי בסיס), שיבוצע בתאריך עתידי ובמחיר מוגדר מראש.
  - חוזים עתידיים (Futures)
  - חוזים עתידיים סחירים בבורסות, לרכישה או למכירה של כמות יחידות סטנדרטיות של נכסי בסיס, שיבוצעו בתאריך עתידי, ובמחיר מוגדר מראש.
  - עסקות החלפה (Swap)
  - חוזה להחליף במועד העסקה כמות מוגדרת של נכסי בסיס, עם התחייבות הדדית להחליף חזרה בתאריך עתידי את הפריטים שהוחלפו.
  - אופציות (Options)
  - חוזה המקנה, תמורת תשלום פרמיה, את הזכות לרכוש (Call) או למכור (Put) נכסי בסיס במחיר, בכמות ובזמן נקובים מראש.
  - עסקות למסירה מיידי (Spot)
  - עסקת חליפין בין שני מטבעות על-פי שער מוסכם מראש, לביצוע תוך יומיים.
- (3) הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים כרוכה במספר סיכונים, כמפורט להלן:
- סיכון אשראי - סכום ההפסד המירבי לבנק אם הצד הנגדי לא יעמוד בתנאי החוזה.
- סיכון שוק - הסיכון הנוצר בשל התנודות בשווי המכשיר הפיננסי הנגזר, כתוצאה משינוי מחירי השוק, כגון: שערי חליפין, שיעורי ריבית, וכדומה.
- סיכון נזילות - סיכון הנובע מכך שלא ניתן יהיה לסגור חשיפה במהירות על-ידי סילוקה במזומן או על-ידי יצירת חשיפה הפוכה.
- סיכון תפעולי - הסיכון הנובע מתפעול שגוי של העסקות ממועד קשירתן ועד לסיום ההתחשבות בגינן, הן בשל טעויות אנוש והן כתוצאה מכשל מיכוני בתפעול.
- סיכונים השוק וסיכונים הנזילות הנובעים מן הפעילות מנוהלים ונמדדים באופן שוטף במערכות מיכון ייעודיות הידועות בשווקים הבינלאומיים לתחומים אלה, כגון Algorithmics, Summit, Devon ו-Algorithmics וכן במערכות מיכון אשר פותחו על-ידי הבנק.
- סיכון האשראי הנובע מן העסקות במכשירים פיננסיים נגזרים ביחס לצד הנגדי לעסקות נמדד, בדרך כלל, על-ידי הפעלת מקדמים שמרניים על הסכומים הנומינליים של העסקות, וכן בגישת התרחישים.
- הנושאים התפעוליים הנובעים מהפעילות נבדקים ומבוקרים באופן שוטף על-ידי יחידה ייעודית.
- השימוש במכשירים נגזרים כחלק מניהול הפעילות השוטפת של הבנק (לא למסחר) מכוון להשגת יעדים ועמידה במגבלות כפי שאושרו על-ידי הדירקטוריון (חשיפות בסיס, ריבית ונזילות).
- הבנק פועל במתכונת של מתן שירות מקיף ללקוחותיו להגנה ולהשקעה במכשירים פיננסיים נגזרים באמצעות חדרי העסקות.
- הפעילות במכשירים פיננסיים בתחומי המסחר מיועדת לתת מענה לצרכי הלקוחות, תוך לקיחת סיכון מוגבל ומבוקר בהתאם להרשאות. ההרשאות לפעילות והסיכון נמדדים, לפי העניין, במונחים של רגישות לגורמי סיכון (כגון ווגא), של הפסד תיאורטי בתרחישים לרבות תרחיש קיצוני, במונחי VaR ובמונחים של סכומים נומינליים.
- במקרים מסוימים מכתבי הנוהל גם הגבלת ההפסד באמצעות הוראת STOP LOSS.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

ביאור 12 מגזרי פעילות פיקוחיים

שיור לקוחות למגזרי הפעילות הפיקוחיים

הדיווח על מגזרי פעילות הינו בהתאם למתכונת ולסיווגים שנקבעו בהוראת הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים, כמפורט בביאור 28 בדוחות הכספיים לשנת 2018.

החל מהדוחות הכספיים לרבעון השני לשנת 2018 פעילות קבוצת ישראלכרט מסווגת כ"פעילות מופסקת" ומוצגת תחת מגזר "אחר".

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים

סך-הכל	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019									לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019			
	פעילות ישראל									פעילות ישראל			
	סך-הכל פעילות חו"ל	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטיות	משקי בית	מזה: הלוואות לדיור	מזה: כרטיסי אשראי	סך-הכל
2,593	299	2,294	-	230	5	378	217	616	4	6	268	844	הכנסות ריבית מחיצוניים
(310)	(101)	(209)	-	114	(40)	(91)	(20)	(47)	(57)	-	-	(68)	הוצאות ריבית לחיצוניים
2,283	198	2,085	-	344	(35)	287	197	569	(53)	6	268	776	הכנסות ריבית, נטו:
-	(60)	60	-	(139)	52	(14)	(1)	31	95	(1)	(82)	36	מחיצוניים
2,283	138	2,145	-	205	17	273	196	600	42	5	186	812	בינמגזרי
58	(5)	63	-	37	8	12	2	3	-	-	-	1	סך הכנסות ריבית, נטו
826	19	807	20	19	19	97	70	210	35	64	15	337	הכנסות שאינן מריבית:
884	14	870	20	56	27	109	72	213	35	64	15	338	הכנסות מימון שאינן מריבית
3,167	152	3,015	20	261	44	382	268	813	77	69	201	1,150	עמלות והכנסות אחרות
(40)	16	(56)	-	(3)	(2)	(154)	(33)	59	-	-	7	77	סך הכנסות שאינן מריבית
1,970	161	1,809	74	164	31	74	83	413	37	46	59	933	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
-	(3)	3	(4)	(53)	11	8	2	30	12	-	-	(3)	הוצאות תפעוליות ואחרות:
1,970	158	1,812	70	111	42	82	85	443	49	46	59	930	לחיצוניים
1,237	(22)	1,259	(50)	153	4	454	216	311	28	23	135	143	בינמגזרי
523	34	489	(18)	75	3	163	83	118	13	8	49	52	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
714	(56)	770	(32)	78	1	291	133	193	15	15	86	91	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
3	-	3	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
717	(56)	773	(32)	81	1	291	133	193	15	15	86	91	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לאחר מסים
16	-	16	16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות
733	(56)	789	(16)	81	1	291	133	193	15	15	86	91	רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת
3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	רווח נקי מפעילות מופסקת
736	(53)	789	(16)	81	1	291	133	193	15	15	86	91	רווח (הפסד) נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
													הפסד המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
													רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

ביאור 12 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סך-הכל	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019									לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019			
	פעילות חו"ל		פעילות ישראל							פעילות ישראל		סך-הכל	
	סך-הכל פעילות חו"ל	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית	מזה: מזה: מזה: כרטיסי אשראי הלוואות לדיור		
451,301	30,940	420,361	141	156,405	2,451	52,532	28,994	66,728	749	4,534	73,761	112,361	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
106	-	106	-	106	-	-	-	-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות ⁽¹⁾
287,154	15,385	271,769	-	-	2,146	55,514	30,459	68,355	756	4,534	74,135	114,539	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו ⁽¹⁾
294,980	15,305	279,675	-	-	1,605	66,380	30,163	65,886	718	5,672	75,090	114,923	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח
2,965	439	2,526	-	-	-	488	287	1,012	-	-	-	739	יתרת חובות פגומים
841	10	831	-	-	-	-	4	205	-	-	550	622	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
411,853	19,486	392,367	10	57,534	43,921	39,476	20,715	63,207	31,954	-	-	135,550	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
348,789	14,873	333,916	-	-	43,820	38,987	20,564	63,044	31,951	-	-	135,550	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ⁽¹⁾
348,027	15,999	332,028	-	-	44,455	38,218	20,229	61,719	31,355	-	-	136,052	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
334,130	19,779	314,351	6,367	19,654	5,237	82,798	41,272	71,360	1,366	5,180	43,008	86,297	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
332,922	19,240	313,682	4,326	19,314	5,218	83,354	41,924	71,618	1,351	5,397	43,456	86,577	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
759,633	1,418	758,215	2,870	44,440	465,294	76,125	14,089	36,603	48,623	-	-	70,171	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
פיצול הכנסות ריבית, נטו:													
2,293	214	2,079	-	431	4	250	175	527	4	5	186	688	מרווח מפעילות מתן אשראי
(327)	(149)	(178)	-	(468)	11	23	21	73	38	-	-	124	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
317	73	244	-	242	2	-	-	-	-	-	-	-	אחר
2,283	138	2,145	-	205	17	273	196	600	42	5	186	812	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

- (1) יתרת ממוצעת מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.
 (2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (ניהול בנקאי תקין 201).
 (3) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות-ערך של לקוחות.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

ביאור 12 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סך-הכל	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018*									לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018*			סך-הכל
	פעילות חו"ל	פעילות ישראל								פעילות ישראל			
		סך-הכל פעילות חו"ל	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית	מזה: מזה: מזה: כרטיסי אשראי הלוואות לדיור	
2,895	277	2,618	-	208	14	423	216	648	10	6	486	1,099	
(667)	(99)	(568)	-	(239)	(97)	(47)	(23)	(37)	(48)	-	-	(77)	
2,228	178	2,050	-	(31)	(83)	376	193	611	(38)	6	486	1,022	
-	(46)	46	-	263	108	(107)	(19)	(38)	78	-	(334)	(239)	
2,228	132	2,096	-	232	25	269	174	573	40	6	152	783	
406	(32)	438	-	395	18	13	6	3	1	-	-	2	
835	23	812	30	28	30	88	68	189	38	60	15	341	
1,241	(9)	1,250	30	423	48	101	74	192	39	60	15	343	
3,469	123	3,346	30	655	73	370	248	765	79	66	167	1,126	
118	33	85	-	-	(4)	(187)	(20)	148	-	-	20	148	
1,984	288	1,696	59	158	29	94	76	337	32	78	54	911	
-	(1)	1	(1)	(50)	10	2	3	85	12	-	-	(60)	
1,984	287	1,697	58	108	39	96	79	422	44	78	54	851	
1,367	(197)	1,564	(28)	547	38	461	189	195	35	(12)	93	127	
548	(4)	552	(89)	181	16	203	81	89	13	(4)	45	58	
819	(193)	1,012	61	366	22	258	108	106	22	(8)	48	69	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
819	(193)	1,012	61	366	22	258	108	106	22	(8)	48	69	
109	-	109	109	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
928	(193)	1,121	170	366	22	258	108	106	22	(8)	48	69	
22	16	6	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	
950	(177)	1,127	170	372	22	258	108	106	22	(8)	48	69	

* הוצאות בגין ביטוח ערבויות חוק מכר סווג כהקטנת ההכנסות מעמלות מעסקי מימון, במקום רישומן בסעיף הוצאות אחרות. בנוסף, חלק מהנתונים סווגו מחדש על מנת לשקף בצורה נאותה טיובים שבוצעו בשיטת המדידה המגזרית.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

ביאור 12 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סך-הכל	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018*									לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018*			
	פעילות חו"ל		פעילות ישראל							פעילות ישראל			
	סך-הכל פעילות חו"ל	סך-הכל פעילות ישראל	אחר ⁽⁴⁾	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית	מזה: מזה: מזה: כרטיסי אשראי הלוואות לדיוור	מזה: מזה: מזה: כרטיסי אשראי הלוואות לדיוור	סך-הכל
453,523	33,408	420,115	13,313	152,251	2,477	59,236	26,417	60,169	1,252	566	67,268	105,000	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
108	-	108	-	108	-	-	-	-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות ⁽¹⁾
291,145	19,788	271,357	14,490	-	2,087	59,973	26,689	60,707	1,266	566	67,608	106,145	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו ⁽¹⁾
293,678	16,457	277,221	14,142	-	1,448	61,476	25,840	62,224	1,249	5,371	68,365	110,842	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח
2,795	405	2,390	43	-	-	507	338	844	-	-	-	658	יתרת חובות פגומים
878	30	848	-	-	-	-	-	227	1	-	513	620	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
416,098	24,252	391,846	16,081	53,343	50,923	32,292	18,776	59,701	32,742	-	-	127,988	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
343,427	21,982	321,445	62	-	50,634	31,751	18,665	59,609	32,742	-	-	127,982	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ⁽¹⁾
341,866	22,252	319,614	91	-	47,248	33,576	19,282	58,965	32,830	-	-	127,622	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
334,969	19,422	315,547	19,130	19,832	7,276	80,360	38,792	66,993	1,696	2,797	39,036	81,468	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
336,678	20,328	316,350	19,582	19,730	7,081	81,399	39,173	64,934	1,716	3,669	39,395	82,735	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
970,154	19,402	950,752	2,870	66,173	636,852	82,993	15,443	26,347	48,059	-	-	72,015	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
פיצול הכנסות ריבית נטו:													
2,627	200	2,427	-	781	8	256	161	520	4	6	152	697	מרווח מפעילות מתן אשראי
(440)	(118)	(322)	-	(538)	14	14	13	53	36	-	-	86	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
41	50	(9)	-	(11)	3	(1)	-	-	-	-	-	-	אחר
2,228	132	2,096	-	232	25	269	174	573	40	6	152	783	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

* חלק מהנתונים סווגו מחדש על מנת לשקף בצורה נאותה טיובים שבוצעו בשיטות המדידה המגזריות.
 (1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.
 (2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (ניהול בנקאי תקין 201).
 (3) נכסים בניהול - לרבות נכסי קופות-גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות-ערך של לקוחות.
 (4) הנתונים כוללים יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

ביאור 12 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סך-הכל	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019									לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019			
	פעילות חו"ל		פעילות ישראל							פעילות ישראל		סך-הכל	
	סך-הכל פעילות חו"ל	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית	מזה: מזה: כרטיסי אשראי הלוואות לדיור		
9,148	945	8,203	-	869	26	1,274	679	2,000	20	18	1,574	3,335	הכנסות ריבית מחיצוניים
(2,122)	(329)	(1,793)	-	(596)	(215)	(301)	(98)	(154)	(179)	-	-	(250)	הוצאות ריבית לחיצוניים
7,026	616	6,410	-	273	(189)	973	581	1,846	(159)	18	1,574	3,085	הכנסות ריבית, נטו: מחיצוניים
-	(218)	218	-	555	245	(172)	(15)	(51)	295	(2)	(1,046)	(639)	בינגזרי
7,026	398	6,628	-	828	56	801	566	1,795	136	16	528	2,446	סך הכנסות ריבית, נטו: הכנסות שאינן מריבית:
313	(3)	316	3	236	20	36	9	9	-	-	-	3	הכנסות מימון שאינן מריבית
2,462	45	2,417	89	61	71	284	206	617	104	176	44	985	עמלות והכנסות אחרות
2,775	42	2,733	92	297	91	320	215	626	104	176	44	988	סך הכנסות שאינן מריבית
9,801	440	9,361	92	1,125	147	1,121	781	2,421	240	192	572	3,434	סך הכנסות
400	34	366	-	-	1	12	(47)	192	-	-	18	208	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
5,839	594	5,245	199	484	89	206	247	1,202	101	136	171	2,717	הוצאות תפעוליות ואחרות: לחיצוניים
-	(11)	11	(9)	(151)	31	31	(5)	94	39	-	-	(19)	בינגזרי
5,839	583	5,256	190	333	120	237	242	1,296	140	136	171	2,698	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
3,562	(177)	3,739	(98)	792	26	872	586	933	100	56	383	528	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
1,413	54	1,359	(28)	296	10	309	214	337	36	19	135	185	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
2,149	(231)	2,380	(70)	496	16	563	372	596	64	37	248	343	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לאחר מסים
7	-	7	-	7	-	-	-	-	-	-	-	-	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות
2,156	(231)	2,387	(70)	503	16	563	372	596	64	37	248	343	רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת
258	-	258	258	-	-	-	-	-	-	-	-	-	רווח נקי מפעילות מופסקת
2,414	(231)	2,645	188	503	16	563	372	596	64	37	248	343	רווח (הפסד) נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
14	10	4	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	הפסד (רווח) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,428	(221)	2,649	188	507	16	563	372	596	64	37	248	343	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

ביאור 12 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סך-הכל	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019									לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019			
	פעילות ישראל									פעילות ישראל			
	פעילות חו"ל	סך-הכל	סך-הכל פעילות ישראל	אחר ⁽⁴⁾	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית	מזה: מזה: מזה: כרטיסי אשראי הלוואות לדיור	סך-הכל
455,871	33,162	422,709	5,175	152,605	1,685	59,124	27,500	64,388	801	4,450	71,931	111,431	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
105	-	105	-	105	-	-	-	-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות ⁽¹⁾
290,950	15,737	275,213	5,036	-	1,366	61,324	28,275	65,515	810	4,450	72,303	112,887	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו ⁽¹⁾
294,980	15,305	279,675	-	-	1,605	66,380	30,163	65,886	718	5,672	75,090	114,923	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח
2,965	439	2,526	-	-	-	488	287	1,012	-	-	-	739	יתרת חובות פגומים
841	10	831	-	-	-	-	4	205	-	-	550	622	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
417,109	21,018	396,091	5,746	55,090	44,747	39,138	20,717	62,711	32,586	-	-	135,356	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
351,129	16,689	334,440	192	-	44,592	38,613	20,570	62,544	32,585	-	-	135,344	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ⁽¹⁾
348,027	15,999	332,028	-	-	44,455	38,218	20,229	61,719	31,355	-	-	136,052	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
336,550	20,847	315,703	10,445	20,338	5,281	81,676	39,956	70,840	1,394	4,742	42,108	85,773	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
332,922	19,240	313,682	4,326	19,314	5,218	83,354	41,924	71,618	1,351	5,397	43,456	86,577	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
823,233	1,182	822,051	2,870	52,064	524,822	75,279	14,093	36,465	47,327	-	-	69,131	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
פיצול הכנסות ריבית, נטו:													
8,036	684	7,352	-	2,446	14	734	504	1,565	13	16	528	2,076	מרווח מפעילות מתן אשראי
(1,406)	(511)	(895)	-	(1,783)	36	67	62	230	123	-	-	370	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
396	225	171	-	165	6	-	-	-	-	-	-	-	אחר
7,026	398	6,628	-	828	56	801	566	1,795	136	16	528	2,446	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

- (1) יתרת ממוצעת מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.
- (2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (ניהול בנקאי תקין 201).
- (3) נכסים בניהול - לרבות נכסי קופות-גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות-ערך של לקוחות.
- (4) היתרות הממוצעות כוללות יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

ביאור 12 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סך-הכל	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018*									לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018*			סך-הכל
	פעילות חו"ל	פעילות ישראל								פעילות ישראל		מזה: הלוואות לדיור	
		סך-הכל פעילות חו"ל	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	מזה: כרטיסי אשראי		
8,697	760	7,937	-	650	41	1,243	630	1,956	30	18	1,558	3,387	הכנסות ריבית מחיצוניים
(2,081)	(261)	(1,820)	-	(848)	(312)	(135)	(60)	(100)	(127)	-	-	(238)	הוצאות ריבית לחיצוניים
													הכנסות ריבית, נטו:
6,616	499	6,117	-	(198)	(271)	1,108	570	1,856	(97)	18	1,558	3,149	מחיצוניים
-	(120)	120	-	945	343	(340)	(75)	(136)	210	(1)	(1,123)	(827)	בינמגזרי
6,616	379	6,237	-	747	72	768	495	1,720	113	17	435	2,322	סך הכנסות ריבית, נטו
													הכנסות שאינן מריבית:
995	(23)	1,018	-	928	32	29	15	8	1	-	-	5	הכנסות מימון שאינן מריבית
2,552	73	2,479	96	116	97	254	200	592	117	165	45	1,007	עמלות והכנסות אחרות
3,547	50	3,497	96	1,044	129	283	215	600	118	165	45	1,012	סך הכנסות שאינן מריבית
10,163	429	9,734	96	1,791	201	1,051	710	2,320	231	182	480	3,334	סך הכנסות
													הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
424	53	371	-	(2)	(6)	(300)	(25)	310	-	-	31	394	הוצאות תפעוליות ואחרות:
													לחיצוניים
5,983	802	5,181	222	515	85	241	229	991	97	179	161	2,801	לחיצוניים
-	(6)	6	-	(160)	33	11	7	278	38	-	-	(201)	בינמגזרי
5,983	796	5,187	222	355	118	252	236	1,269	135	179	161	2,600	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
													רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
3,756	(420)	4,176	(126)	1,438	89	1,099	499	741	96	3	288	340	הפרשה למסים על הרווח מפעילות נמשכת
1,585	4	1,581	(54)	489	36	436	198	294	37	1	126	145	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לאחר מסים
2,171	(424)	2,595	(72)	949	53	663	301	447	59	2	162	195	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות
8	-	8	-	8	-	-	-	-	-	-	-	-	רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת
2,179	(424)	2,603	(72)	957	53	663	301	447	59	2	162	195	רווח נקי מפעילות מופסקת
279	-	279	279	-	-	-	-	-	-	-	-	-	רווח (הפסד) נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,458	(424)	2,882	207	957	53	663	301	447	59	2	162	195	הפסד המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
40	34	6	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
2,498	(390)	2,888	207	963	53	663	301	447	59	2	162	195	

* הוצאות בגין ביטוח ערבות חוק מכר סווג כהקטנת ההכנסות מעסקי מימון, במקום רישומן בסעיף הוצאות אחרות. בנוסף, חלק מהנתונים סווג מחדש על מנת לשקף בצורה נאותה טיובים שבוצעו בשיטות המדידה המגזריות.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

ביאור 12 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

סך-הכל	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018*									לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018*			
	פעילות חו"ל		פעילות ישראל							פעילות ישראל		סך-הכל	
	סך-הכל פעילות חו"ל	סך-הכל פעילות ישראל	אחר ⁽⁴⁾	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית	מזה: מזה: מזה: כרטיסי אשראי הלוואות לדיוור		
452,031	33,864	418,167	13,365	150,285	2,737	57,936	24,617	60,463	1,176	4,264	65,800	107,588	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
138	-	138	-	138	-	-	-	-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות ⁽¹⁾
286,557	16,256	270,301	13,246	-	2,343	58,563	25,041	61,231	1,188	4,264	66,140	108,689	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו ⁽¹⁾
293,678	16,457	277,221	14,142	-	1,448	61,476	25,840	62,224	1,249	5,371	68,365	110,842	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח
2,795	405	2,390	43	-	-	507	338	844	-	-	-	658	יתרת חובות פגומים
878	30	848	-	-	-	-	-	227	1	-	513	620	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
415,358	23,906	391,452	15,697	52,827	52,427	33,660	18,744	59,557	32,254	-	-	126,286	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
343,673	21,728	321,945	68	-	52,132	33,125	18,641	59,445	32,252	-	-	126,282	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ⁽¹⁾
341,866	22,252	319,614	91	-	47,248	33,576	19,282	58,965	32,830	-	-	127,622	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
331,549	19,650	311,899	19,246	20,188	7,530	77,792	37,676	66,729	1,604	3,669	38,166	81,134	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
336,678	20,328	316,350	19,582	19,730	7,081	81,399	39,173	64,934	1,716	3,669	39,395	82,735	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
961,976	19,190	942,786	2,870	62,781	633,106	81,575	13,753	29,009	47,263	-	-	72,429	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
פיצול הכנסות ריבית נטו:													
7,922	540	7,382	-	2,499	24	728	458	1,576	16	17	435	2,081	מרווח מפעילות מתן אשראי
(1,234)	(318)	(916)	-	(1,515)	40	40	37	144	97	-	-	241	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
(72)	157	(229)	-	(237)	8	-	-	-	-	-	-	-	אחר
6,616	379	6,237	-	747	72	768	495	1,720	113	17	435	2,322	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

* חלק מהנתונים סווגו מחדש על מנת לשקף בצורה נאותה טיובים שבוצעו בשיטות המדידה המגזריות.
 (1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.
 (2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (ניהול בנקאי תקין 201).
 (3) נכסים בניהול - לרבות נכסי קופות-גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות-ערך של לקוחות.
 (4) הנתונים כוללים יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

ביאור 12 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018*										לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018*		
סך-הכל	פעילות חו"ל		פעילות ישראל							פעילות ישראל		סך-הכל
	סך-הכל פעילות חו"ל	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטיות	משקי בית	מזה: מזה: כרטיסי אשראי הלוואות לדיוור	
11,672	1,065	10,607	-	900	56	1,678	849	2,607	41	25	2,032	4,476
(2,766)	(363)	(2,403)	-	(1,029)	(396)	(217)	(100)	(156)	(186)	-	-	(319)
8,906	702	8,204	-	(129)	(340)	1,461	749	2,451	(145)	25	2,032	4,157
-	(185)	185	-	1,110	437	(422)	(74)	(143)	305	(2)	(1,435)	(1,028)
8,906	517	8,389	-	981	97	1,039	675	2,308	160	23	597	3,129
1,445	90	1,355	-	1,264	36	30	10	7	1	-	-	7
3,423	121	3,302	135	124	130	347	276	799	161	209	59	1,330
4,868	211	4,657	135	1,388	166	377	286	806	162	209	59	1,337
13,774	728	13,046	135	2,369	263	1,416	961	3,114	322	232	656	4,466
613	101	512	-	2	(14)	(305)	(48)	379	-	-	40	498
8,960	1,758	7,202	597	698	114	291	300	1,318	129	199	214	3,755
-	(8)	8	(6)	(210)	45	16	13	367	53	-	-	(270)
8,960	1,750	7,210	591	488	159	307	313	1,685	182	199	214	3,485
4,201	(1,123)	5,324	(456)	1,879	118	1,414	696	1,050	140	33	402	483
2,009	45	1,964	(65)	608	43	515	256	381	50	11	146	176
2,192	(1,168)	3,360	(391)	1,271	75	899	440	669	90	22	256	307
4	-	4	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-
2,196	(1,168)	3,364	(391)	1,275	75	899	440	669	90	22	256	307
364	-	364	364	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2,560	(1,168)	3,728	(27)	1,275	75	899	440	669	90	22	256	307
35	20	15	-	15	-	-	-	-	-	-	-	-
2,595	(1,148)	3,743	(27)	1,290	75	899	440	669	90	22	256	307

* חלק מהנתונים סווגו מחדש על מנת לשקף בצורה נאותה טיובים שבוצעו בשיטות המדידה המגזריות.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

ביאור 12 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018*										לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018*			
סך-הכל	פעילות חו"ל		פעילות ישראל							פעילות ישראל		סך-הכל	
	סך-הכל פעילות חו"ל	סך-הכל פעילות ישראל	אחר ⁽⁴⁾	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטיות	משקי בית	מזה: הלוואות לדיור		מזה: כרטיסי אשראי
451,862	33,547	418,315	14,003	149,577	2,583	57,900	24,161	60,540	1,047	4,439	66,699	108,504	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
120	-	120	-	120	-	-	-	-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות ⁽¹⁾
288,564	17,427	271,137	13,883	-	2,192	58,432	24,585	61,396	1,057	4,439	67,047	109,592	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו ⁽¹⁾
300,870	17,529	283,341	14,605	-	1,568	62,823	26,118	64,672	921	5,360	70,105	112,634	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח
2,786	353	2,433	65	-	-	437	223	1,019	-	-	-	689	יתרת חובות פגומים
808	3	805	-	-	-	9	56	107	-	-	526	633	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
414,946	23,766	391,180	15,696	52,332	50,107	36,110	19,153	58,312	32,371	-	-	127,099	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
343,751	21,580	322,171	65	-	49,814	35,577	19,049	58,202	32,369	-	-	127,095	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ⁽¹⁾
352,342	19,120	333,222	82	-	43,402	38,990	20,993	60,823	34,277	-	-	134,655	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
333,358	20,575	312,783	18,362	20,258	7,296	78,567	37,704	67,200	1,385	3,679	38,724	82,011	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
340,597	22,162	318,435	16,078	21,980	6,341	82,012	37,900	68,580	1,280	3,679	40,823	84,264	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
966,325	19,021	947,304	2,870	63,990	629,141	83,171	13,553	35,128	47,462	-	-	71,989	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
פיצול הכנסות ריבית, נטו:													
10,524	799	9,725	-	3,204	34	975	616	2,084	24	23	597	2,788	מרווח מפעילות מתן אשראי
(1,636)	(502)	(1,134)	-	(2,011)	53	64	59	224	136	-	-	341	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
18	220	(202)	-	(212)	10	-	-	-	-	-	-	-	אחר
8,906	517	8,389	-	981	97	1,039	675	2,308	160	23	597	3,129	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

- * חלק מהנתונים סווגו מחדש על מנת לשקף בצורה נאותה טיובים שבוצעו בשיטות המדידה המגזריות.
- (1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.
  - (2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (ניהול בנקאי תקין 201).
  - (3) נכסים בניהול - לרבות נכסי קופות-גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות-ערך של לקוחות.
  - (4) הנתונים כוללים יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 12 מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה

קבוצת הבנק פועלת בישראל ומחוצה לה ומספקת מגוון שירותים בנקאיים ופיננסיים ללקוחותיה. החלוקה למגזרי הפעילות לפי גישת ההנהלה מבוססת על סוגי המוצרים והשירותים או על סוגי הלקוחות. חלוקה זו משמשת את מקבל החלטות התפעול הראשי בבנק (הנהלת הבנק והדירקטוריון) לצורך קבלת החלטות ולניתוח התוצאות העסקיות של הקבוצה.

לפירוט בדבר שיוך הלקוחות למגזרים לפי גישת ההנהלה וכללים לחלוקת תוצאות הפעילות בין מגזרים השונים, ראה [ביאור 28 בדוחות הכספיים לשנת 2018](#).

החל מהדוחות הכספיים לרבעון השני לשנת 2018 פעילות קבוצת ישראל כ"פעילות מופסקת" ומוצגת תחת מגזר "התאמות".

א. מידע על מגזרי פעילות

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019									
התאמות ⁽²⁾ סך-הכל	ניהול פיננסי ⁽¹⁾	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית		פעילות קמעונאית			לקוחות פרטיים	
			עסקי	מסחרי	הלוואות לדיור	עסקים קטנים	עסקים		
									הכנסות ריבית, נטו:
2,283	2	257	174	441	291	300	375	443	מחיצוניים
-	-	(57)	(51)	(80)	(12)	(86)	25	261	בינמגזרי
58	-	41	(5)	16	3	-	1	2	הכנסות מימון שאינן מריבית
2,341	2	241	118	377	282	214	401	706	סך-הכל רווח מימוני, נטו
826	15	31	23	116	97	16	144	384	עמלות והכנסות אחרות
3,167	17	272	141	493	379	230	545	1,090	סך ההכנסות
(40)	-	(2)	16	(201)	15	6	68	58	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
									הוצאות תפעוליות ואחרות:
1,970	84	175	159	157	128	105	247	915	מחיצוניים
-	(17)	(66)	2	(3)	(1)	(38)	56	67	בינמגזרי
									רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
1,237	(50)	165	(36)	540	237	157	174	50	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
523	(8)	91	29	194	85	53	62	17	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לאחר מסים
714	(42)	74	(65)	346	152	104	112	33	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים
3	-	3	-	-	-	-	-	-	רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת
717	(42)	77	(65)	346	152	104	112	33	רווח נקי מפעילות מופסקת
16	16	-	-	-	-	-	-	-	רווח (הפסד) נקי:
733	(26)	77	(65)	346	152	104	112	33	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
3	-	-	3	-	-	-	-	-	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
736	(26)	77	(62)	346	152	104	112	33	המיוחס לבעלי מניות הבנק
291,007	-	2,044	12,690	75,515	39,997	87,316	31,132	42,313	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
348,027	-	29,066	15,910	48,719	23,493	-	43,826	187,013	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

- מגזר ניהול פיננסי כולל, בין היתר, פעילות מול גופים מוסדיים אשר מרביתם מוצגים במסגרת המידע על מגזרי פעילות פיקוחיים כמגזר נפרד.
- במסגרת זו נכללות גם תוצאות של פעילויות בהיקפים זניחים של קבוצת הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה לכדי מגזר בר דיווח, וכן הוצאות שנזקפו בישראל הנוגעות לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 12 מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

א. מידע על מגזרי פעילות (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018*									
סך-הכל	התאמות ⁽⁴⁾	ניהול פיננסי ⁽³⁾	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית		פעילות קמעונאית			
				עסקי	מסחרי	הלוואות לדיור	עסקים קטנים ⁽²⁾	לקוחות פרטיים ⁽¹⁾	
הכנסות ריבית, נטו:									
2,228	6	(94)	160	468	268	547	400	473	מחיצוניים
-	1	321	(38)	(123)	(14)	(369)	10	212	בינמגזרי
406	14	400	(32)	19	2	-	1	2	הכנסות מימון שאינן מריבית
2,634	21	627	90	364	256	178	411	687	סך-הכל רווח מימוני, נטו
835	34	30	27	109	89	14	146	386	עמלות והכנסות אחרות
3,469	55	657	117	473	345	192	557	1,073	סך ההכנסות
הוצאות תפעוליות ואחרות:									
118	-	-	33	(212)	18	18	139	122	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
מחיצוניים									
1,984	61	186	285	169	112	94	236	841	מחיצוניים
-	(9)	(63)	2	(15)	12	(33)	48	58	בינמגזרי
רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים									
1,367	3	534	(203)	531	203	113	134	52	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
548	(68)	173	(3)	228	88	48	57	25	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לאחר מסים
819	71	361	(200)	303	115	65	77	27	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת
819	71	361	(200)	303	115	65	77	27	רווח נקי מפעילות מופסקת
109	109	-	-	-	-	-	-	-	רווח (הפסד) נקי: לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
928	180	361	(200)	303	115	65	77	27	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
22	1	6	15	-	-	-	-	-	המיוחס לבעלי מניות הבנק
950	181	367	(185)	303	115	65	77	27	
289,733	13,927	514	13,837	69,580	36,454	79,011	32,343	44,067	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
341,866	91	38,929	22,149	39,013	24,235	-	40,765	176,684	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

* הוצאות בגין ביטוח ערבויות חוק מכר סווגו כהקטנת ההכנסות מעמלות מעסקי מימון, במקום רישומן בסעיף הוצאות אחרות. בנוסף, חלק מהנתונים סווגו מחדש על מנת לשקף את השינויים בצורה נאותה.

- (1) המגזר כולל גם את היתרות המיוחסות לפעילות כרטיסי האשראי שהינן חלק מהפעילות הנמשכת, לרבות יתרת אשראי לציבור בסך של 5,070 מיליוני ש"ח.
- (2) המגזר כולל גם את היתרות המיוחסות לפעילות כרטיסי האשראי שהינן חלק מהפעילות הנמשכת, לרבות יתרת אשראי לציבור בסך של 1,476 מיליוני ש"ח.
- (3) מגזר ניהול פיננסי כולל, בין היתר, פעילות מול גופים מוסדיים אשר מרביתם מוצגים במסגרת המידע על מגזרי פעילות פיקוחיים כמגזר נפרד.
- (4) במסגרת זו נכללות גם תוצאות של פעילויות בהיקפים זניחים של קבוצת הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה לכדי מגזר בר דיווח, וכן הוצאות שנזקפו בישראל הנוגעות לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 12 מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

א. מידע על מגזרי פעילות (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019									
סך-הכל	התאמות ⁽²⁾	ניהול פיננסי ⁽¹⁾	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית		פעילות קמעונאית			
				עסקי	מסחרי	הלוואות לדיור	עסקים קטנים	לקוחות פרטיים	
הכנסות ריבית, נטו:									
7,026	8	(10)	547	1,401	864	1,790	1,131	1,295	מחיצוניים
-	-	827	(190)	(353)	(51)	(1,178)	90	855	בינמגזרי
313	25	221	(4)	55	8	-	2	6	הכנסות מימון שאינן מריבית
7,339	33	1,038	353	1,103	821	612	1,223	2,156	סך-הכל רווח מימוני, נטו
2,462	76	104	57	349	277	46	432	1,121	עמלות והכנסות אחרות
9,801	109	1,142	410	1,452	1,098	658	1,655	3,277	סך ההכנסות
400	-	2	34	(105)	29	25	235	180	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
הוצאות תפעוליות ואחרות:									
5,839	236	506	583	461	381	320	712	2,640	מחיצוניים
-	(36)	(192)	4	(5)	1	(124)	169	183	בינמגזרי
רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים									
3,562	(91)	826	(211)	1,101	687	437	539	274	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
1,413	(22)	299	44	397	249	154	194	98	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לאחר מסים
2,149	(69)	527	(255)	704	438	283	345	176	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים
7	-	7	-	-	-	-	-	-	רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת
2,156	(69)	534	(255)	704	438	283	345	176	רווח נקי מפעילות מופסקת
258	258	-	-	-	-	-	-	-	רווח (הפסד) נקי:
2,414	189	534	(255)	704	438	283	345	176	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
14	-	4	10	-	-	-	-	-	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,428	189	538	(245)	704	438	283	345	176	המיוחס לבעלי מניות הבנק
291,007	-	2,044	12,690	75,515	39,997	87,316	31,132	42,313	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
348,027	-	29,066	15,910	48,719	23,493	-	43,826	187,013	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

(1) מגזר ניהול פיננסי כולל, בין היתר, פעילות מול גופים מוסדיים אשר מרביתם מוצגים במסגרת המידע על מגזרי פעילות פיקוחיים כמגזר נפרד.
 (2) במסגרת זו נכללות גם תוצאות של פעילויות בהיקפים זניחים של קבוצת הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה לכדי מגזר בר דיווח, וכן הוצאות שנזקפו בישראל הנוגעות לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 12 מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

א. מידע על מגזרי פעילות (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018*									
סך-הכל	התאמות ⁽⁴⁾	ניהול פיננסי ⁽³⁾	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית		פעילות קמעונאית			
				עסקי	מסחרי	הלוואות לדיור	עסקים קטנים ⁽²⁾	לקוחות פרטיים ⁽¹⁾	
הכנסות ריבית, נטו:									
6,616	13	(424)	442	1,385	799	1,781	1,180	1,440	מחיצוניים
-	2	1,156	(97)	(370)	(56)	(1,274)	29	610	בינמגזרי
995	28	871	(23)	102	6	-	2	9	הכנסות מימון שאינן מריבית
7,611	43	1,603	322	1,117	749	507	1,211	2,059	סך-הכל רווח מימוני, נטו
2,552	95	117	85	365	262	46	434	1,148	עמלות והכנסות אחרות
10,163	138	1,720	407	1,482	1,011	553	1,645	3,207	סך ההכנסות
הוצאות תפעוליות ואחרות:									
424	-	(2)	53	(317)	(6)	24	307	365	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
5,983	268	540	794	502	350	281	709	2,539	מחיצוניים
-	(37)	(175)	8	(45)	34	(100)	131	184	בינמגזרי
רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים									
3,756	(93)	1,357	(448)	1,342	633	348	498	119	הפרשה למסים על הרווח מפעילות נמשכת
1,585	(41)	454	5	531	255	137	197	47	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לאחר מסים
2,171	(52)	903	(453)	811	378	211	301	72	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים
8	-	8	-	-	-	-	-	-	רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת
2,179	(52)	911	(453)	811	378	211	301	72	רווח נקי מפעילות מופסקת
279	279	-	-	-	-	-	-	-	רווח (הפסד) נקי: לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,458	227	911	(453)	811	378	211	301	72	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
40	-	7	33	-	-	-	-	-	המיוחס לבעלי מניות הבנק
2,498	227	918	(420)	811	378	211	301	72	
289,733	13,927	514	13,837	69,580	36,454	79,011	32,343	44,067	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
341,866	91	38,929	22,149	39,013	24,235	-	40,765	176,684	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

* הוצאות בגין ביטוח ערבויות חוק מכר סווגו כהקטנת ההכנסות מעמלות מעסקי מימון, במקום רישומן בסעיף הוצאות אחרות. בנוסף, חלק מהנתונים סווגו מחדש על מנת לשקף את השינויים בצורה נאותה.

- (1) המגזר כולל גם את היתרות המיוחסות לפעילות כרטיסי האשראי שהינן חלק מהפעילות הנמשכת, לרבות יתרת אשראי לציבור בסך של 5,070 מיליוני ש"ח.
- (2) המגזר כולל גם את היתרות המיוחסות לפעילות כרטיסי האשראי שהינן חלק מהפעילות הנמשכת, לרבות יתרת אשראי לציבור בסך של 1,476 מיליוני ש"ח.
- (3) מגזר ניהול פיננסי כולל, בין היתר, פעילות מול גופים מוסדיים אשר מרביתם מוצגים במסגרת המידע על מגזרי פעילות פיקוחיים כמגזר נפרד.
- (4) במסגרת זו נכללות גם תוצאות של פעילויות בהיקפים זניחים של קבוצת הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה לכדי מגזר בר דיווח, וכן הוצאות שנזקפו בישראל הנוגעות לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 12 מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

א. מידע על מגזרי פעילות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018*									
סך-הכל	התאמות ⁽⁴⁾	ניהול פיננסי ⁽³⁾	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית		פעילות קמעונאית			
				עסקי	מסחרי	הלוואות לדיור	עסקים קטנים ⁽²⁾	לקוחות פרטיים ⁽¹⁾	
הכנסות ריבית, נטו:									
8,906	17	(443)	625	1,856	1,069	2,318	1,568	1,896	מחיצוניים
-	2	1,410	(154)	(486)	(63)	(1,622)	53	860	בינמגזרי
1,445	64	1,159	89	113	6	-	3	11	הכנסות מימון שאינן מריבית
10,351	83	2,126	560	1,483	1,012	696	1,624	2,767	סך-הכל רווח מימוני, נטו
3,423	136	153	136	482	351	61	584	1,520	עמלות והכנסות אחרות
13,774	219	2,279	696	1,965	1,363	757	2,208	4,287	סך ההכנסות
הוצאות תפעוליות ואחרות:									
613	-	(2)	101	(333)	(37)	37	392	455	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
8,960	679	709	1,744	648	478	378	946	3,378	מחיצוניים
-	(56)	(238)	13	(33)	28	(132)	171	247	בינמגזרי
רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים									
4,201	(404)	1,810	(1,162)	1,683	894	474	699	207	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
2,009	(52)	564	31	623	333	173	259	78	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לאחר מסים
2,192	(352)	1,246	(1,193)	1,060	561	301	440	129	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים
4	-	4	-	-	-	-	-	-	רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת
2,196	(352)	1,250	(1,193)	1,060	561	301	440	129	רווח נקי מפעילות מופסקת
364	364	-	-	-	-	-	-	-	רווח (הפסד) נקי: לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,560	12	1,250	(1,193)	1,060	561	301	440	129	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
35	-	15	20	-	-	-	-	-	המיוחס לבעלי זכויות הבנק
2,595	12	1,265	(1,173)	1,060	561	301	440	129	
296,873	14,366	831	14,136	71,937	37,489	81,454	32,561	44,099	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
352,342	82	34,283	19,017	44,150	25,259	-	42,415	187,136	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

* חלק מהנתונים סווגו מחדש על מנת לשקף שינויים בצורה נאותה.

- (1) המגזר כולל גם את היתרות המיוחסות לפעילות כרטיסי האשראי שהינן חלק מהפעילות הנמשכת, לרבות יתרת אשראי לציבור בסך של 5,035 מיליוני ש"ח.
- (2) המגזר כולל גם את היתרות המיוחסות לפעילות כרטיסי האשראי שהינן חלק מהפעילות הנמשכת, לרבות יתרת אשראי לציבור בסך של 1,527 מיליוני ש"ח.
- (3) מגזר ניהול פיננסי כולל, בין היתר, פעילות מול גופים מוסדיים אשר מרביתם מוצגים במסגרת המידע על מגזרי פעילות פיקוחיים כמגזר נפרד.
- (4) במסגרת זו נכללות גם תוצאות של פעילויות בהיקפים זניחים של קבוצת הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה לכדי מגזר בר דיווח, וכן הוצאות שנזקפו בישראל הנוגעות לחקיקת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים.

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 12 מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

ב. נתוני פרופורמה בדבר השפעת ההוצאות הנוגעות לעסקי קבוצת הבנק בישראל עם לקוחות אמריקאים על מגזרי הפעילות
ההוצאות שנזקפו בבנק הפועלים שוויץ, הנוגעות לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים, בקשר ללקוחות בנק הפועלים שוויץ, יוחסו במסגרת הגילוי על מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה למגזר פעילות בינלאומית.
ההוצאות שנזקפו בישראל הנוגעות לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים, כוללות הפרשה בגין לקוחות בעלי אינדיקציות אמריקאיות מסוימות בסניפי הבנק בישראל וכן הפרשה בגין חשיפה לסכומים כלפי רשויות אחרות בארצות-הברית (שאינן ה-DOJ) בשיעור של 30% מסכום ההפרשה בגין ה-DOJ (בגין הלקוחות בישראל ובח"ל). הוצאות אלה נזקפו במסגרת הגילוי על מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה למגזר התאמות.
אילו היו מיוחסות ההוצאות שנזקפו בישראל, בתשעת החודשים הראשונים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 ובשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018, למגזר פעילות קמעונאית ולמגזר פעילות בינלאומית באופן שווה (ולא למגזר התאמות), היה מסתכם הרווח הנקי של הפעילות הקמעונאית בכ-841 מיליון ש"ח וכ-731 מיליון ש"ח, בהתאמה; במגזר הפעילות הבינלאומית היה מסתכם ההפסד לתקופה בכ-208 מיליון ש"ח וכ-1,312 מיליון ש"ח, בהתאמה, ובמגזר התאמות היה נרשם רווח נקי בסך של כ-115 מיליון ש"ח וכ-290 מיליון ש"ח, בהתאמה.

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

**א. חובות* ומכשירי אשראי חוץ-מאזניים
הפרשה להפסדי אשראי**

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור				
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיור	מסחרי	
4,552	12	4,540	843	377	3,320	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 ביוני 2019
(40)	(3)	(37)	59	7	(103)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾
(338)	-	(338)	(159)	(2)	(177)	מחיקות חשבונאיות
333	-	333	84	-	249	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(5)	-	(5)	(75)	(2)	72	מחיקות חשבונאיות נטו
(3)	-	(3)	(1)	-	(2)	אחר
4,504	9	4,495	826	382	3,287	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 בספטמבר 2019 ⁽²⁾
(6)	-	(6)	2	-	(8)	(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
523	1	522	44	-	478	(2) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור				
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיור	מסחרי	
4,327	5	4,322	938	341	3,043	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 ביוני 2018
118	-	118	135	20	(37)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾
(422)	-	(422)	(214)	-	(208)	מחיקות חשבונאיות
320	-	320	72	-	248	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(102)	-	(102)	(142)	-	40	מחיקות חשבונאיות נטו
4,343	5	4,338	931	361	3,046	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 בספטמבר 2018 ⁽²⁾
(24)	-	(24)	(10)	-	(14)	(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
609	1	608	38	-	570	(2) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות* ומכשירי אשראי חוץ-מאזניים (המשך)

הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי	
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיור		
4,334	9	4,325	904	368	3,053	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה (מבוקר)
400	-	400	178	18	204	הוצאות בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾
(1,047)	-	(1,047)	(512)	(5)	(530)	מחיקות חשבונאיות
824	-	824	261	1	562	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(223)	-	(223)	(251)	(4)	32	מחיקות חשבונאיות נטו
(7)	-	(7)	(5)	-	(2)	אחר
4,504	9	4,495	826	382	3,287	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 בספטמבר 2019 ⁽²⁾ (בלתי מבוקר)
(45)	-	(45)	9	-	(54)	(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
523	1	522	44	-	478	(2) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי	
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיור		
4,266	7	4,259	940	333	2,986	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה (מבוקר)
424	(2)	426	362	31	33	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾
(1,162)	-	(1,162)	(588)	(4)	(570)	מחיקות חשבונאיות
814	-	814	216	1	597	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(348)	-	(348)	(372)	(3)	27	מחיקות חשבונאיות נטו
1	-	1	1	-	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים
4,343	5	4,338	931	361	3,046	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 בספטמבר 2018 ⁽²⁾ (בלתי מבוקר)
(18)	-	(18)	(25)	-	7	(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
609	1	608	38	-	570	(2) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות* ומכשירי אשראי חוץ-מאזניים (המשך)

הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות*, ועל החובות* בגינם היא חושבה

30 בספטמבר 2019						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי**	
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיוור		
יתרת חוב רשומה של חובות*:						
162,452	17,953	144,499	889	-	143,610	שנבדקו על בסיס פרטני
150,481	-	150,481	39,309	75,391	35,781	שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽¹⁾
312,933	17,953	294,980	40,198	75,391	179,391	סך-הכל חובות*
87,590	-	87,590	-	75,224	12,366	(1) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות*:						
2,484	8	2,476	133	-	2,343	שנבדקו על בסיס פרטני
1,497	-	1,497	649	382	466	שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽²⁾
3,981	8	3,973	782	382	2,809	סך-הכל הפרשה להפסדי אשראי
441	-	441	-	382	59	(2) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור***

30 בספטמבר 2018						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי**	
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיוור		
יתרת חוב רשומה של חובות*:						
146,586	17,382	129,204	1,230	-	127,974	שנבדקו על בסיס פרטני
150,332	-	150,332	42,821	68,818	38,693	שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽¹⁾
296,918	17,382	279,536	44,051	68,818	166,667	סך-הכל חובות*
79,236	-	79,236	-	68,629	10,607	(1) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות*:						
2,167	4	2,163	182	-	1,981	שנבדקו על בסיס פרטני
1,567	-	1,567	711	361	495	שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽²⁾
3,734	4	3,730	893	361	2,476	סך-הכל הפרשה להפסדי אשראי
414	-	414	-	361	53	(2) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור***

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלואות לדיוור, בסך של כ-12,366 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה (ליום 30.09.18: 10,607 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.18: 11,044 מיליוני ש"ח).

*** כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך של כ-307 מיליוני ש"ח (ליום 30.09.18: 277 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.18: 284 מיליוני ש"ח).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות* ומכשירי אשראי חוץ-מאזניים (המשך)

הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות*, ועל החובות* בגינם היא חושבה (המשך)

31 בדצמבר 2018					
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי**
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיור	
יתרת חוב רשומה של חובות*:					
151,947	16,526	135,421	962	-	134,459
שנבדקו על בסיס פרטני					
150,844	-	150,844	42,176	70,410	38,258
שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽¹⁾					
302,791	16,526	286,265	43,138	70,410	172,717
סך-הכל חובות*					
81,261	-	81,261	-	70,217	11,044
(1) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור					
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות*:					
2,207	8	2,199	159	-	2,040
שנבדקו על בסיס פרטני					
1,559	-	1,559	710	368	481
שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽²⁾					
3,766	8	3,758	869	368	2,521
סך-הכל הפרשה להפסדי אשראי					
424	-	424	-	368	56
(2) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור***					

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, נירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיור, בסך של כ-12,366 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה (ליום 30.09.18: 10,607 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.18: 11,044 מיליוני ש"ח).

*** כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך של כ-307 מיליוני ש"ח (ליום 30.09.18: 277 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.18: 284 מיליוני ש"ח).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ג. חובות*

1. איכות אשראי ופיגורים

30 בספטמבר 2019					
חובות לא פגומים** - מידע נוסף	סך-הכל	בעייתיים ⁽¹⁾		לא בעייתיים	
		פגומים ⁽²⁾	לא פגומים		
בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽³⁾ 30 ועד 89 ימים ⁽⁴⁾					
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
54	30	27,596	259	208	27,129
					בינוי ונדל"ן - בינוי
25	13	19,515	197	850	18,468
					בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
2	3	20,888	14	24	20,850
					שירותים פיננסיים***
205	163	92,516	1,318	2,005	89,193
					מסחרי - אחר
286	209	160,515	1,788	3,087	155,640
					סך-הכל מסחרי
554	550	74,963	-	550	74,413
					אנשים פרטיים - הלוואות לדיר ⁽⁵⁾
167	72	40,123	738	127	39,258
					אנשים פרטיים - אחר
1,007	831	275,601	2,526	3,764	269,311
					סך-הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	223	-	-	223
					בנקים בישראל
-	-	813	-	-	813
					ממשלת ישראל
1,007	831	276,637	2,526	3,764	270,347
					סך-הכל פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
21	-	6,656	106	251	6,299
					בינוי ונדל"ן
68	-	12,220	326	283	11,611
					מסחרי אחר
89	-	18,876	432	534	17,910
					סך-הכל מסחרי
6	10	503	7	10	486
					אנשים פרטיים
95	10	19,379	439	544	18,396
					סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל
-	-	15,662	-	-	15,662
					בנקים בחו"ל
-	-	1,255	-	-	1,255
					ממשלות חו"ל
95	10	36,296	439	544	35,313
					סך-הכל פעילות בחו"ל
1,102	841	294,980	2,965	4,308	287,707
					סך-הכל ציבור
-	-	15,885	-	-	15,885
					סך-הכל בנקים
-	-	2,068	-	-	2,068
					סך-הכל ממשלות
1,102	841	312,933	2,965	4,308	305,660
					סך-הכל

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** לעניין זה, "חובות לא פגומים" לרבות חובות לא בעייתיים.

*** בעקבות הפסקת האיחוד, נכללו לראשונה יתרות האשראי של ישראל כרט.

(1) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיר שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(2) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש באירגון מחדש של חוב בעייתי ראה [ביאור 13.ב.ג.ג](#) להלן.

(3) מסוגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים, צוברים הכנסות ריבית.

(4) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך של כ-162 מיליוני ש"ח (ליום 30.09.18: 331 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.18: 227 מיליוני ש"ח) סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.

(5) כולל יתרת הלוואות לדיר שהוסדרה במסגרת הסדר עם הלווה בסך של כ-56 מיליוני ש"ח (ליום 30.09.18: 66 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.18: 66 מיליוני ש"ח).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך) 1. איכות אשראי ופיגורים (המשך)

30 בספטמבר 2018					
חובות לא פגומים** - מידע נוסף		סך-הכל	בעייתיים ⁽¹⁾		לא בעייתיים
בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽³⁾	בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽⁴⁾		פגומים ⁽²⁾	לא פגומים	
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
61	33	25,854	248	365	25,241
24	19	18,757	266	361	18,130
11	3	14,309	31	61	14,217
292	171	88,655	1,140	2,176	85,339
388	226	147,575	1,685	2,963	142,927
540	514	68,361	-	518	67,843
254	107	43,683	657	200	42,826
1,182	847	259,619	2,342	3,681	253,596
-	-	19	-	-	19
-	-	928	-	-	928
1,182	847	260,566	2,342	3,681	254,543
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
40	26	6,239	69	124	6,046
172	1	12,853	304	264	12,285
212	27	19,092	373	388	18,331
16	4	825	37	4	784
228	31	19,917	410	392	19,115
-	-	15,051	-	-	15,051
-	-	1,384	-	-	1,384
228	31	36,352	410	392	35,550
1,410	878	279,536	2,752	4,073	272,711
-	-	15,070	-	-	15,070
-	-	2,312	-	-	2,312
1,410	878	296,918	2,752	4,073	290,093

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, נירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** לעניין זה, "חובות לא פגומים" לרבות חובות לא בעייתיים.

(1) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיר שביגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(2) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש באירגון מחדש של חוב בעייתי ראה [ביאור 13.ב.2.1](#). להלן.

(3) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים, צוברים הכנסות ריבית.

(4) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך של כ-162 מיליוני ש"ח (ליום 30.09.18: 331 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.18: 227 מיליוני ש"ח) סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.

(5) כולל יתרת הלוואות לדיר שהוסדרה במסגרת הסדר עם הלווה בסך של כ-56 מיליוני ש"ח (ליום 30.09.18: 66 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.18: 66 מיליוני ש"ח).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)
1. איכות אשראי ופיגורים (המשך)

31 בדצמבר 2018					
חובות לא פגומים** - מידע נוסף		סך-הכל	בעייתיים ⁽¹⁾		לא בעייתיים
בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽³⁾	בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽⁴⁾		פגומים ⁽²⁾	לא פגומים	
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
					בינוי ונדל"ן - בינוי
53	25	25,982	259	372	25,351
25	9	19,629	284	277	19,068
2	2	15,606	28	60	15,518
200	133	90,159	1,085	2,051	87,023
280	169	151,376	1,656	2,760	146,960
531	526	69,955	-	526	69,429
176	107	42,963	688	178	42,097
987	802	264,294	2,344	3,464	258,486
-	-	111	-	-	111
-	-	1,092	-	-	1,092
987	802	265,497	2,344	3,464	259,689
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
					בינוי ונדל"ן
54	3	7,371	87	133	7,151
84	-	13,970	272	276	13,422
138	3	21,341	359	409	20,573
13	3	630	18	3	609
151	6	21,971	377	412	21,182
-	-	13,980	-	-	13,980
-	-	1,343	-	-	1,343
151	6	37,294	377	412	36,505
1,138	808	286,265	2,721	3,876	279,668
-	-	14,091	-	-	14,091
-	-	2,435	-	-	2,435
1,138	808	302,791	2,721	3,876	296,194

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** לעניין זה, "חובות לא פגומים" לרבות חובות לא בעייתיים.

(1) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיר שביגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(2) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש באירגון מחדש של חוב בעייתי ראה [ביאור 13.ב.2.ג.1](#). להלן.

(3) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים, צוברים הכנסות ריבית.

(4) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך של כ-162 מיליוני ש"ח (ליום 30.09.18: 331 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.18: 227 מיליוני ש"ח) סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.

(5) כולל יתרת הלוואות לדיר שהוסדרה במסגרת הסדר עם הלווה בסך של כ-56 מיליוני ש"ח (ליום 30.09.18: 66 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.18: 66 מיליוני ש"ח).

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

איכות האשראי - מצב פיגור החובות

מצב הפיגור מנוטר באופן שוטף ומהווה אחת האינדיקציות המרכזיות לאיכות אשראי. קביעת מצב הפיגור מבוצעת לפי ימי הפיגור בפועל כאשר חוב מועבר לטיפול כחוב לא מבצע (לא צובר הכנסות ריבית) לאחר 90 ימי פיגור או כל חוב שאורגן מחדש כחוב בעייתי והוחזר לציבור ריבית, כאשר הוא מפגר במשך 30 ימי פיגור ביחס לתנאי החוב החדשים. לגבי חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, מצב הפיגור משפיע על סיווג החוב (סיווג החוב חמור יותר ככל שמעמיק הפיגור) ולרוב לאחר 150 ימי פיגור הבנק מבצע מחיקה חשבונאית של חוב. לגבי הלוואות לדיר למעט הלוואות ללא תשלום רבעוני או חודשי, הבנק קובע הפרשה לפי שיטת עומק הפיגור.

יתורים וארגון מחדש של חוב בעייתי

במדיניות היתורים הבנק מביא בחשבון מגוון שיקולים על מנת למקסם את ההחזר לבנק: ניהול מערכת היחסים עם הלקוח ומקסום הזדמנויות, מניעת default, עיקולים, היבטים ציבוריים וכדומה. ויתורים ניתנים רק במקרים בהם הלקוח הציג רצון טוב לפרוע את הלוואות וצפוי כי יעמוד בהתחייבויותיו. במקרים בהם, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של חייב, הבנק מעניק לחייב ויתור אשר בתנאים אחרים הוא לא היה מעניק, החוב יוגדר כארגון מחדש של חוב בעייתי. ארגון מחדש של חוב בעייתי יכול שיהיה שינוי בתנאי החוב שגורם להפחתה או לדחייה של תשלומים במזומן שנדרשים מהחייב בעתיד הקרוב, הפחתה בשיעור הריבית או בהפחתה של תשלומים על חשבון הקרן, איחוד חובות וכו'. הבנק יכול להסכים לקבל במזומן נכסים או זכות בהון עצמי של החייב כפירעון של החוב למרות שהשווי המתקבל נמוך מסכום החוב מאחר והבנק מגיע למסקנה שהאמור ימקסם את החזר ההשקעה שלו.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות** (המשך)
2. מידע נוסף על חובות פגומים
 א. חובות פגומים והפרשה פרטנית

30 בספטמבר 2019					
יתרת קרן חובות פגומים	סך-הכל יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים חוזית של חובות פגומים	יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	יתרת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
1,801	259	145	34	114	בינוי ונדל"ן - בינוי
1,130	197	82	6	115	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
300	14	2	2	12	שירותים פיננסיים
4,728	1,318	379	437	939	מסחרי - אחר
7,959	1,788	608	479	1,180	סך-הכל מסחרי
1,538	738	265	125	473	אנשים פרטיים - אחר
9,497	2,526	873	604	1,653	סך-הכל ציבור - פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
153	106	90	2	16	בינוי ונדל"ן
582	326	215	58	111	מסחרי אחר
735	432	305	60	127	סך-הכל מסחרי
9	7	-	6	7	אנשים פרטיים
744	439	305	66	134	סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל
10,241	2,965	1,178	670	1,787	סך-הכל ציבור*
* מזה:					
-	2,429	882	588	1,547	נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי המזומנים
-	1,348	536	169	812	חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, נירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

(1) יתרת חוב רשומה.

(2) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות** (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית (המשך)

30 בספטמבר 2018					
יתרת קרן חובות פגומים	סך-הכל יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים חוזית של חובות פגומים	יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים לא קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	יתרת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
2,899	248	91	42	157	בינוי ונדל"ן - בינוי
1,455	266	111	10	155	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
322	31	26	2	5	שירותים פיננסיים
4,730	1,140	308	242	832	מסחרי - אחר
9,406	1,685	536	296	1,149	סך-הכל מסחרי
1,386	657	180	145	477	אנשים פרטיים - אחר
10,792	2,342	716	441	1,626	סך-הכל ציבור - פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
157	69	69	-	-	בינוי ונדל"ן
528	304	229	39	75	מסחרי אחר
685	373	298	39	75	סך-הכל מסחרי
39	37	-	36	37	אנשים פרטיים
724	410	298	75	112	סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל
11,516	2,752	1,014	516	1,738	סך-הכל ציבור*
* מזה:					
-	2,042	753	392	1,289	נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי המזומנים
-	1,225	517	172	708	חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

(1) יתרת חוב רשומה.

(2) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות** (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)
א. חובות פגומים והפרשה פרטנית (המשך)

31 בדצמבר 2018					
יתרת קרן חובות פגומים	סך-הכל יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים	יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	יתרת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
2,898	259	84	42	175	בינוי ונדל"ן - בינוי
1,336	284	123	13	161	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
334	28	22	2	6	שירותים פיננסיים
4,648	1,085	269	300	816	מסחרי - אחר
9,216	1,656	498	357	1,158	סך-הכל מסחרי
1,433	688	190	145	498	אנשים פרטיים - אחר
10,649	2,344	688	502	1,656	סך-הכל ציבור - פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
163	87	86	-	1	בינוי ונדל"ן
522	272	181	51	91	מסחרי אחר
685	359	267	51	92	סך-הכל מסחרי
20	18	-	18	18	אנשים פרטיים
705	377	267	69	110	סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל
11,354	2,721	955	571	1,766	סך-הכל ציבור*
* מזה:					
-	2,040	620	437	1,420	נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי המזומנים
-	1,300	513	183	787	חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

(1) יתרת חוב רשומה.

(2) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

- ב. חובות* (המשך)**
2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)
 ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019			לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019		
מזה: נרשמו על בסיס מזומן	הכנסות ריבית שנרשמו*** ⁽¹⁾	יתרה** ממוצעת של חובות פגומים	מזה: נרשמו על בסיס מזומן	הכנסות ריבית שנרשמו*** ⁽¹⁾	יתרה** ממוצעת של חובות פגומים
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
2	3	285	2	2	267
-	2	234	-	1	208
-	-	23	-	-	17
9	12	1,271	5	7	1,303
11	17	1,813	7	10	1,795
11	36	711	7	24	731
22	53	2,524	14	34	2,526
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
-	-	105	-	-	105
-	3	254	-	3	304
-	3	359	-	3	409
-	-	12	-	-	6
-	3	371	-	3	415
22	56	2,895	14	37	2,941

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).
 ** יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.
 *** הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בפרק הזמן בו החובות סווגו כפגומים.
 (1) אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים היו נרשמות הכנסות ריבית בסך 57 מיליוני ש"ח ו-215 מיליוני ש"ח לתקופות של שלושה ותשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 בהתאמה (30.09.18: 62 מיליוני ש"ח ו-193 מיליוני ש"ח בהתאמה).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)
ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018			לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018			
מזה: נרשמו על בסיס מזומן	הכנסות ריבית שנרשמו*** ⁽¹⁾	יתרה** ממוצעת של חובות פגומים	מזה: נרשמו על בסיס מזומן	הכנסות ריבית שנרשמו*** ⁽¹⁾	יתרה** ממוצעת של חובות פגומים	
פעילות לווים בישראל						
ציבור - מסחרי						
2	3	302	1	1	268	בינוי ונדל"ן - בינוי
1	3	267	-	1	265	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
-	-	32	-	-	32	שירותים פיננסיים
7	13	1,086	4	6	1,122	מסחרי - אחר
10	19	1,687	5	8	1,687	סך-הכל מסחרי
11	36	703	4	12	685	אנשים פרטיים - אחר
21	55	2,390	9	20	2,372	סך-הכל ציבור - פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל						
ציבור - מסחרי						
-	-	56	-	-	64	בינוי ונדל"ן
-	-	252	-	-	290	מסחרי - אחר
-	-	308	-	-	354	סך-הכל מסחרי
-	-	37	-	-	37	אנשים פרטיים
-	-	345	-	-	391	סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל
21	55	2,735	9	20	2,763	סך-הכל ציבור

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.

*** הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בפרק הזמן בו החובות סווגו כפגומים.

(1) אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים היו נרשמות הכנסות ריבית בסך 57 מיליוני ש"ח ו-215 מיליוני ש"ח לתקופות של שלושה ותשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 בהתאמה (30.09.18: 62 מיליוני ש"ח ו-193 מיליוני ש"ח בהתאמה).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש

30 בספטמבר 2019			
יתרת חוב רשומה			
סך-הכל ⁽²⁾	צובר ⁽¹⁾ לא בפיגור	צובר ⁽¹⁾ בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים	שאינו צובר הכנסות ריבית
פעילות לווים בישראל			
ציבור - מסחרי			
60	19	-	41
בינוי ונדל"ן - בינוי			
75	26	-	49
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן			
5	1	-	4
שירותים פיננסיים			
462	132	2	328
מסחרי - אחר			
602	178	2	422
סך-הכל מסחרי			
685	383	1	301
אנשים פרטיים - אחר			
1,287	561	3	723
סך-הכל ציבור - פעילות בישראל			
פעילות לווים בחו"ל			
ציבור - מסחרי			
10	-	-	10
בינוי ונדל"ן			
51	-	-	51
מסחרי אחר			
61	-	-	61
סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל			
1,348	561	3	784
סך-הכל ציבור			

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

(1) צובר הכנסות ריבית.

(2) נכלל בחובות פגומים.

התחייבויות למתן אשראי נוסף לחייבים שלגביהם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי במסגרתו בוצעו שינויים בתנאי האשראי הסתכמו ליום 30 בספטמבר 2019 בסך של כ-17 מיליוני ש"ח (ליום 30.09.18: 5 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.18: 5 מיליוני ש"ח).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

30 בספטמבר 2018			
יתרת חוב רשומה			
סך-הכל ⁽²⁾	צובר ⁽¹⁾ לא בפיגור	צובר ⁽¹⁾ של 30 ימים ועד 89 ימים	שאינו צובר הכנסות ריבית
פעילות לווים בישראל			
ציבור - מסחרי			
40	15	-	25
בינוי ונדל"ן - בינוי			
125	71	-	54
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן			
4	1	-	3
שירותים פיננסיים			
413	100	-	313
מסחרי - אחר			
582	187	-	395
סך-הכל מסחרי			
596	349	-	247
אנשים פרטיים - אחר			
1,178	536	-	642
סך-הכל ציבור - פעילות בישראל			
פעילות לווים בחו"ל			
ציבור - מסחרי			
47	-	-	47
מסחרי אחר			
47	-	-	47
סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל			
1,225	536	-	689
סך-הכל ציבור			

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, נירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

(1) צובר הכנסות ריבית.

(2) נכלל בחובות פגומים.

התחייבויות למתן אשראי נוסף לחייבים שלגביהם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי במסגרתו בוצעו שינויים בתנאי האשראי הסתכמו ליום 30 בספטמבר 2019 בסך של כ-17 מיליוני ש"ח (ליום 30.09.18: 5 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.18: 5 מיליוני ש"ח).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

31 בדצמבר 2018			
יתרת חוב רשומה			
סך-הכל ⁽²⁾	צובר ⁽¹⁾ לא בפיגור	צובר ⁽¹⁾ בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים	שאינו צובר הכנסות ריבית
פעילות לווים בישראל			
ציבור - מסחרי			
47	17	-	30
			בינוי ונדל"ן - בינוי
126	67	-	59
			בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
4	1	-	3
			שירותים פיננסיים
429	102	-	327
			מסחרי - אחר
606	187	-	419
			סך-הכל מסחרי
624	355	-	269
			אנשים פרטיים - אחר
1,230	542	-	688
			סך-הכל ציבור - פעילות בישראל

פעילות לווים בחו"ל

ציבור - מסחרי			
15	-	-	15
			בינוי ונדל"ן
55	1	-	54
			מסחרי אחר
70	1	-	69
			סך-הכל מסחרי
1,300	543	-	757
			סך-הכל ציבור

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

(1) צובר הכנסות ריבית.

(2) נכלל בחובות פגומים.

התחייבויות למתן אשראי נוסף לחייבים שלגביהם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי במסגרתו בוצעו שינויים בתנאי האשראי הסתכמו ליום 30 בספטמבר 2019 בסך של כ-17 מיליוני ש"ח (ליום 30.09.18: 5 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.18: 5 מיליוני ש"ח).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

ארגונים מחדש שבוצעו					
בתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019			בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019		
יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מספר חוזים
31	36	213	14	16	69
14	17	23	1	1	7
3	3	12	2	2	6
185	209	1,163	63	75	405
233	265	1,411	80	94	487
303	358	6,207	106	129	2,143
536	623	7,618	186	223	2,630

פעילות לווים בישראל

ציבור - מסחרי

						בינוי ונדל"ן - בינוי
						בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
						שירותים פיננסיים
						מסחרי - אחר
						סך-הכל מסחרי
						אנשים פרטיים - אחר
						סך-הכל ציבור - פעילות בישראל

פעילות לווים בחו"ל

ציבור - מסחרי

						בינוי ונדל"ן
						סך-הכל מסחרי
						אנשים פרטיים
						סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל
						סך-הכל ציבור

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

ארגונים מחדש שבוצעו					
בתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018			בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018		
יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מספר חוזים
36	40	167	10	10	53
5	6	24	-	1	6
4	4	9	-	-	4
132	132	897	51	51	350
177	182	1,097	61	62	413
232	233	4,811	76	76	1,704
409	415	5,908	137	138	2,117

פעילות לווים בישראל

ציבור - מסחרי

36	40	167	10	10	53	בינוי ונדל"ן - בינוי
5	6	24	-	1	6	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
4	4	9	-	-	4	שירותים פיננסיים
132	132	897	51	51	350	מסחרי - אחר
177	182	1,097	61	62	413	סך-הכל מסחרי
232	233	4,811	76	76	1,704	אנשים פרטיים - אחר
409	415	5,908	137	138	2,117	סך-הכל ציבור - פעילות בישראל

פעילות לווים בחו"ל

ציבור - מסחרי

-	-	1	-	-	-	בינוי ונדל"ן
47	47	2	7	7	1	מסחרי - אחר
-	-	7	-	-	2	אנשים פרטיים
47	47	10	7	7	3	סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל
456	462	5,918	144	145	2,120	סך-הכל ציבור

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות** (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו*

בתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019		בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019		
מספר חוזים	יתרת חוב רשומה	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה	
פעילות לווים בישראל				
ציבור - מסחרי				
5	109	1	50	בינוי ונדל"ן - בינוי
5	8	-	2	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
-	5	-	2	שירותים פיננסיים
28	453	8	195	מסחרי - אחר
38	575	9	249	סך-הכל מסחרי
44	2,351	14	1,001	אנשים פרטיים - אחר
82	2,926	23	1,250	סך-הכל ציבור - פעילות בישראל

פעילות לווים בחו"ל

בתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019		בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019		
מספר חוזים	יתרת חוב רשומה	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה	
ציבור - מסחרי				
-	6	-	1	אנשים פרטיים
82	2,932	23	1,251	סך-הכל ציבור

* חובות שהפכו בשנת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.

** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות** (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו*			
בתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018		בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018	
מספר חוזים	יתרת חוב רשומה	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה
פעילות לווים בישראל			
ציבור - מסחרי			
8	111	2	38
בינוי ונדל"ן - בינוי			
1	14	1	7
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן			
-	4	-	1
שירותים פיננסיים			
28	436	13	167
מסחרי - אחר			
37	565	16	213
סך-הכל מסחרי			
50	2,503	18	880
אנשים פרטיים - אחר			
87	3,068	34	1,093
סך-הכל ציבור - פעילות בישראל			

פעילות לווים בחו"ל			
ציבור - מסחרי			
46	1	46	1
מסחרי - אחר			
-	5	-	1
אנשים פרטיים			
46	6	46	2
סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל			
133	3,074	80	1,095
סך-הכל ציבור			

* חובות שהפכו בשנת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.

** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות** (המשך)

3. מידע נוסף על הלוואות לדיור - אנשים פרטיים

יתרות לסוף תקופה לפי שיעור המימון (LTV)*, סוג ההחזר וסוג הריבית

30 בספטמבר 2019					
סיכון אשראי חוץ-מאזני	יתרת הלוואות לדיור - אנשים פרטיים			סך-הכל	
	מזה: ריבית משתנה	מזה: בולט ובלון			
	בלתי מבוקר				
	2,157	30,741	1,349	48,364	עד 60%
	1,728	17,829	389	26,390	מעל 60%
	1,607	342	21	637	שיעבוד משני או ללא שיעבוד
	5,492	48,912	1,759	75,391	סך-הכל

30 בספטמבר 2018					
סיכון אשראי חוץ-מאזני***	יתרת הלוואות לדיור - אנשים פרטיים			סך-הכל	
	מזה: ריבית משתנה	מזה: בולט ובלון			
	בלתי מבוקר				
	1,452	28,062	1,521	44,296	עד 60%
	863	16,448	416	23,881	מעל 60%
	568	368	29	641	שיעבוד משני או ללא שיעבוד
	2,883	44,878	1,966	68,818	סך-הכל

31 בדצמבר 2018					
סיכון אשראי חוץ-מאזני	יתרת הלוואות לדיור - אנשים פרטיים			סך-הכל	
	מזה: ריבית משתנה	מזה: בולט ובלון			
	מבוקר				
	2,518	28,722	1,521	45,364	עד 60%
	1,624	16,693	416	24,409	מעל 60%
	561	365	29	637	שיעבוד משני או ללא שיעבוד
	4,703	45,780	1,966	70,410	סך-הכל

* היחס בין המסגרת המאושרת בעת העמדת המסגרת לבין שווי הנכס, כפי שאושר על-ידי הבנק בעת העמדת המסגרת.
 ** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).
 *** סוג מחדש.

איכות אשראי - יחס ה-LTV

יחס ה-LTV מהווה אינדיקציה נוספת של הבנק לאיכות אשראי. יחס ה-LTV - מהווה יחס בין סכום הלוואה לבין השווי המוערך של הנכס הממומן כפי שאושר על-ידי הבנק בעת העמדת המסגרת. יחס ה-LTV מחושב בעת אישור האשראי למעט החריגים המפורטים להלן:

1. העמדת אשראי נוסף בביטחון אותו נכס.
  2. קבלת הלוואה על-ידי הלווה מתאגיד אחר, תוך ביצוע שיעבוד משותף פרי-פסו בגין הנכס.
  3. גרירת משכנתא.
  4. חלק ממסגרת האשראי שלא נוצל.
  5. פירעון מוקדם מהותי (10 אחוז ומעלה).
- הביאור מציג יתרות חוב בגין הלוואות לדיור תוך פילוח לפי טווח יחסי LTV ודרגות שיעבוד.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ג. מידע בדבר מכירות של חובות

למידע לגבי עסקות מכירת אשראי ראה [ביאור 10.א.4](#).

ד. מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים

31 בדצמבר		30 בספטמבר		31 בדצמבר		30 בספטמבר			
2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019		
יתרת הפרשה להפסדי אשראי				יתרות החוזים*					
מבוקר		בלתי מבוקר		מבוקר		בלתי מבוקר			
עסקות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:									
8	5	3	1,397	934	772	אשראי תעודות			
35	40	38	5,609	5,515	5,554	ערביות להבטחת אשראי			
69	76	43	22,517	23,181	20,726	ערביות לרוכשי דירות			
159	163	131	24,364	23,559	25,350	ערביות והתחייבויות אחרות**			
36	40	42	14,689	14,741	14,956	מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו באחריות הבנק			
94	110	107	41,403	39,990	44,378	מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה, שלא נוצלו			
101	91	102	30,306	26,643	32,563	התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאנש ושעדיין לא ניתן***			
66	84	57	20,449	22,555	24,408	התחייבויות להוצאת ערביות			
21	20	-	24,845	24,429	-	יתרות חוזי מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים המיוחסים לפעילות מופסקת			

* יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף השנה, לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי.

** כולל התחייבויות הבנק בגין חלקו בקרן סיכונים של מסלקת המעו"ף בסך 146 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.18: 174 מיליוני ש"ח).

*** כולל התחייבויות למתן אשראי שניתנו ללקוחות במסגרת "אישור עקרוני ושמירת שיעור הריבית" להוראות ניהול בנקאי תקין 451, נהלים למתן הלוואות לדיור.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ה. ערבויות

הבנק מספק מגוון רחב של ערבויות ושיפויים עבור לקוחותיו על מנת לאפשר להם להשלים מגוון רחב של עסקות. הסכום המקסימלי של התשלומים העתידיים הפוטנציאליים נקבע בהתאם לסכום הנקוב של הערבויות, מבלי לקחת בחשבון החזרים אפשריים או בטוחות מוחזקות או משועבדות. במידת הצורך הבנק נוהג לקבל ביטחונות או התחייבויות מסוגים שונים כגון פיקדונות, ניירות-ערך, נדל"ן, יחסים פיננסיים וכדומה. מרבית הערבויות בבנק מדורגות בדירוג ביצוע האשראי.

ליום 30 בספטמבר 2019						
יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם						
סך-הכל	ללא תאריך פקיעה	פקיעה מעל 5 שנים	פקיעה מעל 3 ועד 5 שנים	פקיעה בין שנה ועד 3 שנים	פקיעה בעוד שנה או פחות	
בלתי מבוקר						
5,554	47	794	109	1,088	3,516	ערבויות להבטחת אשראי
20,726	16,686	-	-	-	4,040	ערבויות לרוכשי דירות
25,350	-	4,641	3,756	5,943	11,010	ערבויות והתחייבויות אחרות
24,408	-	69	3,094	12,958	8,287	התחייבויות להוצאת ערבויות
76,038	16,733	5,504	6,959	19,989	26,853	סך-הכל
ליום 30 בספטמבר 2018						
יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם						
סך-הכל	ללא תאריך פקיעה	פקיעה מעל 5 שנים	פקיעה מעל 3 ועד 5 שנים	פקיעה בין שנה ועד 3 שנים	פקיעה בעוד שנה או פחות	
בלתי מבוקר						
5,515	48	754	144	739	3,830	ערבויות להבטחת אשראי
23,181	18,769	-	-	-	4,412	ערבויות לרוכשי דירות
23,559	-	3,779	3,678	5,240	10,862	ערבויות והתחייבויות אחרות
22,555	-	62	1,028	11,604	9,861	התחייבויות להוצאת ערבויות
74,810	18,817	4,595	4,850	17,583	28,965	סך-הכל
ליום 31 בדצמבר 2018						
יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם						
סך-הכל	ללא תאריך פקיעה	פקיעה מעל 5 שנים	פקיעה מעל 3 ועד 5 שנים	פקיעה בין שנה ועד 3 שנים	פקיעה בעוד שנה או פחות	
מבוקר						
5,609	54	839	158	660	3,898	ערבויות להבטחת אשראי
22,517	17,354	-	-	-	5,163	ערבויות לרוכשי דירות
24,364	-	4,655	3,447	5,596	10,666	ערבויות והתחייבויות אחרות
20,449	-	59	1,422	9,843	9,125	התחייבויות להוצאת ערבויות
72,939	17,408	5,553	5,027	16,099	28,852	סך-הכל

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 14 נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

ליום 30 בספטמבר 2019							
סך-הכל	פריטים לא-כספיים*	מטבע-חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי		
		אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא-צמוד	
							נכסים
72,517	-	2,281	333	13,461	-	56,442	מזומנים ופיקדונות בבנקים
65,592	1,685	195	897	24,056	4,006	34,753	ניירות-ערך
529	-	-	-	-	-	529	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
291,007	1,125	1,840	3,751	20,920	48,060	215,311	אשראי לציבור, נטו ⁽²⁾
2,062	-	-	917	1,080	-	65	אשראי לממשלות
107	60	-	-	-	-	47	השקעות בחברות כלולות
3,051	3,051	-	-	-	-	-	בניינים וציוד
12,692	643	216	138	2,463	780	8,452	נכסים בגין מכשירים נגזרים
4,961	556	38	112	90	300	3,865	נכסים אחרים
829	829	-	-	-	-	-	נכסים המיוחסים לפעילות מופסקת
453,347	7,949	4,570	6,148	62,070	53,146	319,464	סך-כל הנכסים
							התחייבויות
348,027	1,167	3,242	10,677	73,112	11,720	248,109	פיקדונות הציבור
3,178	-	45	334	1,199	-	1,600	פיקדונות מבנקים
485	-	-	-	254	2	229	פיקדונות הממשלה
10	-	10	-	-	-	-	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
28,337	-	11	10	165	27,211	940	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
13,728	612	185	153	2,901	980	8,897	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
20,321	1,827	355	259	2,669	176	15,035	התחייבויות אחרות
414,086	3,606	3,848	11,433	80,300	40,089	274,810	סך-כל ההתחייבויות
39,261	4,343	722	(5,285)	(18,230)	13,057	44,654	עודף נכסים (התחייבויות)
							השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדירים:
-	-	(1,223)	5,328	20,052	367	(24,524)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	-	174	611	(251)	-	(534)	אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס הבסיס)
-	-	(43)	(708)	(1,533)	-	2,284	אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס הבסיס)
39,261	4,343	(370)	(54)	38	13,424	21,880	סך-הכל כללי
-	-	230	1,592	610	-	(2,432)	אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)
-	-	43	(1,744)	(4,908)	-	6,609	אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)

* לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.
 (1) כולל צמודי מטבע-חוץ.
 (2) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי ההצמדה.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 14 נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

ליום 30 בספטמבר 2018							
סך-הכל	פריטים לא-כספיים*	מטבע-חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי		
		אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא-צמוד	
							נכסים
77,622	-	4,139	754	10,543	-	62,186	מזומנים ופיקדונות בבנקים
57,943	2,066	284	924	24,688	448	29,533	ניירות-ערך
887	-	-	-	-	-	887	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
275,806	832	2,289	3,948	22,488	46,338	199,911	אשראי לציבור, נטו ⁽²⁾
2,309	-	-	996	1,275	-	38	אשראי לממשלות
108	64	-	-	-	-	44	השקעות בחברות כלולות
2,994	2,994	-	-	-	-	-	בניינים וציוד
9,928	974	190	205	3,057	947	4,555	נכסים בגין מכשירים נגזרים
5,659	1,621	65	96	28	8	3,841	נכסים אחרים
14,665	453	-	77	113	60	13,962	נכסים המיוחסים לפעילות מופסקת
447,921	9,004	6,967	7,000	62,192	47,801	314,957	סך-כל הנכסים
							התחייבויות
341,775	863	3,617	12,172	76,195	13,173	235,755	פיקדונות הציבור
4,357	-	32	340	2,305	125	1,555	פיקדונות מבנקים
292	-	-	-	101	4	187	פיקדונות הממשלה
11	-	11	-	-	-	-	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
28,647	-	93	11	329	25,735	2,479	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
9,164	952	196	204	2,612	868	4,332	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
11,163	1,363	423	175	1,761	191	7,250	התחייבויות אחרות
14,794	24	-	5	279	69	14,417	התחייבויות המיוחסות לפעילות מופסקת
410,203	3,202	4,372	12,907	83,582	40,165	265,975	סך-כל ההתחייבויות
37,718	5,802	2,595	(5,907)	(21,390)	7,636	48,982	עודף נכסים (התחייבויות)
							השפעת מכשירים נגזרים מגדרים:
-	-	(658)	-	4	-	654	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
							השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:
-	-	(2,645)	6,182	23,892	172	(27,601)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	-	233	(245)	(1,838)	-	1,850	אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
-	-	142	49	(577)	-	386	אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
37,718	5,802	(333)	79	91	7,808	24,271	סך-הכל כללי
-	-	284	(578)	(2,612)	-	2,906	אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)
-	-	823	(774)	(2,449)	-	2,400	אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)

* לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפרט לא כספי.

(1) כולל צמודי מטבע-חוץ.

(2) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי ההצמדה.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 14 נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2018							
סך-הכל	פריטים לא-כספיים*	מטבע-חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי		
		אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא-צמוד	
נכסים							
84,459	-	1,825	311	12,341	-	69,982	מזומנים ופיקדונות בבנקים
56,116	1,521	288	846	24,881	2,645	25,935	ניירות-ערך
708	-	-	-	-	-	708	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
282,507	819	2,575	4,864	24,463	46,180	203,606	אשראי לציבור, נטו ⁽²⁾
2,428	-	-	973	1,361	-	94	אשראי לממשלות
103	58	-	-	-	-	45	השקעות בחברות כלולות
3,111	3,111	-	-	-	-	-	בניינים וציוד
10,534	1,096	323	432	4,079	715	3,889	נכסים בגין מכשירים נגזרים
5,850	1,610	43	79	49	7	4,062	נכסים אחרים
15,110	484	-	55	115	62	14,394	נכסים המיוחסים לפעילות מופסקת
460,926	8,699	5,054	7,560	67,289	49,609	322,715	סך-כל הנכסים
התחייבויות							
352,260	830	3,891	10,645	78,007	12,493	246,394	פיקדונות הציבור
4,528	-	22	344	1,934	124	2,104	פיקדונות מבנקים
208	-	-	-	99	3	106	פיקדונות הממשלה
30,024	-	21	11	339	27,796	1,857	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
9,676	1,100	263	306	3,492	622	3,893	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
11,841	1,291	397	204	2,700	316	6,933	התחייבויות אחרות
14,733	23	-	5	275	68	14,362	התחייבויות המיוחסות לפעילות מופסקת
423,270	3,244	4,594	11,515	86,846	41,422	275,649	סך-כל ההתחייבויות
37,656	5,455	460	(3,955)	(19,557)	8,187	47,066	עודף נכסים (התחייבויות)
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדירים:							
-	-	(522)	3,384	20,198	553	(23,613)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	-	(191)	439	(1,401)	-	1,153	אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
-	-	59	173	44	-	(276)	אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
37,656	5,455	(194)	41	(716)	8,740	24,330	סך-הכל כללי
-	-	127	68	(2,111)	-	1,916	אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)
-	-	771	763	1,542	-	(3,076)	אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)

* לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.
 (1) כולל צמודי מטבע-חוץ.
 (2) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי ההצמדה.

ביאור 15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

הביאור כולל מידע בדבר הערכת השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים. לרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי המהווה ריבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. אומדן של השווי ההוגן באמצעות הערכת תזרים המזומנים העתידי וקביעת שיעור ריבית הניכיון היא סובייקטיבית. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי ההוגן המצורפת אינה בהכרח אינדיקציה לשווי מימוש של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח. הערכת השווי ההוגן נערכה לפי שיעורי הריבית התקפים למועד הדיווח ואינה לוקחת בחשבון את התנודתיות של שיעורי הריבית. תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיהיו שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה או שאינם נושאים ריבית. בנוסף, בקביעת ערכי השווי ההוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או ישולמו אגב הפעילות העסקית וכן אינם כוללים את השפעת הזכויות שאינן מקנות שליטה ואת השפעת המס. יותר מכך, הפער בין היתרה במאזן לבין יתרות השווי ההוגן ייתכן ולא ימומש מכיוון שברוב המקרים הבנק עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפירעון. בשל כל אלו, יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בביאור זה כדי להצביע על שווי התאגיד הבנקאי כעסק חי. כמו-כן, בשל הקשת הרחבה של טכניקות הערכה והאומדנים האפשריים ליישום במהלך ביצוע הערכת השווי ההוגן, יש להיזהר בעת עריכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים.

השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים

פיקדונות בבנקים, אגרות-חוב ומלוות שאינם נסחרים ואשראי לממשלה - שיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים לפי שיעורי ריבית שבהם הבנק ביצע עסקות דומות במועד הדיווח;

ניירות-ערך סחירים - לפי שווי שוק בשוק העיקרי.

אשראי לציבור - השווי ההוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים מנוכים בשיעור ניכיון מתאים. יתרת האשראי פולחה לקטגוריות הומוגניות. בכל קטגוריה חושב התזרים של התקבולים העתידיים (קרן וריבית). תקבולים אלה הונו בשיעור ריבית המשקף את רמת הסיכון הגלומה באשראי באותה קטגוריה.

בדרך כלל שיעור ריבית זה נקבע לפי שיעור ריבית לפי נעשות בבנק עסקות דומות במועד הדיווח.

השווי ההוגן של חובות פגומים חושב תוך שימוש בשיעורי ריבית ניכיון המשקפים את סיכון האשראי הגבוה הגלום בהם. בכל מקרה, שיעורי ניכיון אלה לא פחתו משיעור הריבית הגבוה ביותר המשמש את הבנק בעסקותיו במועד הדיווח.

תזרימי המזומנים העתידיים עבור חובות פגומים וחובות אחרים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי בגין החובות.

מחיקות חשבונאיות והפרשות להפסדי אשראי יוחסו לתקופות שבהן מוין אותו חוב, מקום בו ניתן לעשות זאת (לדוגמה, כאשר חושבה הפרשה על בסיס פרטי לפי ערך נוכחי של תזרים מזומנים). בהעדר נתונים אלה מחיקות חשבונאיות ויתרת ההפרשות מיוחסים באופן יחסי ליתרת האשראי לפי תקופות לפירעון בסוף התקופה.

בחישוב השווי ההוגן נכללו הנחות פירעון מוקדם בגין אשראי לדיור בהתאם להערכת הבנק בהתבסס על בחינת הנתונים ההיסטוריים של פירעונות מוקדמים ביחס לפרמטרים המסבירים פירעונות אלו. השפעת הנחות אלו על השווי ההוגן הינה הגדלת השווי ההוגן ב-31 מיליוני ש"ח.

פיקדונות, אגרות-חוב וכתבי התחייבות - בשיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים לפי שיעור ריבית בו התאגיד מגייס פיקדונות דומים, או בהנפקת אגרות-חוב וכתבי התחייבות דומים (אם מחיר מצוטט בשוק פעיל אינו זמין), על-ידי הבנק, ביום הדיווח. לגבי אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים אשר נסחרים כנכס בשוק פעיל, השווי ההוגן מבוסס על מחירי שוק מצוטטים או על ציטוטי סוחרים עבור התחייבות זהה הנסחרת כנכס בשוק פעיל.

השאלות בין לקוחות - מוצגים כאשראי ופיקדונות ונמדדים לפי ערכם בבורסה של ניירות הערך המושאלים.

מכשירים פיננסיים נגזרים - מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי.

מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו לפי מודלים המשמשים את הבנק בפעילותו השוטפת והלוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי.

מידת השווי ההוגן של מכשירים נגזרים מתחשבת בין היתר בסיכון האשראי הגלום בעסקות אלו.

אומדן השווי ההוגן של נכסים בגין מכשירים נגזרים, משקף גם את סיכון האשראי של הצד הנגדי, ואומדן השווי ההוגן של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים משקף גם את סיכון האשראי של הבנק.

מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים בהם היתרה מייצגת סיכון אשראי - השווי ההוגן מוצג בהתאם ליתרה המאזנית של העמלות בעסקות הנ"ל המהוות קירוב לשווי הוגן.

נכסים והתחייבויות אשר מדידת השווי ההוגן בגינם מתבססת על נתוני רמה 3 - פריטים ששוויים ההוגן נקבע על סמך מחיר אינדיקטיבי מגורם בלתי תלוי, מחיר אינדיקטיבי של צד נגדי לעסקה, מודלים להערכה אשר חלק מהנתונים המשמעותיים בהם אינם נצפים וכן פריטים ששוויים ההוגן נקבע על סמך מחשבוני פנימיים או לשכות שירות אשר חלק מהנתונים בהם אינם נצפים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

א. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

ליום 30 בספטמבר 2019					
סך-הכל	שווי הוגן ⁽¹⁾			יתרה במאזן	
	רמה 3	רמה 2	רמה 1		
נכסים פיננסיים					
72,543	69,426	-	3,117	72,517	מזמנים ופיקדונות בבנקים
65,597	1,562	14,212	49,823	65,592	ניירות-ערך*
529	529	-	-	529	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
293,445	289,838	-	3,607	291,007	אשראי לציבור, נטו***
2,065	2,065	-	-	2,062	אשראי לממשלות
12,692	4,530	7,510	652	12,692	נכסים בגין מכשירים נגזרים
899	881	-	18	905	נכסים פיננסיים אחרים
447,770	368,831	21,722	57,217	**445,304	סך-כל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות פיננסיות					
350,113	345,855	-	4,258	348,027	פיקדונות הציבור***
3,180	3,180	-	-	3,178	פיקדונות מבנקים
498	498	-	-	485	פיקדונות הממשלה
10	10	-	-	10	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
29,195	304	1,564	27,327	28,337	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
13,728	5,789	7,289	650	13,728	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
13,487	13,469	-	18	13,451	התחייבויות פיננסיות אחרות
410,211	369,105	8,853	32,253	**407,216	סך-כל ההתחייבויות הפיננסיות
מכשירים פיננסיים חוץ-מאזנים					
151	151	-	-	-	עסקות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי

- * כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 1,073 מיליוני ש"ח. לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות-ערך ראה [ביאור 5](#).
- ** מזה: נכסים והתחייבויות בסך של 83,702 מיליוני ש"ח ובסך של 18,038 מיליוני ש"ח, בהתאמה, אשר יתרתם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה [סעיפים ב-1](#).
- *** מזה נכללו ביתרת אשראי לציבור וביתרת פיקדונות הציבור סכומים של 0 מיליוני ש"ח ו-34 מיליוני ש"ח (בהתאמה) בגין מכשירים נגזרים משובצים.
- (1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.
רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

א. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ליום 30 בספטמבר 2018				
סך-הכל	שווי הוגן ⁽¹⁾			יתרה במאזן
	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
נכסים פיננסיים				
77,463	73,915	-	3,548	77,622
57,946	1,688	*14,883	*41,375	57,943
887	887	-	-	887
276,106	271,398	-	4,708	275,806
2,312	2,312	-	-	2,309
9,928	3,376	5,606	946	9,928
1,767	732	-	1,035	1,756
14,025	13,951	-	74	14,047
440,434	368,259	*20,489	*51,686	***440,298
התחייבויות פיננסיות				
342,749	337,504	-	5,245	341,775
4,368	4,368	-	-	4,357
302	302	-	-	292
11	11	-	-	11
29,704	1,512	2,030	26,162	28,647
9,164	3,484	4,732	948	9,164
4,875	3,840	-	1,035	4,868
14,622	14,622	-	-	14,630
405,795	365,643	6,762	33,390	***403,744

* סווג מחדש.

** כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 1,079 מיליוני ש"ח. לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות-ערך ראה [ביאור 5](#).

*** מזה: נכסים והתחייבויות בסך של 75,687 מיליוני ש"ח ובסך של 15,467 מיליוני ש"ח, בהתאמה, אשר יתרתם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה [סעיפים ב-1](#).

**** מזה נכללו ביתרת אשראי לציבור וביתרת פיקדונות הציבור סכומים של 0 מיליוני ש"ח ו-23 מיליוני ש"ח (בהתאמה) בגין מכשירים נגזרים משובצים.

(1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.

רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.

רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

א. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

סך-הכל	ליום 31 בדצמבר 2018			יתרה במאזן	
	שווי הוגן ⁽¹⁾				
	רמה 3	רמה 2	רמה 1		
נכסים פיננסיים					
84,435	81,391	-	3,044	84,459	מזמנים ופיקדונות בבנקים
56,119	1,602	*15,556	*38,961	56,116	ניירות-ערך**
708	708	-	-	708	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
281,677	277,962	-	3,715	282,507	אשראי לציבור, נטו***
2,435	2,435	-	-	2,428	אשראי לממשלות
10,534	2,007	7,428	1,099	10,534	נכסים בגין מכשירים נגזרים
1,880	870	-	1,010	1,814	נכסים פיננסיים אחרים
14,431	14,386	-	45	14,456	נכסים המיוחסים לפעילות מופסקת
452,219	381,361	*22,984	*47,874	***453,022	סך-כל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות פיננסיות					
352,862	347,139	-	5,723	352,260	פיקדונות הציבור****
4,544	4,544	-	-	4,528	פיקדונות מבנקים
220	220	-	-	208	פיקדונות הממשלה
2	2	-	-	-	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
30,312	1,107	2,023	27,182	30,024	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
9,676	851	7,725	1,100	9,676	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
5,758	4,748	-	1,010	5,684	התחייבויות פיננסיות אחרות
14,508	14,508	-	-	14,544	התחייבויות המיוחסות לפעילות מופסקת
417,882	373,119	9,748	35,015	***416,924	סך-כל ההתחייבויות הפיננסיות
מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים					
113	113	-	-	-	עסקות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי

* סווג מחדש.

** כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 1,020 מיליוני ש"ח. לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות-ערך ראה

[ביאור 5](#).

*** מזה: נכסים והתחייבויות בסך של 73,001 מיליוני ש"ח ובסך של 16,411 מיליוני ש"ח, בהתאמה, אשר יתרתם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה [סעיפים ב-ו](#).

**** מזה נכללו ביתרת אשראי לציבור וביתרת פיקדונות הציבור סכומים של 0 מיליוני ש"ח ו-2 מיליוני ש"ח (בהתאמה) בגין מכשירים נגזרים משובצים.

(1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.
רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה

ליום 30 בספטמבר 2019				
סך-הכל שווי הוגן	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-			
	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
נכסים				
אגרות-חוב זמינות למכירה				
35,370	-	4,320	31,050	אגרות-חוב של ממשלת ישראל
11,324	-	242	11,082	אגרות-חוב של ממשלות זרות
7,034	178	6,706	150	אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים
2,468	-	2,427	41	אגרות-חוב של אחרים זרים
56,196	178	13,695	42,323	סך-הכל אגרות-חוב זמינות למכירה
607	-	29	578	השקעות במניות שאינן למסחר
ניירות-ערך למסחר				
7,402	-	-	7,402	אגרות-חוב של ממשלת ישראל
3	-	-	3	אגרות-חוב של ממשלות זרות
5	-	-	5	מניות סחירות
7,410	-	-	7,410	סך-הכל ניירות-ערך למסחר
נכסים בגין מכשירים נגזרים				
390	191	199	-	חוזי שקל-מדד
7,012	2,613	4,399	-	חוזי ריבית אחרים
4,424	1,662	2,706	56	חוזי מטבע-חוץ
831	46	189	596	חוזי מניות
35	18	17	-	חוזי סחורות ואחרים
3,662	-	-	3,662	אשראי בגין השאלות בין לקוחות
18	-	-	18	נכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף
80,585	4,708	21,234	54,643	סך-כל הנכסים
התחייבויות				
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים				
246	87	159	-	חוזי שקל-מדד
7,904	2,343	5,561	-	חוזי ריבית אחרים
4,757	3,225	1,477	55	חוזי מטבע-חוץ
786	116	75	595	חוזי מניות
35	18	17	-	חוזי סחורות ואחרים
34	18	16	-	התחייבויות בגין נגזרים משובצים
3,662	-	-	3,662	פיקדונות בגין השאלות בין לקוחות
18	-	-	18	התחייבויות בגין פעילות בשוק המעו"ף
596	-	-	596	התחייבויות בגין השאלת ניירות-ערך
18,038	5,807	7,305	4,926	סך-כל ההתחייבויות

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

ליום 30 בספטמבר 2018			
סך-הכל שווי הוגן	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-		
	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
נכסים			
ניירות-ערך זמינים למכירה			
30,155	-	4,387	25,768
אגרות-חוב של ממשלת ישראל			
10,787	-	10,433	354
אגרות-חוב של ממשלות זרות			
17	-	-	17
אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים בישראל			
8,182	220	7,615	347
אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים			
172	-	172	-
אגרות-חוב של אחרים בישראל			
2,297	-	2,165	132
אגרות-חוב של אחרים זרים			
955	-	-	955
מניות סחירות			
ניירות-ערך למסחר			
3,803	-	-	3,803
אגרות-חוב של ממשלת ישראל			
66	-	-	66
אגרות-חוב של ממשלות זרות			
2	-	-	2
אגרות-חוב של אחרים זרים			
42	-	-	42
מניות סחירות			
56,478	220	24,772	31,486
סך-הכל ניירות-ערך הנמדדים בשווי הוגן			
נכסים בגין מכשירים נגזרים			
403	176	227	-
חוזי שקל-מדד			
4,722	1,751	2,971	-
חוזי ריבית אחרים			
3,599	1,379	2,189	31
חוזי מטבע-חוץ			
1,172	41	216	915
חוזי מניות			
32	29	3	-
חוזי סחורות ואחרים			
4,708	-	-	4,708
אשראי בגין השאלות בין לקוחות			
1,035	-	-	1,035
נכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף			
72,149	3,596	30,378	38,175
סך-כל הנכסים			
התחייבויות			
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים			
250	70	180	-
חוזי שקל-מדד			
4,685	1,553	3,132	-
חוזי ריבית אחרים			
3,053	1,648	1,374	31
חוזי מטבע-חוץ			
1,144	186	41	917
חוזי מניות			
32	27	5	-
חוזי סחורות ואחרים			
23	27	(4)	-
התחייבויות בגין נגזרים משובצים			
4,708	-	-	4,708
פיקדונות בגין השאלות בין לקוחות			
1,035	-	-	1,035
התחייבויות בגין פעילות בשוק המעו"ף			
537	-	-	537
התחייבויות בגין השאלת ניירות-ערך			
15,467	3,511	4,728	7,228
סך-כל ההתחייבויות			

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2018			
סך-הכל שווי הוגן	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-		
	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
נכסים			
ניירות-ערך זמינים למכירה			
26,373	-	4,570	21,803
אגרות-חוב של ממשלת ישראל			
10,420	-	10,046	374
אגרות-חוב של ממשלות זרות			
114	-	-	114
אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים בישראל			
8,273	191	7,777	305
אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים			
141	-	141	-
אגרות-חוב של אחרים בישראל			
2,539	-	2,403	136
אגרות-חוב של אחרים זרים			
470	-	-	470
השקעות במניות שאינן למסחר			
ניירות-ערך למסחר			
6,266	-	-	6,266
אגרות-חוב של ממשלת ישראל			
69	-	-	69
אגרות-חוב של ממשלות זרות			
2	-	-	2
אגרות-חוב של אחרים זרים			
41	-	-	41
מניות סחירות			
54,708	191	24,937	29,580
סך-הכל ניירות-ערך למסחר			
נכסים בגין מכשירים נגזרים			
366	79	287	-
חוזי שקל-מדד			
4,443	652	3,791	-
חוזי ריבית אחרים			
4,285	1,153	3,097	35
חוזי מטבע-חוץ			
1,377	81	232	1,064
חוזי מניות			
63	42	21	-
חוזי סחורות ואחרים			
3,715	-	-	3,715
אשראי בגין השאלות בין לקוחות			
1,010	-	-	1,010
נכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף			
69,967	2,198	32,365	35,404
סך-כל הנכסים			
התחייבויות			
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים			
224	25	199	-
חוזי שקל-מדד			
4,588	56	4,532	-
חוזי ריבית אחרים			
3,423	749	2,638	36
חוזי מטבע-חוץ			
1,377	19	294	1,064
חוזי מניות			
64	2	62	-
חוזי סחורות ואחרים			
2	14	(12)	-
התחייבויות בגין נגזרים משובצים			
3,715	-	-	3,715
פיקדונות בגין השאלות בין לקוחות			
1,010	-	-	1,010
התחייבויות בגין פעילות בשוק המעו"ף			
2,008	-	-	2,008
התחייבויות בגין השאלות ניירות-ערך			
16,411	865	7,713	7,833
סך-כל ההתחייבויות			

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

במיליוני ש"ח

ביאור 15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה

ליום 30 בספטמבר 2019				
סך-הכל הרווח (הפסד) בגין השינויים בשווי בתקופה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2019	סך-הכל שווי הוגן	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-		
		נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
				בלתי מבוקר
				נכסים שנמדדים לפי שווי הוגן שלא על בסיס חוזר ונשנה
				אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון
34 ⁽¹⁾	536	536	-	-
(14) ⁽²⁾	30	30	-	-
20	566	566	-	-
				סך-הכל

ליום 30 בספטמבר 2018				
סך-הכל הרווח (הפסד) בגין השינויים בשווי בתקופה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2018	סך-הכל שווי הוגן	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-		
		נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
				בלתי מבוקר
				נכסים שנמדדים לפי שווי הוגן שלא על בסיס חוזר ונשנה
				אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון
142 ⁽¹⁾	710	710	-	-
(8) ⁽²⁾	25	25	-	-
134	735	735	-	-
				סך-הכל

ליום 31 בדצמבר 2018				
סך-הכל הרווח (הפסד) בגין השינויים בשווי בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018	סך-הכל שווי הוגן	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-		
		נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
				מבוקר
				נכסים שנמדדים לפי שווי הוגן שלא על בסיס חוזר ונשנה
				אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון
117 ⁽¹⁾	681	681	-	-
(34) ⁽²⁾	49	49	-	-
83	730	730	-	-
				סך-הכל

(1) הפסדים שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הוצאות בגין הפסדי אשראי.
 (2) הפסדים שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ד. שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019								
שווי הוגן ליום 30 ביוני 2019	רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד ⁽¹⁾⁽³⁾	רווחים (הפסדים) שנכללו בהון ⁽²⁾	רכישות	סילוקים	העברות אל רמה 3	העברות מתוך רמה 3	שווי הוגן ליום 30 בספטמבר 2019	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 30 בספטמבר 2019
נכסים								
אגרות-חוב זמינות למכירה								
183	(2)	(3)	-	-	-	-	178	11 ⁽¹⁾⁽²⁾
יתרות בגין מכשירים נגזרים, נטו								
68	27	-	-	9	-	-	104	7 ⁽³⁾
156	63	-	(4)	55	-	-	270	93 ⁽¹⁾⁽³⁾
(832)	(584)	-	(80)	(67)	-	-	(1,563)	(499) ⁽³⁾
(66)	(5)	-	-	1	-	-	(70)	(3) ⁽³⁾
-	27	-	-	(27)	-	-	-	19 ⁽³⁾
(21)	5	-	-	(2)	-	-	(18)	6 ⁽³⁾
(512)	(469)	(3)	(84)	(31)	-	-	(1,099)	(366)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018								
שווי הוגן ליום 30 ביוני 2018	רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד ⁽¹⁾⁽³⁾	רווחים (הפסדים) שנכללו בהון ⁽²⁾	רכישות	סילוקים	העברות אל רמה 3	העברות מתוך רמה 3	שווי הוגן ליום 30 בספטמבר 2018	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 30 בספטמבר 2018
נכסים								
אגרות-חוב זמינות למכירה								
186	-	34	-	-	-	-	220	11 ⁽¹⁾⁽²⁾
יתרות בגין מכשירים נגזרים, נטו								
99	7	-	-	-	-	-	106	(5) ⁽³⁾
201	(2)	-	12	(13)	-	-	198	(103) ⁽¹⁾⁽³⁾
247	(586)	-	2	68	-	-	(269)	88 ⁽³⁾
24	(195)	-	-	26	-	-	(145)	(182) ⁽³⁾
-	1	-	1	-	-	-	2	(4) ⁽³⁾
(17)	(14)	-	-	4	-	-	(27)	(20) ⁽³⁾
740	(789)	34	15	85	-	-	85	(215)

- (1) רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות ריבית.
 (2) רווחים (הפסדים) שנכללו בהון בסעיף התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן.
 (3) רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ד. שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3 (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019								
שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2018	רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח ההפסד ⁽¹⁾⁽³⁾	רווחים (הפסדים) שנכללו בהון ⁽²⁾	רכישות	סילוקים	העברות אל רמה 3	העברות מתוך רמה 3	שווי הוגן ליום 30 בספטמבר 2019	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 30 בספטמבר 2019
191	(11)	(2)	-	-	-	-	178	(2) ⁽¹⁾
נכסים								
אגרות-חוב זמינות למכירה								
191	(11)	(2)	-	-	-	-	178	(2) ⁽¹⁾
יתרות בגין מכשירים נגזרים, נטו								
54	37	-	-	13	-	-	104	15 ⁽³⁾
596	(708)	-	(19)	401	-	-	270	(269) ⁽¹⁾⁽³⁾
404	(2,027)	-	(179)	239	-	-	(1,563)	(962) ⁽³⁾
62	(134)	-	(3)	5	-	-	(70)	(123) ⁽³⁾
40	(11)	-	(1)	(28)	-	-	-	(19) ⁽³⁾
(14)	(10)	-	-	6	-	-	(18)	(9) ⁽³⁾
1,333	(2,864)	(2)	(202)	636	-	-	(1,099)	(1,369)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018								
שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2017	רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח ההפסד ⁽¹⁾⁽³⁾	רווחים (הפסדים) שנכללו בהון ⁽²⁾	רכישות	סילוקים	העברות אל רמה 3	העברות מתוך רמה 3	שווי הוגן ליום 30 בספטמבר 2018	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 30 בספטמבר 2018
212	-	45	-	(37)	-	-	220	45 ⁽¹⁾⁽²⁾
נכסים								
אגרות-חוב זמינות למכירה								
212	-	45	-	(37)	-	-	220	45 ⁽¹⁾⁽²⁾
יתרות בגין מכשירים נגזרים, נטו								
103	(1)	-	-	4	-	-	106	(6) ⁽³⁾
295	(129)	-	82	(50)	-	-	198	(110) ⁽¹⁾⁽³⁾
(813)	354	-	10	180	-	-	(269)	947 ⁽³⁾
(3)	(211)	-	-	69	-	-	(145)	16 ⁽³⁾
(2)	-	-	3	1	-	-	2	(2) ⁽³⁾
(29)	(9)	-	-	11	-	-	(27)	(13) ⁽³⁾
(237)	4	45	95	178	-	-	85	877

- (1) רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות ריבית.
 (2) רווחים (הפסדים) שנכללו בהון בסעיף התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן.
 (3) רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ד. שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3 (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018								
שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2017	רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח ההפסד ⁽¹⁾⁽³⁾	רווחים (הפסדים) שנכללו בהון ⁽²⁾	רכישות	סילוקים	העברות אל רמה 3	העברות מתוך רמה 3	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2018	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2018
נכסים								
אגרות-חוב זמינות למכירה								
212	16	-	-	(37)	-	-	191	(1)- ⁽²⁾
יתרות בגין מכשירים נגזרים, נטו								
103	(59)	-	-	10	-	-	54	(62) ⁽³⁾
295	40	-	5	256	-	-	596	86 ⁽¹⁾⁽³⁾
(813)	(236)	-	12	1,441	-	-	404	159 ⁽³⁾
(3)	8	-	(1)	58	(1)	-	62	(32) ⁽³⁾
(2)	29	-	10	3	-	-	40	(9) ⁽³⁾
(29)	3	-	-	12	-	-	(14)	(2) ⁽³⁾
(237)	(199)	-	26	1,743	-	-	1,333	140

- (1) רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות ריבית.
 (2) רווחים (הפסדים) שנכללו בהון בסעיף התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן.
 (3) רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

ה. במהלך התקופה לא היו מעברים של פריטים הנמדדים לפי שווי הוגן בין רמה 1 לרמה 2.

א. במהלך התקופה לא היו מעברים של פריטים הנמדדים לפי שווי הוגן ממדידה ברמה 3 למדידה ברמה 2, למעט העברות הנובעות מסיכון צד נגדי לעסקה. בהתאם למדיניות התאגיד הבנקאי, ההעברות בין הרמות מוכרות כמתרחשות בסוף תקופת הדיווח.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

בלתי מבוקר

ביאור 15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ז. מידע נוסף בדבר נתונים לא נצפים משמעותיים וטכניקות הערכה המשמשים במדידת שווי הוגן של פריטים שסווגו לרמה 3

ליום 30 בספטמבר 2019			
שווי הוגן	טכניקות הערכה	נתונים לא נצפים	טווח (ממוצע משוקלל)
במיליוני ש"ח			
1. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה			
נכסים			
אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים	178	ציטוט מצד נגדי לעסקה	
יתרות בגין מכשירים נגזרים, נטו			
חוזי שקל-מדד	104	מודל תמחור נגזרי מטבע וריבית	סיכון צד נגדי לעסקה (1.49%) 0.22%-5.02%
חוזי ריבית אחרים	270	מודל תמחור נגזרי ריבית	סיכון צד נגדי לעסקה (1.34%) 0.00%-15.49%
חוזי מטבע-חוץ	(1,563)	מודל תמחור אופציות	סיכון צד נגדי לעסקה (1.17%) 0.22%-15.09%
חוזי מניות	(92)	מודל תמחור נגזרי מניות	סיכון צד נגדי לעסקה (0.44%) 0.22%-14.87%
חוזי מניות ⁽¹⁾	22	מודל תמחור אופציות	ציטוט מצד נגדי -
		סטיית תקן	(79.94%) 79.94%-79.94%
		תשואת דיבידנד	(0.00%) 0.00%-0.00%
		ריבית שקלית לא-צמודה	(0.26%) 0.26%-0.26%
חוזי סחורות ואחרים	-	מודל תמחור נגזרי מטבע	סיכון צד נגדי לעסקה (1.36%) 0.22%-2.87%
נגזרים משובצים ⁽²⁾	(18)	מודל תמחור אופציות	ציטוט מצד נגדי -
2. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה			
השקעה במניות לא סחירות	30	הערכת שווי	
אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון	536	נכסים סחירים - שווי שוק בניכוי מקדם ביטחון מתאים	
		נכסים לא סחירים - היוון תזרימי מזומנים בניכוי מקדם ביטחון מתאים	

ניתוח רגישות לגבי מדידות שווי הוגן המסווגות ברמה 3:

- (1) עלייה (ירידה) בשיעור סטיית התקן תביא למדידת שווי הוגן גבוהה (נמוכה) משמעותית. מנגד, עלייה (ירידה) בשיעור תשואת הדיבידנד או בשיעור הריבית להיוון תביא למדידת שווי הוגן נמוכה (גבוהה) משמעותית.
- (2) עלייה (ירידה) בשיעור הריבית להיוון תביא למדידת שווי הוגן נמוכה (גבוהה) משמעותית.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

בלתי מבוקר

ביאור 15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ז. מידע נוסף בדבר נתונים לא נצפים משמעותיים וטכניקות הערכה המשמשים במדידת שווי הוגן של פריטים שסווגו לרמה 3 (המשך)

ליום 30 בספטמבר 2018			
שווי הוגן	טכניקות הערכה	נתונים לא נצפים	טווח (ממוצע משוקלל)
במיליוני ש"ח			
1. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה			
נכסים			
אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים	220	ציטוט מצד נגדי לעסקה	
יתרות בגין מכשירים נגזרים, נטו			
חוזי שקל-מדד	106	מודל תמחור נגזרי מטבע וריבית	סיכון צד נגדי לעסקה (1.23%) 0.08%-6.24%
חוזי ריבית אחרים	198	מודל תמחור נגזרי ריבית	סיכון צד נגדי לעסקה (1.05%) 0.08%-16.29%
חוזי מטבע-חוץ	(269)	מודל תמחור אופציות	סיכון צד נגדי לעסקה (1.24%) 0.08%-16.23%
חוזי מניות	(172)	מודל תמחור נגזרי מניות	סיכון צד נגדי לעסקה (0.26%) 0.08%-2.70%
חוזי מניות ⁽¹⁾	26	מודל תמחור אופציות	ציטוט מצד נגדי -
חוזי סחורות ואחרים	2	מודל תמחור נגזרי מטבע	סיכון צד נגדי לעסקה (2.73%) 0.08%-16.26%
נגזרים משובצים ⁽²⁾	(27)	מודל תמחור אופציות	ציטוט מצד נגדי -
2. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה			
השקעה במניות לא סחירות	25	הערכת שווי	
אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון	710	נכסים סחירים - שווי שוק בניכוי מקדם ביטחון מתאים	
		נכסים לא סחירים - היוון תזרימי מזומנים בניכוי מקדם ביטחון מתאים	

ניתוח רגישות לגבי מדידות שווי הוגן המסווגות ברמה 3:
 (1) עלייה (ירידה) בשיעור סטיית התקן תביא למדידת שווי הוגן גבוהה (נמוכה) משמעותית. מנגד, עלייה (ירידה) בשיעור תשואת הדיבידנד או בשיעור הריבית להיוון תביא למדידת שווי הוגן נמוכה (גבוהה) משמעותית.
 (2) עלייה (ירידה) בשיעור הריבית להיוון תביא למדידת שווי הוגן נמוכה (גבוהה) משמעותית.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2019

מבוקר

ביאור 15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ז. מידע נוסף בדבר נתונים לא נצפים משמעותיים וטכניקות הערכה המשמשים במדידת שווי הוגן של פריטים שסווגו לרמה 3 (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2018			
שווי הוגן	טכניקות הערכה	נתונים לא נצפים	טווח (ממוצע משוקלל)
במיליוני ש"ח			
1. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה			
נכסים			
אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים	191	ציטוט מצד נגדי לעסקה	
יתרות בגין מכשירים נגזרים, נטו			
חוזי שקל-מדד	54	סיכון צד נגדי לעסקה	0.38%-8.27% (2.03%)
חוזי ריבית אחרים	596	סיכון צד נגדי לעסקה	0.38%-18.30% (6.10%)
חוזי מטבע-חוץ	404	סיכון צד נגדי לעסקה	
חוזי מניות	64	סיכון צד נגדי לעסקה	0.38%-3.68% (2.57%)
חוזי מניות ⁽¹⁾	(2)	ציטוט מצד נגדי	
תשואת דיבידנד			
ריבית שקלית לא-צמודה			
חוזי סחורות ואחרים	40	סיכון צד נגדי לעסקה	0.38%-18.30% (6.10%)
נגזרים משובצים ⁽²⁾	(14)	ציטוט מצד נגדי	
2. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה			
השקעה במניות לא סחירות	49	הערכת שווי	
אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון	681	נכסים סחירים - שווי שוק בניכוי מקדם ביטחון מתאים	
נכסים לא סחירים - היוון תזרימי מזומנים בניכוי מקדם ביטחון מתאים			

ניתוח רגישות לגבי מדידות שווי הוגן המסווגות ברמה 3:

- (1) עלייה (ירידה) בשיעור סטיית התקן תביא למדידת שווי הוגן גבוהה (נמוכה) משמעותית. מנגד, עלייה (ירידה) בשיעור תשואת הדיבידנד או בשיעור הריבית להיוון תביא למדידת שווי הוגן נמוכה (גבוהה) משמעותית.
- (2) עלייה (ירידה) בשיעור הריבית להיוון תביא למדידת שווי הוגן נמוכה (גבוהה) משמעותית.

ביאור 16 יוזמות רגולטוריות

רפורמות רגולטוריות להגברת התחרותיות במערכת הבנקאית

בשנים האחרונות גובשו מספר יוזמות רגולטוריות שעיקר עניינן, הגברת התחרותיות במערכת הבנקאית בישראל, ולצידן קיימות מספר יוזמות רגולטוריות נוספות הנמצאות בשלבי ייזום.

החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל

בחודש ינואר 2017 פורסם חוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה) התשע"ז-2017 על בסיס דוח ועדה ציבורית שמונתה על-ידי שר האוצר ונגידת בנק ישראל (ועדת שטרומ).
• החוק קובע כי חברות כרטיסי האשראי יופרדו משני הבנקים הגדולים (הבנק ובנק לאומי). מאחר והבנק בחר בדרך של הנפקה של לפחות 25% מחברת כרטיסי האשראי שבבעלותו יכול תהליך ההפרדות לארוך עד 4 שנים מינואר 2017. בחודש אפריל 2019 מכר הבנק כ-65.2% מהונה המונפק והנפרע של ישראל כרטיס. הבנק נערך להשלמת ההפרדות מקבוצת ישראל כרטיס כנדרש בחוק במספר חלופות אפשריות. אין ודאות בנוגע לאופן ולעיתוי בו יבחר הבנק להשלים את ההפרדות.

- החל מפברואר 2020 הבנק ידרש להציג באתר שלו, עבור לקוחותיו, פירוט מידע על העסקות המבוצעות על ידם בכרטיסי חיוב חוץ בנקאיים. תיקון להוראות נוהל בנקאי תקין 470 פורסם בחודש נובמבר 2018 ובו הוראות באשר לאופן הצגת המידע. הבנק נערך לעמוד בלוח הזמנים כנדרש.
  - כחלק מהגנות היונקא לחברות כרטיסי האשראי הבנק ידרש לצמצם את מסגרות האשראי שלו ב-50% ביחס למסגרות האשראי שהקצה בשנת 2015, זאת עד חודש פברואר 2021. לאחר מכן לא יוכל הבנק לצמוח בהיקף המסגרות במשך 3 שנים נוספות.
  - בהמשך לאמור בביאור 35 לדוחות הכספיים של הבנק לשנת 2018 (בעמ' 266) בדבר החזקותיו של הבנק בחברת שב"א (שירותי בנק אוטומטיים בע"מ, "שב"א"), ובדבר הדרישה החלה על הבנק למכור את החזקותיו העולות על 10% עד חודש ינואר 2021, בחודש אפריל 2019 התקשר הבנק בהסכם עם חברה מקבוצת Mastercard העולמית ("מסטרקארד") למכירת 10% ממניות שב"א כנגד תמורה כוללת של 11 מיליון דולר (כ-39 מיליון ש"ח), מתוכה 9 מיליון דולר ישולמו במועד השלמת העסקה ו-2 מיליון דולר נוספים יינתנו כשירותים שונים שתעניק מסטרקארד (בתנאי הסכם קיים לשיתוף פעולה בין הצדדים וכפי שיוסכם ביניהם) בחמש השנים הקרובות. העסקה הושלמה בחודש במאי 2019. בנוסף, במאי 2019, פרסמה שב"א תשקיף הצעת מכר למניות שב"א במסגרתו מכר הבנק (ובנקים נוספים המחזיקים בשב"א) 13.4% מהחזקותיו במניות שב"א ונותר עם החזקה של 10%.
- בגין העסקות האמורות ושיעורן יתרת ההשקעה הנותרת רשם הבנק רווח (לפני מס) בסך של כ-65 מיליון ש"ח ברבעון השני לשנת 2019.

ועדת החקירה הפרלמנטרית להקצאת האשראי במשק

בחודש יולי 2017 החליטה הכנסת להקים ועדת חקירה פרלמנטרית לבחינת הקצאת האשראי במשק והסדרי חוב בראשות חבר הכנסת איתן כבל. בוועדה בחנו את התנהלות בנק ישראל, הפיקוח על הבנקים, הבנקים, גופים מוסדיים, חברות ביטוח ונותני אשראי למיניהם, והגישו המלצות בנושא. מנכ"ל הבנק ויו"ר הדירקטוריון הופיעו בפני הוועדה ביום 21 בחודש אוקטובר 2018.
ביום 15 בחודש אפריל 2019 פרסמה הוועדה את המלצותיה, אשר כוונו להתנהלות הגופים המפקחים. ההמלצות לא כוללות המלצות קונקרטיות המכוונות לבנק ספציפי או לנושאי משרה בו. עם זאת, ההמלצות המכוונות לחלק מהרגולטורים וכן המלצות הרחוב, צפויות להשפיע, ככל שיאמצו וימומשו - בין אם בחקיקה ובין אם באמצעות החלטה מנהלית של הרגולטור הרלוונטי - על פעילות הבנקים. כך למשל, בין עיקרי ההמלצות ישנה המלצה אשר בכוחה לפגוע באופן משמעותי ביחסים בין הבנק ללקוח, אשר נהנים מהגנות סודיות שונות המעוגנות בחוק ובפסיקה - מוצע להקים ועדה פרלמנטרית משותפת לוועדות הכלכלה והכספים שתהיה רשאית לקבל לידיה גם מידע סודי שיימסר לה על אף הוראות סודיות הקבועות בחוקים הפיננסיים. המלצות נוספות מתייחסות לשינויים נדרשים בדרכי הפיקוח והאכיפה שמפעיל הפיקוח על הבנקים; כך מוצע להקים יחידה ייעודית בעלת סמכויות חקירה בפיקוח על הבנקים (בדומה ליחידות מקבילות הקיימות ברשות התחרות ורשות ניירות-ערך), לאסור על צעדי אכיפה בלתי פורמליים מצד הפיקוח ולחייב את פרסום כלל צעדי האכיפה הפורמלית וכן מסמך מדיניות אכיפה כוללני. המלצה נוספת מציעה לקבוע כי הבנקים ואיגוד הבנקים לא יהיו חברים בוועדה המייעצת לנגיד בנק ישראל ולמפקח על הבנקים, ויוותרו בה חברים נציגי ממשלה בלבד, כמו-כן יקבע כי הוועדה תפרסם את הפרוטוקולים של דיוניה. המלצות אחרות, הנוגעות לרשות התחרות, מבקשות כי רשות התחרות תכריז על הבנקים כקבוצת ריכוז או כמונופול, וכן תגביר במידה ניכרת את נכונותה לפעול לגילוי מקרים של ניצול לרעה של כוח שוק ושל פעילות אנטי-תחרותית במערכת הבנקאית.

החוק לניוד חשבונות בין בנקים באופן מקוון

בחודש פברואר 2018 אושר בכנסת החוק להקמת מערכת ניוד חשבונות בנק אוטומטית על בסיס מערכת ה-CASS שהוקמה באנגליה (Current Account Switch Service) במסגרת התוכנית הכלכלית (חוק ההסדרים) לשנת 2018. על-פי החוק - הבנקים יחויבו לאפשר מעבר לקוחות באופן מקוון, בטוח, בתוך שבוע ימי עסקים וללא עלות ללקוח, בחודש פברואר 2021 יכנס החוק לתוקף עם אפשרות להארכה נוספת בשנה. מאז פרסום הצעת החוק מתקיימות בבנק ישראל פגישות לצוות ליישום החוק. הוחלט כי חברת מס"ב תנהל את הפרויקט והחברה העבירה לוחות זמנים לביצוע לפיקוח על הבנקים ולכל הבנקים החברים.
בחודש יוני 2019 פרסמה נגידת בנק ישראל כללים ראשוניים מכח החוק העוסקים בסוגי חשבונות אשר הבנקים יחויבו לאפשר את ניודם במסגרת המערכת. על-פי נתוני בנק ישראל, כ-80% מחשבונות עו"ש למשקי בית יהיו ניתנים לניוד במערכת.
בחודש יוני 2019 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטת כללים לסוגי המוצרים אשר יניודו במסגרת המערכת - ביניהם הרשאות לחיוב החשבון, ניהול יתרת חובה בשקלים ובמטבע-חוץ, ניהול ניירות-ערך ועוד. בנוסף, פרסמה באוגוסט 2019 טיוטת הוראת נוהל בנקאי תקין "העברת פעילות פיננסית של לקוח בין בנקים באופן מקוון" אשר מסדירה את רצף הפעולות הנדרשות מהבנק הקולט והבנק המעביר בניוד, והמפרטת את החובות החלות על כל אחד מהם.

ביאור 16 יוזמות רגולטוריות (המשך)

הרפורמה בשירותי התשלום

בחודש ינואר 2019, פורסם חוק שירותי תשלום, שיכנס לתוקף בחודש ינואר 2020. החוק מחליף את חוק כרטיסי חיוב ולמעשה מחיל הגנות צרכניות שהיו שמורות עד עתה לעולם הכרטיסים גם על אמצעי תשלום בבנקים כגון העברות מחשבון והרשאות לחיוב חשבון. בנוסף, יוחלו הגנות גם על אמצעי תשלום חדשניים כגון אפליקציות תשלומים, ארנק אלקטרוני ועוד. ההסדר שנקבע בחוק מסתמך בין היתר על עקרונות דירקטיבת PSD2 שנכנסה לתוקף בחודש מאי 2018 באירופה. היערכות הבנק נדרשת בעיקר בנושא התאמת החוזים, הגילוי הנאות וההודעות הנדרשות לגבי כלל אמצעי התשלום שהבנק מעמיד ללקוחותיו, בנושא החובה והאחריות המוטלות על הבנק לעניין שימוש לרעה ובנושא ההרשאות לחיוב חשבון, אשר החוק מקדיש לו פרק ייחודי. תזכיר חוק נוסף בנושא, הקובע את החובות החלות על מי שמבקש לקבל רישיון ולשמש כנותן שירותי תשלום, התפרסם בחודש אוגוסט 2018 להערות הציבור והוא צפוי להגיע לדין בכנסת הנכנסת.

משרד המשפטים פרסם טיוטת צו לדחיית תחילת החוק בחצי שנה עד 9 ביולי 2020. הצו יוכל לקבל תוקף רק לאחר אישור ועדת הכלכלה. חקיקה פרטית לטובת נוטלי משכנתאות:

- בחודש ינואר 2019 פרסם תיקון 30 לחוק הבנקאות (שירות ללקוח) העוסק בדחיית פירעון הלוואה לדיור של לקוח בנסיבות מיוחדות, החוק קובע כי על הבנקים (וגופים חוץ בנקאיים ככל שאלו ימכרו משכנתאות בעתיד) לאפשר ללקוח, לבחור מסלול הלוואה בו הוא יהיה רשאי, לדחות תשלומים בגין הלוואה לדיור במקרה של אבטלה, מחלה, לידה או פגיעה.
- בחודש ינואר 2019 פרסם ברשומות תיקון 31 לחוק הבנקאות (שירות ללקוח) העוסק בדחיית תשלומי משכנתא עקב פטירת לווה - על-פי התיקון לחוק, במקרה של פטירת לווה, לבקשת מי שחייב לפרוע את הלוואה, על הבנק לדחות את תשלומי המשכנתא, לתקופה שלא תעלה על 12 חודשים, ללא תשלום וללא חיוב בריבית פיגורים. תיקונים אלו נכנסו לתוקף בחודש יולי 2019.

הוראות יוזמות מהותיות בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019

- החלפת עוגני הריבית בחו"ל - בחודש מרץ 2019 שלח בנק ישראל טיוטת מכתב לעניין סיום השימוש בריבית ה-LIBOR. המכתב מורה לבנקים להיערך לנושא באופן מקיף; בין היתר מתבקשים הבנקים למנות גורם ניהולי האחראי לריכוז בחינת השפעות הנושא והמעקב אחרי הטיפול בנושא. בנוסף יערכו הבנקים מיפוי של המכשירים והחוזים שלהם פוטנציאל להיות מושפעים מהחלפה זו. כמו-כן מתבקשים הבנקים לבצע ניתוח סיכונים מקיף הן לתאגיד והן להשלכה על יחסי הבנק והלקוח וכן לקבוע מדיניות ונהלים המתייחסים למעבר תוך בחינת תרחישים שונים בקצב המעבר.
- בחודש אפריל 2019 נכנס לפעילות מאגר נתוני אשראי - כתוצאה מהחוק לכל אזרח יהיה דירוג אשראי כאשר דירוג זה ימסר לנותן אשראי בעת בקשת אשראי ולאחר הסכמת האזרח.
- נוהל בנקאי תקין 434 - חשבונות משותפים - סעיף "היוותרות בחיים" - ביוני 2019 פרסם בנק ישראל טיוטת נוהל בנקאי תקין חדשה בנושא זה הקובעת כללים לניהול החשבון במקרה של פטירת אחד מבעלי החשבון.
- נוהל בנקאי תקין 426 - "מענה טלפוני אנושי מקצועי": ביום 25 ליולי 2019, נכנס לתוקף נוהל בנקאי תקין 426 הידוע גם בכינוי המיישם במערכת הבנקאית את "חוק 6 דקות" נוהל בנקאי תקין זה בא להקל על הצרכן בפניותיו לגופים מסוימים בכל הקשור למענה אנושי ומקצועי וזאת על-ידי פישוט וקיצור המערכת האוטומטית לניתוב שיחות והשנייה, על-ידי הגבלת זמן המתנה עד קבלת מענה אנושי מקצועי לזמן שלא יעלה על 6 דקות מרגע תחילת השיחה. הפיקוח על הבנקים ידרש לדווח לוועדת הכלכלה של הכנסת על העמידה בהוראות שנקבעו.
- כח שוק משמעותי - בחודש יולי 2019 פרסם גילוי דעת של רשות התחרות על אמות המידה לבחינת כוח שוק משמעותי זאת בהמשך לתיקון 21 חוק ההגבלים מינואר 2019 הקובע כי מונופול יחשב מי שמחזיק כוח שוק משמעותי ביחס לאספקת נכסים או ביחס למתן שירותים או רכישתם (זאת בשונה מההגדרה הקודמת אשר קבעה כי מונופול יוגדר כמי ששולט בלמעלה מ-50% מהשוק).
- טיוטת נוהל בנקאי תקין המסדיר את עיסוק תאגיד בנקאי בפעילות במכשירים פיננסיים עבור לקוחותיו - באוגוסט 2019 פרסמה טיוטה (שתחליף את נוהל בנקאי תקין 461) המסדירה את פעילות הברוקר דילר של הבנקים.
- כללי העמלות - באוגוסט 2019 נכנס לתוקף תיקון לכללי העמלות המחייב את הבנקים לאתר את העסקים הקטנים שיכולים לחסוך ממעבר למסלול עמלות עו"ש במחיר קבוע, ולצרף אותם באופן יזום למסלול.
- נוהל בנקאי תקין 432 - "העברת פעילות וסגירת חשבון של לקוח" - באוגוסט 2019 פרסם בנק ישראל טיוטת תיקון לנוהל בנקאי תקין 432, הטיטה קובעת כי על בנק לאפשר הגשת בקשה להעברת תיק נירוט-ערך באמצעות אתר האינטרנט.
- בנקאות פתוחה - הבנק חויב לאפשר להעביר מידע על חשבונות לקוחות לצדדים שלישיים שיתנו ללקוחות שירותי יעוץ, השוואת עלויות וסכימת מידע פיננסי. ההעברה תהיה בכפוף לאישור לקוח ותבוצע בשיטת OPEN API. טיוטת הנוהל הבנקאי התקין בנושא יישום סטנדרט בנקאות פתוחה בישראל, בדגש על ספקי וצרכני מידע, הן בסוגיות מהותיות והן בסוגיות טכניות, דוננה ב-12 בספטמבר בוועדה המייעצת.
- חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי - החוק נכנס לתוקף ב-15 בספטמבר 2019.
- עיקרי ההוראה: החוק יוצר מסגרת חקיקתית אחת אשר תכלול את כל סוגי החייבים - יחידים ותאגידים על סוגיהם השונים. במקביל, נקבעה במסגרת החקיקתית חלקים שיעסקו בהיבטים הייחודיים הנוגעים לתאגידים ובהיבטים הייחודיים הנוגעים ליחידים. תאגידים: החוק מבקש להסדיר את כל היבטי חדלות הפירעון של התאגיד, החל מהסדרי החוב וחובות נושאי המשרה בתקופה שקודמת לפתיחת הליכי חדלות הפירעון, המשך בהליכי ההבראה והשיקום וכלה בפירוקו של התאגיד וחסול פעילותו. כדי לתת מענה הן לצורך באחידות והן לצורך בהסדרים ייחודיים במקרים המתאימים.

ביאור 16 יוזמות רגולטוריות (המשך)

יחידים: החוק מבקש להסדיר היבטים של חדלות הפירעון של יחיד, בכך שהוא יוצר הסדרים פשוטים ומהירים יותר עבור חייבים שמבקשים להתמודד עם חדלות פירעונם: יצירת מסלולים מנהליים לטיפול בחובות נמוכים לחייבים שאינם "סדרתיים", מאפשר גם ליחידים לגשת להליכי חדלות פירעון עוד לפני שהם חדלי פירעון בפועל, וכן מאפשר התניית קבלת ההפטר בעמידה בתוכנית הכשרה כלכלית, על מנת שההליך יהיה כלי להתמודדות גם עם הסיבות שהובילו לחדלות הפירעון.

משרד המשפטים פרסם טיוטת תקנות בשמונה נושאים שונים ליישום החוק. לאור העיכוב בהשלמת הליך חקיקתן של התקנות בשל התפזרות הכנסת, החוק נכנס לתוקף כאשר רק 5 מתוך 8 התקנות אושרו ופורסמו. יתר התקנות דורשות את אישור ועדת חוקה, אשר טרם הוקמה והתכנסה. לשכת שירותי מחשוב - בספטמבר 2018 פרסם משרד האוצר כללים למתן מענקים להקמת לשכת מחשוב שתקים תשתית מחשוב ותספק שירותי מחשוב בנקאיים כוללים לגופים פיננסיים. על-פי הכללים, במרס 2019 נבחרה חברת TCS כספק הזוכה לקבלת המענק בשלב הראשון תקבל TCS, בכפוף לעמידה באבני הדרך, מענק של 105 מיליון ש"ח. יצוין כי במסגרת הכללים למתן המענק ישנו תמריץ לספק הזוכה לחתום עם גופים פיננסיים נוספים על הסכם לאספקת שירותי מחשוב, שכן כך יגדל המענק עד לסכום מקסימלי של 200 מיליון ש"ח. באוגוסט 2019 הורתה המפקחת על הבנקים לבנקים להיערך להתחבר ללשכת שירותי מחשוב במהלך 2020.

CRS - חילופי מידע אוטומטיים על חשבונות פיננסיים - תקנות מס הכנסה (יישום תקן אחיד לדיווח ולבדיקת נאותות של מידע על חשבונות פיננסיים), התשע"ט-2019. מדינת ישראל אימצה את תקן ארגון ה-OECD לחילופי מידע אוטומטיים על חשבונות פיננסיים לצרכי מס (Common Reporting Standard - CRS) של תושבים זרים. מוסדות פיננסיים נדרשים לאסוף מידע פיננסי כפי שהוגדר אודות תושבים זרים, אשר יועברו באמצעות רשות המסים למדינות התושבות הזרות. התקנות אושרו ביום 1 בינואר 2019. הבנק דיווח לרשות המסים ביום 23 ביוני 2019 בגין שנת 2017 - ובגין שנת 2018 ביום 8 בספטמבר 2019.

נוהל בנקאי תקין 367 - ההוראה עודכנה כך שהחל מינואר 2020 ערוץ שירות הפקס ייכלל במסגרת שרותי בנקאות בתקשורת הגדרות ההוראה יחולו גם על ערוץ הפקס, החל מתהליכי זיהוי ואימות לקוח, הטמעת בקורות, סכומי העברות כספים. בנק ישראל מאפשר ללקוחות שהיו מנויים על שירות הפקס עם הבנק, טרם התיקון, להמשיך לפעול ללא חתימה על הסכם חדש.

ב-28 באוקטובר 2019 לאחר תקופת הדוח פרסם בנק ישראל טיוטה של נוהל בנקאי חדש העוסק בניהול אשראי קמעונאי. הקובע בין היתר כי הבנק נדרש לקדם מדיניות תמחור הוגן של אשראי העקבית עם רמת הסיכון של הלווה ומאפייניו. ולקבוע יחס מקסימלי בין סך ההחזר החודשי להכנסה הפנייה.

ב-29 באוקטובר 2019 לאחר תקופת הדוח פרסם בנק ישראל נוסחיים סופיים של שני נוהלים בנקאיים תקינים העוסקים באשראי. נוהל בנקאי תקין 311 ניהול סיכון אשראי ונוהל בנקאי תקין 313 מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לוויים.

יוזמות רגולטוריות אלו משפיעות לרעה על הכנסות הבנק ועל הוצאותיו, ועלולות להשפיע לרעה על עסקי קבוצת הבנק בעתיד. בשלב זה, הבנק בוחן את המשמעויות הכוללות של האמור לעיל על הכנסות הבנק ומשמעויות עסקיות ותפעוליות ארוכות טווח נוספות. השפעות אלו אינן ניתנות לכימות בשלב זה ותלויות, בין היתר בהתנהגות הלקוחות, שינויים רגולטוריים נוספים ופעילות המתחרים. לפרטים נוספים בנושא רפורמות מרכזיות נוספות ראה [ביאור 35 בדוחות הכספיים לשנת 2018](#).

ביאור 17 אירועים מהותיים בתקופת הדוח

א. קבוצת ישראלכרט

בהמשך לאמור בביאור 15.ה. לדוח השנתי של הבנק לשנת 2018 לעניין היערכות הבנק להיפרדות מקבוצת ישראלכרט, בהתאם לנדרש בחוק להגברת התחרותיות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), תשע"ז-2017 ("החוק להגברת התחרותיות") בחודש אפריל מכר הבנק בהצעת מכר לציבור כ-65.2% מהונה של ישראלכרט בתמורה (ברוטו) כוללת של כ-1.76 מיליארד ש"ח ונותר עם החזקה של כ-33% ממניות ישראלכרט. בהתאם לכללי חשבונאות החלים על הבנק, בשל הירידה משיעור החזקה של 50%, חדל הבנק לאחד את קבוצת ישראלכרט, אך נשאר עם השפעה מהותית, ועל כן, הכיר ברבעון השני ברווח נטו (לאחר מס והוצאות הקשורות בהצעת המכר) בסך של כ-137 מיליון ש"ח, בגין מכירת ההשקעה בישראלכרט (לפרטים נוספים, ראה [ביאור 1.ה.](#) בתמצית הדוחות הכספיים).

ביום 11 באפריל 2019 ובמענה לבקשת הבנק, עדכן בנק ישראל את היתר השליטה בישראלכרט, כך שגרעין השליטה שעל הבנק להחזיק בישראלכרט לא יפחת מ-30% מכל סוג של אמצעי השליטה בסולקיים, וזאת חלף 50% בהיתר הקודם.

לפי הוראות החוק להגברת התחרותיות יהיה הבנק רשאי להחזיק ביתרת החזקותיו בישראלכרט עד ליום 31 בינואר 2021. הבנק נערך להשלמת ההיפרדות מקבוצת ישראלכרט כנדרש בחוק במספר חלופות אפשריות ובהן: מכירת מניות המהוות גרעין שליטה בישראלכרט, מכירה פרטית ללא גרעין שליטה או הצעה לציבור של מניות ישראלכרט, למשקיעים זרים או ישראלים, חלוקת מניות ישראלכרט או אופציות רכישה למניות בדרך של דיבידנד בעין, מכירה בבורסה (כפוף לכללי החסימה של הבורסה), או שילוב של אילו מהחלופות. אין ודאות בנוגע לאופן ולעיתוי בו יבחר הבנק להשלים את ההיפרדות. לפרטים בדבר דיוני השומה בקשר עם מס רווח בגין רווחים ראויים לחלוקה, ראה [ביאור 3.ג.8. לדוחות הכספיים לשנת 2018](#), ובקשר עם שיפוי חברת ישראלכרט בדבר מע"מ על עמלות מטבע-חוץ ראה [ביאור 2.ג.8. לדוחות הכספיים לשנת 2018](#).

ב. Bank Pozitif Kredi Ve Kalkinma Bankasi Anonim Sirketi (להלן: "בנק פוזיטיף")

קבוצת הבנק פועלת כיום בתורכיה באמצעות בנק פוזיטיף, הפועל ומתמחה בתחום הבנקאות העסקית.

לאור המצב הכלכלי והפוליטי בתורכיה, במסגרת התוכנית האסטרטגית של הבנק, הוחלט לפעול להקטנה הדרגתית של תיק האשראי של בנק פוזיטיף. לבעל מניות המיעוט בבנק פוזיטיף טענות כנגד הבנק בקשר עם ההשפעה, לכאורה, של האמור על התוצאות של בנק פוזיטיף. בהקשר זה יצוין כי בחודש ינואר 2019 בנק ישראל הנחה את הבנק להגדיל את שיעורי השקלול של נכסי הסיכון בחישוב יחס ההון המאוחד בגין הפעילות בבנק פוזיטיף, החל משנת 2020. לפרטים ראה [פרק הון והלימות הון לעיל](#).

הבנק הגביר פעולות למכירת מלוא החזקותיו בבנק פוזיטיף ובמסגרת זו בחודש אוקטובר 2019 גם התקשר, במשותף עם בעל מניות המיעוט בבנק פוזיטיף עם בנק השקעות תורכי שסייע באיתור רוכשים פוטנציאליים. בהתחשב בכל האמור, מעריך הבנק כי יוכל להתקשר במהלך השנה הקרובה בהסכם למכירת החזקותיו בבנק פוזיטיף אך אינו צפוי להשיב את מלוא סכום ההשקעה בחברה, וסביר שמרבית התמורה תהיה מותנית. בהתאם לכללי החשבונאות החלים על הבנק, ולאור צפי הבנק למכירת ההשקעה בשנה הקרובה במחיר הנמוך מערכה בספרי הבנק, העריך הבנק את השווי ההוגן של התמורה הצפויה והכיר בהפסד מירידת-ערך בסך של כ-63 מיליון ש"ח.

בנק הפועלים

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים
ליום 30 בספטמבר 2019

Q3

תוכן העניינים

211	5. ממשל תאגידי
211	5.1. הביקורת הפנימית
211	5.2. עניינים אחרים
213	6. פרטים נוספים בנוגע לעסקי התאגיד ואופן ניהולם
213	6.1. מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה
224	6.2. דירוג הבנק
224	6.3. מעורבות חברתית ותרומה לקהילה; אחריות חברתית
225	7. נספחים
225	7.1. התפתחויות מהותיות בהכנסות ובהוצאות לפי רבעונים
228	7.2. שיעורי הכנסות והוצאות ריבית

רשימת הטבלאות

214	טבלה 6-1: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר לקוחות פרטיים
215	טבלה 6-2: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר עסקים קטנים
217	טבלה 6-3: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר הלוואות לדיור
218	טבלה 6-4: מגזרי פעילות גישת ההנהלה - תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של המגזר המסחרי
219	טבלה 6-5: מגזרי פעילות גישת ההנהלה - תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של המגזר העסקי
221	טבלה 6-6: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של המגזר הבינלאומי
223	טבלה 6-7: מגזרי פעילות גישת ההנהלה - תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר ניהול פיננסי
224	טבלה 6-8: דירוג
225	טבלה 7-1: התפתחות רבעונית של סך הרווח המימוני, נטו
226	טבלה 7-2: ההוצאה המצטברת להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים לפי רבעונים
227	טבלה 7-3: פירוט עמלות והכנסות אחרות לפי רבעונים
227	טבלה 7-4: פירוט רבעוני של ההוצאות התפעוליות והאחרות
228	טבלה 7-5: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית ¹⁾

5. ממשל תאגידי

5.1 הביקורת הפנימית

פרטים בדבר הביקורת הפנימית בקבוצה, ובכלל זה, הסטנדרטים המקצועיים לפיהם פועלת הביקורת הפנימית והשיקולים בקביעת תוכנית העבודה השנתית והרב שנתית, נכללו בדוח השנתי לשנת 2018. בתקופת הדוח לא חלו שינויים מהותיים בפרטים אלה. תוכנית הביקורת של קבוצת ישראלכרט לשנת 2019 מבוצעת על-ידי מבקר החברה החדש, מר מוני אברהם (אשר מונה באפריל 2018 והחליף את מר זאב חיו). עד למועד הפיכתה של ישראלכרט לחברה ציבורית (אפריל 2019) בוצעה הביקורת בין השאר גם באמצעות עובדי הביקורת הפנימית של הבנק. החל ממועד זה, לא ניתנים עוד שירותי ביקורת לישראלכרט על-ידי עובדי הביקורת הפנימית של הבנק.

5.2 עניינים אחרים

בחודש אפריל 2019 הודיע מנכ"ל הבנק, מר אריק פינטו על החלטתו שלא לחדש את חוזה העסקתו (המסתיים בסוף שנת 2019) כמנהל הכללי של הבנק לכהונה נוספת. הדירקטוריון קיבל בצער רב את הודעתו של מר פינטו על החלטתו לסיים את כהונתו. במהלך כהונתו הוביל מר פינטו ביחד עם הנהלת הבנק שורה של הישגים ומהלכים משמעותיים בהתמודדות עם אתגרי העבר והכנת הבנק לאלה שצופן העתיד, ואשר בזכותם זכה להערכה רבה ולאמון מלא של הדירקטוריון.

בחודש מאי 2019 מינה דירקטוריון הבנק ועדת דירקטוריון לאיתור המנהל הכללי של הבנק, שחבריה הם יו"ר הדירקטוריון מר עודד ערן (יו"ר הוועדה), גב' דליה לב ומר יעקב פאר. ביום 15 ביולי 2019 החליט דירקטוריון הבנק, בהמלצת ועדת האיתור שהקים, למנות את מר דב קוטלר למנכ"ל הבא של הבנק. זאת, לאחר תהליך איתור מובנה שערכה ועדת האיתור, שכלל בחינה מעמיקה של כישורי המועמדים ומתוך אמונה ביכולותיו וכישוריו של מר קוטלר להוביל את הבנק בשנים הקרובות. מר קוטלר נכנס לתפקידו כמנכ"ל ביום 1 באוקטובר 2019.

בחודשים יוני ויולי 2019 הודיעו מר רונן שטיין, משנה למנכ"ל והממונה על החטיבה הקמעונאית ומר ארז יוסף, משנה למנכ"ל והממונה על חטיבת אסטרטגיה, משאבים ותפעול, בהתאמה, על כוונתם, לפרוש מהבנק, וזאת לאחר 26 ו-30 שנות עבודה בבנק, בהתאמה. בחודשים אוקטובר ונובמבר 2019 פרשו מר יוסף ומר שטיין מהבנק. הדירקטוריון מודה להם על שירותם המסור וארוך השנים בבנק.

בחודש אוגוסט 2019 הודיע מר עופר קורן, משנה למנכ"ל והממונה על החטיבה הפיננסית (CFO) על רצונו לפרוש מהבנק. כהונתו צפויה להסתיים בחודשים הקרובים.

בהמלצת מנכ"ל הבנק, מר דב קוטלר, אישר דירקטוריון הבנק ביום 6 באוקטובר 2019 את המינויים והשינויים הארגוניים הבאים בהנהלת הבנק: מינויים:

גב' דלית רביב, שכינה כמנהלת האגף המסחרי בחטיבה העסקית של הבנק מונתה למשנה למנכ"ל וממונה על החטיבה הקמעונאית. גב' רביב נכנסה לתפקידה ביום 13 בנובמבר 2019, לאחר קבלת אישור הפיקוח על הבנקים למינוי;

מר עמית אוברקוביץ' מונה למשנה למנכ"ל וממונה על חטיבת משאבי אנוש. מר אוברקוביץ' צפוי להיכנס לתפקידו בחודש דצמבר 2019; מר רם גב מונה למשנה למנכ"ל וממונה על החטיבה הפיננסית (CFO). מר גב מכהן כיום כמשנה למנכ"ל ו-CFO של ישראלכרט בע"מ. מר גב, שמינויו כבר אושר על-ידי הפיקוח על הבנקים, צפוי להיכנס לתפקידו בחודשים הקרובים.

שינויים ארגוניים:

חטיבת משאבי אנוש תהיה כפופה ישירות למנכ"ל ותפוצל מחטיבת ה-COO. אגפי הלוגיסטיקה והרכש יועברו לחטיבה הפיננסית ומרכז תפעול בנקאי יועבר לחטיבה הקמעונאית.

החשבונאי הראשי, מר עופר לוי, הממונה על החשבות, יהיה כפוף במישור למנכ"ל הבנק.

השלמת השינויים הארגוניים צפויה בחודשים הקרובים.

ביום 18 ביולי 2019 כונסה אסיפה כללית שנתית של בעלי המניות של הבנק ובה נדונו והתקבלו ההחלטות הבאות: נערך דיון בדוחות הכספיים השנתיים המבוקרים של הבנק ליום 31 בדצמבר 2018 ובדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנה שהסתיימה באותו התאריך; מונו מחדש סומך-חייקין (KPMG), רואי חשבון, וזוי האפט (BDO), רואי חשבון, לרואי החשבון המבוקרים של הבנק במשותף, עד לתום האסיפה הכללית השנתית הבאה של הבנק; אומצו תיקונים לתקנון הבנק; אושר מינויים של חמישה דירקטורים (מתוך שמונה מועמדים שהוצעו על-ידי הוועדה למינוי דירקטורים בתאגידים בנקאיים), כמפורט להלן:

מר דוד אבנר לדירקטור חיצוני לפי חוק החברות (העומד גם בתנאי הכשירות של דירקטור חיצוני לפי הוראה 301);

מר ראובן קרופיק (דירקטור מכהן) ומר נעם הנגבי לדירקטורים חיצוניים לפי הוראה 301 (שהם גם דירקטורים בלתי תלויים לפי הוראות חוק החברות); מר עודד ערן (דירקטור מכהן ויו"ר הדירקטוריון) וד"ר דוד צבליחובסקי לדירקטורים שאינם דירקטורים חיצוניים (במעמד "אחר").

ביום 22 ביולי 2019 התקבל אישור המפקחת למינויו מחדש של מר ראובן קרופיק לתקופת כהונה שנייה כדירקטור חיצוני לפי הוראה 301 והובהר כי חידוש מינויו הוא מיום 18 בפברואר 2019 (עת הוארכה כהונתו של מר קרופיק על-ידי המפקחת בהתאם לסמכותה לפי פקודת הבנקאות). בהתאם, תימנה תקופת כהונתו הנוספת בת שלוש השנים של מר קרופיק, החל מיום 18 בפברואר 2019.

במהלך החודשים ספטמבר ואוקטובר נכנסו לתוקף המינויים של מר דוד אבנר, ד"ר דוד צבליחובסקי ונעם הנגבי, וזאת לאחר שהמפקחת על הבנקים הודיעה על אי התנגדותה למינויים.

ביום 5 באוקטובר 2019 הסתיימה כהונתו של מר יעקב פאר בדירקטוריון הבנק וזאת לאחר תשע שנות כהונה.

ביום 28 באוקטובר 2019 הודיעה המפקחת על הבנקים לבנק על אי התנגדותה למינויו של עודד ערן לתקופת כהונה נוספת כדירקטור וכיו"ר דירקטוריון הבנק. תקופת כהונתו הנוספת של מר ערן תחל ביום 1 בינואר 2020.

בחודש מאי 2019 אישרו ועדת התגמול (בהתאם לתקנה 1ב1 לתקנות החברות (הקלות בעסקות עם בעלי עניין), תש"ס-2000 ("תקנות ההקלות") והדירקטוריון את הארכת פוליסת ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה של הבנק וחברות בנות של הבנק בחודש אחד (היינו עד ליום 30 ביוני 2019 במקום 31 במאי 2019, מועד פקיעתה של פוליסת הביטוח הקודמת) בתמורה לסך של כ-200,000 דולר, וזאת על-מנת למצות משא ומתן עם מבטחים על חידוש הפוליסה. בחודש יוני 2019, אישרו ועדת התגמול (בהתאם לתקנה 1ב1 לתקנות ההקלות) והדירקטוריון הבנק, רכישת כיסוי ביטוחי לאחריות הדירקטורים ונושאי משרה בקבוצת הבנק וחבויות כספיות שתוטלנה עליהם בשל תפקודם כנושאי משרה. הכיסוי הביטוחי שנרכש כולל גם כיסוי לחברה בגין סכומים בהם שיפתה את נושאי המשרה ובגין תביעות ניירות-ערך בגבולות אחריות של 250 מיליון דולר וכן כיסוי נוסף לדירקטורים ונושאי המשרה (Side A) בגבולות אחריות של 50 מיליון דולר (סך-הכל 300 מיליון דולר), וזאת החל מיום 1 ביולי 2019, לתקופה של אחד עשר חודשים. סך הפרמיה בגין הכיסוי הביטוחי כאמור עומדת על כ-2.4 מיליון דולר.

במועד אישור דוחות אלה אישר הדירקטוריון לזמן אסיפה כללית מיוחדת של בעלי המניות של הבנק שעל סדר יומה הארכה זמנית של מדיניות התגמול הקיימת של הבנק וכן אישור תנאי כהונה והעסקה של יו"ר הדירקטוריון ומנכ"ל הבנק.

בחודש יולי 2019 פרסם הבנק דוח אחריות חברתית, סביבתית וכלכלית לסיכום שנת 2018, הנערך לפי התקן המתקדם של GRI, הדוח זמין באתר האינטרנט של הבנק.

ביזור גרעין השליטה בבנק והפיכה לבנק ללא גרעין שליטה

עד חודש נובמבר 2018 החזיקה גב' שרי אריסון בהיתר שליטה בבנק, באמצעות אריסון החזקות (1998) בע"מ ("אריסון החזקות"). ביום 22 בנובמבר 2018 הוחלף היתר השליטה של גב' אריסון בהיתר להחזקת אמצעי שליטה שקיבלה מבנק ישראל ("היתר החזקה"), אשר מאפשר את ביזור השליטה בבנק והבנק הפך תאגידי בנקאי בלא גרעין שליטה. לפי תנאי היתר החזקה נדרשת גב' אריסון, המחזיקה למועד פרסום הדוח כ-15.7% ממניות הבנק, למכור בתוך מספר שנים את החזקותיה בבנק העולות על 5%. לפרטים נוספים אודות היתר החזקה, השינוי במבנה השליטה בבנק והשלכותיו, ראה [דוחות כספיים של הבנק לשנת 2018 סעיף 6.6 בפרק ממשל תאגידי](#).

הטלת עיצומים כספיים על-ידי המפקחת על הבנקים

בחודשים האחרונים עלה מספר העיצומים הכספיים שהוטלו על בנקים וחברות כרטיסי אשראי (ובהם גם הבנק וישראלכרט) על-ידי הפיקוח על הבנקים, במקרים בהם לעמדת הפיקוח התגלו תקלות או פגמים בהתנהלות של המוסדות הפיננסיים.

- ביום 3 באפריל 2019 הטילה המפקחת על הבנקים על הבנק עיצום כספי בסך אלפי ש"ח. העיצום הכספי הוטל בשל אי תיקון ליקוי. בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, שניתנו בעקבות בירור תלונות הציבור לפי סעיף 16 (ב) לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981, לפיהן נדרש הבנק לתקן את מסמכיו בקשר עם שירות משלוח פנקסי שיקים ללקוחות באמצעות דואר ישראל, כך שהאחריות לנזק במקרים של אובדן או גניבת פנקסי שיקים בעת משלוח בדואר לא תחול על הלקוח.
- ביום 16 במאי 2019 הטילה המפקחת על הבנקים על הבנק עיצום כספי בסך 1,575 אלפי ש"ח. החלטת הפיקוח להטיל עיצום כספי ניתנה בעקבות מקרים בהם לקוחות ביקשו לעשות שימוש בבנקטים של הבנק לצורך משיכת מזומנים, חויבו בגין משיכת כספים ונגבו מהם עמלות על אף שמשיכת הכספים לא צלחה. דבר המהווה הפרה של סעיפים 3 ו-5(א) להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 433 ושל הוראות סעיף 9.9 לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981. הפיקוח הכיר בטענות הבנק ביחס לפעולות אשר ננקטו לתיקון הליקויים ולמניעת הישנותם ומשכך הופחת סכום העיצום ב-10%, לסך הנ"ל.
- בחודש פברואר 2019 הטילה המפקחת על הבנקים על ישראלכרט עיצום כספי בסך של 675 אלפי ש"ח בנושא שיווק אשראי - חובת אזהרה בפרסומת. לפי החלטת המפקחת על הבנקים, הטלת העיצום הכספי היא בשל הפרה של סעיף 5(ג) לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), מאחר שבמסגרת הקמפיין הרחב בו נקטה ישראלכרט, בפרסומת שהוצגה באתר האינטרנט השיווקי של ישראלכרט בגרסת המכשיר הנייד, לא פורסמה אזהרה כנדרש בחוק הבנקאות (שירות ללקוח), אלא באמצעות קישור ל-"דף נחיתה" המפנה לאזהרה.

6. פרטים נוספים בנוגע לעסקי התאגיד ואופן ניהולם

6.1. מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה

6.1.1. מגזר לקוחות פרטיים

כללי ומבנה המגזר

הבנק מספק מגוון של שירותים ללקוחות פרטיים לרבות שירותי ניהול חשבון שוטף, מתן אשראי למטרות שונות, פיקדונות ותוכניות חיסכון ופעילות בשוק ההון. בנוסף מציע הבנק ללקוחות בעלי צרכים פיננסיים מורכבים, שירותים ופתרונות באמצעות מוצרים מתקדמים, ניהול נכסים גלובלי ומעטפת שירות מקצועית מיוחדת הכוללת: פגישות וטלפונים יזומים ומערך ייעוץ מתקדם הנעזר בכלים תומכי החלטה. השירותים ללקוחות המגזר מוענקים באמצעות מערך של 222 סניפים לרבות, סניפים דיגיטליים מתקדמים, סניף נייד ובאמצעות ערוצים ישירים: מכשירים לשירות עצמי בסניפים וב-"חצרות לקוח", "פועלים באינטרנט", "פועלים בסלולר", מוקד "פועלים בטלפון", פניות בפייסבוק ובאפליקציות בסמרטפונים. כחלק מתפישת השירות בבנק והאחריות החברתית, רואה הבנק בנגישות לאנשים עם מוגבלות נושא מהותי וחובה עסקית - במסגרתה הונגשו כלל שירותי הבנק לאנשים עם מוגבלות.

בשנים האחרונות קיימת מגמה מתמשכת של גידול בהיקפי הפעילות הבנקאית באמצעות ערוצים לא מאוישים (במכשירי בנק אוטומטיים לשירות עצמי, באתר האינטרנט, באפליקציות, בסלולר ובמענה הקולי האוטומטי במוקד פועלים בטלפון).

ייעוץ פנסיוני

ברבעון השלישי בשנת 2019 השיק הבנק קמפיין פנסיוני שמטרתו להעלות מודעות לחשיבות הייעוץ הפנסיוני והייעוץ לפרישה בבנק. בעקבות הקמפיין, גדלו באופן משמעותי הפניות למרכזי הייעוץ.

שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע מהותית על המגזר

פתיחת חשבון דיגיטלי

לראשונה בישראל, בנק הפועלים מאפשר גם לצעירים בגילאי 16 עד 18 לפתוח חשבון בנק בדיגיטל, ללא בנקאי, בכ-7 דקות. לקוחות אלה יוכלו ליהנות מתהליך פתיחת חשבון ייחודי, מותאם עבורם, מתוך הבנה שלקוחות אלה עושים את צעדיהם הראשונים בעולם הפיננסי. הלקוחות הצעירים יכולים לפתוח את החשבון בתהליך דיגיטלי מלא, בלי להמתין לבנקאי או למוקד טלפוני, בתהליך קצר באמצעות טכנולוגיית זיהוי פנים. החשבון מאפשר להם לפעול בכל ערוצי הבנק - בדיגיטל, בסניף, בטלפון, לפי בחירת הלקוחות.

אפליקציית bit

במהלך חודש יולי 2019 התפרסם מתווה בנק ישראל שמאפשר לאפליקציות התשלומים של הבנקים לשמש כאמצעי תשלום בבתי עסק, הרגולציה החדשה נועדה לתת לחברות האשראי הגנה על ידי מספר מגבלות לאפליקציית התשלומים.

להלן מתווה בנק ישראל:

- בשנים 2019, 2020 ו-2021 תוגבל הפעילות של כל אחד מהבנקים בתחום אפליקציות התשלומים בקרב עסקים עד לרף של 2 מיליארד, 2.5, ו-3 מיליארד ש"ח בהתאמה.
  - החל משנת 2021 מגבלת רף הפעילות לא תחול על עסקים שמתבצע בהם תשלום על בסיס תקן בינלאומי לביצוע עסקות חכמות (תקן EMV).
  - במקביל, פועל בנק ישראל על מנת שתתאפשר גישה למס"ב לגופים חוץ בנקאיים כך שיוכלו להתחרות בגופים הבנקאיים במתן שירותי התשלום. לעניין זה, האפליקציות הבנקאיות לתשלום בבתי עסק לא יפעלו על בסיס שירות תשלום מידי, אם מס"ב תפתח שירות כזה, אלא אם תהיה אפשרות גישה לשירות כאמור גם לגופים חוץ בנקאיים.
  - חברות כרטיסי האשראי יוכלו לפעול באפליקציות תשלום לבתי העסק, ככל שיפתחו אפליקציות או תוך שיתוף פעולה עם גופים חוץ בנקאיים, על בסיס כרטיסי האשראי ללא מגבלות על היקף הפעילות.
  - המגבלות יבחנו מחדש במידה ויהיו שינויים מהותיים בשוק או כניסה של שחקנים חדשים.
- להערכת הבנק, במתווה שפורסם, אין השפעה מהותית על שינוי מבנה ההכנסות של הבנק בשנים הקרובות.

שינויים רגולטוריים - מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

- ביום 14 במרץ 2018 אישרה מליאת הכנסת בקריאה שנייה ושלישית את פרק הבנקאות חוק מערכת נידו בין בנקים (התוכנית להגברת התחרות בשוק הבנקאות באמצעות הסרת חסמי מעבר). בהתאם לחוק הבנקים יאפשרו מעבר לקוחות באופן מקוון, בטוח, בתוך שבעה ימי עסקים וללא עלות ללקוח, כניסת החוק לתוקף תהיה בתוך שלוש שנים.
- בחודש יוני 2019 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטת כללים לסוגי המוצרים אשר ינוידו במסגרת המערכת - ביניהם הרשאות לחיוב החשבון, ניהול יתרת חובה בשקלים ובמטבע-חוץ, ניהול ניירות-ערך ועוד. בנוסף, פורסמה טיוטת הוראת נוהל בנקאי תקין אשר מסדירה את רצף הפעולות הנדרשות מהבנק הקולט והבנק המעביר בנייד, והמפרטת את החובות החלות על כל אחד מהם.
- ביום 18 במרץ 2018 פורסם ברשומות חוק צמצום השימוש במזומנים ובשיקים. החוק נועד לצמצם את היקף השימוש במזומנים ובשיקים בעיקר על-ידי קביעת איסורים ומגבלות. תחולת החוק בכל הנוגע לנושא מזומנים ביום 1 בינואר 2019. תחולת החוק בכל הנוגע לנושא שיקים (סעיף 5 לחוק) נכנסה לתוקף ביום 1 ביולי 2019.
- ביום 31 בדצמבר 2018 אושר בוועדת הרפורמות של הכנסת, חוק שירותי תשלום, התשנ"ט-2019, אשר קובע הסדרה אחידה של ההגנות הצרכניות בתחום שירותי התשלום. תכליתו המרכזית של חוק שירותי תשלום, הינה מתן הגנה צרכנית ללקוחות (משלמים או מוטבים) המקבלים ואשר יקבלו בעתיד "שירותי תשלום" מ"נותני שירותי תשלום", הגברת אמון הציבור ב"אמצעי התשלום" השונים ויצירת תשתית ראשונית להגברת התחרות בתחום שירותי התשלום בישראל. תחולת החוק ביום 9 בינואר 2020.

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 30 בספטמבר 2019

- בחודש ינואר 2017 פורסם חוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה) התשע"ז-2017 על בסיס דוח ועדה ציבורית שמונתה על-ידי שר האוצר ונגידת בנק ישראל (ועדת שטרומ). בין יתר ההוראות בחוק, החל מחודש יולי 2018 הבנקים נדרשים להעביר לגופים פיננסיים שיאושרו ובכפוף לאישור לקוח, יתרות עו"ש יומיות. בנק הפועלים ערוך למימוש ההוראה.
- בחודש אפריל 2019 נכנס לפעילות מאגר נתוני אשראי - כתוצאה מהחוק לכל אזרח יהיה דירוג אשראי כאשר דירוג זה יימסר לנותן אשראי בעת בקשת אשראי ולאחר הסכמת האזרח.
חקיקה פרטית לטובת נוטלי משכנתאות:
- בחודש ינואר 2019 פורסם תיקון 30 לחוק הבנקאות (שירות ללקוח) העוסק בדחיית פירעון הלוואה לדיור של לקוח בנסיבות מיוחדות, החוק קובע כי על הבנקים (וגופים חוץ בנקאיים ככל שאלו ימכרו משכנתאות בעתיד) לאפשר ללקוח, לבחור מסלול הלוואה בו הוא יהיה רשאי, לדחות תשלומים בגין הלוואה לדיור במקרה של אבטלה, מחלה, לידה או פגיעה.
- בחודש ינואר 2019 פורסם ברשומות תיקון 31 לחוק הבנקאות (שירות ללקוח) העוסק בדחיית תשלומי משכנתא עקב פטירת לווה - על-פי התיקון לחוק, במקרה של פטירת לווה, לבקשת מי שחייב לפרוע את הלוואה, על הבנק לדחות את תשלומי המשכנתא, לתקופה שלא תעלה על 12 חודשים, ללא תשלום וללא חיוב בריבית פיגורים.
תיקונים אלו נכנסו לתוקף בחודש יולי 2019.

למידע נוסף בדבר יוזמות רגולטוריות שעשויה להיות להן השפעה על פעילות המגזר, לרבות מידע על חוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל ("ועדת שטרומ"), ראה [ביאור 16](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

טבלה 1-6: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר לקוחות פרטיים

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2019	*2018	2019	*2018	
במיליוני ש"ח				
2,050	2,150	685	704	סך הכנסות ריבית, נטו
9	6	2	2	הכנסות מימון שאינן מריבית
2,059	2,156	687	706	סך-הכל רווח מימוני, נטו
1,148	1,121	386	384	עמלות והכנסות אחרות
3,207	3,277	1,073	1,090	סך ההכנסות
365	180	122	58	הוצאות בגין הפסדי אשראי
2,723	2,823	899	982	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
119	274	52	50	רווח מפעילות נמשכת לפני מסים
47	98	25	17	הפרשה למסים על הרווח מפעילות נמשכת
72	176	27	33	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
44,067	42,313	44,067	42,313	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
176,684	187,013	176,684	187,013	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

* חלק מהנתונים סווגו מחדש על מנת לשקף שינויים בצורה נאותה.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר לקוחות פרטיים בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 הסתכם ב-176 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-72 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מירידה בהוצאות בגין הפסדי אשראי ומעלייה ברווח המימוני, נטו. הרווח המימוני, נטו, בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 הסתכם ב-2,156 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,059 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע מעלייה ביתרות פיקדונות הציבור, לצד עלייה במרווחים הפיננסיים על הפיקדונות בשל עליית שיעור הריבית הדולרית והשקלית. ההכנסות מעמלות בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 הסתכמו ב-1,121 מיליון ש"ח בהשוואה ל-1,148 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מירידה בעמלות ניירות-ערך ועמלות הפצת מוצרים פיננסיים. ההוצאות בגין הפסדי אשראי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 הסתכמו ב-180 מיליון ש"ח בהשוואה ל-365 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע מירידה בהפרשה הקבוצתית עקב קיטון במחיקות האוטומטיות ובהיקף החובות הבעייתיים.

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 30 בספטמבר 2019

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 הסתכמו ב-2,823 מיליון ש"ח בהשוואה ל-2,723 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע מעלייה בהוצאות מחשב ובעמלות. האשראי לציבור, נטו ליום 30 בספטמבר 2019 הסתכם בכ-42.3 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-44.1 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018. פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2019 הסתכמו בכ-187.0 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-187.1 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018. למידע נוסף אודות סיכון אשראי לאנשים פרטיים, ראה "[סיכון אשראי](#)" בפרק סקירת הסיכונים, בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

6.1.2. מגזר עסקים קטנים

כללי ומבנה המגזר

הבנק מספק מגוון שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים לעסקים קטנים. פעילות המגזר מבוצעת באמצעות מערך הסינוף הארצי של הבנק וכן באמצעות הערוצים הישירים (ראה בפרק "[מגזר לקוחות פרטיים](#)" לעיל). מערך הסינוף מספק שירותים נדרשים גם ללקוחות עסקיים של המגזר העסקי והמגזר המסחרי.

השירותים הניתנים ללקוחות המגזר כוללים שירותי ניהול חשבון שוטף, לצד מהלכים רחבי היקף לתמיכה והצמחה של מגזר זה וביניהם העמדת אשראי ייעודי המותאם לצרכי הלקוח במסגרת מגוון מוצרים.

שינויים רגולטוריים - מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

ראה "[מגזר לקוחות פרטיים](#)" לעיל.

ביום 14 לאפריל 2019 פורסם עדכון לכללי הבנקאות (שרות ללקוח) (עמלות) לעניין צירוף לקוחות המוגדרים "עסק קטן" או "עוסק מורשה" למסלולים. על-פי הכללים יש לאתר את הלקוחות שסכום גביית העמלות בעו"ש (פעולות על-ידי פקיד/בערוץ ישיר) עולה על הסכום אותו היו משלמים בפועל אילו היו מצטרפים לאחד המסלולים (בסיסי/מורחב) בכל חודש במהלך אותה שנת כספים. המהלך יתבצע בחודש מרץ כל שנה תוך משלוח הודעה על הצירוף ודרכי הביטול. בשנה הנוכחית הכללים קבעו כי הלקוחות יצורפו באוגוסט 2019.

המהלך הראשון של צירוף לקוחות המוגדרים "עסק קטן" או "עוסק מורשה" למסלולים בוצע ביום 1 באוגוסט 2019 כנדרש בהוראה.

טבלה 2-6: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר עסקים קטנים

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2019	*2018	2019	*2018	
במיליוני ש"ח				
1,209	1,221	410	400	סך הכנסות ריבית, נטו
2	2	1	1	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,211	1,223	411	401	סך-הכל רווח מימוני, נטו
434	432	146	144	עמלות והכנסות אחרות
1,645	1,655	557	545	סך ההכנסות
307	235	139	68	הוצאות בגין הפסדי אשראי
840	881	284	303	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
498	539	134	174	רווח מפעילות נמשכת לפני מסים
197	194	57	62	הפרשה למסים על הרווח מפעילות נמשכת
301	345	77	112	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
32,343	31,132	32,343	31,132	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
40,765	43,826	40,765	43,826	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

* חלק מהנתונים סווגו מחדש על מנת לשקף שינויים בצורה נאותה.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר העסקים הקטנים בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019, הסתכם ב-345 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-301 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מירידה בהוצאות בגין הפסדי אשראי, שקוזזה בחלקה על-ידי גידול בהוצאות התפעוליות והאחרות.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 הסתכמו ב-235 מיליון ש"ח בהשוואה ל-307 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקטון נבע מירידה בהפרשה הקבוצתית בגין חובות בעייתיים ומקיטון במחיקות האוטומטיות.

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 הסתכמו ב-881 מיליון ש"ח בהשוואה ל-840 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע מעלייה בהוצאות מחשב ובעמלות.

האשראי לציבור, נטו ליום 30 בספטמבר 2019 הסתכם בכ-31.1 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-32.6 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018.

פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2019 הסתכמו בכ-43.8 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-42.4 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018.

6.1.3. מגזר הלוואות לדיור

כללי ומבנה המגזר

הבנק מציע הלוואות לדיור ללקוחות פרטיים, הן מכספי הבנק והן במסגרת תוכניות הסיוע הממשלתיות, באמצעות נציגויות משכן בסניפים השונים הפרושים ברחבי הארץ.

תחרות

משכנתא הינה מוצר מוטה מחיר: מדובר בעסקה כלכלית משמעותית ביותר של משק הבית ולכן הלקוח מבצע סקר שוק ומשווה מחירים. לכן מדובר בשוק מאופיין בתחרותיות רבה.

שינויים רגולטוריים - מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

בתחום ההלוואות לדיור קיימת רגולציה ייעודית ענפה, בנוסף לרגולציה הכללית החלה על מתן אשראי על-ידי הבנק.

- **טיטוט עדכון להוראת נוהל בנקאי תקין 329** - ביום 1 ליולי 2019 פרסם בנק ישראל טיטוט עדכון להוראה 329, לפיה המגבלות על חלק ההלוואה בריבית משתנה (סעי' 7 להוראה) לא תחולנה על הלוואות לאזרחי ישראלי אשר מרבית הכנסתו משולמת במטבע-חוץ; וזאת בנוסף להחרגה מהמגבלות הנ"ל, שקיימת כבר בהוראה, לגבי הלוואות לדיור במטבע-חוץ או צמודות מטבע-חוץ שניתנו לתושב חוץ.

- **טיטוט עדכון שאלות ותשובות להוראת נוהל בנקאי 329** - ביום 8 ליולי 2019 העביר בנק ישראל טיטוט עדכון לשאלות ותשובות להוראת נוהל בנקאי תקין 329 בשני עניינים:

- 1) המגבלות על חלק ההלוואה בריבית משתנה תחולנה על סך ההלוואה לדיור בניכוי הסכומים שההוראה מתירה להחריג מהמגבלות הנ"ל.
- 2) במקרה בו קרוב משפחה שאינו בעל זכות במקרקעין מצטרף כלווה להלוואה לא ניתן להתחשב ביותר ממחצית מהכנסתו, גם אם הוא משלם 100% מההחזר החודשי.

- **שאלות ותשובות להוראת נוהל בנקאי תקין 451** - בהמשך לטיטוט שאלות ותשובות להוראת נוהל בנקאי תקין 451, שבנק ישראל פרסם ביום 8 באפריל 2019, בעניין סיווג הלוואה המיועדת לבן משפחה, לפיה הלוואה בשעבוד דירה, המיועדת לסייע לבן משפחה אחר למטרת עסק - תסווג כהלוואה לכל מטרה בשעבוד נכס למגורים ותהא כפופה למגבלות 451; עודכן ביום 28 ביולי 2019 כי בהתאם לפרוטוקול הדיון של "הוועדה המייעצת" מיום 4 לאפריל 2019 הוחלט כי הנושא ירד בשלב זה מסדר היום.

טבלה 3-6: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר הלוואות לדיור

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2018	2019	2018	2019	
במיליוני ש"ח				
507	612	178	214	סך הכנסות ריבית, נטו
46	46	14	16	עמלות והכנסות אחרות
553	658	192	230	סך ההכנסות
24	25	18	6	הוצאות בגין הפסדי אשראי
181	196	61	67	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
348	437	113	157	רווח מפעילות נמשכת לפני מסים
137	154	48	53	הפרשה למסים על הרווח מפעילות נמשכת
211	283	65	104	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
79,011	87,316	79,011	87,316	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר הלוואות לדיור בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 הסתכם ב-283 מיליון ש"ח בהשוואה ל-211 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע מעלייה ברווח המימוני, נטו. הרווח המימוני, נטו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 הסתכם ב-612 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-507 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע מעלייה בהיקפי האשראי ובמרווחים הפיננסיים על האשראי. האשראי לציבור ליום 30 בספטמבר 2019 הסתכם בכ-87.3 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-81.5 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018. הגידול נובע מעלייה בהיקפי הפעילות. למידע נוסף אודות סיכונים בתיק הלוואות לדיור, ראה [סעיף 3.2.6 בפרק סקירת הסיכונים](#), בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

6.1.4. מגזר מסחרי

כללי ומבנה המגזר

המגזר המסחרי מספק מגוון רחב של שירותי בנקאות ללקוחות עסקיים מדרג הביניים (Middle Market). המגזר פועל באמצעות מרכזי עסקים ללקוחות ותיקים ומרכזי עסקים ללקוחות בצמיחה. ללקוחות המגזר מוענקים שירותים תפעוליים על-ידי מערך מרכזי השירות הפזורים בארץ.

התפתחויות עיקריות במגזר

תחומי הפעילות העיקריים של לקוחות המגזר הינם: תעשייה, מסחר ובנייה ונדל"ן ופעילותם מתבצעת בעיקר בשוק המקומי, בנוסף מטפל המגזר גם בלקוחות המנהלים פעילות יבוא ויצוא. עיקר הגידול במגזר זה, מקורו בענף הבניה והנדל"ן. בנוסף כחלק מהאסטרטגיה, מתמקד הבנק בהעמקת פעילות עם לקוחות בתחום ענף המסחר.

האינדיקטורים הכלכליים מצביעים על מגמה של האטה בצמיחת המשק ברבעונים האחרונים, זאת ככל הנראה על רקע מלחמת הסחר שהביאה להאטה בצמיחה הגלובלית, ולעת עתה השפעתה מתמקדת בענף התעשייה. במהלך הרבעון חלה ירידה ברמת הריביות לכל הטווחים, נתון שתומך בסקטור העסקי, ובעיקר בנדל"ן. היקף רכישת דירות חדשות המשיך לעלות, בהשפעת עסקות בפרויקט מחיר למשתכן.

טבלה 4-6: מגזרי פעילות גישת ההנהלה - תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של המגזר המסחרי

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
*2018	2019	*2018	2019	
במיליוני ש"ח				
743	813	254	279	סך הכנסות ריבית, נטו
6	8	2	3	הכנסות מימון שאינן מריבית
749	821	256	282	סך-הכל רווח מימוני, נטו
262	277	89	97	עמלות והכנסות אחרות
1,011	1,098	345	379	סך ההכנסות
(6)	29	18	15	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
384	382	124	127	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
633	687	203	237	רווח מפעילות נמשכת לפני מסים
255	249	88	85	הפרשה למסים על הרווח מפעילות נמשכת
378	438	115	152	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
36,454	39,997	36,454	39,997	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
24,235	23,493	24,235	23,493	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

* הוצאות בגין ביטוח ערבות חוק מר סווגו כהקטנת ההכנסות מעמלות מעסקי מימון, במקום רישומן בסעיף הוצאות אחרות. בנוסף, חלק מהנתונים סווגו מחדש על מנת לשקף שינויים בצורה נאותה.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של המגזר המסחרי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 הסתכם ב-438 מיליון ש"ח בהשוואה ל-378 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע מעלייה ברווח המימוני, נטו, שקוזה על-ידי גידול בהוצאות בגין הפסדי אשראי. הרווח המימוני, נטו, בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 הסתכם ב-821 מיליון ש"ח בהשוואה ל-749 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהיקפי האשראי ובמרווחים הפיננסיים על הפיקדונות בשל עליית שיעור הריבית הדולרית והשקלית. ההכנסות מעמלות בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 הסתכמו ב-277 מיליון ש"ח בהשוואה ל-262 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בעמלות מעסקי מימון.

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 רשם המגזר המסחרי הוצאות בגין הפסדי אשראי בסך של 29 מיליון ש"ח בהשוואה להכנסות בסך של 6 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול בהוצאות בגין הפסדי אשראי נבע מעלייה בהוצאות שנרשמו על בסיס פרטני ומירידה בגביית חובות שנמחקו חשבונאית בעבר.

האשראי לציבור, נטו ליום 30 בספטמבר 2019 הסתכם בכ-40.0 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-37.5 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018. פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2019 הסתכמו בכ-23.5 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-25.3 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018.

6.1.5. מגזר עסקי

כללי ומבנה המגזר

המגזר העסקי מתמחה במתן שירותים פיננסיים לתאגידים גדולים בישראל כאשר מתן אשראי מהווה את עיקר פעילותו. המגזר פועל באמצעות שלושה סקטורים שבכל אחד מהם פועלים מנהלי קשרי לקוחות (מק"לים) בעלי התמחות ייעודית:

- נדל"ן.
- תעשייה, מסחר ומלונאות.
- תשתיות ואנרגיה.

בנוסף, עוסק המגזר במוצרי מימון מורכבים, לרבות: מימון סחר חוץ, מימון הון חוזר, מימון נכסים בחו"ל, עסקות מימון מורכבות, סינדיקציה ומכירת סיכוני אשראי.

החטיבה העסקית כוללת גם את האגף לאשראים מיוחדים, אשר מרכז את הטיפול בלקוחות המגזר העסקי והמגזר המסחרי שנקלעו לקשיים, מתוך ניסיון לסייע לשיקומם תוך מתן תמיכה עסקית.

טבלה 5-6: מגזרי פעילות גישת ההנהלה - תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של המגזר העסקי

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
*2018	2019	*2018	2019	
במיליוני ש"ח				
1,015	1,048	345	361	סך הכנסות ריבית, נטו
102	55	19	16	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,117	1,103	364	377	סך-הכל רווח מימוני, נטו
365	349	109	116	עמלות והכנסות אחרות
1,482	1,452	473	493	סך ההכנסות
(317)	(105)	(212)	(201)	הכנסות בגין הפסדי אשראי
457	456	154	154	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
1,342	1,101	531	540	רווח מפעילות נמשכת לפני מסים
531	397	228	194	הפרשה למסים על הרווח מפעילות נמשכת
811	704	303	346	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
69,580	75,515	69,580	75,515	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
39,013	48,719	39,013	48,719	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

* הוצאות בגין ביטוח ערבויות חזק מכר סווגו כהקטנת ההכנסות מעמלות מעסקי מימון, במקום רישומן בסעיף הוצאות אחרות. בנוסף, חלק מהנתונים סווגו מחדש על מנת לשקף שינויים בצורה נאותה.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של המגזר העסקי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 הסתכם ב-704 מיליון ש"ח בהשוואה ל-811 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מעלייה בהוצאות בגין הפסדי אשראי. הרווח המימוני, נטו, בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 הסתכם ב-1,103 מיליון ש"ח בהשוואה ל-1,117 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מירידה ברווחים בגין מכירת הלוואות. קיטון זה קוזז בחלקו על-ידי עלייה בהכנסות הריבית, נטו עקב עלייה ביתרות האשראי והפיקדונות ובמרווחים הפיננסיים על הפיקדונות. ההכנסות מעמלות בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 הסתכמו ב-349 מיליון ש"ח בהשוואה ל-365 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מירידה בעמלות מפעילות סינדיקציה, שקוזה בחלקה על-ידי גידול בעמלות סחר חוץ וניירות-ערך. ההכנסות בגין הפסדי אשראי הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 ב-105 מיליון ש"ח, בהשוואה להכנסות בסך של 317 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. השינוי נבע בעיקר מעלייה בהוצאות שנרשמו על בסיס פרטני וכן מגידול בהפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי עקב עלייה בהיקף החובות הבעייתיים. האשראי לציבור, נטו ליום 30 בספטמבר 2019 הסתכם בכ-75.5 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-71.9 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018. הגידול נובע בעיקרו מיתרות אשראי לקבוצת ישראל כסך של כ-3.6 מיליארד ש"ח, אשר נכללו לראשונה החל מהרבעון השני של שנת 2019 עקב הפסקת האיחוד. פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2019 הסתכמו בכ-48.7 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-44.2 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018. הגידול נבע מעלייה בהפקדות של לקוחות מוסדיים גדולים.

6.1.6 פעילות בינלאומית

כללי
 הפעילות הבינלאומית של קבוצת הבנק כוללת את סניף ניו-יורק ונציגויות, הפועלים שווייץ, בנק פוזיטיב תורכיה, וכן קיום קשרים עם בנקים ברחבי העולם. עיקר הפעילות העסקית הבינלאומית של הבנק מבוצעת באמצעות סניף ניו-יורק, המתמקד בתחומי הפעילות הבאים: מתן שירותים בנקאיים מקיפים הן לחברות ישראליות הפועלות בארצות-הברית והן לחברות ולקוחות מקומיים, הכוללים: אשראי, סחר-חוץ, פיקדונות ושירותי חדר עסקות. סניף ניו-יורק מאפשר ללקוחותיו גם ביטוח פיקדונות על-ידי ה-FDIC. בנוסף הסניף נותן אשראי בדרך של רכישת השתתפויות. תחום הפעילות מול בנקים כולל מסחר באמצעות חדרי עסקות, שיתוף פעולה בסחר חוץ ובמימון סחר בינלאומי, מימון פרויקטים, סליקת תשלומים ושירותים בתחום שוק ההון (ראה פרק "חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים"). בתחום הבנקאות הפרטית הבינלאומית, הבנק פועל להפסקת מכלול הפעילויות בחו"ל ולסגירת החברות הבנות העוסקות במתן השירותים הנלווים. פעולות אילו מביאות, בין השאר, לקיטון בהיקף נכסיהם של תושבי חוץ המופקדים בקבוצת הבנק.

מגבלת חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על הפעילות הבינלאומית

בנוסף לכללים ולמגבלות המוטלים על-ידי בנק ישראל על הפעילות הבינלאומית של קבוצת הבנק, הן מכוח חקיקה ונהלים והן מכוח הוראות בהיתרים הניתנים על-ידי בנק ישראל בעת רכישת חברות בנות ו/או פתיחת סניפים בחו"ל, פעילות המגזר הבינלאומי במדינות השונות כפופה לתקנות רלוונטיות לאופי הפעילות של הקבוצה במדינות בהן מתקיימת פעילות עסקית (Cross border regulations) ולפיקוח גולטורי מצד רשויות שלטוניות שונות במדינות בהן פועלות שלוחות הבנק בחו"ל, הכוללות דרישות של הון, החזקת נכסים נזילים, ציות ואיסור הלבנת הון וכיוצא בזה. לפרטים בדבר חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים ראה [ביאור 10](#). בתמצית הדוחות הכספיים. לפרטים בדבר חקירת הבנק בקשר עם בכירים בארגון הכדורגל הבינלאומי (FIFA) ראה [ביאור 10](#). בתמצית הדוחות הכספיים.

היחידות העיקריות בבנקאות הבינלאומית

סניף ניו-יורק

עיקר הפעילות העסקית הבינלאומית של קבוצת הבנק מבוצעת באמצעות סניף ניו-יורק. לסניף ניו-יורק פעילות בתחום ה-Middle Market בארצות-הברית, באמצעות פיתוח מערכת יחסים ומתן אשראי ישיר ללקוחות מסחריים מקומיים. כמו-כן, פועל הסניף בשוק הסינדיקציות כפעילות משלימה. לבנק נציגויות בלוס אנג'לס (נציגות אחת בתהליכי סגירה), ניו ג'רסי, מיאמי ובטורונטו, קנדה (בתהליך סגירה).

Hapoalim (Switzerland) Ltd. (הפועלים-שוויץ)

בחודש ספטמבר 2017 החליט הבנק להביא להפסקת פעילותו של הפועלים שוויץ בדרך של מכירת נכסיו או בדרך אחרת. בחודש אפריל 2018 חתם הבנק על הסכם עם Banque J. Safra Sarasin (Luxembourg) S.A- Bank J. Safra Sarasin AG למכירת תיק נכסי לקוחות הבנקאות הפרטית הבינלאומית של הפועלים שוויץ בסניפיו בשוויץ ובלוקסמבורג. במהלך חודש נובמבר 2018, בהתאם להסכם, הועברו מרבית נכסי הלקוחות משוויץ ולוקסמבורג לקונה. בחודש יוני 2019 חתם הפועלים שוויץ על הסכם עם Hyposwiss Private Bank Geneva SA למעבר מרבית יתרת תיק נכסי לקוחות הבנקאות הפרטית הבינלאומית של הפועלים שוויץ בסניפיו בשוויץ ובלוקסמבורג. העברה מתוכננת במספר פעימות ב-18 החודשים הקרובים. במהלך החודשים ספטמבר ואוקטובר 2019 במסגרת הפעימה הראשונה הועבר חלק ניכר מהחשבונות הנוותרים בסניפי ציריך ולוקסמבורג ל-Hyposwiss Private Bank Geneva SA. בהתאם למתווה התהליך הנדרש לשם יציאת החברה מגדר אחריותה הפיקוחית של ה-FINMA, עודכנו מסמכי ההתאגדות של החברה בע"מ באופן בו, בין היתר, החל מחודש אפריל 2019 הושמטה המילה "בנק" משמות החברות של הפועלים שוויץ והסניף בלוקסמבורג.

Banque Hapoalim (Luxembourg) S.A. (בנק הפועלים לוקסמבורג)

חברה בת בנקאית (בבעלות מלאה של הבנק) אשר עיקר פעילותה מתן אשראי לתאגידים הפועלים באירופה אשר יש להם זיקה ישראלית. בחודש יוני 2019, החליט דירקטוריון הבנק כחלק ממהלך לחיזוק מוטת השליטה בפעילויות בחו"ל, לפעול לסגירת בנק הפועלים לוקסמבורג, בדרך של העברת תיק האשראי הקיים שלו לישראל או פירעון יתרתו וכן להמשיך בפעילות המימון במדינות מסוימות באירופה ישירות דרך הבנק מישראל.

פעילות הבנק בתורכיה

קבוצת הבנק פועלת כיום בתורכיה באמצעות Bank Pozitif Kredi Ve Kalkinma Bankasi Anonim Sirketi (להלן "בנק פוזיטיב"), הפועל ומתמחה בתחום הבנקאות העסקית.

חלקו של הבנק בבנק פוזיטיב עומד על 69.8%. לפרטים נוספים ראה [פרק 2.6](#) בדוח הדירקטוריון.

לאור המצב הכלכלי והפוליטי בתורכיה, במסגרת התוכנית האסטרטגית של הבנק, הוחלט לפעול להקטנה הדרגתית של תיק האשראי של בנק פוזיטיב. לבעל מניות המיעוט בבנק פוזיטיב טענות כנגד הבנק בקשר עם ההשפעה, לכאורה, של האמור על התוצאות של בנק פוזיטיב. בהקשר זה יצוין כי בחודש ינואר 2019 בנק ישראל הנחה את הבנק להגדיל את שיעורי השקלול של נכסי הסיכון בחישוב יחס ההון המאוחד בגין הפעילות בבנק פוזיטיב, החל משנת 2020. לפרטים ראה [פרק הון והלימות הון](#) לעיל.

הבנק הגביר פעולות למכירת מלוא החזקותיו בבנק פוזיטיב ובמסגרת זו בחודש אוקטובר 2019 גם התקשר, במשותף עם בעל מניות המיעוט בבנק פוזיטיב עם בנק השקעות תורכי שסייע באיתור רוכשים פוטנציאליים. בהתחשב בכל האמור, מעריך הבנק כי יוכל להתקשר במהלך השנה הקרובה בהסכם למכירת החזקותיו בבנק פוזיטיב אך אינו צפוי להשיב את מלוא סכום ההשקעה בחברה, וסביר שמרבית התמורה תהיה מותנית. בהתאם לכללי החשבונאות החלים על הבנק, ולאור צפי הבנק למכירת ההשקעה בשנה הקרובה במחיר הנמוך מערכה בספרי הבנק, העריך הבנק את השווי ההוגן של התמורה הצפויה והכיר בהפסד מירידת ערך בסך של כ-63 מיליוני ש"ח.

המרכז לבנקאות פרטית בינלאומית בתל-אביב

מרכז המספק לתושבי חוץ שירותים ומוצרי בנקאות פרטית. ברבעון השלישי של שנת 2019, הוחלט על הפסקת פעילות בניירות-ערך ללקוחות שהינם תושבי חוץ, וכן על העברת לקוחות המרכז לסניף של החטיבה הקמעונאית במהלך הרבעון הראשון של שנת 2020.

טבלה 6-6: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של המגזר הבינלאומי

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2018	2019	2018	2019	
במיליוני ש"ח				
345	357	122	123	סך הכנסות ריבית, נטו
(23)	(4)	(32)	(5)	הכנסות מימון שאינן מריבית
322	353	90	118	סך-הכל רווח מימוני, נטו
85	57	27	23	עמלות והכנסות אחרות
407	410	117	141	סך ההכנסות
53	34	33	16	הוצאות בגין הפסדי אשראי
802	587	287	161	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
(448)	(211)	(203)	(36)	הפסד מפעילות נמשכת לפני מסים
5	44	(3)	29	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
רווח (הפסד) נקי:				
(453)	(255)	(200)	(65)	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
33	10	15	3	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(420)	(245)	(185)	(62)	הפסד נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
13,837	12,690	13,837	12,690	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
22,149	15,910	22,149	15,910	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

ההפסד המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר הפעילות הבינלאומית בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 הסתכם ב-245 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-420 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון בהפסד נבע בעיקר מרישום הפרשה בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים הפועלים שוויץ וכן מרישום הוצאות הפרשי שער משיערוך הפרשה האמורה בתקופה המקבילה אשתקד, זאת לעומת הכנסות מהפרשי שער משערוך הפרשה הנ"ל שנרשמו השנה. כמו-כן, חלה עלייה ברווחי הפעילות העסקית בארצות-הברית. הקיטון בהפסד קוזז בחלקו על-ידי ירידת ערך בסך של כ-63 מיליון ש"ח, שנרשמה בגין השקעת הבנק בפזיטיף. להלן השינויים העיקריים בתוצאות הפעילות הבינלאומית:

- הרווח הנקי של סניף ניו-יורק הסתכם בכ-82 מיליון ש"ח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 בהשוואה לרווח נקי בסך של 63 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מפעילות ה-Middle-Market בעקבות עלייה בהכנסות הריבית, נטו, כתוצאה מעלייה ביתרות האשראי הממוצעות ובמרווחים הפיננסיים, שקוזזה בחלקה על-ידי גידול בהוצאות הפסדי אשראי.
- ההפסד של הפועלים שוויץ הסתכם בכ-222 מיליון ש"ח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 בהשוואה להפסד בסך של כ-396 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון בהפסד נבע בעיקר מרישום הפרשה בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים בתקופה המקבילה אשתקד, וכן כתוצאה מרישום הכנסות הפרשי שער משיערוך הפרשה האמורה בתשעת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019. קיטון זה קוזז בחלקו על-ידי רישום הפסד ממכירת תיק נכסי הלקוחות של הפועלים שוויץ בסניפיו בשוויץ ובלוקסמבורג ברבעון השני של שנת 2019.
- ההפסד המיוחס לבעלי מניות הבנק בגין קבוצת בנק פזיטיף הסתכם בכ-84 מיליון ש"ח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 בהשוואה לכ-75 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול בהפסד נבע בעיקרו מרישום ירידת ערך בסך של כ-63 מיליון ש"ח בגין השקעת הבנק בבנק פזיטיף, וזאת לנוכח צפי הבנק למכירת ההשקעה בשנה הקרובה במחיר הנמוך מערכה בספרי הבנק. הגידול בהפסד קוזז בחלקו על-ידי רישום הפרשה משמעותית להפסדי אשראי בתקופה המקבילה אשתקד.

סך האשראי לציבור של הפעילות הבינלאומית ליום 30 בספטמבר 2019 הסתכם בכ-12.6 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-14.1 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018.

- האשראי לציבור ליום 30 בספטמבר 2019 בסניף ניו-יורק הסתכם בכ-11.9 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-13.1 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018. בפעילות ה-Middle-Market הסתכם האשראי בכ-10.7 מיליארד ש"ח, מתוכו סך של כ-4.8 מיליארד ש"ח בגין עסקות סינדיקציה. זאת, בהשוואה לכ-11.7 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018, מתוכו סך של כ-5.0 מיליארד ש"ח בגין עסקות סינדיקציה.
- האשראי לציבור ליום 30 בספטמבר 2019 בהפעלים שוויץ הסתכם בכ-0.1 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-0.6 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018. הקיטון נבע מהמשך צמצום פעילותו של הפועלים שוויץ. בהקשר זה נציין כי ביום 20 בספטמבר 2019 הושלמה הפעילה הראשונה בהסכם להעברת יתרת תיק נכסי לקוחות הבנקאות הפרטית הבינלאומית של הפועלים שוויץ ל-Hyposwiss Private Bank Geneva SA.
- האשראי לציבור ליום 30 בספטמבר 2019 בבנק פוזיטיף בתורכיה הסתכם בכ-0.4 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-0.5 מיליארד ש"ח ביום 31 בדצמבר 2018.

סך פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2019 של הפעילות הבינלאומית הסתכמו בכ-15.9 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-19.0 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018.

- יתרת פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2019 בסניף ניו-יורק הסתכמה בכ-15.8 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-18.1 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018. בפעילות ה-Middle-Market הסתכמו הפיקדונות בכ-7.4 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-6.8 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018. יתרת פיקדונות הציבור מסוג Brokered CD's הסתכמה בכ-8.4 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-11.3 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018.
- יתרת פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2019 בהפעלים שוויץ הסתכמה בכ-0.1 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-1.0 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018. הקיטון נובע בעיקרו מהמשך צמצום פעילותו של הפועלים שוויץ, כאמור לעיל.

6.1.7. מגזר ניהול פיננסי

כללי ומבנה

פעילות מגזר זה כוללת:

- פעילות בתיק הבנקאי - ניהול המקורות והשימושים לרבות ניהול סיכוני השוק והנזילות (לפרטים בדבר סיכונים אלה, ראה פרק "סקירת הסיכונים" בדוח הדירקטוריון וההנהלה), וזאת באמצעות קביעת מחירי העברה פנימיים (ראה להלן), ניהול תיק השקעות, הנפקות אגרות-חוב ושטרי הון וביצוע עסקות במכשירים פיננסיים נגזרים. פעילות המגזר בתיק הבנקאי מתבצעת בעיקרה באמצעות היחידות לניהול נכסים והתחייבויות ("נג"ה") בארץ ובחו"ל ובאמצעות היחידה לניהול השקעות נוסטרו האחראיות על ניהול תיק אגרות-חוב (ממשלתי וקונצרני) ותיק המניות, ותאום הפעילות ברמת הקבוצה.
  - פעילות בתיקי המסחר - פעילות עשיית שוק ומסחר בחדר עסקות בתחום מטבע-החוץ, הריביות ונגזרי OTC.
  - פעילות מול לקוחות - מתן שירות ללקוחות הבנק לביצוע עסקות בניירות-ערך (ישראלים וזרים), במכשירים פיננסיים בש"ח, במטבע-חוץ ובריביות באמצעות חדרי העסקות, כמו גם תמיכה בפיתוח ובתחבור של מוצרים פיננסיים מתוחכמים וכן שרותי קסטודי, נגזרים סחירים ולא סחירים ושירותים תפעוליים לקרנות נאמנות.
- בהמשך להחלטת הבנק להפסיק את פעילות מתן שירותי תפעול קופות-גמל וקרנות השתלמות לחברות מנהלות כאמור בסעיף 7.5.7 לדוח ממשל תאגידי לשנת 2018, הפסקת הפעילות הושלמה ברבעון השלישי לשנת 2019.

טבלה 6-7: מגזרי פעילות גישת הנהלה - תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר ניהול פיננסי⁽¹⁾

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2018*	2019	2018*	2019	
במיליוני ש"ח				
732	817	227	200	סך הכנסות ריבית, נטו
871	221	400	41	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,603	1,038	627	241	סך-הכל רווח מימוני, נטו
117	104	30	31	עמלות והכנסות אחרות
1,720	1,142	657	272	סך ההכנסות
(2)	2	-	(2)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
365	314	123	109	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
1,357	826	534	165	רווח מפעילות נמשכת לפני מסים
454	299	173	91	הפרשה למסים על הרווח מפעילות נמשכת
903	527	361	74	רווח מפעילות נמשכת לאחר מסים
8	7	-	3	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים
רווח (הפסד) נקי:				
911	534	361	77	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
7	4	6	-	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
918	538	367	77	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
514	2,044	514	2,044	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
38,929	29,066	38,929	29,066	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

* חלק מהנתונים סווגו מחדש על מנת לשקף שינויים בצורה נאותה.
 (1) מגזר ניהול פיננסי כולל, בין היתר, פעילות מול גופים מוסדיים, אשר מרבייתם מוצגים במסגרת המידע על מגזרי פעילות פיקוחיים כמגזר נפרד.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק במגזר הניהול הפיננסי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 הסתכם ב-538 מיליון ש"ח בהשוואה ל-918 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מירידה ברווח המימוני, נטו. הרווח המימוני, נטו של המגזר בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 הסתכם ב-1,038 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,603 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מהפסד בסך 310 מיליון ש"ח לעומת רווח בסך 99 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, כתוצאה משינוי בפערים בין השווי ההוגן של נגזרים שהינם חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק לבין מדידת אותם נכסים על בסיס צבירה, אשר נבע בעיקר כתוצאה מירידת הריבית השקלית הארוכה. בנוסף, חל קיטון בהכנסות מהפרשי שער בעיקר בשל גידור חשיפות מטבע של פריטים לא-כספיים וכן קיטון בהכנסות מהפרשי הצמדה בשל השינויים בשיעור עליית המדד הידוע בין התקופות. מנגד, חלה עלייה ברווח מהשקעה בניירות-ערך. האשראי לציבור, נטו, ליום 30 בספטמבר 2019 הסתכם בכ-2.0 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-0.8 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018. פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2019 הסתכמו בכ-29.1 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-34.3 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2018.

6.1.8. התאמות

במסגרת זו נכללות פעילויות בהיקפים זניחים של קבוצת הבנק, אשר אף אחת מהן אינה מגיעה עד כדי מגזר בר-דיווח. מסגרת זו כוללת, בין היתר: (1) תוצאות חברות הבת פועלים סהר בע"מ, פועלים שוקי הון - בית השקעות בע"מ, ופעילים ניהול תיקי השקעות בע"מ; (2) רווח הון ממכירת בניינים וציון; (3) הפרשות והוצאות משפטיות ואחרות בקשר עם החקירה של עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים שאינן מיוחסות לפעילות הבינלאומית; (4) התאמות של פעולות בין-מגזריות. כמו-כן, המגזר כולל את פעילות קבוצת ישראלכרט, אשר סווגה כ"פעילות מופסקת" החל מהדוחות הכספיים לרבעון השני לשנת 2018, לפרטים לגבי פעילות קבוצת ישראלכרט ראה [פרק ממשל תאגידי בדוחות לשנת 2018](#).

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר אחר בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 הסתכם ב-189 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח נקי בסך של 227 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ההפסד מפעילות נמשכת המיוחס לבעלי מניות הבנק של המגזר בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 הסתכם ב-69 מיליון ש"ח בהשוואה להפסד בסך של 52 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול בהפסד נבע בעיקר מעלייה בהוצאות המשפטיות הכרוכות בחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים, שקווצה על-ידי עלייה בהכנסות הפרשי שער משערורן ההפרשה לחקירה.

כמו-כן, מגזר אחר כולל רווח נקי המיוחס לפעילות מופסקת אשר הסתכם בסך של 258 מיליון ש"ח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019, בהשוואה ל-279 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח מפעילות מופסקת בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 כולל רווח נטו בסך של כ-137 מיליון ש"ח, בגין מכירת ההשקעה בישראל. בנוסף, בתוצאות הפעילות המופסקת נכלל חלקו של הבנק ברווחי ישראל (33%) ברבעון השני והשלישי של שנת 2019, כאשר עד לתום הרבעון הראשון לשנת 2019 הרווח מפעילות מופסקת כלל את חלקו של הבנק (98.2%) מרווחי קבוצת ישראל.

יתרות האשראי לציבור, הנכללות במגזר זה לתקופות השוואה כוללות את פעילות קבוצת ישראל, המהווה פעילות מופסקת.

6.2. דירוג הבנק

הבנק מדורג על-ידי חברות דירוג בישראל ובחו"ל כלהלן:

טבלה 6-8: דירוג

מועד עדכון אחרון	אופק הדירוג	מטבע-חוץ טווח קצר	מטבע-חוץ טווח ארוך	סוכנות דירוג
ישראל-סוברני				
אפריל 2019	חיובי		A1	Moody's
אוגוסט 2019	יציב	A-1+	AA-	S&P
מרץ 2019	יציב	F1+	A+	Fitch Ratings
בנק הפועלים				
ספטמבר 2019	יציב	P-1	A2	Moody's
נובמבר 2019	יציב	A-1	A	S&P
יולי 2019	יציב	F1+	A	Fitch Ratings
מועד עדכון אחרון	אופק הדירוג	מטבע מקומי טווח קצר	מטבע מקומי טווח ארוך	סוכנות דירוג
דירוג מקומי (בישראל)				
נובמבר 2019	יציב		AAA	מעלות S&P
דצמבר 2018	יציב	P-1	Aaa	מידרוג

בחודש יוני 2019 אישרה חברת S&P מעלות דירוג של AA עבור כתבי התחייבות של הבנק עם מנגנון לספיגת הפסדים (COCO) אשר מוכרים כהון רובד 2 בהתאם להוראות באזל 3. באותו תאריך אישרה גם חברת מידרוג דירוג Aa3 באופק יציב עבור אותם כתבי התחייבות.

6.3. מעורבות חברתית ותרומה לקהילה; אחריות חברתית

כחלק מהחזון, מהאסטרטגיה ומהערכים של קבוצת בנק הפועלים, רואה עצמו הבנק מחוייב למעורבות פעילה ומובילה בחברה ובקהילה, לצד מנהיגותו העסקית ויוזמותיו בתחום הכלכלי, וזאת באמצעות "פועלים בקהילה".

מעורבות זו היא חלק מתפיסה ניהולית מתקדמת, הגורסת כי גוף אשר פועל בתוך הקהילה ושואב מתוכה את עובדיו ואת לקוחותיו כאחד - הינו חלק ממנה, וכגורם מוביל עסקית, עליו גם לחזק, להוביל ולתרום לקידום ולשיפור תנאיהם של בני הקהילה, ובמיוחד החלשים שבהם.

ברוח פילוסופיה עסקית זו, מתנהלת בבנק פעילות קהילתית מגוונת ורחבת היקף, אשר מוצאת ביטוי במעורבות חברתית, בתרומות כספיות ובפעילות התנדבותית ענפה, בה משתתפים חברי ההנהלה והעובדים גם יחד. ברבעון השלישי לשנת 2019 התמקדה פועלים בקהילה בפרויקטים בתחום הנגישות, תעסוקתיות, חינוך, אל מול ילדים, בני נוער ואוכלוסיות ספציפיות, תוך מתן דגש מיוחד על חינוך להתנהלות כלכלית נבונה.

המעורבות החברתית של פועלים בקהילה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2019 באה לידי ביטוי בהוצאה כספית מצטברת של כ-28 מיליון ש"ח. לפרטים נוספים אודות פעילות קבוצת הבנק בתחום המעורבות החברתית, התרומה לקהילה ואחריות חברתית, ראה [סעיף 7.8 לחלק ממשל תאגידי](#)

[לפרטים נוספים בדוח התקופתי של הבנק לשנת 2018.](#)

7. נספחים

7.1. התפתחויות מהותיות בהכנסות ובהוצאות לפי רבעונים

טבלה 7-1: התפתחות רבעונית של סך הרווח המימוני, נטו

2018				2019			
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	
במיליוני ש"ח							
2,528	3,274	2,895	2,975	2,825	3,730	2,593	הכנסות ריבית
(442)	(972)	(667)	(685)	(548)	(1,264)	(310)	הוצאות ריבית
2,086	2,302	2,228	2,290	2,277	2,466	2,283	הכנסות ריבית, נטו
228	361	406	450	89	166	58	הכנסות מימון שאינן מריבית
2,314	2,663	2,634	2,740	2,366	2,632	2,341	סך הרווח המימוני המדווח
בניטרול השפעות שאינן מפעילות שוטפת:							
68	30	9	73	(23)	76	169	הכנסות (הוצאות) ממימוש ומהתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב
49	27	167	160	155	95	12	רווח מהשקעות במניות
-	-	-	-	-	-	(63)	הפסד מירידת-ערך מניות של חברות מוחזקות
18	40	-	(2)	-	1	-	רווחים (הפסדים) בגין הלוואות שנמכרו
(38)	41	96	(35)	(97)	(77)	(136)	התאמות לשווי הוגן של מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
(5)	55	6	17	(65)	(35)	(28)	הכנסות (הוצאות) מימון הנובעות מחיסוי המס בגין השקעות בחו"ל ⁽²⁾
2,222	2,470	2,356	2,527	2,396	2,572	2,387	סך-הכל הכנסות מימון מפעילות שוטפת ⁽³⁾

(1) השפעת מדידת הרווח והפסד במכשירים נגזרים המהווים חלק מאסטרטגיית ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק על בסיס שווי הוגן לעומת מדידה על בסיס צבירה.
 (2) השפעת חיסוי האסימטריה בחבות המס בגין הפרשי שער על ההשקעות בחברות בנות בחו"ל אשר אינם מובאים בחשבון בבסיס ההכנסה לצורך חישוב הפרשה למס, שלא כמו הפרשי השער בגין מקורות המימון. הבנק מבצע חיסוי כנגד חשיפת המס בגין ההשקעות בחו"ל באמצעות העמדת מקורות מימון עודפים כנגד השקעות אלו.
 (3) רווח מימוני בניטרול השפעות חריגות, ובניטרול השפעות הנובעות בעיקרן מעיתוי הרישום החשבונאי.
 מזה בגין השפעות שניונים במדד: הוצאה של 76 מיליון ש"ח ברבעון השלישי של 2019, הכנסה של 158 מיליון ש"ח ברבעון השני של 2019, הוצאה של 33 מיליון ש"ח ברבעון הראשון של שנת 2019, הכנסה של 5 מיליון ש"ח ברבעון הרביעי של שנת 2018, הכנסה של 19 מיליון ש"ח ברבעון השלישי של שנת 2018, הכנסה של 138 מיליון ש"ח ברבעון השני של שנת 2018, הוצאה של 34 מיליון ש"ח ברבעון הראשון של שנת 2018.

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 30 בספטמבר 2019

טבלה 2-7: הוצאה המצטברת להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים לפי רבעונים**

2018				2019			
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	
במיליוני ש"ח							
153	222	167	293	230	268	155	הוצאה פרטנית בגין הפסדי אשראי
(256)	(228)	(289)	(217)	(200)	(254)	(306)	קיטון בהפרשה פרטנית להפסדי אשראי וגביית חובות שנמחקו חשבונאית
(103)	(6)	(122)	76	30	14	(151)	הוצאה (הכנסה) פרטנית, נטו, בגין הפסדי אשראי
319	96	240	113	91	305	111	הוצאה, נטו, בגין הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי ומחיקות חשבונאיות, נטו
216	90	118	189	121	319	(40)	סך-הכל הוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי*
* מזה:							
87	(17)	(37)	81	51	256	(103)	הוצאה (הכנסה), נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי מסחרי
5	6	20	9	3	8	7	הוצאה, נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לדיור
124	103	135	95	65	54	59	הוצאה, נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי פרטי אחר
-	(2)	-	4	2	1	(3)	הוצאה (הכנסה), נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לבנקים וממשלות
216	90	118	189	121	319	(40)	סך-הכל הוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי
שיעור ההוצאה מסך האשראי לציבור***:							
(0.22%)	0.32%	0.24%	0.41%	0.32%	0.37%	0.21%	שיעור ההוצאה (הכנסה) הפרטנית בגין הפסדי אשראי
0.69%	0.46%	0.59%	0.57%	0.45%	0.79%	0.36%	שיעור ההוצאה להפסדי אשראי, ברוטו מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור****
0.32%	0.13%	0.17%	0.27%	0.17%	0.44%	(0.05%)	שיעור ההוצאה (הכנסה) בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
0.11%	0.25%	0.15%	0.28%	0.17%	0.13%	0.01%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
8.18%	18.32%	10.94%	21.29%	12.86%	9.47%	0.50%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור

** לרבות בגין אשראי לדיור שנבחן לפי עומק הפיגור.

*** על בסיס שנתי.

**** הוצאה להפסדי אשראי, ברוטו הינה סך הוצאה להפסדי אשראי בניטרול הקיטון בהפרשה פרטנית להפסדי אשראי וגביית חובות שנמחקו חשבונאית.

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 30 בספטמבר 2019

טבלה 3-7: פירוט עמלות והכנסות אחרות לפי רבעונים

2018				2019			
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	
במיליוני ש"ח							
							עמלות
232	227	230	231	218	212	222	דמי ניהול חשבונות
189	182	174	196	174	174	173	פעילות בניירות-ערך
67	70	81	64	63	88	85	כרטיסי אשראי, נטו
55	76	47	45	54	46	46	טיפול באשראי
*110	*111	*115	114	116	119	*122	עמלות מעסקי מימון
173	178	175	176	160	165	167	עמלות אחרות
*826	*844	*822	826	785	804	*815	סך-הכל עמלות
22	25	13	45	18	29	11	הכנסות אחרות
*848	*869	*835	871	803	833	*826	סך-הכל הכנסות עמלות והכנסות ואחרות

* סווג מחדש.

טבלה 4-7: פירוט רבעוני של ההוצאות התפעוליות והאחרות

2018				2019			
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	
במיליוני ש"ח							
							הוצאות שכר
960	952	890	938	941	889	880	שכר
84	110	130	33	102	129	130	מענקים ותגמול מבוסס מניות
1,044	1,062	1,020	971	1,043	1,018	1,010	סך-הכל שכר
343	343	341	349	314	324	351	אחזקה ופחת בניינים וציוד
578	629	623	1,657	520	650	609	אחרות⁽¹⁾⁽²⁾⁽³⁾
1,965	2,034	1,984	2,977	1,877	1,992	1,970	סך-הכל

(1) כולל הוצאות לסגירת פעילות הבנקאות הפרטית בשוויץ; רבעון שני של שנת 2019 בסך של 76 מיליון ש"ח וברבעון השלישי של שנת 2018 בסך של 30 מיליון ש"ח.
 (2) הרבעון השלישי של שנת 2019 כולל הוצאה בסך של 100 מיליון ש"ח בגין הוצאות משפטיות הכרוכות בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים והחקירה בנושא FIFA (סך של 111 ברבעון השני של שנת 2019, סך של 123 מיליון ש"ח ברבעון הראשון של שנת 2019, סך של 194 מיליון ש"ח ברבעון הרביעי של שנת 2018, סך של 142 מיליון ש"ח ברבעון השלישי של שנת 2018, סך של 103 מיליון ש"ח ברבעון השני של שנת 2018, 87 מיליון ש"ח ברבעון הראשון של שנת 2018).
 (3) הרבעון השלישי של שנת 2019 כולל הכנסה בסך של 51 מיליון ש"ח בגין הוצאות הכרוכות בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים והחקירה בנושא FIFA (הכנסה בסך של 41 מיליון ש"ח ברבעון השני של שנת 2019, הכנסה בסך של 71 מיליון ש"ח ברבעון הראשון של שנת 2019, הוצאה בסך של 952 מיליון ש"ח ברבעון הרביעי של שנת 2018, הכנסה בסך של 14 מיליון ש"ח ברבעון השלישי של שנת 2018, ברבעון השני של שנת 2018 הוצאה בסך של 50 מיליון ש"ח, ברבעון הראשון של שנת 2018 הוצאה בסך של 61 מיליון ש"ח).

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 30 בספטמבר 2019

7.2 שיעורי הכנסות והוצאות ריבית

טבלה 5-7: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית⁽¹⁾

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
*2018			2019		
שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח	
א. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית					
נכסים נושאי ריבית					
אשראי לציבור ⁽³⁾ :					
3.89%	2,488	259,274	3.18%	2,080	264,995
בישראל					
5.41%	203	15,307	5.60%	213	15,536
מחוץ לישראל					
3.98%	2,691 ⁽⁵⁾	274,581	3.31%	2,293 ⁽⁵⁾	280,531
סך-הכל					
אשראי לממשלות:					
3.04%	17	2,262	2.93%	15	2,073
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
3.04%	17	2,262	2.93%	15	2,073
סך-הכל					
פיקדונות בבנקים:					
2.28%	17	3,005	2.02%	40	7,977
בישראל					
(1.22%)	(1)	326	(12.22%)	(5)	156
מחוץ לישראל					
1.94%	16	3,331	1.73%	35	8,133
סך-הכל					
פיקדונות בבנקים מרכזיים:					
0.10%	13	51,965	0.26%	25	38,975
בישראל					
2.02%	41	8,187	2.47%	58	9,472
מחוץ לישראל					
0.36%	54	60,152	0.69%	83	48,447
סך-הכל					
ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר:					
-	-	829	-	-	508
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
-	-	829	-	-	508
סך-הכל					
אגרות-חוב מוחזקות לפדיון וזמינות למכירה ⁽⁴⁾ :					
1.40%	161	46,323	1.08%	150	55,757
בישראל					
2.57%	30	4,723	2.70%	20	2,991
מחוץ לישראל					
1.51%	191	51,046	1.16%	170	58,748
סך-הכל					

* כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת.

- (1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
- (2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).
- (3) לפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי, לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית.
- (4) מהיתרה הממוצעת של אגרות-חוב זמינות למכירה ושל אגרות-חוב למסחר נוכתה (נוספה) היתרה הממוצעת של רווחים (הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב למסחר וכן של רווחים (הפסדים) בגין אגרות-חוב זמינות למכירה, הכלולים בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 בסך של 263 מיליוני ש"ח (30 בספטמבר 2018: 134 מיליוני ש"ח).
- (5) עמלות בסך 134 מיליוני ש"ח, נכללו בהכנסות ריבית בתקופות של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 (30 בספטמבר 2018: 135 מיליוני ש"ח).

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 30 בספטמבר 2019

טבלה 5-7: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית⁽¹⁾ (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
*2018			2019		
שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח	
א. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית (המשך)					
נכסים נושאי ריבית (המשך)					
אגרות-חוב למסחר ⁽³⁾ :					
0.41%	6	5,863	(0.16%)	(3)	7,341
בישראל					
5.75%	1	71	-	-	10
מחוץ לישראל					
0.47%	7	5,934	(0.16%)	(3)	7,351
סך-הכל					
נכסים אחרים:					
-	-	689	-	-	1,880
בישראל					
-	-	-	-	-	1
מחוץ לישראל					
-	-	689	-	-	1,881
סך-הכל					
3.02%	2,976	398,824	2.57%	2,593	407,672
סך-כל הנכסים נושאי ריבית					
-	-	16,564	-	-	6,623
חייבים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית					
-	-	38,135	-	-	37,006
נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ⁽⁴⁾					
-	-	453,523	-	-	451,301
סך-כל הנכסים					
3.89%	274	28,614	4.12%	286	28,166
סך הנכסים נושאי ריבית המיוחסים לפעילויות מחוץ לישראל					

* כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת.

(1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.

(2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).

(3) מהיתרה הממוצעת של אגרות-חוב זמינות למכירה ושל אגרות-חוב למסחר נכתה (נוספה) היתרה הממוצעת של רווחים (הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות לשווי

הוגן של אגרות-חוב למסחר וכן של רווחים (הפסדים) בגין אגרות-חוב זמינות למכירה, הכלולים בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר לשלושה חודשים שהסתיימו ביום

30 בספטמבר 2019 בסך של 263 מיליוני ש"ח (30 בספטמבר 2018: 134 מיליוני ש"ח).

(4) לרבות מכשירים נגזרים, נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 30 בספטמבר 2019

טבלה 5-7: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית⁽¹⁾ (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
*2018			2019		
שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח	
א. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית (המשך)					
התחייבויות נושאות ריבית					
פיקדונות הציבור:					
0.66%	318	193,737	0.50%	239	192,126
בישראל					
0.08%	17	86,552	0.22%	45	83,519
לפי דרישה					
1.13%	301	107,185	0.72%	194	108,607
לזמן קצוב					
2.09%	81	15,590	2.35%	88	15,101
מחוץ לישראל					
1.71%	16	3,762	2.21%	22	4,016
לפי דרישה					
2.22%	65	11,828	2.40%	66	11,085
לזמן קצוב					
0.76%	399	209,327	0.63%	327	207,227
סך-הכל					
פיקדונות הממשלה:					
4.94%	2	165	3.33%	2	243
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
4.94%	2	165	3.33%	2	243
סך-הכל					
פיקדונות מבנקים מרכזיים:					
-	-	-	-	-	-
בישראל					
2.91%	4	556	-	-	100
מחוץ לישראל					
-	4	556	-	-	100
סך-הכל					
פיקדונות מבנקים:					
-	-	4,125	0.48%	1	827
בישראל					
14.79%	8	228	5.59%	3	219
מחוץ לישראל					
0.74%	8	4,353	1.54%	4	1,046
סך-הכל					
ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר:					
-	-	-	-	-	-
בישראל					
9.63%	1	43	41.63%	1	11
מחוץ לישראל					
9.63%	1	43	41.63%	1	11
סך-הכל					

* כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת.

(1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.

(2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 30 בספטמבר 2019

טבלה 5-7: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית⁽¹⁾ (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
*2018			2019		
שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח	
א. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית (המשך)					
התחייבויות נושאות ריבית (המשך)					
אגרות-חוב:					
3.32%	241	29,365	(0.42%)	(31)	29,665
בישראל					
8.14%	10	506	15.21%	8	222
מחוץ לישראל					
3.40%	251	29,871	(0.31%)	(23)	29,887
סך-הכל					
התחייבויות אחרות:					
1.19%	3	1,013	(3.56%)	(2)	222
בישראל					
-	-	5	216.05%	1	3
מחוץ לישראל					
1.18%	3	1,018	(1.77%)	(1)	225
סך-הכל					
1.09%	668	245,333	0.52%	310	238,739
סך-כל ההתחייבויות נושאות ריבית					
-	-	134,100	-	-	141,562
פיקדונות הציבור שאינם נושאים ריבית					
-	-	15,151	-	-	9,644
זכאים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית					
-	-	21,514	-	-	21,908
התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית ⁽³⁾					
-	-	416,098	-	-	411,853
סך-כל ההתחייבויות					
-	-	37,425	-	-	39,448
סך-כל האמצעים ההוניים					
-	-	453,523	-	-	451,301
סך-כל ההתחייבויות והאמצעים ההוניים					
1.93%	-	-	2.05%	-	-
פער הריבית					
תשואה נטו על נכסים נושאי ריבית ⁽⁴⁾					
2.33%	2,138	370,210	2.23%	2,098	379,506
בישראל					
2.40%	170	28,614	2.65%	185	28,166
מחוץ לישראל					
2.33%	2,308	398,824	2.26%	2,283	407,672
סך-הכל					
סך ההתחייבויות נושאות ריבית המיוחסות לפעילויות מחוץ לישראל					
2.48%	104	16,928	2.61%	101	15,656

* כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת.

(1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.

(2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).

(3) לרבות מכשירים נגזרים.

(4) תשואה נטו - הכנסות ריבית נטו לחלק לסך הנכסים נושאי הריבית.

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 30 בספטמבר 2019

טבלה 5-7: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית⁽¹⁾ (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר*					
2018			2019		
שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח	
א. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית (המשך)					
נכסים נושאי ריבית					
אשראי לציבור ⁽³⁾ :					
3.95%	7,543	256,004	3.78%	7,460	264,671
בישראל					
5.06%	560	14,843	5.47%	666	16,336
מחוץ לישראל					
4.01%	8,103 ⁽⁴⁾	270,847	3.87%	8,126⁽⁴⁾	281,007
סך-הכל					
אשראי לממשלות:					
2.72%	50	2,458	3.16%	51	2,163
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
2.72%	50	2,458	3.16%	51	2,163
סך-הכל					
פיקדונות בבנקים:					
2.33%	78	4,479	2.47%	115	6,233
בישראל					
(1.48%)	(4)	360	(7.60%)	(13)	226
מחוץ לישראל					
2.04%	74	4,839	2.11%	102	6,459
סך-הכל					
פיקדונות בבנקים מרכזיים:					
0.10%	36	47,559	0.25%	80	42,189
בישראל					
1.69%	118	9,311	2.48%	196	10,582
מחוץ לישראל					
0.36%	154	56,870	0.70%	276	52,771
סך-הכל					
ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר:					
-	-	697	-	-	614
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
-	-	697	-	-	614
סך-הכל					

* כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת.

- (1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
- (2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).
- (3) לפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי, לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית.
- (4) עמלות בסך של 388 מיליוני ש"ח, נכללו בהכנסות ריבית בתקופה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2019 (30 בספטמבר 2018: 393 מיליוני ש"ח).

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 30 בספטמבר 2019

טבלה 5-7: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית⁽¹⁾ (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר*					
2018			2019		
שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח	
א. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית (המשך)					
נכסים נושאי ריבית (המשך)					
אגרות-חוב מוחזקות לפדיון וזמינות למכירה ⁽³⁾ :					
1.20%	428	47,725	1.39%	583	55,853
בישראל					
2.38%	86	4,827	2.94%	71	3,233
מחוץ לישראל					
1.31%	514	52,552	1.48%	654	59,086
סך-הכל					
אגרות-חוב למסחר ⁽³⁾ :					
0.53%	31	7,875	0.63%	29	6,123
בישראל					
3.77%	2	71	-	-	20
מחוץ לישראל					
0.55%	33	7,946	0.63%	29	6,143
סך-הכל					
נכסים אחרים:					
-	-	559	-	-	1,626
בישראל					
-	-	-	-	-	1
מחוץ לישראל					
-	-	559	-	-	1,627
סך-הכל					
3.01%	8,928	396,768	3.02%	9,238	409,870
סך-כל הנכסים נושאי ריבית					
-	-	15,710	-	-	9,943
חייבים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית					
-	-	39,553	-	-	36,058
נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ⁽⁴⁾					
-	-	452,031	-	-	455,871
סך-כל הנכסים					
3.47%	762	29,412	4.06%	920	30,398
סך הנכסים נושאי ריבית המיוחסים לפעילויות מחוץ לישראל					

* כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת.

- (1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
- (2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).
- (3) מהיתרה הממוצעת של אגרות-חוב זמינות למכירה ושל אגרות-חוב למסחר נכתה (נוספה) היתרה הממוצעת של רווחים (הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות לשווי הגון של אגרות-חוב למסחר וכן של רווחים (הפסדים) בגין אגרות-חוב זמינות למכירה, הכלולים בהן במסגרת רווח כולל אחר מצטבר לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 בסך של 115 מיליוני ש"ח (30 בספטמבר 2018: (38) מיליוני ש"ח).
- (4) לרבות מכשירים נגזרים, נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 30 בספטמבר 2019

טבלה 5-7: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית⁽¹⁾ (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר*					
2018			2019		
שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח	
א. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית (המשך)					
התחייבויות נושאות ריבית					
פיקדונות הציבור:					
0.65%	963	196,561	0.76%	1,115	195,438
בישראל					
0.10%	64	85,922	0.26%	169	87,939
לפי דרישה					
1.08%	899	110,639	1.18%	946	107,499
לזמן קצוב					
1.89%	211	14,904	2.43%	291	16,039
מחוץ לישראל					
1.51%	44	3,898	2.19%	63	3,840
לפי דרישה					
2.03%	167	11,006	2.50%	228	12,199
לזמן קצוב					
0.74%	1,174	211,465	0.89%	1,406	211,477
סך-הכל					
פיקדונות הממשלה:					
3.43%	5	195	3.33%	5	201
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
3.43%	5	195	3.33%	5	201
סך-הכל					
פיקדונות מבנקים מרכזיים:					
-	-	-	-	-	-
בישראל					
2.24%	5	298	2.19%	7	428
מחוץ לישראל					
2.24%	5	298	2.19%	7	428
סך-הכל					
פיקדונות מבנקים:					
0.23%	6	3,525	0.23%	4	2,299
בישראל					
8.60%	18	282	5.52%	10	243
מחוץ לישראל					
0.84%	24	3,807	0.74%	14	2,542
סך-הכל					
ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר:					
-	-	-	-	-	-
בישראל					
-	-	99	-	1	9
מחוץ לישראל					
-	-	99	-	1	9
סך-הכל					

* כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת.

(1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.

(2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 30 בספטמבר 2019

טבלה 5-7: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית⁽¹⁾ (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר*					
2018			2019		
שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח	
א. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית (המשך)					
התחייבויות נושאות ריבית (המשך)					
אגרות-חוב:					
4.02%	838	27,967	3.06%	673	29,439
בישראל					
6.11%	29	638	6.63%	14	284
מחוץ לישראל					
4.06%	867	28,605	3.09%	687	29,723
סך-הכל					
התחייבויות אחרות:					
1.29%	9	933	0.65%	3	620
בישראל					
-	-	3	-	1	5
מחוץ לישראל					
1.28%	9	936	0.85%	4	625
סך-הכל					
1.13%	2,084	245,405	1.16%	2,124	245,005
סך-כל ההתחייבויות נושאות ריבית					
-	-	132,208	-	-	139,652
פיקדונות הציבור שאינם נושאים ריבית					
-	-	14,701	-	-	10,378
זכאים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית					
-	-	23,044	-	-	22,074
התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית ⁽³⁾					
-	-	415,358	-	-	417,109
סך-כל ההתחייבויות					
-	-	36,673	-	-	38,762
סך-כל האמצעים ההוניים					
-	-	452,031	-	-	455,871
סך-כל ההתחייבויות והאמצעים ההוניים					
1.88%	-	-	1.86%	-	-
פער הריבית					
תשואה נטו על נכסים נושאי ריבית ⁽⁴⁾					
2.31%	6,345	367,356	2.30%	6,518	379,472
בישראל					
2.27%	499	29,412	2.62%	596	30,398
מחוץ לישראל					
2.31%	6,844	396,768	2.32%	7,114	409,870
סך-הכל					
סך ההתחייבויות נושאות ריבית המיוחסות לפעילויות מחוץ לישראל					
2.17%	263	16,224	2.55%	324	17,008

* כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת.

(1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.

(2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).

(3) לרבות מכשירים נגזרים.

(4) תשואה נטו - הכנסות ריבית נטו לחלק לטו הנכסים נושאי הריבית.

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 30 בספטמבר 2019

טבלה 5-7: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית⁽¹⁾ (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
*2018			2019		
שיעור הכנסה/הוצאה	הכנסות/הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה/הוצאה	הכנסות/הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח	
ב. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית המיוחסים לפעילות בישראל					
מטבע ישראלי לא-צמוד					
2.80%	1,972	284,194	2.87%	2,011	283,373
					סך נכסים נושאי ריבית
(0.30%)	(110)	148,623	(0.32%)	(115)	142,708
					סך התחייבויות נושאות ריבית
2.50%	-	-	2.55%	-	-
					פער הריבית
מטבע ישראלי צמוד למדד					
3.84%	453	47,889	0.07%	9	52,138
					סך נכסים נושאי ריבית
(2.87%)	(294)	41,403	0.79%	81	40,929
					סך התחייבויות נושאות ריבית
0.97%	-	-	0.86%	-	-
					פער הריבית
מטבע-חוץ (לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע-חוץ)					
2.94%	277	38,127	2.64%	287	43,995
					סך נכסים נושאי ריבית
(1.68%)	(160)	38,379	(1.79%)	(175)	39,446
					סך התחייבויות נושאות ריבית
1.26%	-	-	0.85%	-	-
					פער הריבית
סך פעילות בישראל					
2.95%	2,702	370,210	2.45%	2,307	379,506
					סך נכסים נושאי ריבית
(0.99%)	(564)	228,405	(0.38%)	(209)	223,083
					סך התחייבויות נושאות ריבית
1.96%	-	-	2.07%	-	-
					פער הריבית

* כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת.

(1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.

(2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 30 בספטמבר 2019

טבלה 5-7: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית⁽¹⁾ (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר*					
2018			2019		
שיעור הכנסה/הוצאה	הכנסות/הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה/הוצאה	הכנסות/הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח	
ב. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית המיוחסים לפעילות בישראל (המשך)					
מטבע ישראלי לא-צמוד					
2.77%	5,829	281,858	2.86%	6,068	283,893
					סך נכסים נושאי ריבית
(0.31%)	(356)	151,291	(0.38%)	(413)	146,816
					סך התחייבויות נושאות ריבית
2.46%	-	-	2.48%	-	-
					פער הריבית
מטבע ישראלי צמוד למדד					
4.42%	1,549	47,033	3.47%	1,321	50,932
					סך נכסים נושאי ריבית
(3.50%)	(1,043)	39,913	(2.64%)	(810)	40,989
					סך התחייבויות נושאות ריבית
0.92%	-	-	0.83%	-	-
					פער הריבית
מטבע-חוץ (לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע-חוץ)					
2.74%	788	38,465	2.78%	929	44,647
					סך נכסים נושאי ריבית
(1.48%)	(422)	37,977	(1.92%)	(577)	40,192
					סך התחייבויות נושאות ריבית
1.26%	-	-	0.86%	-	-
					פער הריבית
סך פעילות בישראל					
2.97%	8,166	367,356	2.93%	8,318	379,472
					סך נכסים נושאי ריבית
(1.06%)	(1,821)	229,181	(1.05%)	(1,800)	227,997
					סך התחייבויות נושאות ריבית
1.91%	-	-	1.88%	-	-
					פער הריבית

* כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת.

(1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.

(2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 30 בספטמבר 2019

טבלה 5-7: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית⁽¹⁾ (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 לעומת תשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018*			לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2019 לעומת שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018		
שינוי נטו	גידול (קטיון) בגלל שינוי ⁽²⁾		שינוי נטו	גידול (קטיון) בגלל שינוי ⁽²⁾	
	מחיר	כמות		מחיר	כמות
במיליוני ש"ח					
ג. ניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית					
נכסים נושאי ריבית					
אשראי לציבור:					
(83)	(327)	244	(408)	(453)	45
בישראל					
106	45	61	10	7	3
מחוץ לישראל					
23	(282)	305	(398)	(446)	48
סך-הכל					
נכסים נושאי ריבית אחרים:					
235	209	26	13	6	7
בישראל					
52	61	(9)	2	6	(4)
מחוץ לישראל					
287	270	17	15	12	3
סך-הכל					
310	(12)	322	(383)	(434)	51
סך-כל הכנסות הריבית					
התחייבויות נושאות ריבית					
פיקדונות הציבור:					
152	158	(6)	(79)	(77)	(2)
בישראל					
80	59	21	7	10	(3)
מחוץ לישראל					
232	217	15	(72)	(67)	(5)
סך-הכל					
התחייבויות נושאות ריבית אחרות:					
(173)	(172)	(1)	(276)	(280)	4
בישראל					
(19)	(7)	(12)	(10)	8	(18)
מחוץ לישראל					
(192)	(179)	(13)	(286)	(272)	(14)
סך-הכל					
40	38	2	(358)	(339)	(19)
סך-כל הוצאות הריבית					
270	(50)	320	(25)	(95)	70
סך-כל הכנסות הריבית פחות הוצאות הריבית					

* כולל יתרות המיוחסות לפעילות מופסקת.

(1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.

(2) השינוי המיוחס לשינוי בכמות חושב על-ידי הכפלת המחיר החדש בשינוי בכמות. השינוי המיוחס לשינוי במחיר מחושב על-ידי הכפלת הכמות הישנה בשינוי במחיר.

אגרת-חוב

נייר ערך המהווה תעודת התחייבות לתשלום חוב, ובו הבטחה של המנפיק לשלם למחזיק האגרת את הקרן שהונפקה בתוספת תשלומי ריבית/קופון, במועדים קבועים או בהתקיים תנאי מסוים. זהו מכשיר פיננסי שבאמצעותו הממשלה ופירמות יכולות ללוות כסף מהציבור.

אובליגו

חבות כוללת. סך ההתחייבויות של הלקוח לבנק.

אופציה

חוזה בין שני צדדים (כותב האופציה ורוכש האופציה). כותב האופציה מעניק לרוכש האופציה זכות לרכוש או למכור נכס כלשהו תמורת מחיר קבוע מראש, בדרך כלל במועד קבוע מראש.

איגום

גיוס הון חוץ-בנקאי על-ידי גוף פיננסי באמצעות אגרות-חוב מיוחדות, המתבצע על-ידי רכישת מצרף של תזרימים צפויים, שקובצו יחד (בפעולת איגום - Pooling) והפכו לניירות-ערך, הניתנים להנפקה.

אשראי חוץ-מאזני

התקשרויות למתן אשראי וערבויות (לא כולל מכשירים נגזרים).

באזל

באזל 2/באזל 3 - תקנות לניהול הסיכונים של הבנקים שנקבעו על-ידי ועדת באזל, העוסקות בפיקוח ובקביעת סטנדרטים לפיקוח על בנקים בעולם.

הון פיקוחי

ההון הפיקוחי מורכב משני רבדים: הון רובד 1 והון רובד 2, כהגדרתם בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.

הון רובד 1

הון על בסיס מתמשך (going-concern capital) כולל הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 נוסף. כהגדרתם בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.

הון רובד 2

הון בחדלות פירעון כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.

חבות

כמשמעותה בהוראה 313 להוראות ניהול בנקאי תקין.

חוב

זכות חוזית לקבל כסף לפי דרישה או במועדים קבועים או הניתנים לקביעה, אשר מוכרת ככס במאזן של התאגיד הבנקאי (לדוגמה פיקדונות בבנקים, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנסאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, אשראי לציבור, אשראי לממשלה, וכו'). חובות אינם כוללים פיקדונות בבנק ישראל ואינם כוללים נכסים בגין מכשירים נגזרים.

חוב מותנה בביטחון

חוב שפירעונו צפוי להתבצע באופן בלעדי מתוך הביטחון, ואין מקורות זמינים ומהימנים אחרים לפירעונו.

כתבי התחייבות נדחים

כתבי התחייבות שהזכויות לפיהם נדחות מפני תביעותיהם של כל הנושים האחרים של התאגיד הבנקאי, למעט כתבי התחייבות אחרים ומאותו סוג.

מדד המחירים לצרכן

מדד המתפרסם על-ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, ומודד את השינויים החודשיים במחירי מוצרים ושירותים, המהווים את "סל הצריכה" של משפחה ממוצעת.

מח"מ

משך חיים ממוצע - הממוצע המשוקלל של זמן פירעון הקרן ותשלומי הריבית של האגרת.

מכשיר נגזר

מכשיר פיננסי או חוזה עתידי שערכו נגזר מערכו של נכס בסיס כלשהו ושקיים שוק במסגרתו ניתן לקבוע את שווי.

מכשיר פיננסי

מכשיר פיננסי הוא כל חוזה היוצר נכס פיננסי בישות אחת והתחייבות פיננסית או מכשיר הוני בישות אחרת.

מניות פנטום

מכשיר התחייבותי המעניק תגמול במזומן המבוסס על שווי מניית החברה וזאת ללא הזכאות לקבל מניה בפועל.

מניות רדומות

מניות המוחזקות במישרין על-ידי החברה עצמה. ממניות אלה נשללו הזכויות בהון ובהצבעה בחברה.

מרווח Bid-Ask

המרווח בין מחיר הרכישה ומחיר המכירה המוצעים. זהו למעשה ההבדל בין המחיר הגבוה ביותר שקונה מוכן לשלם עבור נכס והמחיר הנמוך ביותר בו מוכר מוכן למכור אותו.

נגזר OTC

Over the counter - מכשיר נגזר מסוג שמוסדות פיננסיים מתקשרים לגביו במהלך העסקים הרגיל ושקיים שוק במסגרתו ניתן לקבוע את שווי.

ניהול המשכיות עסקית

גישה כלל-ארגונית הכוללת קווי מדיניות, תקנים ונהלים שתכליתם לשמור על קיומו של הבנק כישות פיננסית פעילה ואיתנה, ויכולתו להמשיך ולספק שירות מיטבי ללקוחותיו גם בעיתות חירום ושיבושים תפעוליים משמעותיים.

סינדיקציה

עסקה שבה מספר מלווים חולקים מתן הלוואה ללווה יחיד, אך כל מלווה מעמיד הלוואה בסכום מסוים ללווה ויש לו את הזכות להיפרע ממנו. לעיתים קרובות, קבוצות של מלווים מממנות יחד אותן הלוואות כאשר הסכום שהועמד גדול יותר מהנכונות של מלווה יחיד כלשהו להלוות.

פיקדונות לזמן קצוב

פיקדונות בהם למפקיד אין זכות וגם הוא אינו מורשה למשוך מהם במשך 6 ימים, לכל הפחות מיום ההפקדה.

פיקדונות לפי דרישה

פיקדון שאינו פיקדון לזמן קצוב.

פעילות מופסקת

בהתאם לתקינה האמריקאית, פעילות מופסקת מוגדרת כרכיב של ישות (או קבוצת רכיבים), העומד בשני הקריטריונים הבאים:

1. הרכיב מקיים את הקריטריונים של "מוחזק למכירה".
2. מדובר ב: א. שינוי אסטרטגי ו-ב. שיש לו או שתהיה לו השפעה מהותית על פעילויות הישות והתוצאות הפיננסיות שלה.

שוק פעיל

שוק בו עסקות בנכס או בהתחייבות מתקיימות בתדירות ובנפח מספיקים על מנת לספק מידע על התמחור על בסיס שוטף.

שעת חירום

תקופת הפעלת מערך משק לשעת חירום בהתאם להחלטת הממשלה הכרזה על מצב מיוחד בעורף או הכרזת המפקח על שעת חירום.

תאגיד עזר

תאגיד שאינו עצמו תאגיד בנקאי שעיסוקיו הם רק בתחום הפעולה המותר לתאגיד בנקאי השולט בו, למעט עיסוקים שהתייחדו לתאגידים בנקאיים בהתאם לחוק.

B2B

Business To Business - פעילות עסקית של מכירת מוצר או מתן שירותים של ארגון אחד לארגון שני.

B2C

Business To Consumer - פעילות עסקית אשר בה מוכרים מוצרים או מספקים שירותים לצרכן הסופי.

B.O.T

Build Operate Transfer - הסדר מימון פרויקטים ציבוריים בו גוף פרטי מקבל זיכיון מגוף ציבורי כדי לממן, לתכנן, לבנות ולהפעיל מתקן ציבורי לתקופה קצובה בסופה עוברת הבעלות על הפרוייקט לממשלה.

CVA

Credit Valuation Adjustment - חישוב סיכון האשראי בנגזרים משקף את תוחלת ההפסד הצפוי לבנק במקרה בו הצד הנגדי לעסקה יגיע למצב של כשל אשראי.

Dodd-Frank

Dodd-Frank Act - תקנות פדרליות בארצות-הברית שאושרו בקונגרס ב-2010 במטרה להגביר את היציבות, השקיפות והיעילות במערכת הפיננסית בארצות-הברית ובפרט בשוק נגזרי ה-OTC. מכוח תקנות אלו הוקמו גופים ממשלתיים שתפקידם לפקח, לאכוף ולעקוב אחר הביצועים של גופים פיננסיים גדולים.

EMIR

European Market Infrastructure Regulation - רגולציה של האיחוד האירופי אשר אומצה בשנת 2012 במטרה להגביר את היציבות, השקיפות והיעילות בשווקי הנגזרים באיחוד האירופי, ובפרט בשוק נגזרי ה-OTC.

FATCA

Foreign Accounts Tax Compliance Act - חוק אמריקאי הנועד לשיפור אכיפת המס, קובע כי גופים פיננסיים מחוץ לארצות-הברית חייבים בדיווח לרשות המס האמריקאית על חשבונות המנוהלים אצלם ושייכים למי שחייב בדיווח גם אם הוא לא תושב ארצות-הברית.

FDIC

Federal Deposit Insurance Corporation - התאגיד האמריקאי הפדרלי לביטוח פיקדונות.

GRI

Global Reporting Initiative - תקן בינלאומי לדיווח בתחום הקיימות והאחריות התאגידית.

ICAAP

Internal Capital Adequacy Assessment Process - תהליך פנימי להערכת הלימות ההון ולקביעת האסטרטגיה להבטחת הלימות ההון של תאגידים בנקאיים. תהליך זה נועד להבטיח כי יוחזק על-ידי התאגידים הבנקאיים הון הולם שיתמוך בכל הסיכונים הגלומים בעסקיהם, וכן שיפותרו וינקטו על ידם תהליכים נאותים לניהול הסיכונים. התהליך משלב, בין היתר, קביעה של יעדי הון, תהליכי תכנון הון ובחינת מצב ההון במגוון תרחישי קיצון.

LDC

Less Developed Country - ארצות המסווגות על-ידי הבנק העולמי כבעלות הכנסה נמוכה או בינונית.

LTV

Loan To Value Ratio - היחס בין סכום הלוואה (לרבות מסגרת מאושרת שטרם נוצלה), לבין שווי הנכס המשועבד (לפי חלקו של התאגיד הבנקאי בשעבוד).

Middle Market

פעילות מסחרית המבוצעת עם עסקים בינוניים, לרוב בארצות-הברית.

MTM

Mark to Market - שערוך של מכשיר נגזר בהתבסס על ציטוטים של מחירי שוק בשווקים רלוונטיים, ובהעדרם בהתבסס על שיטות הערכה חלופיות.

NPL

Non Performing Loan - אשראי פגום שאינו צובר ריבית.

VaR

Value at Risk - מודל סטטיסטי מקובל לכימות סיכוני שוק. המודל מעריך, על בסיס נתונים היסטוריים את ההפסד המירבי הצפוי בגין פוזיציה מסוימת או תיק מסוים, עבור אופק זמן ורמת מובהקות מוגדרים.

VOLCKER

Volcker Rule - חוק וולקר הוא דבר חקיקה אמריקאי החל על תאגידים בנקאיים מסוימים וכולל איסורים והגבלות הנוגעים לפעילות מסחר נוסטרו (proprietary trading) ולפעילות השקעה ו/או מתן חסות בקרנות מכוסות (covered funds) כהגדרתן בחוק וולקר.

א

איגוח 239, 93, 35

אשראי לציבור 57, 56, 55, 54, 53, 52, 51, 47, 46, 45, 44, 26, 22, 14, 8
 ,156, 152, 148, 144, 140, 110, 109, 108, 107, 106, 91, 90, 87, 82, 77, 59
 ,172, 171, 170, 169, 168, 167, 166, 165, 164, 163, 162, 161, 160, 159, 158
 ,187, 186, 185, 184, 183, 182, 181, 180, 179, 178, 177, 176, 175, 174, 173
 ,232, 228, 226, 223, 221, 219, 218, 217, 215, 214, 192, 191, 190, 189, 188
 239, 238

ג

גידור 223, 134, 99, 98, 97, 96, 95, 93, 92, 89, 81, 61, 50, 42, 25, 20

ד

דיבינד 200, 128, 118, 117, 93, 87, 85, 84, 83, 48, 47, 31, 30, 14, 8
 206, 202

ה

הון והלימות הון 220, 49
 הון מניות 85, 84, 83, 34
 הלבנת הון 220, 69, 18
 הלוואות לדיור 90, 62, 60, 57, 56, 55, 51, 47, 46, 45, 44, 35, 27, 26, 8
 ,158, 156, 154, 152, 150, 148, 146, 144, 142, 140, 138, 108, 107, 106
 217, 216, 209, 184, 183, 170, 169, 168, 167, 166, 165, 162, 161, 160, 159
 הליכים משפטיים 126, 18
 הפרשה לירידת-ערך 20
 הפרשה פרטנית להפסדי אשראי 173, 172, 171
 הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי 226, 22

ו

ועדת שטרומ 214, 203

ז

זכויות עובדים 117, 116, 115, 114, 113, 112, 86, 77

ח

חובות פגומים 152, 148, 144, 140, 108, 107, 106, 59, 53, 52, 14, 13
 ,181, 180, 179, 178, 177, 176, 175, 174, 173, 172, 171, 169, 168, 167, 156
 232, 228, 189, 182

י

ירידת-ערך 221, 89, 43

מ

מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה 160, 159, 158, 77, 50, 47, 46, 45, 8
 213, 209, 163, 162, 161
 מגזרי פעילות פיקוחיים 138, 77, 47, 46, 45, 44, 41, 40, 38, 37, 8, 7
 223, 162, 161, 160, 159, 158, 156, 154, 152, 150, 148, 146, 144, 142, 140
 מדינות זרות 28
 מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים 120
 מימון ממונף 66, 65, 8
 מינוף 124, 123, 122, 121, 120, 119, 118, 117, 77, 36, 12, 8
 מסגרות אשראי 184, 27

נ

נגזרים 86, 84, 82, 77, 66, 60, 59, 57, 56, 55, 50, 42, 30, 27, 20, 8
 ,187, 186, 137, 136, 135, 134, 133, 132, 131, 130, 112, 95, 94, 93, 92, 89
 ,202, 201, 200, 199, 198, 197, 195, 194, 193, 192, 191, 190, 189, 188
 ,238, 237, 236, 235, 234, 233, 232, 231, 230, 229, 228, 225, 223, 222
 239
 נזילות 137, 125, 124, 70, 68, 58, 50, 49, 31, 14, 12, 7
 ניירות-ערך 59, 57, 56, 55, 50, 34, 29, 28, 27, 26, 25, 20, 14, 12, 11, 8
 ,105, 104, 103, 102, 101, 100, 99, 98, 97, 96, 95, 92, 87, 86, 82, 81, 77
 ,171, 169, 168, 167, 166, 165, 164, 163, 138, 134, 125, 122, 108, 107, 106
 ,188, 187, 186, 183, 182, 181, 180, 179, 178, 177, 176, 175, 174, 173, 172
 ,213, 212, 204, 203, 199, 198, 197, 195, 194, 193, 192, 191, 190, 189
 239, 234, 232, 230, 228, 214
 נכסים אחרים 165, 164, 163, 108, 107, 106, 86, 82, 57, 56, 55, 35
 ,181, 180, 179, 178, 177, 176, 175, 174, 173, 172, 171, 169, 168, 167, 166
 233, 229, 188, 187, 186, 183, 182
 נכסי סיכון 156, 152, 148, 144, 140, 118, 35, 33

ס

סייבר 70, 50, 14
 סיכון אשראי 57, 56, 55, 54, 52, 51, 50, 37, 36, 35, 33, 27, 22, 14, 8, 7
 ,136, 135, 118, 110, 109, 108, 107, 90, 77, 70, 66, 64, 63, 62, 59, 58
 ,177, 176, 175, 174, 173, 172, 171, 170, 169, 168, 167, 166, 165, 164, 137
 226, 215, 205, 192, 190, 189, 185, 184, 183, 182, 181, 180, 179, 178
 סיכונים אחרים 70, 69, 7
 סיכון מוניטין 70, 50, 14
 סיכון מימון 68
 סיכון נזילות 137, 70, 68, 50, 14, 12, 7
 סיכון סביבתי 69
 סיכון רגולטורי 50, 14
 סיכון ריבית 70, 67, 50, 31, 14
 סיכון שוק 137, 70, 67, 50, 36, 14, 8, 7
 סיכון תפעולי 137, 118, 70, 69, 50, 35, 33, 14

ע

עמלות 8, 13, 14, 19, 22, 23, 23, 37, 38, 39, 40, 44, 45, 46, 47, 48, 80, 91,
126, 138, 142, 146, 150, 154, 158, 159, 160, 161, 162, 204, 206, 209,
212, 214, 215, 217, 218, 219, 221, 223, 227, 228, 232
ענפי משק 8, 26, 27, 29, 37, 59, 66

פ

פיקדונות הציבור 14, 26, 29, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46,
47, 77, 82, 90, 92, 111, 140, 144, 148, 152, 156, 158, 159, 160, 161, 162,
186, 187, 188, 190, 191, 192, 214, 215, 216, 218, 219, 221, 222, 223, 230,
231, 234, 235, 238

ר

רווח למניה 80

ש

שווי הוגן 9, 20, 25, 30, 34, 50, 67, 77, 81, 89, 93, 95, 96, 97, 98, 99,
100, 101, 102, 103, 104, 105, 113, 133, 134, 135, 136, 137, 189, 190,
191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 225

ת

תגמול 84, 85, 117, 239
תיק בנקאי 67, 68
תיק למסחר 28
תשלום מבוסס מניות 83, 84, 85, 86